

วิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษา พันโทเสนาะ หลวงสุนทร

นายกฤษณพงศ์ ทัศนบรรจง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A MUSICAL ANALYSIS OF KROW NAI IN THIRD VARIATION FOR RANAD EK SOLO :
CASE STUDY OF LIEUTENANT COLONEL SANOH LUANGSOONTHORN

Mr. Kritsanaphong Thatsanabanjong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment Of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Thai Music

Department of Music

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Years 2009

Copyright of Chulalongkorn University

กฤษณพงศ์ ทศนบรรจง : วิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษา
พันโทเสนาะ หลวงสุนทร(A MUSICAL ANALYSIS OF KROW NAI IN THIRD
VARIATION FOR RANAD EK SOLO : CASE STUDY OF LIEUTENANT
COLONEL SANOH LUANGSOONTHORN)

อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. ดร.บุษกร สำโรงทอง, 406 หน้า.

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทของ
เพลงกราวในและวิเคราะห์อรรถลักษณะทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษา
พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ผลจากการศึกษาพบว่า เพลงกราวใน จัดเป็นเพลงหน้าพาทย์ใช้
ประกอบกิริยาอาการเดินทางของตัวละครฝ่ายยักษ์ลักษณะท่วงทำนองสง่างามฮึกเหิม และ
ในทางเดี่ยวนั้นถือว่าเป็นเหมือนอาวุธสำคัญ ดังนั้นผู้ที่จะศึกษารำเรียนเพลงเดี่ยวกราวในนี้
จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบรรเลงและมีความประพจน์ที่มีความเหมาะสมจึงจะ
สามารถเรียนเพลงเดี่ยวกราวในได้

จากการวิเคราะห์การดำเนินทำนองในทางเดี่ยวระนาดเอกนั้น พบว่าลักษณะการดำเนิน
ทำนองในทางเดี่ยวนั้นได้อาศัยทำนองหลักเป็นเค้าโครงในการดำเนินทำนอง โดยการดำเนิน
ทำนองแบ่งออกเป็น 2 เที้ยว โดยในเที้ยวที่ 1 การดำเนินทำนองเน้นการใช้กลวิธีการบรรเลง
แบบสะบัด สะเดาะ ขยี้ แล้วบรรเลงเก็บด้วยการใช้จำนวนกลอนระนาดที่หลากหลายโดยเป็น
การดำเนินกลอนที่ไม่ซ้ำกัน ส่วนการดำเนินทำนองของระนาดเอกในเที้ยวที่ 2 นั้น พบว่า การ
ดำเนินทำนองมีการใช้กลวิธีพิเศษของทางนี้ คือ การรัวเป็นทำนองที่มีลักษณะการบรรเลงโดย
การรัวจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำและเสียงต่ำไปหาเสียงสูงโดยพบได้มากในช่วงท้ายของการ
บรรเลงแต่ละโยน มีการบรรเลงแบบที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเรียกว่า รัวหวาน มีกลวิธีแบ่ง
มือสลับซ้ายขวาคำเดินทำนองเลียนแบบเสียงจิ้งหะกอลง และมีการบรรเลงลูกรัวที่ยาวกว่า
ของทางของผู้อื่นเพิ่มเติมเข้ามา ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลวิธีที่เป็นอรรถลักษณะของเดี่ยวระนาดเอก เพลง
กราวในทางนี้

ภาควิชา คุริยางคศิลป์

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา คุริยางค์ไทย

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2552

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณา และความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างเต็มใจและเต็มกำลังจากบรรดา ผู้มีพระคุณหลาย ๆ ท่าน และงานวิจัยนี้จะไม่สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้เลย หากขาดซึ่งบุคคลผู้มีพระคุณอันสูงยิ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ยาย น้า และน้องๆ ที่สนับสนุนและเป็นแรงบันดาลใจให้มีความเข้มแข็ง อดทน และเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ พันโทเสนาะ หลวงสุนทรที่ได้ต่อเติมวรรณะเอกเพลงกราวในให้แก่ว้าพเจ้า

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สำโรงทอง ที่ได้ให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อปรึกษาและคำชี้แนะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ที่ได้กรุณามอบวิชาความรู้และเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ด้วยได้แก่ รองศาสตราจารย์ พิเชิต ชัยเสรี รองศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์ รองศาสตราจารย์ขำคม พรประสิทธิ์ และอาจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์

ขอขอบคุณอาจารย์สุราชดิษฐ์ ศรีสัตย์ชยะที่ช่วยให้คำแนะนำในเรื่องโน้ต

ขอขอบคุณพี่น้องตา พี่อ้วนที่อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณน้องๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยอนุเคราะห์อุปกรณ์การจัดพิมพ์และตรวจทานข้อมูลการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 บริบทเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร	
เพลงเดี่ยว.....	7
เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน 3 ชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร.....	15
ประวัติพันโทเสนาะ หลวงสุนทร.....	18
บทที่ 3 วิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร	
สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต.....	38
รายละเอียดการวิเคราะห์.....	51
สรุปและอภิปราย.....	335
บทที่ 4 อัตลักษณ์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร	
อัตลักษณ์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร.....	340
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	359
ข้อเสนอแนะ.....	360
รายการอ้างอิง.....	361
ภาคผนวก.....	362
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	406

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร.....	18
ภาพที่ 2 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรถ่ายรูปพร้อมกับมารดาและพี่-น้อง.....	19
ภาพที่ 3 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรถ่ายรูปพร้อมกับบิดา พี่-น้อง และลูกหลาน.....	19
ภาพที่ 4 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรถ่ายรูปคู่กับภรรยา.....	20
ภาพที่ 5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรในชุดปกติขาว(ยศพันโท).....	27
ภาพที่ 6 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรกำลังบรรเลงระนาดเอก.....	28
ภาพที่ 7 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ทรงซ้อมดนตรีร่วมกับวงดนตรีไทย ของโรงเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นผู้ฝึกซ้อม.....	29
ภาพที่ 8 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นผู้ฝึกซ้อมการซ้อมดนตรีไทยของ โรงเรียนนายร้อย จปร ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทอดพระเนตร.....	29
ภาพที่ 9 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้รับพระราชทานเหรียญสายใจไทย.....	33
ภาพที่ 10 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้รับพระราชทานเหรียญ ส.ธ.....	33
ภาพที่ 11 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรกำลังบรรเลงเพลงหน้าพาทย์.....	35
ภาพที่ 12 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรและเพื่อนที่บรรเลงร่วมกัน.....	35
ภาพที่ 13 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรกำลังรับมอบ โองการไหว้ครู.....	36
ภาพที่ 14 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นผู้อ่าน โองการไหว้ครู.....	37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีไทยนั้นถือได้ว่าเป็นดนตรีประจำชาติของประเทศไทย ซึ่งมนุษย์แต่ละชาติแต่ละภาษาย่อมมีการสร้างสรรค์ศิลปะที่แตกต่างกันออกไป และยังบ่งบอกถึงความเจริญทางอารยธรรมของชาตินั้นๆ ด้วย ดนตรีไทยถือได้ว่าเป็นศิลปะที่บรรพบุรุษไทยสร้างขึ้นไว้เป็นสมบัติของชาติตกทอดมาสู่รุ่นลูกรุ่นหลานไทยให้ได้รับรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมอันล้ำค่านี้ไว้เป็นสมบัติของชาติดังนั้นก็จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนทั่วไปควรมีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์ ส่งเสริม และพัฒนาดนตรีไทยสืบต่อไป ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีหรือดุริยางคศิลป์ ก็นับเป็นศาสตร์สำคัญอีกแขนงหนึ่งซึ่งมีการสืบทอดรวบรวมคุณค่าอันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดในความสง่างามในศาสตร์แห่งตน ด้วยภูมิปัญญาของคนไทยศาสตร์ชนิดนี้จึงไม่หยุดอยู่กับที่ ยังมีการพัฒนาสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบันรูปแบบการเรียนดนตรีไทยที่มีมาแต่อดีต ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม อันเกิดขึ้นมาจากตัวแปรต่างๆ ทางสังคม ตัวแปรที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ สถานศึกษาในระดับต่างๆ ที่มีการเรียนการสอนดนตรีไทย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเรียนการสอนดนตรีไทยให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ภูมิปัญญาของนักดนตรีไทยในอดีตซึ่งได้คิดกลวิธีถ่ายทอดที่แฝงไปด้วยเหตุผล และคุณประโยชน์ในการเรียนดนตรีไทย รวมไปถึงจิตวิญญาณของความเป็นไทย ค่อยๆ จางหายทีละน้อย

ลักษณะการบรรเลงดนตรีไทยนั้นมีทั้งการบรรเลงวงและการบรรเลงเดี่ยว ซึ่งการบรรเลงเดี่ยวเป็นการบรรเลงที่ผู้บรรเลงต้องใช้ความสามารถสูง มีการใช้กลวิธีการสร้างเสียงที่โดดเด่น วิจิตร พิสดาร ตามที่ครูผู้แต่งได้ประพันธ์ไว้อย่างครบถ้วน อีกทั้งยังต้องมีความสามารถ ความชำนาญ ปฏิภาณไหวพริบในการบรรเลงแต่ละเครื่องมือด้วย

ในบรรดาเครื่องดนตรีต่างๆที่นำมาบรรเลงเดิวนั้น มีทั้งเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์และวงเครื่องสายไทย ในวงปี่พาทย์นั้นมีเครื่องดนตรีไทยประเภททำนองที่สามารถนำมาบรรเลงเดี่ยวได้หลายชนิด เช่น ปี่ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ม้องวงใหญ่ ม้องวงเล็ก เป็นต้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจากหนังสือดนตรีไทยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูเกียรติ วงษ์อง ได้เขียนถึงเรื่องระนาดเอกว่า

“ระนาดเอก เป็นเครื่องดนตรีไทยชนิดหนึ่ง จัดอยู่ในจำพวกเครื่องตีที่ทำด้วยไม้ และเป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ที่สุดที่มนุษย์รู้จักสร้าง เพื่อใช้ในการบรรเลงดนตรีไทย ซึ่งเห็นได้ว่ามีวิวัฒนาการมาจากกรับ แต่เดิมคงจะเป็นไม้กรับ 2 อันตีเป็นจังหวะ ต่อมาเกิดความรู้อาไมกรับดังกล่าว มาวางเรียงกันแล้วตีให้เกิดเสียงอย่างหยาบก่อน แล้วคิดทำไม้รองเป็นราววางเรียงไป เมื่อเกิดความชำนาญขึ้นก็ได้มีการประดิษฐ์ไม้กรับให้มีขนาดลดหลั่นกัน และทำราวรองอุ้มเสียงได้แล้ว จึงใช้เชือกร้อยไม้กรับขนาดต่างๆ นั้นให้ติดกันพร้อมกับชิงแขวนไว้บนราว ใช้ไม้ตีให้เกิดเสียงลดหลั่นตามต้องการ ใช้เป็นเครื่องบรรเลงทำนองเพลงได้ แล้วต่อมาก็ประดิษฐ์แก้ไขตกแต่งเสียงด้วยซี่ฝั้งผสมตะกั่ว ตัดหัวท้ายของไม้กรับ เพื่อถ่วงเสียงให้เกิดคามไพเราะยิ่งขึ้น เรียกไม้กรับที่ลดหลั่นกันว่า ลูกระนาด เรียกลูกระนาดที่ผูกเชือกร้อยว่า ผืนระนาด ลูกระนาดแต่ก่อนทำด้วยไม้ไผ่ชนิดที่เรียกว่า ไม้บงหรือไม้ตง ต่อมาผู้มีนำเอาไม้แก่น เช่น ไม้ชิงชัน ไม้มะหาด ไม้พะยุง มาเหลาใช้บ้างซึ่งเสียงที่เกิดขึ้นจากผืนระนาดไม้ไผ่บงจะให้เสียงที่นุ่มนวลกว่าเสียงที่เกิดขึ้นจากไม้แก่น ทำราวเพื่ออุ้มเสียงเป็นรูปคล้ายลำเรือ ทางหัวและทางท้ายโค้งขึ้น เรียกว่า ราวระนาด เรียกแผ่นปิดหัวท้ายของราวระนาดว่า โขน ซึ่งราวระนาดจะมีเท้ารองราวอยู่ตรงกลางเท้าเดียว คล้ายกับพานแว่นฟ้า ”

(ชูเกียรติ วงษ์อง, 2539:52)

จากข้อความดังกล่าวอธิบายถึงระนาดเอกเกี่ยวกับรูปทรงและส่วนประกอบต่างๆ ซึ่งระนาดเอกนั้นได้ มีวิวัฒนาการมาจากกรับ ซึ่งหน้าที่ของระนาดเอกนั้นเปรียบเสมือนกับพระเอกประจำวงดนตรี ปี่พาทย์ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีกลวิธีต่างมากมายในการบรรเลงเพลงเดี่ยว

เพลงเดี่ยวหมายถึงเพลงที่ใช้สำหรับการบรรเลงเพื่ออวดฝีมือของนักดนตรีอวดทางและวิธีการดำเนินทำนอง โดยในแต่ละเครื่องดนตรีจะมีเพลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรีนั้นเสมอโดยนำเอาเพลงที่คัดเลือกเฉพาะที่มีทำนองสามารถทำเป็นปรับปรุงทำเป็นทางสำหรับเดี่ยวเพื่อให้อวดฝีมือเช่นเพลงกราวในซึ่งเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงและประกอบพิธีกรรมนำมาปรับปรุงให้เป็นเพลงสำหรับเดี่ยวจึงมี 2 แบบ คือ กราวในทางธรรมดาสำหรับบรรเลงทั่วไปและกราวในสำหรับเดี่ยวซึ่งเป็นเพลงที่ต้องอาศัยฝีมือทางการบรรเลงนอกจากนั้นก็คัดเลือกมาจากเพลงร้องรับทั่วไปที่มีทำนองพื้น ๆ ธรรมดา อย่างเพลง พญาโศก แขกมอญ สุดสงวนมาปรับปรุงให้เป็นทางสำหรับเดี่ยว โดยส่วนใหญ่เพลงเดี่ยวมักจะเป็นเพลงในอัตรา 3 ชั้นมากกว่าเพราะมีทำนองยาวพอสามารถปรับปรุงเป็นเพลงเดี่ยวได้มากกว่าส่วนเพลง 2 ชั้นที่นำมาใช้เดี่ยวส่วนใหญ่จะเป็นเพลงที่ใช้สำหรับการเรียนเบื้องต้นสำหรับผู้เริ่มเรียนเพลงเดี่ยว เป็นการเรียนเพื่อให้ฝึกจนชำนาญและจะเริ่มเรียนเพลงเดี่ยว 3 ชั้นต่อไปเพลงเดี่ยวที่นิยมนำมาบรรเลงกันและมีทางเดี่ยวสำหรับทุกเครื่องดนตรี เช่น เพลงแขกมอญ เพลงพญาโศก เพลงสารถิ เพลงเชิดนอก เพลงนกขมิ้น เพลงลาวแพน เพลงกราวใน เป็นต้น

เพลงกราวใน เป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ประกอบอาภักภิกิริยาของตัวละครฝ่ายยักษ์ มีอัตราจังหวะ สองชั้น ใช้ประกอบการยกทัพตรวจของทัพฝ่ายลงกา ซึ่งตัวละครเป็นยักษ์ และเพลงกราวในยังเป็นเพลงที่อยู่ในเพลงชุดโหมโรงเย็น โดยมีบรมครูทางดนตรีไทยหลายท่านได้นำเพลงกราวในมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยว ใช้บรรเลงสำหรับเครื่องมือต่างๆ ซึ่งมีการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาอย่างวิจิตร พิสดาร มากหลากหลายทาง ซึ่งหนึ่งในเครื่องดนตรีไทยที่มีกลวิธีพิเศษอย่างมากมายในการบรรเลงเดี่ยวเพลงกราวในก็คือระนาดเอก ซึ่งทางที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา วิเคราะห์นั้นก็คือทางของหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ที่ได้ประพันธ์ขึ้นเพื่อถ่ายทอดให้กับพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเกิดวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2477 ที่จังหวัดสมุทรสงคราม เริ่มเรียนดนตรีไทยกับคุณตาถม เจริญผล และบิดาคือ ครูบาง หลวงสุนทร พออายุได้ 14 ปี บิดาจึงได้มาฝากให้ได้เรียนดนตรีไทยกับหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้มาศึกษาวิชาดนตรีไทยกับหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)โดยศึกษาระนาดเอกเป็นหลัก พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นลูกศิษย์ที่ไปอยู่แบบไปๆกลับๆในช่วงแรก เมื่ออายุ 17 ปี พันโทเสนาะ หลวงสุนทรจึงได้อยู่ที่บ้านของหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)เลย ทำให้ได้รับวิชาความรู้ทางด้านดนตรีไทยได้ต่อเนื่องจากระนาดเอกจากหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)อย่างมาก โดยเฉพาะระนาดเอกเพลงกราวในทางของหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) นั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ต่อเมื่ออายุ 17 ปี หลังจากนั้นเมื่อถึงวัยทำงานวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2499 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้รับราชการเป็นทหารบกในสังกัดกองดุริยางค์ทหารบกและพ.ศ. 2523 ได้เป็นอาจารย์ชมรมดนตรีไทยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2526 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้รับเชิญให้มาเป็นอาจารย์ที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จนถึงปี พ.ศ.2549 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ก็ได้ลาออกจากการเป็นอาจารย์ที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยเหตุที่มีอายุมากและต้องได้รับการผ่าตัด ปัจจุบันพันโทเสนาะ หลวงสุนทร มีอายุ 74 ปีแล้วแต่ พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ยังเป็นอาจารย์พิเศษให้กับภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ให้นิสิตภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเดินทางไปศึกษาที่บ้าน ปัจจุบันพันโทเสนาะ หลวงสุนทร อยู่บ้านเลขที่ 13ม.3 ซอยจำปาอนุสรณ์ ถนนรามคำแหง 130 แขวงสะพานสูงเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้บรรเลงระนาดเอกบันทึกเสียงไว้มากมายเช่น เพลงดีที่บ้านบาตร เป็นต้น ซึ่งเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในทางพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนั้น พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ถ่ายทอดให้กับน้องชายคือ ร้อยตรีสนุ่น หลวงสุนทร อาจารย์สอนดนตรีไทยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ถ่ายทอดเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน ให้กับบุตรชายคือ อาจารย์นราพงษ์ หลวงสุนทร อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ถ่ายทอดให้กับผู้วิจัย ซึ่งถือว่าเป็นทางที่หาได้ยาก เนื่องจากพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ถ่ายทอดเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในให้กับศิษย์เพียงสามคน นอกจากนี้พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ยังได้รับมอบโครงการไหว้ครูถึง 2 เล่ม โดยได้รับจากครุบุญยัง เกตุคง และครูประสิทธิ์ ถาวร

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เห็นสมควรที่จะศึกษาวิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในสามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะทางเดี่ยวระนาดเอกของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร และวิธีการใช้เทคนิคเม็ดพรายต่างๆ ในเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เพื่อทางเพลงๆ นี้จะได้ไม่สูญหายไปกับกาลเวลาซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยลักษณะการประดิษฐ์ทำนองทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน ตลอดจนเป็นหลักฐานทางวิชาการให้อนุชนรุ่นหลัง ได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและบริบทของเพลงกราวใน
2. เพื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ
 - ศัพท์สังคีต ของมนตรี ตราโมท
 - อาศรมศึกษา : พันโทเสนาะ หลวงสุนทรของเรื่องศักดิ์ เผ่าพันธุ์
 - คนตรีไทยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูเกียรติ วงษ์อ่อง
 - ปฐมบทคนตรีไทยของรองศาสตราจารย์พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์
 - คนตรีในวัฒนธรรมไทย ของผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล สุวรรณ
 - วิเคราะห์หน้าทับตะโพนและกลองทัดของเพลงชุดโหมโรงเย็นของธำมู คงอิม

2. เข้าทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ พร้อมบันทึกผลการศึกษาเป็นเอกสารจากศิลปินดังนี้
 - พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ข้าราชการบำนาญกองดุริยางค์ ทหารบก
 - นายอุทัย แก้วละเอียด ศิลปินอิสระ
 - นายเพชฌัญญ์ กองโชค ผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานการสังคีต กรมศิลปากร
 - นายไชยยะ ทางมีศรี ดุริยางคศิลปิน สำนักงานการสังคีต กรมศิลปากร
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูเกียรติ วงษ์มิ่ง อาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ร้อยตรีสนุ่น หลวงสุนทร ข้าราชการบำนาญ กระทรวงกลาโหม สังกัดทหารบก
 - นายนราพงษ์ หลวงสุนทร อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ทำการวิเคราะห์ อภิปรายผลและจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. ทราบประวัติความเป็นมาและบริบทของเพลงกราวใน
2. ทราบอัตลักษณ์ทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ

หลวงสุนทร

บทที่ 2

บริบทเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

ในการศึกษางานวิจัยเรื่อง เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรมีเนื้อหาที่จะทำการศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. เพลงเดี่ยว
2. เพลงกราวใน
3. ระนาดเอก
4. ทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน 3 ชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร
5. ประวัติพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

1. เพลงเดี่ยว

1.1 ความเป็นมาและโอกาสในการบรรเลงเพลงเดี่ยว

เพลงเดี่ยวเป็นศิลปะชั้นสูงของดนตรีไทยที่มีความละเอียดอ่อน เป็นเพลงที่แต่งขึ้น อย่างไม่ไพเราะหรือวิจิตรพิสดาร มีกลวิธีต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถของศิลปินผู้สร้างสรรค์กระบวนการสืบทอด ในการบรรเลงเพลงเดี่ยวยังมีลักษณะสำคัญคือ ในส่วนของผู้บรรเลง ต้องมีความแม่นยำในกลวิธีที่ครูผู้แต่งได้ประดิษฐ์และถ่ายทอดไว้อย่างครบถ้วนและต้องบรรเลงให้ดีไม่มีข้อบกพร่อง เพลงเดี่ยวแต่ละเพลงจะมีทางหรือการดำเนินทำนองมากมายหลายทาง ซึ่งแต่ละทางมีความไพเราะแตกต่างกันตามแนวคิดและความนิยมของผู้แต่ง มีการดำเนินทำนองที่พิเศษแตกต่างกัน เช่น ไพเราะอ่อนหวาน โดดโผนและรุกเร้า อย่างน่าสนใจ การบรรเลงเพลงเดี่ยวยังมีจุดประสงค์สำคัญคือ เพื่อแสดงสติปัญญาของผู้ที่คิดประดิษฐ์วิธีการบรรเลงเพลงเดี่ยวนั้น เพื่อแสดงความแม่นยำของผู้บรรเลงและแสดงฝีมือและเมตตาพรายของผู้บรรเลง การบรรเลงเพลงเดี่ยวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับนักดนตรีไทย ทุกคนมีความใฝ่ฝันอยากจะได้เพลงเดี่ยว บรรเลงนาที่จะพัฒนาฝีมือของตนให้บรรเลงเพลงเดี่ยวได้อย่างดีเยี่ยม ผู้บรรเลงมีความสามารถแตกต่างกัน บางคนขาดความพิถีพิถัน ความถ้อยถวนในการบรรเลง ทำให้การบรรเลงเพลงเดี่ยวยังขาดความละเอียดอ่อน เป็นผลให้การบรรเลงนั้นไม่ไพเราะ

ในส่วนของความหมายของเพลงเดี๋ยวนั้นจากการศึกษาคำราชวาทาทางวิชาการด้านดนตรีไทยได้มีการกล่าวถึงลักษณะการบรรเลงเพลงเดี๋ยวนั้นหลายท่าน ดังจะแยกมาอธิบายดังนี้

“การบรรเลงเพลงเดี๋ยวนั้น มิใช่หมายความว่า การบรรเลงคนเดียวแล้วจะเป็นการบรรเลงเดี๋ยวนั้น การบรรเลงเดี๋ยวนั้น เพลง ทำนอง และผู้บรรเลงจะต้องเหมาะสมที่จะเป็นการบรรเลงเดี๋ยวนั้นด้วยจึงจะใช้ได้ อันที่จริงการบรรเลงเดี๋ยวนั้น มิใช่ว่าจะบรรเลงผู้เดียวจริง เวลาบรรเลงเดี๋ยวนั้นจะมีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เช่น โทน รำมะนา หรือสองหน้า กับ ฉิ่ง สำหรับควบคุมจังหวะหน้าทับบรรเลงไปด้วย”

(มนตรี ตราโมท, 2538: 45)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล สุวรรณ ได้อธิบายความหมายของคำว่า เดี๋ยวนั้นไว้ดังนี้

“การบรรเลงเพลงเดี๋ยวนั้นมิใช่จะหมายความว่า การบรรเลงคนเดียวแล้วจะเป็นการบรรเลงเดี๋ยวนั้น การบรรเลงเดี๋ยวนั้น เพลง ทำนอง และผู้บรรเลงจะต้องเหมาะสมที่จะเป็นการบรรเลงเดี๋ยวนั้นด้วยจึงจะใช้ได้ อันที่จริงการบรรเลงเดี๋ยวนั้น ก็มีมิใช่จะบรรเลงผู้เดียวจริงๆ เวลาบรรเลงเดี๋ยวนั้นจะมีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเช่น โทน-รำมะนา กลองแขก หรือสองหน้า กับ ฉิ่ง เป็นต้น บรรเลงประกอบไปด้วย เพลงที่ใช้บรรเลงเดี๋ยวนั้นหรือจะเรียกว่าเพลงเดี๋ยวนั้นการบรรเลงย่อมมุ่งหมายที่จะอวดอยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก หมายถึง ทำนองเพลงที่ครูได้แต่งขึ้นไว้อย่างไพเราะและวิจิตรพิสดารสมที่จะบรรเลงอวดได้ ประการที่ 2 ผู้บรรเลงมีความแม่นยำ จดจำทำนอง เม็ดพยางค์ และวิธีการที่ครูแต่งได้ ประการที่ 3 ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงเดี๋ยวนั้นคนเดียวคนเดียวได้ ตามที่ครูผู้แต่งได้ประคิษฐ์ไว้ไม่ว่าจะ โลก โผน หรือพลิกเพลงเพียงใด ก็สามารถทำได้ถูกต้องคล่องแคล่วไม่มีบกพร่อง การบรรเลงโดยทางหรือทำนองที่ได้แต่งและผู้บรรเลงได้บรรเลงตามที่ได้ไว้ครบถ้วนแล้ว จึงจะเรียกได้ว่าเป็นการบรรเลงเดี๋ยวนั้น”

(สุรพล สุวรรณ, 2551: 66)

รองศาสตราจารย์พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์ ได้อธิบายความหมายของคำว่า เดี่ยว ไว้ดังนี้

“เพลงหมายถึงเพลงที่ใช้สำหรับการบรรเลงเพื่ออวคฝีมือ อวดทางและวิธีการดำเนิน
 ทำนองของนักดนตรีแต่ละเครื่องดนตรีจะมีเพลงเดี่ยวเฉพาะของตนเสมอเพลงเดี่ยว
 ที่นำมาใช้ส่วนใหญ่คัดเลือกเฉพาะเพลงที่สามารถประดิษฐ์ทำนองสำหรับเดี่ยวเพื่อ
 ใช้อวคฝีมือเช่นเพลงกราวใน ซึ่งเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงและพิธี-
 กรรมเมื่อนำมาปรับปรุงให้เป็นเพลงสำหรับเดี่ยวแล้วเพลงกราวในนี้จะมี 2 แบบคือ
 เพลงกราวในทางธรรมดาสำหรับบรรเลงทั่วไปและเพลงกราวในสำหรับเดี่ยวซึ่งเป็น
 เพลงที่ต้องอาศัยฝีมือทางการบรรเลง นอกจากนั้นอาจคัดเลือกจากเพลงร้องรับทั่วไป
 ที่มีทำนองธรรมดาเช่น เพลงพญา โศก แยกมอญ สูดสงวนมาปรับปรุงให้เป็นทางสำ-
 สำหรับเดี่ยว ส่วนเพลงเดี่ยวที่แต่งขึ้นสำหรับเดี่ยวโดยเฉพาะมีอยู่ 3 เพลงคือลาวแพน
 เชิดนอกและทยอยเดี่ยว เพลงเดี่ยวที่นิยมนำมาบรรเลงกันและมีทางเดี่ยวสำหรับทุก
 เครื่องดนตรี เช่นนกขมิ้น สารถี แยกมอญ ลาวแพน พญา โศก และกราวใน เป็นต้น”
 (พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์, 2550:172)

จากข้อความดังกล่าวอธิบายถึงการบรรเลงเดี่ยวว่า เป็นการบรรเลงของเครื่องดนตรีประเภท
 ดำเนินทำนอง การบรรเลงเดี่ยวนั้นมิได้หมายความว่าต้องบรรเลงเพียงคนเดียวหรือเครื่องดนตรี
 เพียงชิ้นเดียว แต่สามารถนำเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องประกอบจังหวะมาบรรเลงร่วมกันได้ เช่น ฉิ่ง
 กลอง-สองหน้า โทน รำมะนา เป็นต้น ในส่วนจุดมุ่งหมายของการบรรเลงเดี่ยวนั้น มีเหตุผลหลาย
 ประการ คือ เพื่ออวคฝีมือของผู้บรรเลงว่าผู้บรรเลงมีความแม่นยำ จดจำทำนอง เม็ดพรายและวิธีการ
 ที่ครูผู้แต่งได้ประดิษฐ์ไว้ได้ดีไม่น้อยเพียงใดสำหรับเดี่ยวแล้วเพลงกราวในนี้จะมี 2 แบบคือ เพลง
 กราวในทางธรรมดาสำหรับบรรเลงทั่วไปและเพลงกราวในสำหรับเดี่ยวซึ่งเป็นเพลงที่ต้องอาศัย
 ฝีมือทางการบรรเลง นอกจากนั้นอาจคัดเลือกจากเพลงร้องรับทั่วไปที่มีทำนองธรรมดาเช่น เพลง
 พญา โศก แยกมอญ สูดสงวนมาปรับปรุงให้เป็นทางสำหรับเดี่ยว ส่วนเพลงเดี่ยวที่แต่งขึ้นสำหรับ
 เดี่ยวโดยเฉพาะมีอยู่ 3 เพลงคือลาวแพน เชิดนอกและทยอยเดี่ยว เพลงเดี่ยวที่นิยมนำมาบรรเลงกัน
 และมีทางเดี่ยวสำหรับทุกเครื่องดนตรี เช่นนกขมิ้น สารถี แยกมอญ ลาวแพน พญา โศก และกราวใน
 เป็นต้น

2. เพลงกราวใน

เพลงกราวในเป็นเพลงหน้าพาทย์ประเภทกราวจัดเป็นเพลงหน้าพาทย์ที่แสดงออกปฏิกิริยาของตัวละครฝ่ายยักษ์ มีอัตราจังหวะสองชั้นใช้ประกอบการยกทัพฝ่ายลงกา ซึ่งเป็นตัวละครฝ่ายยักษ์ ลักษณะทำนองแสดงความมองอาจ สง่างาม หึกเหิม เพลงนี้ยังใช้เป็นเพลงที่อยู่ในชุดโหมโรงเย็น ซึ่งมีความหมายถึงการเสด็จมาของเทพเจ้าฝ่ายอสูร เช่น ท้าวกุเวร เวสสุบรรณ เป็นต้น นอกจากนี้นักดนตรียังนิยมนำไปบรรเลงตอนจบการเทศน์หรือการสวดมนต์ของสงฆ์

ซึ่งอาจารย์ธำมภ์ คงอิม ได้แสดงความเห็นไว้ในผลงานวิเคราะห์หน้าทับตะโพนและกลองทัดของเพลงชุดโหมโรงเย็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในการบรรเลงจังหวะหน้าทับกับคติความเชื่อในทำนองเพลงกราวใน ดังมีรายละเอียดว่า

“เพลงกราวในเป็นการเสด็จมาของเทพเจ้าฝ่ายอสูร คือ ท้าวกุเวร เวสสุบรรณ ในเพลงนี้จังหวะหน้าทับเปรียบเสมือนการมาของผู้ที่มีซึ่งพลังกำลัง มีอิทธิฤทธิ์ผิแดดแตกต่างจากผู้อื่น เสียงของกลองทัด และตะโพนจะสอดแทรกเร่งเร้าให้ความรู้สึกที่น่าเกรงขามและน่าเลื่อมใสในขณะเดียวกัน”

(ธำมภ์ คงอิม ,2539 : 136)

ต่อมาได้มีการนำเพลงกราวในที่เป็นเพลงหน้าพาทย์มาประดิษฐ์ขึ้นเป็นทางเดี่ยวไว้สำหรับเครื่องดนตรีต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ไชยยะ ทางมีศรี ครูวิทยากรศิลปปี่ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำเพลงกราวในมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวไว้ว่า

“เพลงกราวใน เป็นเพลงหนึ่งในชุดโหมโรงเย็นอยู่ในลำดับรองสุดท้าย มีอัตราจังหวะสองชั้น จัดเป็นประเภทเพลงสองไม่มีลูกโยน ซึ่งมีทั้งหมด 6 โยนด้วยกัน ไม่นับโยนขึ้นหัวและโยนท้าย โดยลักษณะของโยนนี้ก็เหมือนกับภาพที่มีการขยายแล้วย่อลงมาจนเล็กที่สุด ส่วนทำนองตรงไหนที่ไม่มีลักษณะขยายแล้วย่อลงมาได้ก็ไม่นับเป็น โยน โดยผู้ที่เป็นต้นแบบในการนำเอาเพลงกราวในมาขยายส่วนที่เป็นเนื้อเพลง ก็คือพระยา-ประสานดุริยศัพท์”

(ไชยยะ ทางมีศรี,สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2552)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ไชยยะ ทางมีศรี ทำให้ทราบว่าเพลงเดี่ยวกราวใน เป็นประเภทเพลงสองไม่มีลูกโยน ซึ่งมีทั้งหมด 6 โยนด้วยกัน ไม่นับโยนขึ้นหัวและโยนท้ายโดยผู้ที่เป็นต้นแบบในการนำเอาเพลงกราวในมาขยายส่วนที่เป็นเนื้อเพลง ก็คือ พระยาประสานดุริยศัพท์ ซึ่งเดี่ยวกราวในเป็นเดี่ยวที่มีลักษณะเด่นแตกต่างจากเพลงเดี่ยวทั่วไป โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูเกียรติ วงษ์องในเรื่องความแตกต่างของเพลงเดี่ยวกราวในกับ เดี่ยวอื่นๆ ซึ่งท่านได้ให้ข้อมูลที่สำคัญดังนี้

“เพลงกราวใน สองชั้น เป็นเพลงที่บรรเลงรวมอยู่ในชุดโหมโรงเย็น และใช้เป็นเพลง หน้าพาทย์ประกอบกิจการไปมา หรือการยกพลตรวจพลของฝ่ายยักษ์ซึ่งเพลงกราวในมีโยนถึง 6 เสียง ซึ่งผู้ประพันธ์สามารถที่จะแยกแยะประดิษฐ์ทำนองไปได้มากมาย จึงนำมาแต่งขยายขึ้นเป็นสามชั้น สำหรับเดี่ยวด้วยเครื่องดนตรีในวงปีพาทย์ ประดิษฐ์ทางโสดโผนพลิกเพลงต่างๆ โยนอย่างพิสดาร ส่วนเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายเดี่ยว ด้วยอัตราสองชั้น แต่ทุกๆ โยน ก็แต่งอย่างประณีตพิสดารเหมือนกัน เพลงเดี่ยวกราวในจึงถือว่าเป็นเพลงเดี่ยวที่ยากมากๆ ”

(ชูเกียรติ วงษ์อง,สัมภาษณ์.12 มกราคม 2552)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูเกียรติ วงษ์อง ทำให้ทราบว่าเพลงเดี่ยวกราวในเมื่อบรรเลงด้วยเครื่องปีพาทย์จะบรรเลงในอัตรา 3 ชั้น แต่เมื่อใช้เครื่องสายจะบรรเลงในอัตรา 2 ชั้น ซึ่งเป็นเพลงเดี่ยวที่มีความยาก โดยผู้ประพันธ์ต้องประพันธ์ทำนองให้แตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ซึ่งท่านได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ดังนี้

“แต่ละ โยนในกราวในนะ ลงเสียงลูกตกไม่ซ้ำกันเลย เริ่มด้วยลูกขึ้นต้น แล้วออกโยนที่หนึ่งซึ่งตกเสียง โค แล้วออกโยนที่สองซึ่งตกเสียง เร เมื่อจบโยนต้นทั้งสองนี้แล้วจึงออกเนื้อกราวในสองเที่ยว พอจบเนื้อก็ออกโยนที่สามซึ่งเป็นเสียง ที แล้วออกโยนที่สี่เป็นเสียง มี โยนที่ห้าเป็นเสียง ลา โยนสุดท้ายเป็นเสียง ฟา แล้วจึงลงจบด้วยเสียง โค ตามเดิม โดยลูกโยนแต่ละชุดนั้นตกเสียงต่างๆกัน ก็เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เดี่ยวแสดงฝีมืออย่างเต็มที่ การฟังเพลงเดี่ยวกราวในนั้นต้องฟังที่ลูกโยน ว่าแต่ละ โยนนั้นผู้เดี่ยวใช้ทางที่ไพเราะหรือเป็นทางที่โสดโผน เมื่อถึงตอนออกเนื้อสองเที่ยวนั้นต้องคัดแปลงไม่ให้แต่ละเที่ยวซ้ำกัน ให้สมกับลูกโยนที่บรรเลงมา สำหรับการเดี่ยวระนาด

เพลงกราวในนี้เขานิยมเดี่ยวละสองเที่ยว คือ เที่ยวแรกตีเก็บอย่างธรรมดา เที่ยวที่สองตีรัวคาบถูกคาบคอกไปโดยเป็นการพัฒนาฝีมือของผู้บรรเลงให้ก้าวหน้าและมีความชำนาญมากยิ่งขึ้น”

(เสนาะ หลวงสุนทร ,สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2551)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าเดี่ยวกราวในเป็นเพลงที่สำคัญ เป็นเพลงที่มีความไพเราะ ซึ่งมีนักดนตรีหลายท่านนำเพลงกราวในซึ่งเป็นหน้าพาทย์ประเภทกราวไปแต่งเป็นทางเดี่ยว โดยตกแต่งทำนองให้มีกลเม็ดเด็ดพรายของการบรรเลงเป็นเพลงเดี่ยว เพลงนี้จึงมีลีลาและทำนองหลายสำนวนจัดเป็นเพลงประเภทอวดฝีมือชั้นสูงของนักดนตรี แต่ในการสืบทอดเพลงเดี่ยวกราวในไม่สามารถได้รับการถ่ายทอดให้โดยง่ายคาย นอกจากนี้เพลงกราวในเป็นเพลงที่มีความพิเศษในทำนอง มีความวิจิตรพิสดารและในความพิเศษนี้ทำให้คีตกวีทางดนตรีไทยนำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวในเครื่องดนตรีประเภทต่างๆมากมาย นอกจากนี้ในลักษณะของเพลงกราวในทางเดี่ยวยังเป็นเพลงชั้นสูงของเพลงเดี่ยว ที่ถือว่าเป็นเพลงที่ยาวสุด และใช้สมรรถภาพและกลวิธีในการบรรเลงสูง เพราะในเพลงเดี่ยวกราวใน มีทั้งทางหวาน ทางเก็บ ทางรัว ทางขี้ ผู้บรรเลงต้องอาศัยสติปัญญา และความสามารถในการบรรเลงอย่างสูงด้วย

2.1 บทร้องเพลงกราวใน

บทร้องเพลงกราวใน

เนื้อที่ 1	ยักษ์รับกราบลาทะเล้งโลด ยุงยางห้กระเนนเป็นฐลึ	ข้าม โขดเขาเงินคีรีศรี เหยียบเสื่อช้างบีด้วยบาทา ฯ
หมายเหตุ	บรรทัดหลังของเนื้อนี้ ยุงยางห้กลงเป็นผงคลึ	บางครั้งนิยมร้องกันว่า เหยียบเสื่อช้างบีด้วยบาทา ฯ
เนื้อที่ 2	บัดนั้น รับสั่งองค์ท้าวทศพัคตร์	กาลสุรเสนีมี่ศักดิ์ ขันยักษ์รับเหาะระเห็จไป ฯ

(รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2)

2.2 โอกาสในการบรรเลงเพลงกราวใน

โอกาสในการบรรเลงเพลงกราวในมีตั้งแต่ในเรื่องของการบรรเลงประกอบการแสดงและการบรรเลงเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ ซึ่งจากการสัมภาษณ์และค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ พบว่าการบรรเลงเพลงเดี่ยวกราวในมีโอกาสในการบรรเลงต่อไปนี้

1. บรรเลงในเพลงโหมโรงเย็นเมื่อพระสวคมนตรีจับ
2. ประกอบการแสดงทำเดินของยักษ์ที่ออกมายกทัพ
3. ในการเดี่ยวเพลงกราวในนั้นเป็นการบรรเลงเพื่อแสดงความสามารถในลักษณะเพลงเดี่ยวที่จัดได้ว่าเป็นเพลงที่สูงเพลงหนึ่ง

นอกจากนี้อาจารย์ที่เป็นครูผู้ใหญ่ในวงการดนตรีไทย ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับโอกาสในการบรรเลงเพลงเดี่ยวกราวใน ไว้ดังนี้

“เพลงกราวใน สามชั้น ก็มาจากเพลงกราวใน สองชั้น นั้นแหละ แล้วมีผู้นำมายืดขยายขึ้นเป็นสามชั้นเป็นเพลงเดี่ยวที่บ่งบอกว่าคนระนาดคนนั้นมีความคล่องแคล่วขนาดไหน ยิ่งใครคล่องมากทางเพลงก็จะยิ่งวิจิตรพิสดารมากขึ้นเท่านั้น โอกาสที่เดี่ยวก็เป็นตามงานต่างๆ ก็แล้วแต่โอกาสไป ส่วนมากที่จะบรรเลงกันจริงจังกันตามงานประชัน แต่สมัยนี้มันหางานอย่างนั้นยากเต็มที ก็คงต้องอาศัยตีตอนเวลาไปงานธรรมดານี้แหละ”

(อุทัย แก้วละเอียด, สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2551)

“กราวในเป็นเพลงสำหรับ โขวสีมือ โดยเฉพาะ คนที่จะต่อได้จะต้องมีฝีมือเหมาะสมแล้ว ไล่ระนาดมาเยอะแล้ว สมัยก่อนผมได้ยินนะ อย่างครูประสิทธิ์ ถาวร นะ ท่านต่อแล้วตีได้โดยนะ ครูท่านต่อละเอียดละออมาก เสียงตรงไหน ทำอย่างไร ต้องการเสียงยังงี้ต้องทำให้ชัดเจน ถ้าไม่ได้ก็ตีอยู่นั้นแหละ อย่างครูบุญยงค์ ครูบุญยงค์หนะ สมัยก่อนท่านไล่นี้ นั่งหลังชนกันเลย ไล่ตั้งแต่เช้ามีด น้ำค้างกำลังลง ช่วงเวลานั้นยิ่งไล่ยิ่งขึ้น ท่านว่าตีกราวในต้องตีแนวเหมือนรถไฟออก คือ เริ่มจากช้าๆ แล้วค่อยๆ เร็วขึ้นเรื่อยๆ”

(เพชร กองโชค, สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2551)

จากบทสัมภาษณ์โอกาสในการบรรเลงเพลงเดี่ยวกราวในทั้งในอดีตและปัจจุบันนั้นครูผู้ใหญ่ทั้ง 2 ท่านใช้ความคิดเห็นว่าเดี่ยวกราวในเป็นเพลงที่ใช้ในโอกาสการอวดฝีมือของทั้งผู้ประพันธ์และผู้บรรเลงซึ่งในอดีตมักจะบรรเลงในโอกาสการประชันวงกัน แต่ในปัจจุบันจะบรรเลงตามโอกาสทั่วไป

3. ระนาดเอก

ระนาดเอก เป็นเครื่องดนตรีไทยที่จัดอยู่ในประเภทเครื่องนำ เป็นผู้นำของวงปี่พาทย์และวงมโหรี โดยการบรรเลงระนาดเอกนั้น ผู้บรรเลงจะต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและสติปัญญา พร้อมทั้งต้องหมั่นฝึกฝน เสมือนการฝนทั่งให้เป็นเข็ม จึงจะสามารถบรรเลงระนาดเอกได้ดี และเป็นพื้นฐานสำคัญในการบรรเลงเดี่ยวระนาดเอกซึ่งต้องใช้กำลังและไหวพริบเป็นอย่างมาก

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจากหนังสือดนตรีไทยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูเกียรติ วงษ์มิ่ง ได้เขียนถึงเรื่องระนาดเอกว่า

“ระนาดเอก เป็นเครื่องดนตรีไทยชนิดหนึ่ง จัดอยู่ในจำพวกเครื่องตีที่ทำด้วยไม้ และเป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ที่สุดที่มนุษย์รู้จักสร้าง เพื่อใช้ในการบรรเลงดนตรีไทย ซึ่งเห็นได้ว่ามีวิวัฒนาการมาจากกรับ แต่เดิมคงจะเป็นไม้กรับ 2 อันตีเป็นจังหวะ ต่อมาเกิดความรู้เอาไม้กรับดังกล่าว มาวางเรียงกันแล้วตีให้เกิดเสียงอย่างหยาดก่อน แล้วคิดทำไม้รองเป็นราววางเรียงไป เมื่อเกิดความชำนาญขึ้นก็ได้มีการประดิษฐ์ไม้กรับให้มีขนาดลดหลั่นกัน และทำราวรองอุ้มเสียงได้แล้ว จึงใช้เชือกร้อยไม้กรับขนาดต่างๆ นั้นให้ติดกันพร้อมกับจึงแขวนไว้บนราว ใช้ไม้ตีให้เกิดเสียงลดหลั่นตามต้องการ ใช้เป็นเครื่องบรรเลงทำนองเพลงได้ แล้วต่อมาก็ประดิษฐ์แก้ไขตกแต่งเสียงด้วยซี่ผึ้งผสมตะกั่ว ตัดหัวท้ายของไม้กรับ เพื่อถ่วงเสียงให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น เรียกไม้กรับที่ลดหลั่นกันว่า ลูกระนาด เรียกลูกระนาดที่ผูกเชือกร้อยว่า ผืนระนาด ลูกระนาดแต่ก่อนทำด้วยไม้ไผ่ชนิดที่เรียกว่า ไม้บงหรือไม้ตง ต่อมาผู้มีนำเอาไม้แก่น เช่น ไม้ชิงชัน ไม้มะหาด ไม้พะยุง มาเหลาใช้บ้างซึ่งเสียงที่เกิดขึ้นจากผืนระนาดไม้ไผ่บงจะให้เสียงที่นุ่มนวลกว่าเสียงที่เกิดขึ้นจากไม้แก่น ทำราวเพื่ออุ้มเสียงเป็นรูปคล้ายลำเรือ ทางหัวและทางท้าย โคนึงขึ้น เรียกว่า

รางวัลแรก เรียกแผ่นปิดตัวท้ายของรางวัลว่า โขน ซึ่งรางวัลจะมีเท้า
รองรางวัลอยู่ตรงกลางเท้าเดียว คล้ายกับพานแว่นฟ้า ”
(ชูเกียรติ วงษ์อ่อง, 2539:52)

จากข้อความดังกล่าวอธิบายถึงขนาดเอกเกี่ยวกับรูปทรงและส่วนประกอบต่างๆ ซึ่งขนาด
เอกนั้นได้ มีวิวัฒนาการมาจากกรับ ซึ่งหน้าที่ของขนาดเอกนั้น เปรียบเสมือนกับพระเอกประจำวง
ดนตรี ปี่พาทย์

4. เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน 3 ชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน 3 ชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนั้นผู้วิจัยได้
สัมภาษณ์ที่ได้สัมภาษณ์พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเกี่ยวกับเรื่องการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวกราวในทาง
ระนาดเอกของท่าน ซึ่งท่านได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ตอนที่ลุงต่อเดี่ยวกราวในกับท่านครูนะ ตอนนั้นลุงอายุประมาณ 17 ปี สามชั้น ก็ต่อที่
บ้านบาตรนะ ส่วนสองชั้นกับชั้นเดียวลุงไปต่อที่บ้านตาบุง วงปี่พาทย์ที่นครปฐม
ตอนนั้นลุงตามท่านครูไปด้วย รู้สึกว่าวงนั้นจะเชิญท่านครูไปสอนก็ไปอยู่ที่นั่นประ-
มาณ 1 เดือนนะ ก็ตอนที่ต่อกับท่านนะตอนนั้นอายุลุงก็ยังไม่มากพอมาตีตอนโต
ก็มีบางช่วงที่ลืมๆ ไปบ้าง ตอนแรกลุงไหว้ครูจะต่อทยอยเดียวกับท่านครู แต่ท่านครู
เสียชะก่อน ภรรยาของท่านครูก็เลยคืนเงินกำไลให้ลุง แล้วให้ลุงไปต่อทยอยเดียวกับ
ครูเหือด นักระนาด ลุงก็เลยได้มีโอกาสไปทวนกราวในและต่อช่วงที่ลืมกับครูเหือด
เลย ก็จริงๆ แล้วลุงกับครูเหือดก็เป็นญาติกันนั้นแหละนะ ”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2551)

ในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับเพลงเดี่ยวกราวในนั้น จากการที่ได้สัมภาษณ์พันโทเสนาะ
หลวงสุนทร ในเรื่องการสืบทอดในการต่อเพลงเดี่ยวกราวในว่า

“ในสมัยก่อนนักดนตรีที่เรียนดนตรีต่างก็ต้องการที่จะมีฝีมือที่โดดเด่นไปกว่าคนอื่น ทุกคนล้วนต้องการต่อเพลงที่ใหญ่ๆกันทั้งนั้น โดยเฉพาะเพลงเดี่ยวกราวโน ทุกคนต่างต้องการศึกษาเพลงนี้กันทั้งนั้น การที่นักดนตรีไทยที่จะได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวกราวโนนั้น ต้องได้รับการต่อเพลงอื่นๆ เช่น เดี่ยวพญาโศก สารถิ แจกมอญ เข็ดนอก เพลงเหล่านี้มาก่อนจึงจะมาต่อเพลงกราวโนได้ ในอดีตนั้นผู้ที่เรียนเพลงนี้ต้องมีความพร้อมในหลายเรื่อง ต้อง มีความเก่งทั้งวิชาการ และปฏิบัติ เมื่อท่านครูเห็นว่ามีความรู้พอที่จะเรียนกราวโนได้ ท่านก็จะต่อให้ โดยก่อนจะต่อก็ต่อมีการยกครู ท่านจะเรียกไปต่อทีละคน จะไม่ต่อให้รวมกัน”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2551)

จากการสัมภาษณ์พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ในเรื่องความเชื่อของเพลงเดี่ยวกราวโนนั้น แสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวกราวโนนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญ โดยครูหลวง-ประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ท่านจะพิจารณาก่อนที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ลูกศิษย์และลูกศิษย์ต้องมีฝีมือ มีความรู้ความสามารถในการบรรเลงเดี่ยว อย่างน้อยต้องได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวในกรอบมาก่อน คือ เพลงเดี่ยวพญาโศก สารถิ แจกมอญ เข็ดนอก และเดี่ยวกราวโนจะไม่ใช่เดี่ยวที่ท่านจะนำมาต่อรวมกันให้ลูกศิษย์ทีละหลายคน แต่ท่านจะเรียกลูกศิษย์เข้าไปต่อทีละคน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเพิ่มเติมในเรื่องการถ่ายทอดเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวโน ที่ได้ต่อมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)ว่าพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ถ่ายทอดให้ใครบ้าง ท่านได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า

“ก็ไม่ค่อยได้ต่อให้ใครหรอก ก็ให้หนู่น(ร้อยตรีสนุ่น หลวงสุนทร)เขาไป แล้วก็ให้ เก้(อาจารย์รภาพงษ์ หลวงสุนทร) เพิ่งให้ไปแค่ 2 คนเองก็ไม่ได้ให้ใครอีก ส่วนมากเดี่ยวใหญ่ๆ เขาก็ไม่ค่อยให้กันง่ายๆ หรอก”

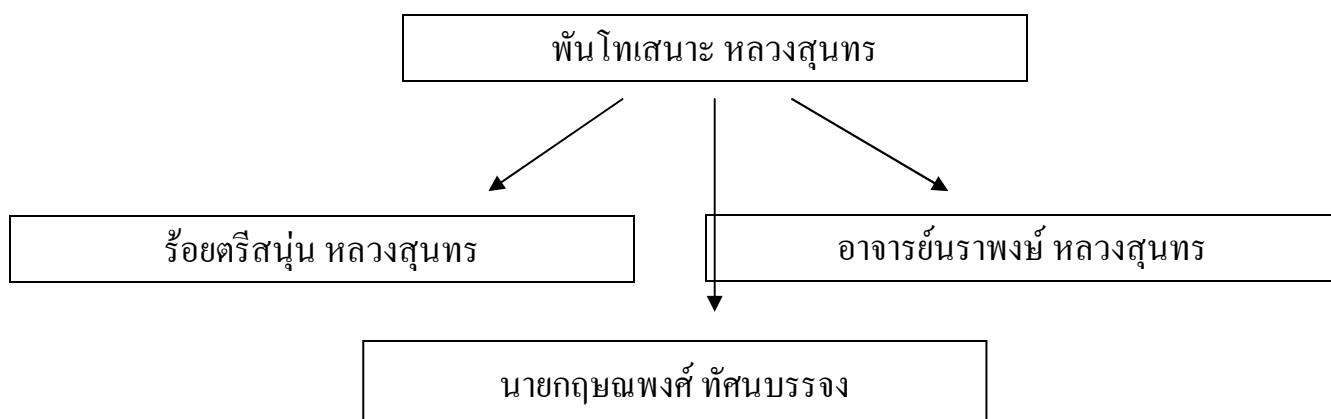
(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2551)

จากการสัมภาษณ์พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเกี่ยวกับการถ่ายทอดเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราว
ในของท่านที่ท่านได้สืบทอดเพลงมาจากท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ท่านได้
ถ่ายทอดเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวนี้ให้กับลูกศิษย์เพียง 3 คน คือ

1. ร้อยตรีสนุ่น หลวงสุนทร ซึ่งเป็นน้องชายของท่าน
2. อาจารย์นราพงษ์ หลวงสุนทร ซึ่งเป็นลูกชายของท่าน
3. นายกฤษณพงศ์ ทศนบรรจง

แผนผังการสืบทอดเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน 3 ชั้น

กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

5. ประวัติพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

ภาพที่ 1 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นบุตรชายคนโตของครูบาง หลวงสุนทร กับนางสนธิ์ หลวงสุนทร เกิดเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2477 มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันอีก 7 คนคือ

1. พันโทเสนาะ หลวงสุนทร	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงกลาโหม สังกัดทหารบก
2. นางระเบียบ ยังสุข	พนักงานลูกจ้าง โรงพิมพ์ตำรวจ สามเสน
3. ร้อยตรีสนุ่น หลวงสุนทร	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงกลาโหม สังกัดทหารบก
4. นายเสน่ห์ หลวงสุนทร	ข้าราชการบำนาญ ช่างศิลป์ ลาดกระบัง
5. นายมานิตย์ หลวงสุนทร	รับราชการทหาร มณฑลทหารบกที่ 11
6. นางสมนึก เพ็งวงศ์	อาจารย์โรงเรียนสระเวช ท่าพระ
7. นางสาวบุษกมล หลวงสุนทร	อาจารย์โรงเรียนวัดโพธิ์แก้ว
8. นางสาวจำเนียง หลวงสุนทร	อาจารย์โรงเรียนคลองหนองใหญ่ บางแค

ภาพที่ 2 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรถ่ายรูปพร้อมกับมารดาและพี่-น้อง

ภาพที่ 3 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรถ่ายรูปพร้อมกับบิดา พี่-น้อง และลูกหลาน

อาจารย์เสนาะ หลวงสุนทรเกิดที่ตำบลแม่กลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม สมรส
กับนางสุนทร มีบุตร-ธิดา 2 คน คือ

นายนราพงษ์ หลวงสุนทร อาจารย์สอนที่ภาควิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นางสาวสลินี หลวงสุนทร ทำงานบริษัทโตโยต้า เป็นล่ามให้กับชาวญี่ปุ่น

ปัจจุบันอาจารย์อายุ 74 ปี พักอยู่บ้านเลขที่ 61/61 หมู่ 3 ถนนรามคำแหง (สุขาภิบาล3) ตำบล
สะพานสูง อำเภอบึงกุ่ม จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 02-373-4919

ภาพที่ 4 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรถ่ายรูปคู่กับภรรยา

ประวัติการศึกษา (สายสามัญ)

- พ.ศ. 2488 การศึกษาภาคบังคับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนวัดป้อมแก้ว และ
โรงเรียนธรรมโชติ
- พ.ศ. 2514 หลักสูตรนายสิบอาวุโส
- พ.ศ. 2517 หลักสูตรนายทหารชั้นสัญญาบัตร
- พ.ศ. 2522 หลักสูตรวิชาชีพเรียงเรียงประสานแบบสี่แนว โรงเรียนคนตรีสยามกลการ
- พ.ศ. 2530 โรงเรียนผู้ใหญ่วัดพระยาธรรม(ประโยคประถมศึกษา)

เมื่อพันโทเสนาะ หลวงสุนทรศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็ไม่ได้ศึกษาต่อในสายวิชา
สามัญเนื่องจากบิดาไม่สนับสนุนให้ศึกษาต่อ ด้วยเหตุที่ฐานะความเป็นอยู่ของทางบ้านไม่ดี
เท่าที่ควร ทรูบาง หลวงสุนทรผู้เป็นบิดาจึงต้องการให้พันโทเสนาะ หลวงสุนทรศึกษาต่อทางด้าน
ปีพาทย์ พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“สมัยก่อนลุงเริ่มเรียนหนังสือเมื่อตอนอายุ 8 ขวบที่โรงเรียนวัดป้อมแก้ว
ที่แม่กลองนะ จนจบ ป.3 จากที่นั่น อยู่บ้านไม่ไร่ไร่ราวไร กระจับปี่เรียนไม่
ไผ่เป็นหลังคามุงจากที่บ้านไม่มีเครื่องดนตรีไทยพ่อลุงเขาก็ทำอาชีพตัดผม
โดยเปิดร้านที่บ้าน และก็ทำปีพาทย์ควบคู่กันไปด้วย ส่วนแม่ก็ไม่ได้ประ-
กอบอาชีพเป็นแม่บ้านคอยดูแลลูกๆ พอดีสมัยนั้นเกิดสงคราม โลกครั้งที่ 2
ญี่ปุ่นเข้ามา ลุงเลยต้องเข้าไปในสวนที่บางผีหลอกนะมาอยู่กับตากับยาย
ไปเรียนต่อ ป.4 ที่โรงเรียนธรรมโชติ วัดช่องลม สมัยนั้นแฉวนั้นยังเป็น
สวนอยู่เลย หลังจากที่จบ ป.4 ออกจากโรงเรียนแล้วก็เริ่มหัดปีพาทย์ เมื่อ
ตอน 11 ขวบ ตอนนั้นลุงก็เริ่มหัดจากฆ้องเป็นเพลงชุด โหมโรงเย็นทั้งหมด
จากตาถม เจริญผล แล้วค่อยมาหัดระนาดเอกกับพ่อ โดยเรียนช่วงเช้ากับ
หัวค่ำ เวลากลางวันก็ไปเล่นตามประสาเด็กๆ ออกหากุ้ง-หาลาปลาขาย
มากินและพอมีงานลุงจะไปทำปีพาทย์ จะย้ายมาอยู่ที่กรุงเทพฯจริงๆก็ตอน
ที่พ่อลุงเขามาสอน ที่กรมศิลป์ ตอนนั้นอาจารย์ประสิทธิ์เป็นคนมาชวน
พ่อลุงมาสอน ก็เลยย้ายมาตั้งแต่ตอนนั้น”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2552)

ประวัติการศึกษา (ด้านดนตรีไทย)

ครูคนแรก

คุณตาทอม เจริญผล

พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ศึกษาดนตรีไทยตั้งแต่อายุ 11 ปี ได้เรียนฆ้องวงใหญ่จากคุณตาทอม เจริญผล ครูได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า “เวลาที่ต่อเพลงลุงไม่ได้ต่อกับฆ้องหรือกะ แต่ต่อกับระนาดเอกบ้าง ระนาดทุ้มบ้าง เพราะที่บ้านตาลุงไม่มีฆ้อง”

ครูคนที่สอง

ครูบาง หลวงสุนทร (บิดา)

พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้เรียนระนาดเอกและปี่กับครูบาง หลวงสุนทร ผู้เป็นบิดา ครูเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า “หลังจากนั้นพ่อลุงเขาก็มาหัดระนาดกับปี่ให้ แล้วก็ต่อเพลงจนไปเล่นดนตรีตามงานได้ ส่วนมากก็งานบวช งานศพ งานเทศน์มหาชาติบ้าง”

ครูคนที่สาม

หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ตอนอายุประมาณ 14 ปี ก็ได้ศึกษาดนตรีไทยกับหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เล่าได้ให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ช่วงนั้นคุณครูท่านก็หลบสงครามเหมือนกัน ท่านมีบ้านเดิมอยู่ที่วัดดาวดึงส์ แต่ท่านไม่ได้ไปพักที่นั่น ท่านไปพักที่บ้าน ผู้ใหญ่เพียร พ่อลุงเลยพาไปฝากเรียนกับคุณครูตั้งแต่ตอนนั้น ก็เริ่มต่อเพลงเดี่ยวระนาดกับคุณครูเลย เพลงแรกที่คุณครูต่อให้คือเดี่ยวนกขมิ้น ไปต่อได้สัก 2-3 ครั้ง แล้วท่านก็กลับ”

หลังจากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ก็ได้เข้ามาอยู่ที่บ้านของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้มีอายุประมาณ 70 ปีแล้ว ในช่วงนั้นจึงได้ต่อเพลงเกร็ดและเพลงเดี่ยวต่างๆ โดยในช่วงแรกนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ใช้คำว่าไปเรียนแบบไปๆ มาๆ คือเมื่อมีเงินก็จะไปเรียนที่บ้านของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่พอเงินหมดจะกลับมาเล่นปี่พาทย์บ้าง ทำตาลบ้างที่จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อได้เงินจำนวนหนึ่งจึงไปเรียนที่บ้านของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จนถึงช่วงอายุประมาณ 17 ปี พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ต่อเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้นที่บ้านของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า “สมัยนั้นลุงไปทำปี่พาทย์กับ

คณะของลุงวงศ์ รวมสุข แก๊งได้ช่วยสนับสนุนเงินค่ากำนล 106 บาทเพื่อจะให้ไปต่อเดี่ยวกราวใน” โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ต่อเดี่ยวกราวใน ตอนแรกต่อบ้านของคุณครูได้มาแค่สามชั้น ส่วนกราวใน เถา ต่อจบก็ตอนที่อาศัยติดตามคุณครูไปสอนที่วังของตาบุญ นครปฐม เวลา กลางคืน พอตอนกลางวันไม่มีใคร คุณครูก็เรียกลุงให้มาต่อเดี่ยวกราวในจบ เถา จนถึงครึ่งชั้น พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เล่าให้ฟังว่าสุดท้ายก็ได้ต่อเพลงทะเล เถา ส่วนทยอยเดี่ยวนั้น พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ยกครูกับครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไปแล้วแต่ก็ไม่ได้ต่อ เพราะครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้เสียชีวิตเสียก่อน พอสิ้นหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ภรรยาของท่านก็ได้คืนเงินกำนลให้แก่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เพื่อให้ได้ไปต่อเพลงทยอยเดียวกับครูเหือด นักระนาด”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2552)

ต่อไป พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้เล่าถึงคุณย่าโชติซึ่งเป็นภรรยาของครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ว่า

“คุณย่าโชตินะ ทำปี่พาทย์แล้วเงินท่านยังไม่แจกหรอก ท่านจะเป็นคนเก็บเอาไว้ให้ ถ้ามีเรื่องที่จะต้องการใช้เมื่อไหร่ก็ให้ไปเบิกกับท่าน ท่านจะพูดว่าเสนาะ สดางค์ฉันเก็บไว้ให้ถ้าจะเอาเมื่อไรก็มาเบิก ตอนเบิกมีอยู่เท่าไรก็จืดไว้ คุณย่าโชติจืดไว้ให้มีสดางค์ เราจะตัดกางเกงก็ไปบอกกับท่าน ไปตัดกางเกงแถวถนนนเร-มิต ไปตัดมาแล้วนุ่งให้ท่านดูแล้วท่านบอกว่าขาดทุน ตัวเล็ก”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2552)

เมื่อครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) สิ้นแล้วพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ก็ยังอาศัยอยู่ที่บ้านของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และได้ช่วยงานต่างๆในการแสดงดนตรีของที่บ้านหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จนถึง พ.ศ.2499

ครุคนที่สี่

ครุหลวงบำรุงจิตรเจริญ (รูป สาครวิสัย)

จากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรก็ได้รับการแนะนำในการบรรเลงระนาดเอกเพิ่มเติมจาก อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ซึ่งอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวรได้นำพันโทเสนาะ หลวงสุนทรไปฝากเรียนเพลงหน้าพาทย์กับครุหลวงบำรุงจิตรเจริญ (รูป สาครวิสัย) ในตอนแรกพันโทเสนาะ หลวงสุนทรตั้งใจจะต่อเพลงกับอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร แต่อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวรไม่ได้ต่อให้เพราะครุหลวงบำรุงจิตรเจริญ (รูป สาครวิสัย)ยังอยู่ ซึ่งครุหลวงบำรุงจิตรเจริญ (รูป สาครวิสัย) ก็เป็นครุอีกท่านหนึ่งของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวรจึงถือว่าครุยังอยู่ ซึ่งเหตุการณ์ในตอนนี้นั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ตอนที่ไปต่อเพลงตอนแรกๆ คุณครุท่านก็ได้กรุณาต่อให้ โดยคุณครุนั่งโสร่งผ้าขาวม้าคาดพุง แล้วครุก็ให้ตีตามสัก 2-3 เที้ยว สักพักหนึ่งคุณครุก็บอกอีกหน่อยให้ตีตามไป สักพักแกก็ไปแล้ว แต่มาช่วงหลังๆคุณครุก็ต่อให้ครบทุกเพลง จะขาดอยู่ที่แต่เพลงองค์พระพิราพ”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2552)

ครุคนที่ห้า

ครุเผือด นักระนาด

หลังจากที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้เสียชีวิตแล้ว พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้มาศึกษาการบรรเลงระนาดเอกกับครุเผือด นักระนาด ซึ่งพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ต่อเดี่ยวระนาดเอกเพลงอาเชียว และได้ปรับวิธีการบรรเลงเพลงกราวในให้ดีขึ้น จนกระทั่งได้ต่อเพลงทยอยเดี่ยวตามที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ฝากกับครุเผือด นักระนาด ไว้ ซึ่งที่จริงแล้วครุเผือด นักระนาดก็ไม่ใช่ใครอื่น ครุเผือด นักระนาดก็คือญาติผู้ใหญ่ของพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนั่นเอง

ครุคนที่หก

ครุเจียร มาลัยมาลัย

พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ศึกษาเพลงประเภทเพลงซ้ำกับคุณตาเจียร มาลัยมาลัย ซึ่งคุณตาเจียร มาลัยมาลัยนั้นก็มีศักดิ์เป็นตาของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เพลงที่ต่อเช่น เพลงเต่าทอง เพลงตะนาว เพลงจินแส เป็นต้น

ครูคนที่เจ็ด

ครูสมาน ทองสุโชติ

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า “เมื่อก่อนครูสมานทำงานอยู่ที่กรมประชาสัมพันธ์ ตอนนั้นลุงยังเป็นทหารอยู่ ที่กรมประชาสัมพันธ์กับคุรุยงค์ก็ไม่ได้ใกล้กันมากพอตกบ่ายๆ ลุงก็จะไปเที่ยวที่กรมประชาสัมพันธ์ไปเล่นหมากรุกกันบ้าง ไปคุยกันบ้าง พอตอนเย็นก็จะต่อเพลงกับพี่สมาน ตอนนั้นลุงอยากได้โหมโรงกลางวัน แยกี่ต่อให้ลุง”

ครูคนที่แปด

ครูบุญยงค์ เกตุคง

จากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรก็ได้มาศึกษากับครูบุญยงค์ เกตุคงเพิ่มเติมและต่อเพลงองค์พระพิราพ พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้เล่าว่า

“ลุงกับคุณครูบุญยงค์รู้จักกันมานานแล้วตั้งแต่สมัยอยู่บ้านท่านคุณครู แต่ได้มาเรียนกับคุณครูบุญยงค์จริงจังเมื่อตอนที่คณะคนสร้างกรู ซึ่งมีคุณเขาวลิต กันดารดี เป็นเจ้าของวง คุณเขาวลิตเขาไม่เป็นปีพาทย์หรือ เขาอยู่กองโบราณคดีแต่เขาสร้างเครื่องขึ้นมาไว้ที่วัดทองนพคุณแล้วก็จ้างลุงไปสอน ซึ่งครูบุญยงค์ก็ได้มาสอนด้วย ก็เลยทำให้ได้มาสนิทกับครูบุญยงค์ ซ้อมเพลงออกงานกันเลยก็เจอกัน และก็มีตอนที่คุณชายเฉลิมพล จัดให้มีการประชันปีพาทย์กันระหว่างทหารบกกับตำรวจ ลุงก็เลยเชิญให้ครูบุญยงค์กับครูสมานมาช่วยปรับให้”

ครูคนที่เก้า

ครูสาตี มาลัยมลัย

พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ศึกษาดนตรีไทยกับครูสาตี มาลัยมลัยในเรื่องปี่ใน ซึ่งครูสาตี มีศักดิ์เป็นตาเช่นเดียวกับครูเจียร มาลัยมลัย โดยครูสาตี มาลัยมลัยได้ปรับทางเดี่ยวปี่ในเพลงกราวใน เถา ซึ่งตอนนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ต่อมาจากบิดาแล้ว ให้มีกลวิธีพิเศษที่ยากขึ้นเพื่อให้ไปเป่าปี่ในประชันในงานที่วงมาลัยมลัยรับมาและยังต่อทางระนาดเอกเพลงทะเลแยะ สองชั้นอีก โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า “พอไปเป่ากราวในให้แกแล้ว ก็เลยจะไปขอเรียนปี่ชวาจากแกอีก แต่แกได้แค่แยะ สองสามนิ้ว แยกี่ตายก่อน ก่อนแกตายแกให้คนไปตามมาเรียนนะ แต่แกก็ตายเสียก่อน เลยไม่มีบุญได้เรียนกับแก”

สรุปการศึกษาด้านดนตรีไทยที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ศึกษามาจากครูต่างๆ

1. คุณตาอม เจริญผล ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงโหมโรงเย็น
2. ครูบาง หลวงสุนทร(บิดา) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระนาดเอกและปี่
3. หลวงประดิษฐไพเราะ ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงเดี่ยวระนาดเอก
4. หลวงบำรุงจิตรเจริญ ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงหน้าพาทย์
5. ครูเผือก นักระนาด ได้ศึกษาเพลงเดี่ยวระนาดเอกเพิ่มเติมและได้ต่อเพลงทยอยจากท่าน
6. ครูเจียร มาลัยมลัย ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงช้าต่างๆ
7. ครูสมาน ทองสุโชติ ได้ศึกษาเพลงหน้าพาทย์และโหมโรงกลางวัน
8. ครูบุญยงค์ เกตุคง ได้ศึกษาเพลงหน้าพาทย์เพิ่มเติมและต่อเพลงองค์พระพิราพ
9. ครูสาลี มาลัยมลัย ได้ศึกษาเพลงเดี่ยวกราวโนและต่อระนาดเอกเพลงทะเลแย สองชั้น

การรับราชการและบริหาร

- บรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งประจำหมวดโยธาที่ตึกดุริยางค์ ม.ท.บ.1 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2499
- ทำหน้าที่ ผบ. หมวดดนตรีไทย กองดุริยางค์ทหารบก เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ.2522 (ยศร้อยเอก)
- ทำหน้าที่อาจารย์สอนที่โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2526 (ยศพันตรี)
- ทำหน้าที่นายทหารเตรียมการ โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 (ยศพันโท)

ภาพที่ 5 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรในชุดปกคิขาว(ยศพันโท)

พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ลุงเข้าไปทำละครให้นักเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบ พอถึงรอบคุณหญิงไพฑูรย์มาเครื่องดนตรีที่โรงเรียน เป็นเครื่องประจำของคุณครูหลวงประดิษฐไพเราะ ถ้าใครมาซ้อมก็ต้องมาตีเครื่องนี้ ระหว่างที่วงคุณหญิงไพฑูรย์เข้ามาซ้อมนะลุงก็เข้าไปช่วยคุยกันไปคุยมาและก็ถูกคอกัน ตอนนั้นสิบเอกช้อยู่ที่ทหารบก และร้อยเอกพจน์ ศรีภักดี เขาบอกว่าชอบนิสัยลุง ลุงก็บอกว่าอยากจะเข้าทำงานบ้าง คุณหญิงไพฑูรย์เลยบอกว่า “เอาซิ ไม่เป็นไร จะติดต่อช่วยฝากให้”

ภาพที่ 6 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรกำลังบรรเลงระนาดเอกในภาพมีคุณหญิงไพฑูรย์ กิติวราภรณ์นั่ง
ร่วมอยู่ในวงดนตรีด้วย ณ วังคลองเตย

หลังจากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้เข้าทำงานที่กองดุริยางค์ทหารบก ในตำแหน่งพล
อาสาสมัครเป็นอัตราแบบสารวัตร ซึ่งช่วงแรกที่เข้าไปทำงานจะทำหน้าที่บรรเลงปี่พาทย์ และไป
เล่นอังกะลุงเพราะมีความรู้เรื่องโน้ตสากลอยู่ก่อนแล้ว นอกจากนั้นได้ไปฝึกตีกลองเล็กที่ใช้ในการ
เดินแถวและการเป่าโอโบประมาณ 1 เดือนกว่า พอเป่าโอโบได้แล้วจึงกลับมาอยู่ที่วงโยชวาทิตอย่าง
เดิม แต่พอแยกปี่พาทย์ออกจากวงโยชวาทิตแล้ว พันโทเสนาะ หลวงสุนทรจึงได้กลับไปประจำอยู่ที่
แผนกปี่พาทย์อีก แต่ต้องไปเขย่าอังกะลุงควบคู่กับการบรรเลงปี่พาทย์ ซึ่งในระยะหลังจะเขย่า
อังกะลุงมากกว่าเพราะมีนักดนตรีประจำอยู่ก่อนแล้ว

นอกจากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรยังต้องไปเดินแถวสวนสนามราชวัลลพและเดินแถว
พิเศษทำหน้าที่เป่าแตร โดยการเลื่อนยศของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร แต่ครั้งนั้นจะต้องมีการสอบ
วิชาสอบบททฤษฎีโน้ตสากล การสอบจะสอบเลื่อนยศจากพลทหารเป็นนายสิบ สอบเป็นที่และ
สอบเป็นนายทหาร ในขณะที่รับราชการทหารนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้มีงานอดิเรกคือการ
บรรเลงปี่พาทย์ตามงานต่างๆ แต่ในช่วงหลังนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรมักจะไปเล่นดนตรีในวง
ดนตรีลูกทุ่งแทน เช่นวงศรีไพร ไจพระ วงสมานมิตร เกิดกำแพง วงสองศักดิ์ พอเลิกเล่นจากวงสอง
ศักดิ์แล้วพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ไปเล่นดนตรีสากลให้กับวงลูกศิษย์สุรพลเป็นวงสุดท้าย ในการ
ไปเล่นดนตรีลูกทุ่งถ้ามีงานพันโทเสนาะ หลวงสุนทรก็จะไปเล่นทุกวัน จะไปเล่นช่วงเวลาบ่าย ก็ขอ
อนุญาตผู้บังคับบัญชา พอตอนเช้าก็จะมาทำงานตามปกติ พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเลิกเล่นวงดนตรี
ลูกทุ่งเพราะว่าได้เลื่อนยศเป็นนายทหาร ทำให้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบหลายหน้า

โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ลุงต้องรับผิดชอบภายในวงเพราะได้ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าวง การไปเล่นดนตรีก็จะไปนอกเวลาทำงาน ถ้าเราไป ลูกน้องก็ต้องตามไปด้วย ฉะนั้นเขาจะไปเราก็ต้องอยู่ พอรับผิดชอบกับงานแล้วจะไปไหนไม่ได้เลย มีไปกับ ดร.อุทิศไปเล่นดนตรีออกทีวี ช่อง 5 ตอนคืนนายร้อยใหม่ๆ ไปเล่นสักพักหนึ่งแล้วก็เลิก”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2552)

ภาพที่ 7 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงซ้อมดนตรีร่วมกับวงดนตรีไทยของโรงเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นผู้ฝึกซ้อม

ภาพที่ 8 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นผู้ฝึกซ้อมการซ้อมดนตรีไทยของโรงเรียนนายร้อย จปร. ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทอดพระเนตร

พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเริ่มสอนพิเศษที่ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ.2526 เป็นแห่งแรก และมาสอนที่ภาคดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวิชาประพันธ์เพลง เมื่อ พ.ศ. 2528 ถึง พ.ศ.2535 แล้วจึงหยุด นอกจากนั้น พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ยังสอนที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และสอนนิสิตสาขาดุริยางค์ ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 ในวิชาทักษะ ดุริยางค์ไทย 7 ซึ่งเป็นการสอนเดี่ยวระนาดเอก โดยนิสิตจะมาเรียนที่บ้านของพันโทเสนาะ หลวง สุนทร

หลังจากปลดเกษียณจากราชการทหารแล้ว พันโทเสนาะ หลวงสุนทรจะเล่นดนตรีในพิธีไหว้ ครุและตามงานวัดที่เจ้าของวงไม่มีคน แล้วให้ไปช่วยเล่นและจะเลือกวงในการไปเล่น โดยพันโท เสนาะ หลวงสุนทรเล่าให้ฟังข้าพเจ้าถึงสาเหตุที่กลับมาเล่นดนตรีไทยว่า

“ตอนนั้นลุงใกล้ปลดเกษียณแล้ว พอตีมีงานครบรอบ 72 ปี อาจารย์บุญยงค์ เกตุคง จัดที่โรง ละครแห่งชาติ เพื่อนๆ ลุงเขาก็เลยให้ลุงไปตีระนาดเพราะเขาจะจัดบรรเลงปีพาทย์ 2 วง ให้ลุงไปตีใน ฐานะเป็นลูกศิษย์จึงรับปากและเริ่มฝึกซ้อม”

“พอไปตีงานนั้นเสร็จ พวกๆเขาก็บอกว่ามียังใช้ได้ พอมีงานเขาก็เลยมาบอก ลุงก็เลยไป พอ ปลดเกษียณแล้วจะได้ไม่ว่าง อย่างที่ว่าคนปีพาทย์พอล้างมือประมาณ 10 กว่าปี เพลงก็ลืม พอปลด เกษียณแล้ว ก็เลยต้องมาท่องเพลงกันใหม่”

ปัจจุบันเวลาว่างของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร มักจะดูทีวีดิหนังเงินอยู่ที่บ้าน บางครั้งก็จะไป เดินซื้อของตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ ถ้ามีเวลาว่างพันโทเสนาะ หลวงสุนทรจะออกไปนอกบ้าน รับประทานอาหาร โดยปัจจุบันพันโทเสนาะ หลวงสุนทรอยู่พักอยู่กับภรรยาและลูกสาว

ตำรงตำแหน่งต่างๆในราชการและสถาบันต่างๆทางสังคม

เป็นกรรมการสอบคัดเลือกผู้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 จนถึงปัจจุบัน

เป็นกรรมการในการปรับปรุงหลักสูตรดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปี พ.ศ.2531

ได้รับแต่งตั้งจากทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นตัวแทนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในการส่งเสริมและประสานงานการจัดงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบัน

เป็นอนุกรรมการของทบวงมหาวิทยาลัยจัดทำเกณฑ์ การบรรเลง เครื่องดนตรีไทยด้านปี่พาทย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 จนถึงปัจจุบัน

เป็นอนุกรรมการของทบวงมหาวิทยาลัยจัดทำเกณฑ์การประเมินการบรรเลงดนตรีไทยด้านปี่พาทย์สำหรับผู้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2536-2537

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิสภาดนตรีไทย เพื่อพิจารณาประเมินผลงานข้าราชการในการเลื่อนระดับทางวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ 2532 จนถึงปัจจุบัน

เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการประจำภาควิชาศิลปนิเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปี 2538 และปี 2531

การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยและกิจกรรมอุดมศึกษา

เผยแพร่ดนตรีไทยทางโทรทัศน์ ช่อง 5 ร่วมกับ ศ.ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2516-2519

ร่วมบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ในพิธีไหว้ครูดนตรีไทยของชมรมดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และภาควิชาศิลปนิเทศตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ร่วมสาธิตดนตรีไทยกับนิสิตภาควิชาศิลปนิเทศ ให้ชาวต่างประเทศได้ชม เมื่อปี พ.ศ.2531

ร่วมกิจกรรมดนตรีไทยอุดมศึกษาตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปัจจุบัน

ผลงานทางวิชาการ

ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาทฤษฎีโน้ตสากล มหาวิทยาลัยศิลปากร ปี พ.ศ.2523-2525

ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปี พ.ศ.2536

ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ณ โรงเรียนวชิราวุธ ปี พ.ศ.2526-2528

ได้รับเชิญเป็นอาจารย์สอนพิเศษ สอนวิชาประพันธ์เพลงไทย ณ ภาควิชาดนตรี คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2528-2535

ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยและวิชาการประพันธ์เพลงไทย ณ ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ.2527 ถึงปัจจุบัน

เรียบเรียงเอกสารประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และประวัติบุคคลสำคัญในวงการดนตรีไทย

เรียบเรียงเอกสารประกอบการสอน วิชาหลักการประพันธ์เพลงไทย

เรียบเรียงเอกสารประกอบการสอน เรื่องหน้าทับกลองเป็นโน้ตสากล

เป็นกรรมการตัดสินดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ.2535 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา

เป็นกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทย เพื่อความมั่นคงของชาติระดับมัธยมและอุดมศึกษา จดลงสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ณ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพ (ไทยญี่ปุ่น) เมื่อปี พ.ศ. 2525

เป็นกรรมการตัดสินดนตรีไทย รางวัลศรทอง ครั้งที่ 4 ของมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ(ศรศิลป์บรรเลง) ณ หอประชุม กร.ป. กลาง เมื่อปี พ.ศ.2533

เป็นกรรมการตัดสินวงโยชวาทิต บรรเลงไทย จัดโดยกองทัพบก เมื่อปี พ.ศ.2531

เป็นกรรมการตัดสินดนตรีไทย ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ.2533

เป็นกรรมการตัดสินการประกวดวงปี่พาทย์ มโหรี เครื่องสาย ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อปี พ.ศ.2534

เป็นกรรมการตัดสินผู้สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ.2527 จนถึงปัจจุบัน

เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาการประเมินผลงาน ทางวิชาการสาขาดนตรีไทยประจำ
คณะมนุษยศาสตร์

ภาพที่ 9 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้รับพระราชทานเหรียญสายใจไทย ณ โรงละครแห่งชาติจาก
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภาพที่ 10 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้รับพระราชทานเหรียญ ส.ธ.ในงาน 100 ปี ดุริยประณีต จาก
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ผลงานด้านการบรรเลง

ร่วมบรรเลงการแสดงครุศาสตร์คอนเสิร์ต ครั้งที่ 9 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อปี พ.ศ.2531

ร่วมบรรเลงดนตรีไทย เพื่อเทอดพระเกียรติและถวายพระพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ในวโรกาสเจริญพระชนพรรษา 3 รอบ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2534

ร่วมบรรเลงสังคีตสายใจไทย ครั้งที่ 1 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2534

ร่วมบรรเลงสังคีตสายใจไทย ครั้งที่ 2 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2535

ร่วมบรรเลงสังคีตสายใจไทย ครั้งที่ 3 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2536

ร่วมบรรเลงเดี่ยวระนาดเอกเพลงทะเลแยะ ถา 120 ปี ท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลป
บรรเลง) ณ โรงละครแห่งชาติ

ร่วมบรรเลงปี่พาทย์มอญ 120 ปี 3 ครูดนตรีไทย ณ หอประชุมใหญ่ศูนย์วัฒนธรรมแห่ง
ประเทศไทย

ร่วมบรรเลงระนาดเอก โหมโรงเย็น ถวายสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระ
พระ ปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วังหน้า กรมศิลปากร

ร่วมบรรเลงวงมุลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) วันครบรอบ 4 รอบ สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ อุทยาน ร.2 อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ร่วมบรรเลงระนาดเอก โหมโรงกลางวัน ถวายสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระ
เด็จพระ ปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วังหน้า กรมศิลปากร

ร่วมบรรเลงระนาดเอก งานจุฬาวาทิต ครั้งที่ 152

ภาพที่ 11 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรกำลังบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ ในงานไหว้ครูที่มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)

ภาพที่ 12 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรและเพื่อนที่บรรเลงร่วมกัน

ผลงานด้านการประพันธ์

ประพันธ์เพลงโหมโรงเพลงจักรทองเป็นเพลงประจำกองดุริยางค์ทหารบก

ประพันธ์เพลงโหมโรงเพลงภัทรมหาราช

ประพันธ์เพลงโหมโรงเพลงรั้วแดงกำแพงเหลือง ซึ่งแต่งไว้เป็นเพลงประจำของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ประพันธ์เพลงโหมโรงนวมินทร์มหาราช

แต่งเพลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงอาเซีย 3 ชั้น เพลงอาหนู 3 ชั้น เพลงนารายณ์แปลงรูป 2 ชั้น และชั้นเดียว เพลงเทพบรรทม 3 ชั้น เพลงดอกไม้ไทร

แต่งเพลงเดี่ยวปี่ใน เพลงสุดสงวน 3 ชั้น และเพลงม้าย่อง 3 ชั้น

แต่งเพลงเดี่ยวฆ้องวงเล็ก เพลงนกขมิ้น

ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีเพลงเกร็ดอีกหลายเพลง ซึ่งแต่งให้นักดนตรีไทยของวงกองดุริยางค์ทหารบก และวงอื่นๆได้บรรเลงกัน

การรับมอบโองการไหว้ครู

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้รับมอบโองการไหว้ครูจากอาจารย์บุญยัง เกตุคง เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2537 และได้รับมอบโองการไหว้ครูจากอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ที่มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2543

ภาพที่ 13 พันโทเสนาะ หลวงสุนทรกำลังรับมอบโองการไหว้ครูจากอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร

ภาพที่ 14 พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เป็นผู้อ่าน โองการไหว้ครูของชมรมดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

ในการวิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยแจกแจงตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต
2. รายละเอียดการวิเคราะห์
 - 2.1 สังกัดลักษณะ
 - 2.2 จังหวะ
 - 2.3 ช่วงเสียง
 - 2.4 รูปแบบเพลงเดี่ยวกราวใน
 - 2.5 การใช้เม็ดพราย กลวิธี
3. สรุปและอภิปราย

1. สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต

1.1 สัญลักษณ์แทนเสียง

ในการวิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวในสามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรในครั้งนี้ ได้กำหนดให้ใช้น้ตระบบตัวอักษรไทย (ค ร ม ฟ ซ ล ท) และเรียงเสียงจากลูกกระนาดเอกเสียงต่ำสุด(ลูกทวน)จนถึงลูกกระนาดเอกเสียงสูงสุด(ลูกยอด)ได้ดังนี้

ฟ	ซ	ล	ท	ค	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ค	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ค	ร	ม
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

แบ่งโน้ตทางระนาดเอกออกเป็น 2 บรรทัด โดยบรรทัดบนคือทางเดี่ยวระนาดเอกมือขวา บรรทัด-ล่างคือทางเดี่ยวระนาดเอกมือซ้าย

ลูกที่ 1	เสียง	ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ฟ
ลูกที่ 2	เสียง	ซอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 3	เสียง	ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ล
ลูกที่ 4	เสียง	ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ท
ลูกที่ 5	เสียง	โด	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ด
ลูกที่ 6	เสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ร
ลูกที่ 7	เสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ม
ลูกที่ 8	เสียง	ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ฟ
ลูกที่ 9	เสียง	ซอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 10	เสียง	ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ล
ลูกที่ 11	เสียง	ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ท
ลูกที่ 12	เสียง	โด	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ด
ลูกที่ 13	เสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ร
ลูกที่ 14	เสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ม
ลูกที่ 15	เสียง	ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ฟ
ลูกที่ 16	เสียง	ซอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ซ
ลูกที่ 17	เสียง	ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ล
ลูกที่ 18	เสียง	ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ท
ลูกที่ 19	เสียง	โด	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ด
ลูกที่ 20	เสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ร
ลูกที่ 21	เสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกระนาดเอกนี้เป็น	ม

ในการศึกษาวิเคราะห์เพลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราว สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเสียงที่ใช้ในการบันทึกโน้ตให้ตรงกับเสียงที่บรรเลง โดยเสียงแรกที่ใช้ในการขึ้นเพลงคือเสียง โด ในกลุ่มเสียงปี่จุมูล $ด ร ม \times ซ ล \times$ ในระดับเสียงนอก ซึ่งตรงกับลูกที่ 5 ของพื้นระนาดเอก (นับจากลูกทวน)

1.2 สัญลักษณ์แทนระดับเสียงในการดำเนินทำนองการวิเคราะห์ที่ได้กำหนดใช้สัญลักษณ์ตัวอักษร แทนทางระดับเสียง 7 ทางดังนี้

1. กลุ่มเสียงปัญจมูลที่ 1 ฟ ซ ล x ค ร x = ระดับเสียงเพียงออล่าง
2. กลุ่มเสียงปัญจมูลที่ 2 ซ ล ท x ร ม x = ระดับเสียงใน
3. กลุ่มเสียงปัญจมูลที่ 3 ล ท ค x ม ฟ x = ระดับเสียงกลาง
4. กลุ่มเสียงปัญจมูลที่ 4 ท ค ร x ฟ ซ x = ระดับเสียงเพียงออบน
5. กลุ่มเสียงปัญจมูลที่ 5 ค ร ม x ซ ล x = ระดับเสียงนอก
6. กลุ่มเสียงปัญจมูลที่ 6 ร ม ฟ x ล ท x = ระดับเสียงกลางแหบ
7. กลุ่มเสียงปัญจมูลที่ 7 ม ฟ ซ x ท ค x = ระดับเสียงขวา

1.3 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการบันทึกกลวิธีพิเศษ

การสะบัด	ใช้สัญลักษณ์	(xxx)
การสะเดาะ	ใช้สัญลักษณ์	{xxx}
การขยี้	ใช้สัญลักษณ์	[xxx]
การตีรัวเสียงเดียว	ใช้สัญลักษณ์	x*
การรัวเป็นทำนอง	ใช้สัญลักษณ์	<u>x</u>
การกวาด	ใช้สัญลักษณ์	กวาดขึ้น, กวาดลง

1.4 ศัพท์สังคิตที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการศึกษาวิเคราะห์เพลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราว สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจกับผู้ที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะทางดนตรีไทย (ศัพท์สังคิต) ที่ใช้ในการวิเคราะห์เพลงเดี่ยวกราวในทางระนาดเอก ดังต่อไปนี้

1. สะบัด หมายถึง การบรรเลงที่แทรกเสียงเข้ามาในการบรรเลงทำนองเก็บอีก 1 พยางค์ ซึ่งแล้วแต่ผู้บรรเลงจะเห็นสมควรว่าจะสอดแทรกตรงไหน การบรรเลงสะบัดนี้ผู้บรรเลงจะต้องบรรเลงสามลูกติดกัน

2. การสะเดาะ หมายถึง เป็นการบรรเลงที่บรรเลงคล้ายกับการสะบัด หากเป็นเพียงการบรรเลงแทรกพยางค์ในเสียงเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนเสียงขึ้นหรือลง

3. ขยี้ หมายถึง เป็นการบรรเลงเพื่อเพิ่มเสียงแทรกแซงให้มีพยางค์ถี่ขึ้นไปจากการตีเก็บอีก 1 เท่า การบรรเลงขยี้นี้จะบรรเลงทั้งประโยคของเพลงหรือจะบรรเลงสั้นยาวเพียงไรแล้วแต่ผู้บรรเลงจะเห็นและความเหมาะสม วิธีการบรรเลงขยี้นี้ท่านผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทยบางท่านเรียกว่าการบรรเลง “เก็บหกชั้น”

4. การตีรัวเสียงเดียว หมายถึง เป็นการบรรเลงโดยใช้มือซ้ายและมือขวาตีพร้อมกันด้วยความถี่ โดยตีลงในตัวโน้ตเสียงเดียว

5. รัวเป็นทำนอง หมายถึง วิธีดำเนินทำนองเช่นเดียวกับการกรอแต่ใช้มือซ้ายและขวาสลับกันดำเนินทำนองอย่างหนึ่งที่พลิกแพลงให้มีการบรรเลงเป็นสองแบบสลับกัน โดยปกติเป็นการบรรเลงของระนาดเอกที่ใช้ในการบรรเลงเพลงเดี่ยว

6. กวาด หมายถึง วิธีบรรเลงของเครื่องดนตรีประเภทตี โดยใช้หัวไม้เคลื่อนผ่านลูกกระนาคในช่วงที่ต้องการ ซึ่งมีกริยาเดียวกับการกวาดผง การกวาดนี้ผู้บรรเลงจะกวาดจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำหรือจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงก็ได้

7. กรอ หมายถึง วิธีการบรรเลงดนตรีประเภทเครื่องตีดำเนินทำนองที่ทำให้เกิดเสียงต่อเนื่องกันเป็นเสียงยาวสม่ำเสมอ โดยใช้ 2 มือตีสลับกันถี่ๆ เหมือนรัวเสียงเดียว แต่ทั้ง 2 มือ มิได้อยู่ที่เดียวกัน มักจะตีเป็นคู่ 2 คู่ 3 คู่ 4 คู่ 5 คู่ 6 และคู่ 8 เป็นต้น

8. คาบลูกคาบดอก หมายถึง คำเรียกวิธีดำเนินทำนองเพลงแบบหนึ่งที่ปฏิบัติพลิกแพลงให้มีการบรรเลงเป็น 2 อย่างสลับกัน โดยปกติใช้เรียกทางเดี่ยวของระนาดเอกที่มีทั้ง “เก็บ” และ “รัว” (เป็นทำนอง) สลับกัน

1.5 การดำเนินทำนองโดยการใช้สำนวนของกลอนระนาดเอก

กลอนระนาดที่ผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้แนวทางในการอธิบายเรื่องรายละเอียดของกลอนระนาดจากวิทยานิพนธ์เรื่องการทำนองระนาดเอกเพลงเรื่องสี่ภาษาของนายสุราษดิษฐ์ ศรีสัตย์ชยะ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับกลอนระนาดดังนี้

1. กลอนลับ

กลอนระนาดประเภทนี้เป็นกลอนระนาดที่ใช้เสียงซ้ำในสองพยางค์แรก เอกลักษณ์ของกลอนประเภทนี้ สำนวนกลอนนอกจากจะซ้ำเสียงทุกห้องแล้ว ไม่ว่าห้องเพลงนั้นจะเป็นสำนวนกลอนที่ดำเนินขึ้นสู่เสียงสูงหรือเสียงต่ำ การซ้ำเสียงแรกของสำนวนกลอนในแต่ละห้องเพลงน่าจะเป็นที่มาของชื่อกลอนประเภทนี้ ดังตัวอย่าง

ร ร ม ฟ	ม ม ฟ ช	ฟ ฟ ช ล	ช ช ล ท	ฟ ฟ ม รั	ม ม รั ท	รั รั ท ล	ท ท ล ช
ร ร ม ฟ	ม ม ฟ ช	ฟ ฟ ช ล	ช ช ล ท	ฟ ฟ ม ร	ม ม ร ท	ร ร ท ล	ท ท ล ช

2. กลอนไต่ลวด

เป็นกลอนระนาดที่ดำเนินกลอนด้วยเสียงที่เรียงขึ้นและลง โดยระหว่างการดำเนินทำนองกลอนจะไม่มีกรซ้ำเสียง การไม่ซ้ำเสียงของกลอนรูปแบบนี้มีใช้ดำเนินกลอนด้วยการเรียงเสียงที่อยู่ติดกัน แต่เป็นการดำเนินกลอนด้วยการเรียงเสียงที่อยู่ติดกัน และเป็นการดำเนินกลอนที่ใช้เสียงใดแล้วจะไม่ซ้ำเสียงเป็นสองพยางค์ติดต่อกันเหมือนกับกลอนลับที่กล่าวมาแล้ว ผู้บรรเลงจะต้องใช้ความสามารถในการบรรเลง เพื่อให้เกิดเสียงที่เรียงกันเป็นสำนวนที่ไม่มีกรซ้ำเสียงเป็นสำคัญ คล้ายกับการไต่ลวดที่ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมาก ดังตัวอย่าง

ฟ ม ร ล	ร ม ฟ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ช ล ท	รั ม รั ค	ท ล ช ร	ม ฟ ช ล	รั ท ล ช
ฟ ม ร ล	ร ม ฟ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ช ล ท	ร ม ร ค	ท ล ช ร	ม ฟ ช ล	ร ท ล ช

3. กลอนไต่ไม้

เป็นกลอนระนาบที่ดำเนินลักษณะการใช้เสียงเรียงๆต่อกันเป็นส่วนในตอนแรกของแต่ละห้องเพลงและมีลักษณะการเรียงเสียงของกลอนไต่ลวดประกอบในตอนท้ายหากพิจารณาถึงลักษณะทางกายภาพระหว่างลวดกับไม้ ลวดมีขนาดเล็กและหากใช้ไต่ตามชื่อของกลอนแล้ว มีอันตรายได้ง่ายมากกว่าไม้ ในการบรรเลงก็เช่นเดียวกัน หากผู้บรรเลงสามารถดำเนินกลอนในเพลงต่างๆด้วยกลอนไต่ลวดและกลอนไต่ไม้ ย่อมแสดงถึงความสามารถในการบรรเลงด้วยลักษณะการเรียงเสียง แต่กลอนไต่ลวดเป็นกลอนที่แสดงความสามารถมากกว่ากลอนไต่ไม้ แต่การดำเนินกลอนนั้นยังต้องขึ้นอยู่กับทำนองหลักว่าจะเหมาะสมกับสำนวนกลอนแบบใด ดังตัวอย่าง

ท ล ท ช	ล ท คร	ม ร ม ด	ร ม ฟ ช	ท ล ท ช	ล ท คร	ม รั ค รั	ค ์ ท ล ช
ท ล ท ช	ล ท คร	ม ร ม ด	ร ม ฟ ช	ท ล ท ช	ล ท คร	ม ร คร	ค ์ ท ล ช

4. กลอนลอดตาข่าย

เป็นกลอนระนาบที่ดำเนินด้วยกลุ่ม 4 พยางค์ การลอดตาข่ายตามความหมายของชื่อกลอนนี้มาจากลักษณะของตาข่ายที่ใช้ดักสัตว์ต่างๆซึ่งจะต้องไปวางดักไว้ทางโน้นข้างตรงนี้ข้างกระจายกันออกไป การดำเนินก็เป็นลักษณะดังกล่าว คือ ดำเนินไปทางซ้ายและทางขวาสลับกันด้วยเสียงเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มก็แยกห่างกันหลายเสียง จากโน้ตที่นำเสนอนี้ พบว่าขอบเขตเสียงที่ใช้มีช่วงกว้างเกือบครบ 21 เสียง บางช่วงเป็นกลอนฟาด เช่น เสียงสุดท้ายของแต่ละห้องเพลงแรกห่างกับเสียงแรกของห้องเพลงที่สอง มีระยะห่างมากกว่า 5 เสียง เช่น บ้างห่างกัน 6 เสียง หรือห่างกัน 1 ช่วงเสียงเป็นต้น กลอนลักษณะนี้ ส่วนใหญ่จะพบในเพลงเดี่ยว ไม่พบในการบรรเลงรวมทุกๆไป ดังตัวอย่างในโน้ตต่อไปนี้

ล ท ร ม	ร ช ล ท	ฟ ั ม รั ช	ร ช ล ท	ฟ ม ร ช	ล ท ค รั	ม ฟ ช ม	ร ั ท ล ช
ล ท ร ม	ร ช ล ท	ฟ ม ร ช	ร ช ล ท	ฟ ม ร ช	ล ท คร	ม ฟ ช ม	ร ท ล ช

5. กลอนม้วนตะเข็บ (กลอนเดินตะเข็บ)

เป็นกลอนระนาดที่นำกริยาอาการ ม้วน มาผูกกันเป็นลักษณะกลอนระนาดรูปแบบนี้การมวนนี้เป็นการม้วนตะเข็บ ตะเข็บในความหมายของกลอนนี้ จะเป็นกลุ่มเสียงที่บรรจุอยู่ในแต่ละห้อง โดยในสำนวนถาม กลอนแต่ละห้องเพลงจะมีสี่เสียง เสียงแรกของแต่ละห้องเพลงเป็นเสียงที่ความรู้สึกรู้สึกของการม้วนตัว แต่การม้วนตัวนี้ยังมีการซ่อนตัวของรอยต่อระหว่างตะเข็บต่อตะเข็บ ซึ่งการดำเนินกลอนประเภทนี้ เสียงแรกของกลอนแต่ละตัวจะเป็นเสียงที่เรียงต่อจากเสียงสุดท้ายของกลอนตะเข็บตัวก่อน ส่วนในสำนวนตอบ ห้องเพลงแรกของสำนวนยังคงมีการม้วนตะเข็บอยู่ แต่หลังจากนั้นจะดำเนินกลอนเรียงเสียงสูงเสียงต่ำ ดังตัวอย่างประกอบ

ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	ร ี ฟ ม ี	ฟ ม ี ร ี	ม ี ร ี ท	ร ี ท ล ช
ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	ร ฟ ม ร	ฟ ม ร ท	ม ร ท ล	ร ท ล ช

6. กลอนย้อนตะเข็บ

เป็นกลอนระนาดที่คล้ายกับกลอนม้วนตะเข็บ ต่างกันที่สำนวนถามของกลอนย้อนตะเข็บจะใช้เสียงเรียงขึ้น 5 เสียง และต่อด้วยลักษณะการดำเนินกลอนแบบเดียวกันกับกลอนม้วนตะเข็บ ส่วนในสำนวนตอบ การดำเนินกลอนมีลักษณะคล้ายกับกลอนม้วนตะเข็บเช่นเดียวกันนั้นคือรูปแบบการดำเนินกลอนในห้องเพลงที่สองไม่ใช่การดำเนินกลอนที่เรียงเสียง สูงเสียงต่ำแต่เพียงอย่างเดียว แต่เพิ่มลักษณะพิเศษ คือการใช้เสียงที่เรียงถัดจากเสียงสุดท้ายของห้องเพลงก่อนเป็นเสียงที่ใช้เริ่มสำนวนกลอนในห้องเพลงต่อมา กลอนนี้พบได้ในเพลงทั่วไปและเพลงเดี่ยว ดังตัวอย่าง

ร ม ฟ ช	ล ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	ร ี ฟ ม ี	ท ม ี ร ี	ล ร ท ล	ช ท ล ช
ร ม ฟ ช	ล ม ฟ ช	ล ฟ ช ล	ท ช ล ท	ร ฟ ม ร	ท ม ร ท	ล ร ท ล	ช ท ล ช

7. กลอนร้อยลูกโซ่

เป็นกลอนขนาดที่สร้างด้วยจินตนาการของห่วงโซ่ ที่มีความสัมพันธ์ผูกกันเป็นกลอนลักษณะนี้เอง การดำเนินกลอนประเภทนี้ จึงมีความสัมพันธ์กันเป็นกลุ่มๆ ในสำนวนถามแบ่งได้สองกลุ่ม สำนวนกลอนจะขึ้นด้วยทำนองเดียวกันต่างกันเพียงช่วงทำนองตอนท้ายแต่ถึงจะมีความต่างกันแต่ทำนองตอนท้ายนี้ยังมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเป็นกลุ่มเสียงสามเสียงกลุ่มเดียวกันต่างกันเพียงทิศทางที่ดำเนินขึ้นสูงหรือลงต่ำ ส่วนในสำนวนตอบแบ่งได้สองกลุ่มคือสำนวนกลอนกลุ่มแรกจะมีลักษณะคล้ายกับกลอนไต่ลวด ที่ดำเนินกลอนด้วยเสียงที่เรียงขึ้นลงตามลีลาของกลอน แต่การดำเนินกลอนของกลุ่มหลังคล้ายกับกลอนลวดตาข่ายที่ดำเนินกลอน โดยให้เสียงเริ่มของกลอนกลุ่มนี้ห่างกัน 6 เสียงกับกลอนกลุ่มหลัง ดังตัวอย่าง

ร ม ช ล	ช ท ล ช	ร ม ช ล	ท ช ล ท	ร ม ร ท	ล ช ล ท	ร ม ช ล	ช ท ล ช
ร ม ช ล	ช ท ล ช	ร ม ช ล	ท ช ล ท	ร ม ร ท	ล ช ล ท	ร ม ช ล	ช ท ล ช

8. กลอนพัน

เป็นกลอนขนาดที่มีสำนวนถามขึ้นต้นด้วยทำนองที่เหมือนกับสำนวนตอบของกลอนย้อนตะเข็บ ส่วนสำนวนตอบจะดำเนินเป็นเสียงที่เป็นช่วงๆ โดยทำนองของกลอนขนาดเอกจะดำเนินลงด้วยเสียงที่เชื่อมสำนวนทั้งหมดเกี่ยวพันติดต่อกัน ดังตัวอย่าง

ร ี พ ี ม ี ร ี	ท ม ี ร ี ท	ร ี ล ท ร ี	ช ท ล ช	ร ี ท ล ท	ล ช ล ช	พ ม พ ม	พ ม ร ม
ร พ ม ร	ท ม ร ท	ร ล ท ร	ช ท ล ช	ร ท ล ท	ล ช ล ช	พ ม พ ม	พ ม ร ม

9. กลอนซ่อนตะเข็บ

เป็นกลอนขนาดที่ซ่อนสำนวนเริ่มของกลอน โดยการใช้เสียงที่เรียงอยู่ใกล้กันดำเนินกันเป็นกลุ่มๆ ใช้การซ้ำเสียงสองเสียงถึงสามเสียง และการเรียงเสียงประสมกัน เป็นกลอนที่มีทิศทางของการเคลื่อนที่ของทำนองลักษณะค่อยๆ ดำเนินไปเรื่อยๆ โฉมกลอนซ่อนตะเข็บที่นำเสนอนี้ สำนวนถามกับสำนวนตอบเป็นทำนองที่ดำเนินในรูปแบบโอดพัน คือ มีลีลาสำนวนที่เหมือนกันต่างกันต่างกันเพียงการเปลี่ยนบันไดเสียง ดังตัวอย่าง

พ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ	ช ฟ ท ฟ	ช ล ท ล	ท ล ท ช	ล ท ล ท	ร ี ล ท ร์	ช ท ล ช
พ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ	ช ฟ ท ฟ	ช ล ท ล	ท ล ท ช	ล ท ล ท	ร ล ท ร	ช ท ล ช

2.รายละเอียดการวิเคราะห์

2.1 สังคิตลักษณะ

จากการวิเคราะห์ สังคิตลักษณะ ในเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร พบว่ามีจำนวนลูกโยนในทางเดี่ยวระนาดเอก มีจำนวน 6 ลูกโยน ดังนั้นในเพลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร สามารถเขียนโครงสร้างได้ดังต่อไปนี้

ก ข ฦ ง จ ฉ ช ญ

1. ลูกโยนเสียงที่ 1 เป็นเสียง	โด	สัญลักษณ์แทน ก
2. ลูกโยนเสียงที่ 2 เป็นเสียง	เร	สัญลักษณ์แทน ข
3. เนื้อทำนองหลักเพลงกราวใน		สัญลักษณ์แทน ฦ
4. ลูกโยนเสียงที่ 3 เป็นเสียง	ที	สัญลักษณ์แทน ง
5. ลูกโยนเสียงที่ 4 เป็นเสียง	มี	สัญลักษณ์แทน จ
6. ลูกโยนเสียงที่ 5 เป็นเสียง	ลา	สัญลักษณ์แทน ฉ
7. ลูกโยนเสียงที่ 6 เป็นเสียง	ฟา	สัญลักษณ์แทน ช
8. ทำนองปิดเสียง	โด	สัญลักษณ์แทน ญ

2.2 จังหวะ

ในการวิเคราะห์จังหวะของเพลงเดี่ยวกราวโนนั้น พบว่า การตีจังหวะที่ใช้ในเพลงเดี่ยวกราวโนนี้ มีสิ่งสำคัญที่เป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่มีความแตกต่างจากเพลงอื่นๆ ได้แก่ ความแตกต่างเรื่องของจังหวะนิ่ง และจังหวะหน้าทับ ดังนี้

2.2.1 จังหวะนิ่ง

จังหวะนิ่งในเพลงกราวโนจะตีเป็นจังหวะเปิดอย่างเดียวคือ

--- นิ่ง	--- นิ่ง	--- นิ่ง	--- นิ่ง	--- นิ่ง	--- นิ่ง	--- นิ่ง	--- นิ่ง
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

2.2.2 จังหวะหน้าทับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูเกียรติ วงษ์ทอง ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับจังหวะหน้าทับในเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวโนดังต่อไปนี้

“เดี่ยวกราวโนเนี่ยนะ เป็นเพลงที่พิเศษในเรื่องจังหวะหน้าทับอยู่ก็คือเวลา
ที่นำมาบรรเลงเดี่ยว จังหวะหน้าทับเขาจะไม่ตีแบบเพลงกราวโนหรือกะ เขาจะ
ใช้หน้าทับเพลงกลมหรือว่าเพลงกราวนอกมาตี เพราะว่าเดี่ยวกราวโนนี่เป็น
เพลงที่มีจังหวะที่ไม่ตายตัว มีความยืดหยุ่นได้ เป็นเพลงประเภทลูกโยน ซึ่งถ้าใช้
หน้าทับเพลงกราวโนจังหวะจะยึด เขาเลยใช้หน้าทับกลมจะเหมาะกว่า เพราะว่า
หน้าทับกลมมีความกระชับ เลยเหมาะสมกับการมาใช้ในเดี่ยวกราวโน ในการ
บรรเลงทางเดี่ยวนะ จะใช้หน้าทับกลองทัด คือหน้าทับที่ดีเพลงกลมและกราว
นอก ถ้าเป็นปีพาทย์เดี่ยวเขาก็จะใช้กลองสองหน้าดี แต่ถ้าพวกเครื่องสายเดี่ยวเขา
ก็จะใช้โทน-รามะนาดีแทน”

(ชูเกียรติ วงษ์ทอง, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

เพลงกราวนอกและเพลงกลม

กลองทัด	----	--- ต้อม	-- ต้อม -	- ต้อม - ต้อม
---------	------	----------	-----------	---------------

2.3 ช่วงเสียง

ในเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร มีช่วงเสียงที่ครอบคลุม ตั้งแต่ระดับเสียงต่ำสุดจนถึงระดับเสียงสูงสุดของระนาดเอก

ระนาดเอก ฟู ชู ลุ ทุ คุ รุ มุ ฟู ช ล ท ค ร ม ฟู ช ล ี่ ทุ ค ี่ ร ี่ มี่

2.4 รูปแบบเพลงเดี่ยวกราวใน

เพลงเดี่ยวกราวใน ประกอบด้วยรูปแบบที่สำคัญด้วยกัน 2 ส่วน ได้แก่

2.4.1 ส่วนที่เป็นลูกโยน

2.4.2 ส่วนที่เป็นเนื้อเพลง

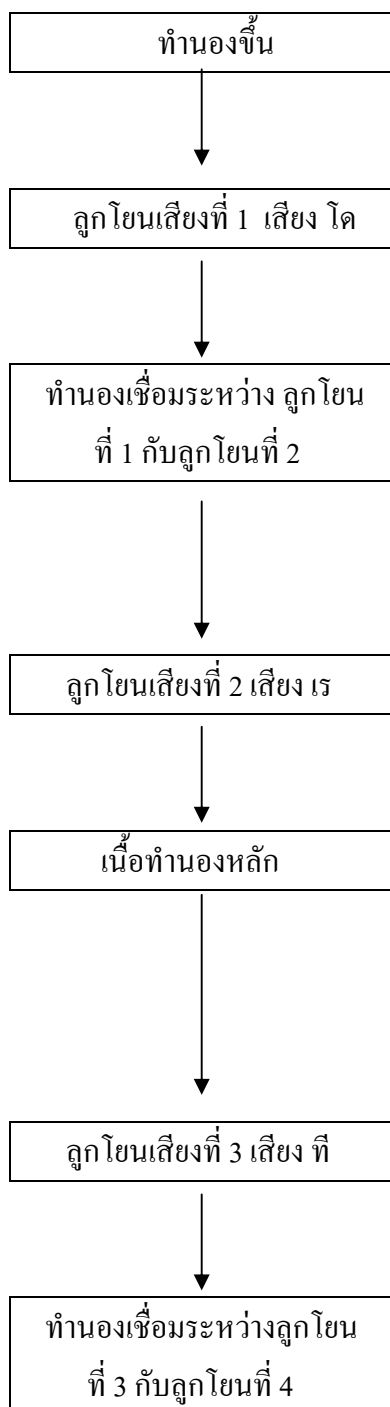
2.4.1 ส่วนที่เป็นลูกโยน

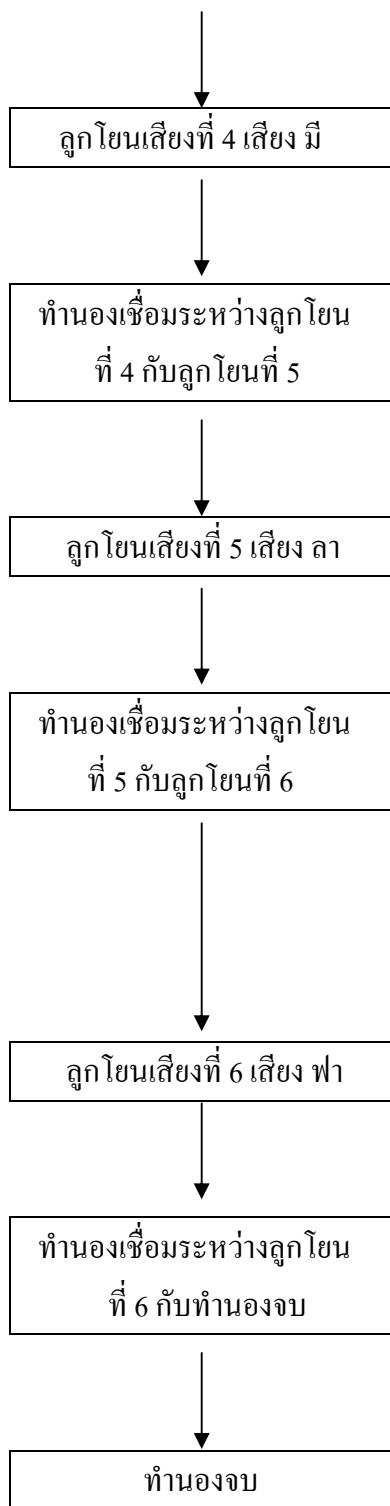
ระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนั้นประกอบด้วยลูกโยนทั้งหมด 6 โยนด้วยกัน ซึ่งในแต่ละกลุ่มโยนนั้นมีการประดิษฐ์ทำนองเพลงที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม และเป็นทางที่หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้คิดประดิษฐ์สร้างสรรค์ขึ้นมาได้อย่างประณีตบรรจง

2.4.2 ส่วนที่เป็นเนื้อเพลง

เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนั้น มีองค์ประกอบในส่วนที่เป็นเนื้อเพลง แบ่งออกเป็น 2 ท่อน ซึ่งในระหว่างลูกโยนและเนื้อเพลงมีการคิดประดับตกแต่งในส่วนที่เป็นทำนองอื่นๆประกอบอยู่ด้วย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นตำแหน่งของลูกโยน

เนื้อเพลง และทำนองที่เป็นตัวเชื่อมให้บทเพลงมีความไพเราะ สามารถแสดงตามโครงสร้างได้ดังต่อไปนี้

2.5 การใช้เม็ดพราย กลวิธี

ในการศึกษาเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์ที่ละประโยค โดยใช้โน้ตแบบไทยเข้าช่วยในการนำเสนอของเพลง ซึ่งกำหนดให้แต่ละบรรทัดมี 8 ห้อง โดยกำหนดให้บรรทัดบนแทนการบรรเลงด้วยมือขวา บรรทัดล่างแทนการบรรเลงด้วยมือซ้าย ซึ่งในทำนองแต่ละประโยคผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะเรียกว่า วรคทำ กับส่วนที่สองเรียกว่า วรครับ ดังภาพประกอบด้านล่าง

วรคทำ				วรครับ			

ทำนองขึ้นต้นของกลุ่มลูกโยนที่ 1

ประโยคที่ 1

-- (ดรม)	- ซ - ล	- [ร ม ร ค ล]	ซ ร {ค ค ค}	- ม - -	(ม ม ม) - ร	ค ล (ร ค ล)	- ค (ค ค ค)
-- (ค ร ม)	- ซ - ล	- [ร ม ร ค ล]	ซ ร {ค ค ค}	- ม - -	(ล ช ม) - ร	ค ล (ร ค ล)	- ค (ค ค ค)

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรคทำด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียง โดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 แล้วใช้กลวิธีการกรอที่เสียง ซ และใช้กลวิธีการปรับเสียง ล เพื่อจะให้แนวได้รวบรวมกำลังในการที่จะขยี้ในห้องที่ 3 เป็นการขยี้ 5 ลูกที่ต้องใช้ความเร็วและชัดเจนในการบรรเลง ในห้องที่ 4 มีการใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียง 5 เสียง จากนั้นใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ค มาช่วยทำให้แน่นขยี้เสียงของลูกตก

ในวรรณคดีใช้กลวิธีการกรอที่เสียง ม ที่จังหวะยกเพื่อที่จะให้แขนได้รวบรวมกำลังในการ สะบัด โดยสะบัดเป็นลักษณะเสียวมือจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำที่ต้นห้องที่ 6 แล้ว บรรเลงเก็บที่เสียง ร ค ล แล้วใช้กลวิธีการสะบัดที่เสียงเดิมอีกครั้งแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ บรรเลงเก็บที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ค มาช่วยทำให้เน้นย้ำเสียงของลูกตกอีกครั้ง หนึ่ง

การดำเนินทำนองในทำนองนี้เป็นการขึ้นต้นเพลงของเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร โดยการขึ้นต้นเพลงเป็นการขึ้นต้นเพลงด้วยการสะบัด และการ ขยี้ เพื่อแสดงถึงความเกรี้ยวกราดของทำนองเพลงและการประดิษฐ์เสียงของผู้บรรเลง เพราะการ ประดิษฐ์ทำนองขึ้นต้นของเพลงนี้มีการใส่กลวิธีพิเศษ โดยการใช้การสะบัดและขยี้ติดต่อกันหลายแห่ง สามารถแสดงความคิดได้เป็นอย่างดี การบรรเลงกลวิธีพิเศษแบบนี้ผู้บรรเลงต้องฝึกฝนอย่างหนัก เพราะว่าการบรรเลงในลักษณะนี้ต้องบรรเลงให้มีความไพเราะและชัดเจนทุกลูก ห้ามไม่ให้บอดเสียง ลักษณะการบรรเลงเช่นนี้พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“การตีลูกสะบัดกับลูกขยี้นี่เป็นการบรรเลงเพื่อแสดงความคิดของ ทำนองเพลง ซึ่งต้องพยายามตีออกมาให้เสียงดีที่สุด เพราะว่าการตีแบบนี้ ถ้าตีออกมาแล้วเกิดผิดเสียงหรือว่าตีออกมาได้ไม่ชัดเจนก็จะเป็นการทำลายตัวผู้บรรเลงเองมากกว่าที่จะทำให้ผู้ฟังประทับใจ โดยการตีลูก สะบัดนั้นต้องตีให้ถูกจังหวะและ โอกาส ควรดูว่าทำนองใดที่สมควรจะ ตีลูกเล่นนี้ เพราะว่าถ้าสะบัดมากไปก็จะทำให้ฟังแล้วมันไม่ไพเราะน่า รำคาญมากกว่า การตีเทคนิคนี้ต้องฝึกฝนมากๆ โดยต้องตีให้มือซ้ายกับ มือขวาให้เท่ากันเสียงที่ออกมันจะไพเราะ”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

จากบทสัมภาษณ์ของพันโทเสนาะ หลวงสุนทรเกี่ยวกับการบรรเลงกลวิธีพิเศษ สะบัดและ การขยี้ แสดงให้เห็นการบรรเลงแบบนี้เป็นกลวิธีที่ผู้บรรเลงต้องฝึกฝนมาเป็นเวลานานจึงจะทำให้ การบรรเลงออกมาดี และไพเราะ และที่สำคัญควรดูโอกาสที่ใช้ต้องให้เหมาะสมด้วย

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด การขยี้ การสะเดาะ

ประโยคที่ 2

ซั ม [มมม]	รคฺรรม] ซัถ์	(คฺรรม) ซัถ์	[ร้คัท้ลัซ]-คั	ม(ซัถ์คั)ถ์	ซั(คัร้ม)ร้	คั ถั(ม้ร้คั)	ซั คั {คัคัคั}
ซ ม [มมม]	รคฺรรม] ซล	(คฺรรม) ซล	[รคทลซ]-ค	ม(ซลค)ล	ซ(คฺรรม)ร	ค ล(มรด)	ซ ค {คคค}

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงเป็นคู่ 8 ที่เสียง ซ และ ม จากนั้นใช้กลวิธีการขยี้ โดยเป็นขั้วที่เสียง ม 3 ครั้งแล้วจึงเป็นเสียง ซึ่งผู้บรรเลงจะต้องใช้กำลังในการบรรเลงเป็นอย่างมาก แล้วจึงบรรเลงเก็บที่ท้ายห้องที่ 2 ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงโดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง จึงบรรเลงเก็บ เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการนำกลวิธีการขยี้ โดยเรียงเสียงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วจบบรรทัดที่เสียง ค

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงเป็นคู่ 8 ที่เสียง ม จากนั้นผู้บรรเลงจะดึงกำลังเพื่อมาใช้ในการสะบัด 3 เสียง โดยเป็นการสะบัดจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูงซึ่งมีการข้ามเสียงทำให้สะบัดได้ยากซึ่งเมื่อสะบัดเสร็จแล้วต้องกลับมาบรรเลงเก็บที่เสียง ม ในห้องที่ 6 ใช้กลวิธีเดียวกับห้องที่ 5 แต่จะต่างกันในเรื่องของระดับเสียง ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บ 2 เสียงแล้วใช้กลวิธีการสะบัดแบบเรียงเสียงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ค มาช่วยทำให้แน่นยำเสียงของลูกตก

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด การขยี้ การสะเดาะ

ประโยคที่ 3

(ซล้ท) ค ม	(มรรค) ร (ร)	ค(ค)ค(ค)ค	ท(ท)ล(ล)ม	(ล)ล(ล)ม (ม)ล(ล)	ร(ล)ล(ล)ร	ม ร ค ล	ค(ล)ล(ล)ค
(ซลท) ค ม	(ม)ล(ล) ร (ร)	คท)ค(คทล)	ท(ทลช)ม	(ล)ล(ล)ม (ม)ล(ล)	ร(ล)ล(ล)ร	ม ร ค ล	ค(ล)ล(ล)ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โค

กลุ่มเสียงปัญญาผล

กลุ่มเสียงปัญญาผล ค ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินงาน

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงรับด้วยการเก็บที่เสียง ค และเสียง ม เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยกลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเรียงเสียงจากระดับเสียงเดิมลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วพักมือด้วยการบรรเลงเก็บ 1 พยางค์ที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเรียงเสียงจากระดับเสียงเดิมลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วพักมือด้วยการบรรเลงเก็บ 1 พยางค์ที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเรียงเสียงจากระดับเสียงเดิมลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วพักมือด้วยการบรรเลงเก็บ 1 พยางค์ที่เสียง ท แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเรียงเสียงจากระดับเสียงเดิมลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงจบบรรทัดที่เสียง ม

ในบรรทัดนี้ใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงติดกัน 2 ครั้งซึ่งต้องใช้กำลังในการบรรเลงและต้องบรรเลงให้ถูกต้องตามหลักของช่องไฟ โดยสลับจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำทั้ง 2 ครั้งแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยสลับเรียงเสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงแล้วมาบรรเลงเก็บที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 7 ใช้การบรรเลงเก็บโดยบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยสลับข้ามเสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงแล้วมาบรรเลงเก็บที่เสียง ค ดังเดิม

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ

ประโยคที่ 4

ช้ ม {มมม}	(คฺรุม)ช้ ถ้	[ร้มีร์ค้ล้]-[ช้	ล้ช้ช้ช้ล้ ค้	(คฺรุม)ช้ ถ้	[ค้ร้มีร์มีร์]-ร้	ค้ ช้ ถ้ [ท้	ค้ร้ค้ท้ลช้]-ค้
ช้ ม {มมม}	(คฺรุม)ช้ ถ	[ร้มรคค]-[ช	ลช้ช้ช้ล ค	(คฺรุม)ช้ ถ	[คฺรุมช้ช้]-ร	ค ช้ ถ [ท	คคคทลช้]-ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงเป็นคู่ 8 ที่เสียง ช และ ม จากนั้นใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ม 3 ครั้งแล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการ ใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงโดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง จึงบรรเลงเก็บ เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการ ใช้กลวิธีการขยี้ โดยเรียงเสียงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วจบวรรคที่เสียง ค การสะบัด 3 เสียงโดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง จึงบรรเลงเก็บ เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยกลวิธีการขยี้จากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วพักมือแล้วขยี้ต่ออีกครั้งในช่วงท้ายของห้องที่ 3 จากระดับเสียงต่ำขึ้นไปมาหาระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงเก็บรับที่ท้ายห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงโดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง จึงบรรเลงเก็บเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการ ใช้กลวิธีการขยี้โดยเรียงเสียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูงซึ่งจะมีการบรรเลงโดยใช้ลูกเสี้ยวเพิ่มขึ้นมา ทำให้ต้องระวังในการบรรเลงขยี้มากขึ้น จากนั้นบรรเลงเก็บที่ท้ายห้องแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้กลวิธีการขยี้โดยเรียงเสียงขึ้นและลงมาจบด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด การขยี้ การสะเคาะ

ประโยคที่ 5

ท่ ลี่ ช้ ร	ช้ ลี่ ท่ [ด]	ท่ คี่ รี่ มี่ รี่ ดี่ ที่ รี่	ดี่ ท่ ลี่ ดี่ ท่ ลี่ ช้ ม	(ลี่ ช้ ม) (ม ร ค)	[ค ร ค ร ม]-ร	ม ร ค ล	[ล ค ล ค ร]-ค
ท ล ช ร	ช ล ท [ค]	ท ค ร ม ร ค ท ร	ค ท ล ค ท ล ช ม	(ล ช ม) (ม ร ค)	[ค ร ค ร ม]-ร	ม ร ค ล	[ล ค ล ค ร]-ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงเรียงเสียงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงที่ท้ายห้องที่ 1 เป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงเรียงเสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับสูง แล้วเริ่มใช้กลวิธีการขยี้โดยบรรเลงแบบค่อยๆ ม้วนลงหาระดับเสียงต่ำซึ่งต้องใช้การเกร็งแขนเข้าช่วยจึงจะสามารถบรรเลงได้ เพราะเป็นการบรรเลงขยี้ที่ยาวและมีการข้ามเสียงหลายที่บรรเลงจนมาถึงท้ายห้องที่ 4 แล้วจึงบรรเลงเก็บที่เสียง ม

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงติดกัน 2 ครั้งซึ่งต้องใช้กำลังในการบรรเลงและต้องบรรเลงให้ถูกต้องตามหลักของช่องไฟ โดยสะบัดจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำทั้ง 2 ครั้งแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการใช้กลวิธีการขยี้สั้นๆ แล้วบรรเลงเก็บที่เสียง ร ในท้ายห้อง ในห้องที่ 7 ใช้การบรรเลงแบบเก็บจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้กลวิธีการขยี้สั้นๆ แล้วบรรเลงเก็บที่เสียง ค ในท้ายของประโยค

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าการสะบัดและการขยี้ที่ค่อนข้างยาว โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้กลวิธีในการบรรเลงไว้ว่า

“การตีลูกสะบัดกับการตีขยี้ในวรรคนี้ เราต้องแบ่งออกให้ดี เพราะพอตีเก็บได้หน่อยก็ต้องขยี้ยาว เราต้องเกร็งที่ต้นแขนแล้วตีไปจนหมดขยี้ แล้วแบ่งกำลังของเราเพื่อใช้ในการสะบัดด้วย”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด การขยี้

ประโยคที่ 6

(ทลช)ล ท	(ดทล)ท ด	(รคท)ค ร	(มรค)ร ม	(ครม)ช ล	[ร้ค้ท้ล้ช้]-ร้	ม ้ ร ้ ค ้ ล ้	[ร้ม ้ ร ้ ค ้ ล ้]-ค ้
(ทุลช)ล ทุ	(คทุล)ทุ ค	(รคทุ)ค ทุ	(มรค)ค ทุ	(ครม)ช ล	[รคทลช]-ร	ม ร ค ล	[รอมรคล]-ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ท เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการเก็บที่เสียง ล และเสียง ท เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยเป็นการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่เริ่มต้นด้วยเสียง ค สลับเรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำแล้วบรรเลงรับด้วยการเก็บที่เสียง ท และเสียง ค โดยบรรเลงลักษณะอย่างนี้จนหมดบรรเลงทำ ซึ่งจะหมดบรรเลงที่เสียง ม ในการสลับดังกล่าวผู้บรรเลงต้องใช้กำลังในการบรรเลงและต้องบรรเลงให้ได้จังหวะที่เหมาะสม

ในบรรเลงรับใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง จึงบรรเลงเก็บเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการ ใช้กลวิธีการขยี้โดยเรียงเสียงจากระดับเสียงสูงลงไปหาระดับเสียงต่ำ จากนั้นบรรเลงเก็บที่ท้ายห้องที่เสียง ร แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการบรรเลงเก็บแบบเรียงเสียงลงมาทางระดับเสียงต่ำ มีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ที่ท้ายห้อง เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้กลวิธีการขยี้ 5 ลูกลงมาทางระดับเสียงต่ำแล้วจบด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ค เพื่อจบประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ การขยี้

ประโยคที่ 7

(รืร์ด)มื รื	มื รื มื ดื	รื ดื มื รื	มื ดื รื ดื	(ดืดื)รื ดื	รื ดื ดื ชื	ดื ชื ดื ดื	ดื ชื ดื ม
(รรด)ม ร	ม ร ม ด	ร ด ม ร	ม ด ร ด	(ดดล)ร ด	ร ด ด ช	ด ช ดื ด	ดื ช ด ม

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 2 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ร เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำมาที่เสียง ด แล้วบรรเลงเก็บจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงซ้ำแล้วเพิ่มการบรรเลงเก็บจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับขึ้นไปทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 4 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4

ในบรรทัดรับใช้กลวิธีการสลับ 2 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ด ใช้การบรรเลงแบบข้ามเสียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำมาที่เสียง ล แล้วบรรเลงเก็บจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงการบรรเลงเก็บจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ทั้ง 2 คู่ ในห้องที่ 7 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับขึ้นไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ทั้ง 2 คู่

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ

ประโยคที่ 8

(มรด)คํ ํ	คํ ํ คํ ํ	(ซํซํ)คํ ํ	คํ ํ ซํ ร์	ซํ ร์ ซํ ร์	ม ด ร์ ฏ	ค ซ ํ ํ	ซํ ร์ ม ค
(มฺรฺค)ค ฏ	ค ซ ฏ ม	(ซซม)ล ซ	ล ม ซ ร์	ซ ม ซ ร์	ม ค ร์ ฏ	ค ซ ํ ํ	ซ ร์ ม ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ซ ฏ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงโดยเริ่มสะบัดที่เสียง ม เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงมาเป็นคู่ 8 ที่ระดับเสียงสูงที่เสียง คํ และเสียง ฏ ซึ่งผู้บรรเลงต้องมีทักษะในการแม่นยำเสียงอย่างมาก ในห้องที่ 2 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ทั้ง 2 คู่ ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัด 2 เสียงโดยเริ่มสะบัดที่เสียง ซ ใช้การบรรเลงแบบข้ามเสียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำมาที่เสียง ม แล้วบรรเลงเก็บจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง เชื่อมเข้าห้องที่ 4 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ทั้ง 2 คู่

ในบรรครับเป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยลักษณะการบรรเลงแบบเดียวกับห้องที่ 5 แล้วได้เปลี่ยนเสียงมาบรรเลงเสียงที่ต่ำกว่า ในห้องที่ 7 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงมาเป็นคู่ 8 ที่ระดับเสียงสูงเหมือนดังบรรทำ แล้วจึงบรรเลงลงมาเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 8 เป็นการดำเนินกลอนเป็นลักษณะการบรรเลงเป็นสับลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 2 ครั้งมาลงที่เสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด

ประโยคที่ 9 และประโยคที่ 10

ค ช(คคค)	ค ร(คคค)	ค ช(คคค)	ร ม(รรร)	ม ช้(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ช(คคค)
ค ช(คคค)	ค ร(คคค)	ค ช(คคค)	ร ม(รรร)	ม ช้(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ช(คคค)

ค ช(คคค)	ค ร(คคค)	ค ช(คคค)	ร ม(รรร)	ม ช้(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ช(คคค)
ค ช(คคค)	ค ร(คคค)	ค ช(คคค)	ร ม(รรร)	ม ช้(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ช(คคค)

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ค แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียงเริ่มก็คือเสียง ค ในห้องที่ 2 ใช้เสียงเริ่มเสียงเดียวกับห้องที่ 1 แต่เปลี่ยนการบรรเลงเสียงที่ 2 เป็นการบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงสูง 1 เสียง แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ค ดังเดิม ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1 ในห้องที่ 4 มีการเลื่อนเสียงเริ่มจากเสียง ค มาเป็นเสียง ร โดยบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงสูง 1 เสียง แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร ดังเดิม

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ม แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียงเริ่มก็คือเสียง ม ในห้องที่ 6 ใช้เสียง ร เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงลงไปในทางเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร ในห้องที่ 7 เป็นการบรรเลงเก็บเพื่อให้เชื่อมเข้ากับห้องที่ 8 ซึ่งมีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แล้วห้องที่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะเคาะ

ประโยคที่ 11

ม ช(มมม)	ม ร(มมม)	ร ด(รรร)	ร ม(รรร)	ช ม(ชชช)	ช ล(ชชช)	ด ล(ดลล)	ด ร(ดลล)
ม ช(มมม)	ม ร(มมม)	ร ด(รรร)	ร ม(รรร)	ช ม(ชชช)	ช ล(ชชช)	ด ล(ดลล)	ด ร(ดลล)

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ม แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียงเริ่มก็คือเสียง ม ในห้องที่ 2 ใช้เสียง ม เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงลงไปในทางเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ม ในห้องที่ 3 เปลี่ยนมาใช้เสียง ร เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงลงไปในทางเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร ในห้องที่ 4 ใช้เสียง ร เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงขึ้นไปหาเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ช แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียงเริ่มก็คือเสียง ช ในห้องที่ 6 ใช้เสียง ช เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงขึ้นไปหาเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ช ในห้องที่ 7 ใช้เสียง ด เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียงเริ่มก็คือเสียง ด ในห้องที่ 8 ใช้เสียง ด เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงขึ้นไปหาเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ด

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะเคาะ

ประโยคที่ 12

ม ช(มมม)	ม ร(มมม)	ร ด(รรร)	ร ม(รรร)	ด ร ม ม	ช ม ล ช	ล ช ด ล	ด ล ร ด
ม ช(มมม)	ม ร(มมม)	ร ด(รรร)	ร ม(รรร)	ด ร ม ม	ช ม ล ช	ล ช ด ล	ด ล ร ด

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ม แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียงเริ่มก็คือเสียง ม ในห้องที่ 2 ใช้เสียง ม เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงลงไปในทางเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ม ในห้องที่ 3 เปลี่ยนมาใช้เสียง ร เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงลงไปในทางเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร ในห้องที่ 4 ใช้เสียง ร เป็นเสียงเริ่มแล้วดำเนินกลอนด้วยการบรรเลงขึ้นไปหาเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร ซึ่งเป็นการบรรเลงที่เหมือนกับบรรเลงทำของประโยคที่ 11

ในบรรเลงรับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงไปเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง แต่ในท้ายห้องได้มีการบรรเลงข้ามคู่เสียงมาทางระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 8 โดยผู้บรรเลงจะต้องบรรเลงในลักษณะการใช้สี่นิ้วมือเป็นคู่ 6 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบสับขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงจนหมดประโยค โดยหมดประโยคที่เสียง ด

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะเคาะ

ประโยคที่ 13

ม ช ม ร	ม ช(มมม)	(ลัชมิ)ร ด	ร ม(รรร)	ด ร ม(ลั	ชมิ)ช(ชชช)	ค ร ม(ริ	คัล)ค(คคค)
ม ช ม ร	ม ช(มมม)	(ลชม)ร ค	ร ม(รรร)	ค ร ม(ล	ชม)ช(ชชช)	ด ร ม(ร	คค)ค(คคค)

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ม แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วกลับมาบรรเลงที่เสียง ม แล้วดำเนินกลอนไปทางระดับเสียงต่ำ เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการเริ่มบรรเลงที่เสียง ม แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียงเริ่มก็คือเสียง ม ในห้องที่ 3 เริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงโดยเริ่มสะบัดที่เสียง ล จากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงมาเป็นคู่ 8 ที่ระดับเสียงสูงที่เสียง ร และเสียง ค แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงเก็บขึ้นไปทางระดับเสียงคือที่เสียง ร และเสียง ม แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร

ในบรรเลงรับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงไปเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง แต่ในท้ายห้องได้มีการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำโดยเชื่อมต่อเข้ากับในห้องที่ 6 แล้วบรรเลงเก็บรับที่เสียง ช แล้วใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ช ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงไปเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง แต่ในท้ายห้องได้มีการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำโดยเชื่อมต่อเข้ากับในห้องที่ 6 แล้วบรรเลงเก็บรับที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด การสะเคาะ

ประโยคที่ 14

ม ช ม [ร]	มรมช(มมม)	(ลชม) [มรด]	รกรม](รรร)	ค ร ม ม	ช ม ล ช	ล ช ค ล	ค ล ร ค
ม ช ม [ร]	มรมช(มมม)	(ลชม) [มรด]	รกรม](รรร)	ค ร ม ม	ช ช ล ช	ล ช ค ล	ค ล ร ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ม แล้วดำเนินกลอนด้วยการข้ามคู่เสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงใช้กลวิธีการขยี้โดยการย่ำแล้วขึ้นไปทางระดับเสียงสูงโดยเชื่อมเข้าห้องที่ 2 แล้วใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ม ในห้องที่ 3 กลวิธีการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงโดยสะบัดจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการขยี้เชื่อมต่อไปในห้องที่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร ที่ท้ายห้อง โดยการบรรเลงในวรรคนี้ต้องใช้ความไหวและร้อนของผู้บรรเลงอย่างมาก

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงไปเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง แต่ในท้ายห้องได้มีการบรรเลงข้ามคู่เสียงมาทางระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 8 โดยผู้บรรเลงจะต้องบรรเลงในลักษณะการใช้สี่นิ้วมือเป็นคู่ 6 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบสับขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงจนหมดประโยค โดยหมดประโยคที่เสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด การขยี้ การสะเคาะ

ประโยคที่ 15 และประโยคที่ 16

(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค
(ซซซ)ซ ซ	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ซ	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค

(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค
(ซซซ)ซ ซ	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ซ	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม แล้วเคลื่อนที่ลงไปทางต่ำในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 4 แต่ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเสี้ยวมือโดยบรรเลงเป็นคู่ 5 ในห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 5

ในบรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิมแล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 5 ในห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 6 ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะเคาะ

ประโยคที่ 17

(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ด	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ด
(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ด	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ด

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญาผล

กลุ่มเสียงปัญญาผล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิมแล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปในทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 5 ในห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปในทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 2 ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ซ ต่ำแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม แล้วเคลื่อนที่ขึ้นไปในทางสูงในลักษณะการข้ามคู่เสียงด้วยคู่ 4

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะเดาะ

ประโยคที่ 18

ช ม ช ร	ช ร ช ด	ช ม ช ร	ช ร ช ด	ช ม ช ร	ช ร ช ด	ช ม ช ร	ช ร ช ด
ช ม ช ร	ช ร ช ด	ช ม ช ร	ช ร ช ด	ช ม ช ร	ช ร ช ด	ช ม ช ร	ช ร ช ด

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 โดยบรรเลงที่เสียง ช ต่ำ แล้วดำเนินกลอนต่อไปในทางเสียงสูง โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วกลับมาบรรเลงที่เสียง ช ดังเดิม แล้วดำเนินกลอนต่อไปในทางเสียงสูง โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 เชื้อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เสียง ช ต่ำ แล้วดำเนินกลอนต่อไปในทางเสียงสูง โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วกลับมาบรรเลงที่เสียง ช ดังเดิมแล้วดำเนินกลอนต่อไปในทางเสียงสูง โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และบรรเลงซ้ำอีก 3 รอบจนหมดประโยค ซึ่งเป็นการทอนทำนองลงมาจากประโยคที่ 17

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 19

ช ล ท ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด
ช ล ท ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งมีลักษณะการดำเนินทำนองในลักษณะเรียงเสียงสลับลง-ขึ้น ห้องที่ 3 มีการบรรเลงในลักษณะจับคู่เสียงเรียงลง 2 คู่ (ทล – รด) และห้องที่ 4 มีการบรรเลงเช่นเดียวกันกับห้องที่ 2 การดำเนินทำนองในบรรคทำนี้ต้องการให้เสียงลูกตกยืนอยู่ที่เสียงเดียว คือ เสียง ค

ในบรรครับมีการดำเนินทำนองเช่นเดียวกันกับบรรคทำ การดำเนินทำนองเกือบทั้งหมดมีลักษณะเป็นการเรียงเสียง ยกเว้นเฉพาะห้องที่ 3 และห้องที่ 7 ซึ่งมีการใช้เสียงคู่ 4 (ล-ร)

ลักษณะการดำเนินทำนอง

บรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด บรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 20

ช ล ท ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด
ช ล ท ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด	ช ล ท ด	ท ล ท ด

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งมีลักษณะการดำเนินทำนองในลักษณะเรียงเสียงสลับลง-ขึ้น ห้องที่ 3 มีการบรรเลงในลักษณะจับคู่เสียงเรียงลง 2 คู่ (ทล – รด) และห้องที่ 4 มีการบรรเลงเช่นเดียวกันกับห้องที่ 2 การดำเนินทำนองในวรรคทำนี้ต้องการให้เสียงลูกตกยืนอยู่ที่เสียงเดียว คือ เสียง ค

ในวรรครับมีการดำเนินทำนองเช่นเดียวกันกับวรรคทำ การดำเนินทำนองเกือบทั้งหมดมีลักษณะเป็นการเรียงเสียง ยกเว้นเฉพาะห้องที่ 3 และห้องที่ 7 ซึ่งมีการใช้เสียงคู่ 4 (ล-ร)

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 21

ช ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ช ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค
ช ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ช ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งมีลักษณะการดำเนินทำนองในลักษณะซ้ำคู่เสียง ท ค ต่อเนื่องกันไปจนถึงห้องที่ 3 และห้องที่ 4 การดำเนินทำนองในบรรคทำนี้ต้องการให้เสียงลูกตกยืนอยู่ที่เสียงเดียว คือ เสียง ค

ในบรรครับมีการดำเนินทำนองเช่นเดียวกันกับบรรคทำ การดำเนินทำนองเกือบทั้งหมดมีลักษณะเป็นการซ้ำคู่เสียง ท ค ยกเว้นเฉพาะห้องที่ 1 และห้องที่ 5 ซึ่งมีลักษณะเรียงเสียงจากต่ำไปหาสูง

ลักษณะการดำเนินทำนอง

บรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ บรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

ประโยคที่ 22

(ทลช)ล ท	(คทล)ท ค	(รคท)ค ร	(มรค)ร ม	ฟ ฬ ล ร์	ค ฑ ฬ ฬ	ค ร ม ฬ	ฬ ฬ ม ร
(ทลช)ล ท	(คทล)ท ค	(รคท)ค ร	(มรค)ร ม	ฟ ฬ ล ร	ค ฑ ฬ ฬ	ค ร ม ฬ	ฬ ฬ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการสะบัดเรียงเสียงจากสูงมาหาต่ำต่อด้วยการตีคู่ 8 กลับไปในทางเสียงสูง เป็น กระสวนทำนองที่ใช้ในวรรคทำทั้งหมดจากห้องที่ 1 จนถึงห้องที่ 4 โดยมีระดับเสียงที่สูงขึ้นไป ห้องละ 1 เสียง

ในวรรครับมีลักษณะการบรรเลงโดยการดำเนินกลอนเป็นคู่ 8 ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ของเสียงจากต่ำไปหาสูง และห้องที่ 6 มีการเคลื่อนที่ของเสียงจากสูงลงมาต่ำ เช่นเดียวกันกับห้องที่ 7 และ 8 ซึ่งมีลักษณะการเคลื่อนที่ของเสียงจากต่ำไปหาสูงและจากสูงไปหาต่ำ แต่มีความแตกต่างกันตรงที่ การเคลื่อนที่ของเสียงในห้องที่ 5 และ 6 มีการข้ามเสียงทั้งที่เป็นแบบคู่ 4 และการข้ามเสียงแบบคู่ 3 ส่วนการเคลื่อนที่ของเสียงในห้องที่ 7 และ 8 มีลักษณะเป็นการเรียงเสียงขึ้นและลงโดยไม่มี การข้ามเสียง

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด

ประโยคที่ 23

คํ ํ ํ ม	ลํ ํ ม ร	ํ ม ร ค	ม ร ค ษ	ล ษ ท ษ	ล ท ล ท	ค ท ม ท	ค ร ม ร
ค ล ษ ม	ล ษ ม ร	ษ ม ร ค	ม ร ค ษ	ล ษ ท ษ	ล ท ล ท	ค ท ม ท	ค ร ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 นั้น มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากสูงมาต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งมีลักษณะการดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกันต่อเนื่องไปจนถึงห้องที่ 3 และห้องที่ 4 โดยเป็นการเรียงเสียงแบบบันได 5 เสียง(Pentatonic Scale) แต่ในตอนท้ายวรรคเสียงลูกตกเป็นคู่ 4 กับเสียงที่อยู่หน้าลูกตก ทั้งนี้เพื่อเป็นสะพานเชื่อมต่อไปยังวรรครับ

ในวรรครับมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงคล้ายกัน 2 กลุ่ม คือ ครั้งแรกของวรรค ได้แก่ ห้องที่ 5 และ 6 ครั้งหลังของวรรค ได้แก่ ห้องที่ 7 และ 8 แต่มีเสียงแตกต่างกัน โดยห้องที่ 5 เป็นการตีสับย้าที่เสียง ษ ห้องที่ 6 ตีเรียงเสียงย้าที่เสียง ท ห้องที่ 7 ตีสับย้าที่เสียง ท และห้องที่ 8 ตีเรียงเสียงย้าที่เสียง ร

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 24

ม ร ม ด	ร ม ร ม	พื ม ล ม	พื ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท	ค ท ม ท	ค ร ม ร
ม ร ม ด	ร ม ร ม	พื ม ล ม	พื ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท	ค ท ม ท	ค ร ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยเป็นการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำโดยใช้คู่ 2 และคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงซ้ำกัน 2 ครั้ง ในห้องที่ 3 มีการใช้การข้ามคู่ในระดับเสียงต่ำเสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยเป็นการบรรเลงแบบเรียงเสียง

ในวรรครับใช้หลักในการบรรเลงที่เหมือนกับในวรรคทำแต่ต่างกันที่ระดับเสียง

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเจี็บ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเจี็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

ประโยคที่ 25

(ร้ร้ร้)ม้ ร้	(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ร้ร้ร้)ม้ ค้	(ค้ค้ค้)ล้ ค้	(ค้ค้ค้)ร้ ล้	(ล้ล้ล้)ช้ ล้	(ล้ล้ล้)ค้ ช้	(ช้ช้ช้)ฟ้ ช้
(รรรร)ม ร	(รรรร)ค ร	(รรรร)ม ค	(คคค)ล ค	(คคค)ร ล	(ลลล)ช ล	(ลลล)ค ช	(ชชช)ฟ ช

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูก โยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงโดยใช้การข้ามคู่เสียงมาที่เสียง ค ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ค แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ค แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 มาทางเสียงต่ำที่เสียง ล ในห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ล แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ล แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียง แล้วจึงบรรเลงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 มาทางเสียงต่ำที่เสียง ช ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ช แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วบรรเลงเก็บที่เสียงเดิม

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะเคาะ

ประโยคที่ 26

(ซซซ)ล ฟ	(ฟฟฟ)ร ฟ	(ฟฟฟ)ซ ร	(รรร)ค ร	ค ร ม [ร	ม ร ค ล]ค ร	ล ค ร [ค	ร ค ล ซ]ล ค
(ซซซ)ล ฟ	(ฟฟฟ)ร ฟ	(ฟฟฟ)ซ ร	(รรร)ค ร	ค ร ม [ร	ม ร ค ล]ค ร	ล ค ร [ค	ร ค ล ซ]ล ค

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูก โยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ซ แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงโดยการข้ามคู่เสียงมาทางเสียงต่ำเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการ ใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ฟ แล้วจึงบรรเลงโดยการข้ามคู่เสียงมาทางเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ซ แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงโดยการข้ามคู่เสียงมาทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ร แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม

ในวรรครับเริ่มด้วยการการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง แล้วเกร็งแขนเพื่อใช้กลวิธีการขยับจากระดับเสียงสูงมาหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงเก็บไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 บรรเลงแบบเรียงเสียงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง แล้วเกร็งแขนเพื่อใช้กลวิธีการขยับจากระดับเสียงสูงมาหาระดับเสียงต่ำแล้วบรรเลงเก็บไปทางระดับเสียงสูง

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะเดาะ การขยับ

ประโยคที่ 27

ซ้ ล้ ค้ [ล้]	ค้ล้ซ้ฟ้ [ซ้ ล้]	ฟ้ ซ้ ล้ [ซ้]	ล้ซ้ฟ้ร [ฟ้ ซ้]	ร ฟ้ ซ้ [ฟ้]	ซ้ฟ้รค [ร ฟ้]	ค ร ฟ้ [ร]	ฟ้รคค [ค ร]
ซ ล ค [ล]	คลซฟ [ซ ล]	ฟ ซ ล [ซ]	ลซฟร [ฟ ซ]	ร ฟ ซ [ฟ]	ซฟรค [ร ฟ]	ค ร ฟ [ร]	ฟรคค [ค ร]

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูก โยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ซ แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 2 เสียง ในห้องที่ 2 เริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ฟ แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 2 เริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ฟ แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ โดยการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 4 เริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม โดยพบว่าหมดห้องที่เสียงใดก็จะเริ่มใช้กลวิธีการสะเคาะต่อไปที่เสียงนั้น

ในบรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 เรียงเสียงขึ้นมาทางเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการขี้นมาทางเสียงต่ำ เชื่อมเข้าห้องที่ 6 แล้วบรรเลงเก็บรับที่เสียง ค และ ร ในห้องที่ 7 และห้องที่ 8 ในวิธีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5 และห้องที่ 6 แต่ต่างกันที่ระดับเสียง

การบรรเลงในลักษณะนี้ต้องมีกำลังในการบรรเลงเนื่องจากในช่วงนี้แนวในการบรรเลงเป็นแนวที่ค่อนข้างเร็ว ผู้บรรเลงเองต้องมีความคล่องแคล่ว จึงจะทำให้เสียงที่บรรเลงมีความไพเราะและชัดเจน ทุกถูก พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“ การตีกลอนขนาดที่มีลักษณะการตีลูกสะบัดสะเคาะและขยี้ตึ๊ดๆกันนี้ เพราะฉะนั้นถ้าจะตีลูกแบบนี้ให้ได้ก็ต้องหมั่นไล่ระนาดอยู่ตลอด ซึ่งจะต้องพยายามตีออกมาให้เสียงจึงจะทำให้ผู้ฟังประทับใจ ต้องตีไม่ให้ผิดลูกผิดเสียงเลย ”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

จากบทสัมภาษณ์ของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร เกี่ยวกับการบรรเลงกลวิธีพิเศษ สะบัดและ การขยี้ แสดงให้เห็นการบรรเลงแบบนี้เป็นกลวิธีที่ผู้บรรเลงต้องฝึกฝนมาเป็นเวลานานจึงจะทำให้ การบรรเลงออกมามี และไพเราะ ดังนั้นการฝึกซ้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญ

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด การสะเดาะ

ประโยคที่ 28

(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ค้ ค้	(ล้ล้ล้)ช้ ล้	(ช้ช้ช้)ฟ้ ช้	(ฟ้ฟ้ฟ้)ร้ ฟ้	(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ล้ ค้	ร้(ค้ร้ฟ้)ร้
(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ล้ ค้	(ล้ล้ล้)ช้ ล้	(ช้ช้ช้)ฟ้ ช้	(ฟ้ฟ้ฟ้)ร้ ฟ้	(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ล้ ค้	ร้(ค้ร้ฟ้)ร้

ประโยคที่ 29

(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ค้ ค้	(ล้ล้ล้)ช้ ล้	(ช้ช้ช้)ฟ้ ช้	(ฟ้ฟ้ฟ้)ร้ ฟ้	(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ล้ ค้	ร้(ค้ร้ฟ้)ร้
(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ล้ ค้	(ล้ล้ล้)ช้ ล้	(ช้ช้ช้)ฟ้ ช้	(ฟ้ฟ้ฟ้)ร้ ฟ้	(ร้ร้ร้)ค้ ร้	(ค้ค้ค้)ล้ ค้	ร้(ค้ร้ฟ้)ร้

กลุ่มเสียงโยน กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ร แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไปทาง ระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการ ใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ค แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 3 มีการใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ล แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึง บรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 4 มีการใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ช แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไป ทางระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ฟ แล้วบรรเลงเก็บโดยการเคลื่อนที่ไป ทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 6 มีการใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ร แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 1 เสียงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 7 มีการ ใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ล แล้วบรรเลงโดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียงแล้วจึง บรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 8 บรรเลงเก็บที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียงจากระดับเสียงต่ำ ไปหาระดับเสียงสูงแล้วจึงบรรเลงที่เสียงเดิมคือเสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด การสะเคาะ

ประโยคที่ 30

(ฟ้ซ้ล้ค้ ซ้	ค้(ล้ซ้ฟ้)ร	ฟ้ ซ้ ล้ ฟ้	ซ้ ฟ้ ร ค	ซ ล ค ร	ล ค ค ค	ร ค ล ฟ้	ค ร ร ร
(ฟซล)ค ซ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ค	ซ ล ค ร	ล ค ค ค	ร ค ล ฟ	ค ร ร ร

กลุ่มเสียงโยน กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียง โดยเริ่มสะบัดที่เสียง ฟ เรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วบรรเลงต่อด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ที่เสียง ซ ในห้องที่ 2 บรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียง โดยเริ่มสะบัดที่เสียง ล เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 3 ที่เสียง ร เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงเก็บขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้การข้ามคู่ 3 ลงมาทางระดับเสียงต่ำเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงเรียงเสียงไปทางระดับเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงซ้ำที่เสียง ค 3 ครั้ง ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงสูงเป็นคู่ 6 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 3 ครั้ง โดยในวรรคนี้มีการใช้การข้ามคู่เสียงหลายครั้ง

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด

ประโยคที่ 31

(ฟ้ซ้ล)ค้ ซ้	ค้(ล้ซ้ฟ้)ร	ฟ้ ซ้ ล้ ฟ้	ซ้ ฟ้ ร ค	ซ้ ล้ ค้ ร้	ล้ ค้ ค้ ค้	ร้ ค้ ล้ ร้	ค้ ร้ (ร้ร้ร้)
(ฟ้ซล)ค ซ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ค	ซ ล ค ร	ล ค ค ค	ร ค ล ฟ	ค ร (รรร)

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ฟ เรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วบรรเลงต่อด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ที่เสียง ซ ในห้องที่ 2 บรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ล เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 3 ที่เสียง ร เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงเก็บขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้การข้ามคู่ 3 ลงมาทางระดับเสียงต่ำเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงเรียงเสียงไปทางระดับเสียงต่ำ

ในบรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงซ้ำที่เสียง ค 3 ครั้ง ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงสูงเป็นคู่ 6 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงที่เสียง ร 1 ครั้ง ก่อนจะใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ร เพื่อเป็นการเน้นย้ำเสียงของลูกตก

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ การสะเดาะ

ประโยคที่ 32

(ฟ้ซ้ล้)ค้ ซ้	ค้(ล้ซ้ฟ้)ร	ฟ้ ซ้ ล้ ฟ้	ซ้ ฟ้ ร ค	ซ ล ค (ร	คค) ค{คคค}	ร ค ล (ฟ้	รค)ร{รรร}
(ฟ้ซล)ค ซ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ค	ซ ล ค (ร	คค) ค{คคค}	ร ค ล (ฟ	รค)ร{รรร}

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ฟ เรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วบรรเลงต่อด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ที่เสียง ซ ในห้องที่ 2 บรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ล เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 3 ที่เสียง ร เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงเก็บขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้การข้ามคู่ 3 ลงมาทางระดับเสียงต่ำเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงเรียงเสียงไปทางระดับเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูง แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ร จากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำโดยเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการสลับที่เสียง ค ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงสูงเป็นคู่ 6 แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ฟ จากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำโดยเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยบรรเลงที่เสียง ร 1 ครั้ง ก่อนจะใช้กลวิธีการสลับที่เสียง ร เพื่อเป็นการเน้นย้ำเสียงของลูกตก

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ การสละ

ประโยคที่ 33

(ฟ้ซล)ค ษ	ค้(ล้ซฟ)ร	ฟ้ ษ ล้ ฟ	ซ้ ฟ ร ค	ซ้ ล้ ค้ ร	ค้ ค้ ค้ ค้	ร้ ค้ ล้ ร	ร้ ร้ ร้ ร้
(ฟซล)ค ษ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ค	ซ ล ค ร	ค ค ค ค	ร ค ล ฟ	ร ร ร ร

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการระดับ 3 เสียงโดยเริ่มระดับที่เสียง ฟ เรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วบรรเลงต่อด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ที่เสียง ซ ในห้องที่ 2 บรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการระดับ 3 เสียงโดยเริ่มระดับที่เสียง ล เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 3 ที่เสียง ร เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงเก็บขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้การข้ามคู่ 3 ลงมาทางระดับเสียงต่ำเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงเรียงเสียงไปทางระดับเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงซ้ำที่เสียง ค 4 ครั้ง ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงสูงเป็นคู่ 6 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงที่เสียง ร 4 ครั้งเพื่อเป็นการเน้นย้ำเสียงของลูกตก

กลวิธีพิเศษที่พบ

การระดับ

ประโยคที่ 34

ล้ ช้ ฟ้ ล	ด ค ด ค	ล ด ร ฟ	ร ร ร ร	ซ้ ล้ ค้ ร้	ค้ ค้ ค้ ค้	ร้ ค้ ล้ ร้	ร้ ร้ ร้ ร้
ล ช ฟ ล	ค ค ค ค	ล ค ร ฟ	ร ร ร ร	ซ ล ด ร	ค ค ค ค	ร ค ล ฟ	ร้ ร้ ร้ ร้

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 เรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 6 ไปในทางเสียงต่ำโดยการใช้ที่ท้ายห้อง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เสียง ค 4 ครั้ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำ ในห้องที่ 3 บรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงที่เสียง ค 4 ครั้ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำเสียงของลูกตก

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงซ้ำที่เสียง ค 4 ครั้ง ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงสูงเป็นคู่ 6 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้กลวิธีการข้ามคู่ไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงที่เสียง ร 4 ครั้งเพื่อเป็นการเน้นย้ำเสียงของลูกตก

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 35

ลั ชั ฬั ฑ	ค ค ค ค	ล ด ร ฬั	ร ร ร ร	ลั ฑั รั ฌั	รั รั รั รั	ฑั ฑั ฌั ม	ร ร ร ร
ล ช ฬ ฑ	ค ค ค ค	ล ด ร ฬ	ร ร ร ร	ล ฑ ร ม	ร ร ร ร	ฑ ฑ ช ม	ร ร ร ร

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูก โยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมุล

กลุ่มเสียงพยัญมุล ร ม ฬ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 เรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 6 ไปในทางเสียงต่ำโดยการใช้ที่ท้ายห้อง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เสียง ค 4 ครั้ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำ ในห้องที่ 3 บรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงที่เสียง ค 4 ครั้ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำเสียงของลูกตก

ในวรรครับมีการเปลี่ยนบันไดเสียงไปใช้กลุ่มบันไดเสียงทางใน โดยเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูงเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 4 ครั้ง ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 4 ครั้ง

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 36

ล ท ร ม	ร ร ร ร	ท ล ช ม	ร ร ร ร	ล ่ ท ี่ ร (ม)	ร ี่ ท ี่ ร {ร ี่ ร ี่}	ท ล ช ม	ช ี่ ร {ร ร ร}
ล ุ ท ุ ร ุ ม	ร ุ ร ุ ร ุ ร ุ	ท ล ช ม	ร ุ ร ุ ร ุ ร ุ	ล ท ร (ม)	ร ท)ร {ร ร ร}	ท ล ช ม	ช ร ุ {ร ุ ร ุ ร ุ}

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูก โยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 4 ครั้ง ในห้องที่ 3 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 4 ครั้ง

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูงใช้กลวิธีการ सबัด 3 เสียง โดยเริ่มที่เสียง ม ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยเชื่อมกับห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ร ในห้องที่ 7 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงที่เสียง ช แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ไปในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการสะเดาะที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ

การ सबัด การสะเดาะ

ประโยคที่ 37

ล ท ร(ม	รท)ร{รรร}	ทํ ล ํ ม	ซํ ร {รรร}	ซ ร ม ร	ซํ ฟ ํ ม ร	ค ร ม ร	ซํ ร ม ฟ
ล ุ ท ุ ร(ม	รท)ร{รรร}	ท ล ซ ม	ซ ร {รรร}	ซ ุ ร ม ุ ร	ซ ฟ ม ุ ร	ค ุ ร ม ุ ร	ซ ุ ร ม ุ ฟ

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ขึ้นมาทางเสียงสูงใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียง โดยเริ่มที่เสียง ม ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยเชื่อมกับห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงเก็บที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร ในห้องที่ 3 บรรเลงเก็บไปในทางระดับเสียงต่ำแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ไปในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 5 แล้วบรรเลงเก็บแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 ใช้การบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ซึ่งใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด การสะเคาะ

ประโยคที่ 38

ด ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ล ช ร	ช ฟ ม ร	ค ช ค ร	ช ร ม ฟ
ค ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ล ช ร	ช ฟ ม ร	ค ช ค ร	ช ร ม ฟ

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง แล้วลงมาเป็นคู่ 4 ไปทางเสียงต่ำที่ต้นห้องที่ 3 แล้วบรรเลงเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูงในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาทางเสียงต่ำ

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ที่ท้ายห้องแล้วเชื่อมห้องที่ 6 โดยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงมาทางเสียงสูงเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ซึ่งใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 39

ด ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ่ ฟ ม ร	ช ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ่ ฟ ม ร
ค ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง แล้วลงมาเป็นคู่ 4 ไปทางเสียงต่ำที่ต้นห้องที่ 3 แล้วบรรเลงเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาทางเสียงต่ำ โดยพบว่าบรรเลงเหมือนกับวรรคทำของประโยคที่ 38

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 5 แล้วบรรเลงเก็บแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 แล้วบรรเลงเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาทางเสียงต่ำโดยพบว่าห้องที่ 7 และห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 3 และห้องที่ 4 ของวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 40

ซํ ลํ ซํ ร	ซํ ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ซํ ฟ ม ร	ซํ ร ม ร	ซํ ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ซํ ฟ ม ร
ซ ล ซ ร	ซ ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ซ ฟ ม ร	ซ ร ม ร	ซ ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ซ ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ที่ท้ายห้องแล้วเชื่อมห้องที่ 2 โดยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงต่ำ ไปทางเสียงต่ำที่ต้นห้องที่ 3 แล้วบรรเลงเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาทางเสียงต่ำ

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 5 แล้วบรรเลงเก็บแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 แล้วบรรเลงเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูง ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาทางเสียงต่ำโดยพบว่าห้องที่ 7 และห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 3 และห้องที่ 4 ของวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 41

ซํ ลํ ซํ ร	ซํ ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ซํ ฟ ม ร	ซํ ฟ ม ร	ค ฟ ม ร	ซํ ฟ ม ร	ค ฟ ม ร
ซ ล ซ ร	ซ ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ค ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ค ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ที่ท้ายห้องแล้วเชื่อมห้องที่ 2 โดยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ ไปทางเสียงต่ำที่ต้นห้องที่ 3 แล้วบรรเลงเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงสูงในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาจากเสียงต่ำ โดยพบว่าบรรเลงเหมือนกับบรรคทำของประโยคที่ 40

ในบรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในระดับเสียงต่ำเชื่อมห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงเรียงเสียงในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 และห้องที่ 8 บรรเลงเหมือนกับห้องที่ 5 และห้องที่ 6

ลักษณะการดำเนินทำนอง

บรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด บรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 42

ซํ ฟํ มํ ร	ซํ ฟํ มํ ร	ซํ ฟํ มํ ร	ซํ ฟํ มํ ร	ซํ ฟํ มํ ร	ซํ ฟํ มํ ร	ซํ ฟํ มํ ร	ซํ ฟํ มํ ร
ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงอีก 7 ครั้งจนหมดประโยค ซึ่งเป็นการทอนมาจากประโยคที่ 41

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 43

(ซลท)ร[ม]	ซล[ร]ทล[ซ]ม	รท(ล[ซ]ม)(ท)	ล[ซ]ม(ม[ร]ท) ล	ร ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล(ล[ร]ฟ)ม	ล ฟ ม ร
(ซลท)ร[ม]	ซลทรทลซ[ม]	รท(ลซม)(ท)	ลซ(ม[ร]ท) ล	ร ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล(ทลฟ)ม	ล ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียง โดยเริ่มสะบัดที่เสียง ซ เรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วจึงบรรเลงเก็บที่เสียง ร แล้วเกร็งแขนเพื่อที่จะใช้กลวิธีการขยี้ขึ้นไประดับเสียงสูงแล้วลงมาที่ระดับเสียงต่ำ ในท่ายห้องที่ 2 หลังจากบรรเลงขยี้แล้ว ใช้กลวิธีการสะบัด 3

เสียง โดยเริ่มสลับที่เสียง ซ จากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ เรียงลงมาทีละเสียงจนหมดวรรค
ทำที่เสียง ล

ในวรรคเริ่มด้วยการดำเนินกลอนเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่าง
ของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปในทางระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ ใน
ห้องที่ 6 มีการบรรเลงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ไปในทางระดับเสียงสูง
แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 ใช้การบรรเลงเพื่อเชื่อมเข้ากับใน
ห้องที่ 8 โดยบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำจนหมดประโยค

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าการสลับและการขยี้ที่ค่อนข้างยาว โดยพัน โทเสนาะ หลวง-
สุนทร ได้ให้กลวิธีในการบรรเลงไว้ว่า

“การตีขยี้ในวรรคนี้ เมื่อตีเสร็จเราต้องพักแรงเพื่อ
ที่จะสลับซ้อนต่อเพราะว่า เป็นการสลับติดกัน
โดยไม่มีการพักมือ ซึ่งถือว่ากินแรงมาก และ
ในการสลับจะต้องออกแรงเกร็งแขนไว้ตลอด”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ การขยี้ การสะเดาะ

ประโยคที่ 44

(ซ้ล้ท้)ค้(ม้)	ร้ค้(ร้ค้ท้)ม้	ร้ค้(ร้ค้ท้)ค้	ท้ล้(ท้ล้ซ้)ล้	(ร้มฟ้)ซ้(ล้)	ซ้ฟ้(ซ้ฟ้ม้)ล้	ซ้ฟ้(ซ้ฟ้ม้)ฟ้	มร้(มรค้)ร
(ซลท)ค(ม)	รค(รคท)ม	รค(รคท)ค	ทล(ทลซ)ล	(รุมฟ)ซ(ล)	ซฟ(ซฟม)ล	ซฟ(ซฟม)ฟ	มรุ(มรุค)รุ

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียง โดยเริ่มสลับที่เสียง ซ เรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วจึงบรรเลงเก็บที่เสียง ค แล้วเกร็งแขนเพื่อที่จะใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียง โดยเริ่มสลับที่เสียง ม จากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ เรียงลงมาทีละเสียงจนหมดวรรคทำที่เสียง ล ซึ่งผู้บรรเลงจะต้องใช้กำลังอย่างมาก

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียง โดยเริ่มสลับที่เสียง ร เรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง แล้วจึงบรรเลงเก็บที่เสียง ซ แล้วเกร็งแขนเพื่อที่จะใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียง โดยเริ่มสลับที่เสียง ล จากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ เรียงลงมาทีละเสียงจนหมดวรรคทำที่เสียง ร

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าการสลับเกือบจะทั้งประโยค โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้กลวิธีในการบรรเลงไว้ว่า

“การสลับในวรรคนี้ เราต้องกะกำลังของเรา แล้ว
หาช่องไฟในการสลับของตัวเราให้ได้ จะต้องไม่
เร็วไป และจะต้องไม่ช้าไป เพราะจะทำให้จังหวะ
ในการบรรเลงผิดไป”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ

ประโยคที่ 45

(คทล)ค ท	ร ค ม ร	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท
(คทล)ค ท	ร ค ม ร	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการสะบัด 3 เสียง โดยเริ่มสะบัดที่เสียง ค เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางทางเสียงสูงเป็นคู่ 3 ที่เสียง ค แล้วบรรเลงลักษณะกลอนสับขึ้นไปในทางเสียงระดับสูงจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 ด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงแบบลงไป ในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสะบัด

ประโยคที่ 46

ร ม ร ฟ	ม ล ี ฟ ี ท	ล ี ค ี ท ี ร	ค ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ี ม ร	ล ร ม ฟ	ล ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ี ม ร
ร ุ ม ุ ร ุ ฟ	ม ุ ล ี ฟ ี ท	ล ี ค ี ท ี ร	ค ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ี ม ุ ร	ล ุ ร ุ ม ุ ฟ	ล ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ี ม ุ ร

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้ว ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 เข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเข้าห้องที่ 4 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางเสียงระดับต่ำ โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3

ในวรรครับห้องที่ 5 มีการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วบรรเลงเก็บแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ห้องที่ 8 มีการบรรเลงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาจากเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนได้ตลอด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 47

ล ฟ ล ท	ร(ทรม)ร	ล ร ม ฟ	ล(ฟล)ล	ร ํ ํ ล ํ ฟ	ท ํ ล ํ ฟ ม	ล ํ ฟ ม ร	ฟ ม ร ํ ํ
ล ํ ฟ ล ํ ํ	ร ํ(ทร ํม)ร ํ	ล ํ ร ํ ม ํ ฟ	ล(ฟลท)ล	ร ํ ท ล ํ ฟ	ท ล ํ ฟ ม ํ	ล ํ ฟ ม ํ ร ํ	ฟ ม ํ ร ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วกลับมาบรรเลงที่เสียงเดิมแล้วขึ้นไปทางเสียงสูง ห้องที่ 2 บรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ท เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงสูง แล้วกลับมาบรรเลงที่เสียงเดิมเชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการ ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง ในห้องที่ 4 บรรเลงที่เสียง ล แล้วใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียงโดยเริ่มสลับที่เสียง ฟ เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงสูง แล้วกลับมาบรรเลงที่เสียงเดิม

ในวรรครับห้องที่ 5 มีการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยบรรเลงจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำ

กลวิธีพิเศษที่พบ

การสลับ

ประโยคที่ 48

ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ่ ท	ค ่ ร ่ ม ่ ร	ค ่ ท ่ ล ่ ฟ	ล ่ ฟ ่ ม ่ ร	ล ร ม ฟ	ล ่ ท ่ ล ่ ฟ	ล ่ ฟ ่ ม ่ ร
ร ่ ม ่ ร ่ ฟ	ม ่ ฟ ่ ล ่ ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ่ ร	ล ่ ร ่ ม ่ ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ่ ร

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญาผล

กลุ่มเสียงปัญญาผล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 เข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเข้าห้องที่ 4 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางเสียงระดับต่ำ โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วบรรเลงเก็บแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ห้องที่ 8 มีการบรรเลงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาจากเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ช่วงทำนองหลัก

ประโยคที่ 49

ซ ล ท ร	ล ท{ททท}	ร ล ท ร	ล ท{ททท}	ซ ล ท ม	{ซซซ}ม ซ	ล ท ร ล	ร ท{ททท}
ซ ล ท ร	ล ท{ททท}	ร ล ท ร	ล ท{ททท}	ซ ล ท ซ	{ซซซ}ซ ซ	ล ท ร ล	ร ท{ททท}

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการสละที่เสียง ท เข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการสละที่เสียง ซ แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วกลับมาบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 7 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วใช้กลวิธีการสละที่เสียง ท

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าเป็นประโยคที่เข้าสู่เนื้อทำนองหลัก โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้กลวิธีในการบรรเลงไว้ว่า

“ประโยคนี้เข้าสู่เนื้อทำนองหลัก โดยเป็นการขยายมาจากส่วนที่เป็นเนื้อในเพลงกราวใน 2 ชั้น โดยในช่วงทำนองหลักไม่สามารถนำโน้ตกราวใน 3 ชั้นมาเทียบได้ เพราะยังไม่มีใครทำทางทำนองหลัก

เพลงกราวใน 3 ชั้น”

(เสนาะ หลวงสุนทร,สัมภาษณ์,17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ

ประโยคที่ 50

ล ท ร ม	ช้ ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ฟ ช้	ฟ ช้ ล้ ม	ฟ ช้ ล้ ช้	ท ล้ ท ช้	ล้ ท ล้ ท
ล ทุ ร ม	ช ม ร ทุ	ร ม ร ล	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ เข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียง โดยมีข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3

ในบรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียง ในห้องที่ 7 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยใช้กลวิธีบรรเลงสองเสียงแรก

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ

ประโยคที่ 51

ม ฟ ล ฟ	ท ล ฟ ท	ล ท ร ท	ม ร ท ม	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท
มู ฟ ล ฟ	ทล ฟ ท	ลท ร ท	มร ท ม	รท ล ฟ	ทล ฟ ม	ลฟ ม ร	ฟม ร ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการบรรเลงเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 เข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงข้ามเสียงกับมาในทางเสียงระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงข้ามคู่เสียงขึ้นมาในทางระดับเสียงสูงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการตีข้ามคู่เสียงห่างเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยใช้กลวิธีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 52

ร ท ล ช	ร ช ล ท	ร ม ร ท	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท
ร ท ล ช	ร ช ล ท	ร ม ร ท	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบลงไปทางระดับเสียงต่ำ เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเสี้ยวมือ แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงเชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงเชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการนำกลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 2 และคู่ 3 ในห้องที่ 8 ใช้การบรรเลงโดยเชื่อมจากประโยคที่ 7 โดยบรรเลงซ้ำ 2 ครั้ง

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบ
กลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 53

ร ม ฟ ลั	ม ฟ {ฟฟฟ}	ลั ม ฟ ลั	ม ฟ {ฟฟฟ}	ร ม ฟ ท	{รรร}ท ร	ม ฟ ลั ม	ลั ฟ {ฟฟฟ}
ร ม ฟ ล	ม ฟ {ฟฟฟ}	ล ม ฟ ล	ม ฟ {ฟฟฟ}	ร ม ฟ ท	{รรร}ท ร	ม ฟ ล ม	ล ฟ {ฟฟฟ}

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการบรรเลงเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ฟ เข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 บรรเลงเหมือนห้องที่ 2

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 5 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 แล้วกลับมาบรรเลงลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 7 บรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแล้วใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วใช้กลวิธีการสะเคาะที่เสียง ฟ

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ

ประโยคที่ 54

ม ฟ ล ่ ่	ร ่ ่ ฟ ่	ล ่ ่ ฟ ่	ล ่ ่ ม ร	ด ร ม ท	ด ร ม ร	ล ร ม ฟ ่	ซ ่ ่ ฟ ่ ่
ม ุ ฟ ล ท	ร ท ล ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ุ ร	ด ุ ร ม ท	ด ุ ร ม ร	ล ุ ร ม ฟ	ซ ล ท ล

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการบรรเลงในลักษณะเป็นคู่ 8 ทั้งกลุ่มทำนองโดยในห้องที่ 1 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงต่ำไปหากกลุ่มเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยดำเนินทำนองมายังกลุ่มเสียงต่ำ จนหมดบรรคทำ

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนลักษณะคู่ 8 โดยในห้องที่ 5-6 มีการดำเนินสำนวนกลอนอยู่กับที่ แล้วจึงต่อเข้าห้องที่ 6-7 ด้วยการดำเนินกลอนเคลื่อนจากกลุ่มเสียงต่ำมายังกลุ่มเสียงสูง

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 55

ม่ ่ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ
ม ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ	ใ ใ ใ ใ

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

เชื่อมเข้าวรรครับด้วยตีพื้นด้วยคู่ 8 เรียงเสียงไปยังกลุ่มเสียงสูงในห้องที่ 5 แล้วจึงตีในลักษณะเดียวกันนี้จนหมดห้องที่ 6 แต่ในห้องที่ 6 เคลื่อนกลุ่มทำนองมาบรรเลงในกลุ่มเสียงต่ำ เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการตีพื้นเช่นเดียวกันแต่ในส่วนครึ่งห้องแรกนั้นมีการเคลื่อนที่ไปยังกลุ่มเสียงสูงและในครึ่งห้องหลังเคลื่อนที่ในทิศทางที่กลับกัน แล้วจึงต่อเข้าห้องที่ 8 ด้วยการตีเรียงเสียง 3 เสียงลงมาที่กลุ่มเสียงต่ำแล้วลงจบด้วยการข้ามเสียงมาลงที่เสียง ม

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 56

ลํ ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ลํ ทํ ลํ ฟ	ลํ ฟ ม ร	ด ร ม ท	ด ร ม ร	ล ร ม ฟ	ซํ ลํ ทํ ลํ
ล ฟ ม รุ	ล รุ ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ	ด รุ ม ท	ด รุ ม รุ	ล รุ ม ฟ	ซ ล ท ล

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงขึ้นมากในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 โดยในห้องที่ 4 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้สำนวนในการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงสูง 3 เสียง แต่เสียงที่ 4 กลับบรรเลงข้ามลงมาในระดับเสียงต่ำลงมา 4 เสียงเพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 5 ซึ่งมีการบรรเลงแบบเรียงเสียงที่บรรเลงใช้เสียงต่อจากห้องที่ 4 ในห้องที่ 7-8 พบว่าใช้ว่าใช้การบรรเลงจากระดับเสียงต่ำไปในระดับที่สูง โดยบรรเลงแบบเรียงเสียงยกเว้นเสียง ซ ในต้นของห้องที่ 7 ซึ่งบรรเลงข้ามมาที่ เสียง ค ซึ่งเป็นการใช้หลักในการบรรเลงเป็นคู่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 57

(ทท์ล)ร ท	รื ลื ทื ฟื	(ลลืฟ)ท ลื	ทื ฟื ลื ม	(ฟฟืม)ลื ฟื	ลื ม ฟื ร	(มมร)ฟื ม	ฟื ร ม ท
(ททล)ร ท	ร ล ท ฟ	(ลลฟ)ท ล	ท ฟ ล ม	(ฟฟม)ล ฟ	ล ม ฟ ร	(มมร)ฟ ม	ฟ ร ม ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการระดับ 2 เสียงโดยเริ่มระดับที่เสียง ท เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเก็บโดยใช้กลอนสับลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2 แต่ต่างกันที่ระดับเสียง

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการระดับ 2 เสียงโดยเริ่มระดับที่เสียง ฟ เรียงจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางเสียงสูงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงรับด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเก็บโดยใช้กลอนสับลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยการบรรเลงข้ามคู่เสียงไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 และห้องที่ 8 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 5 และห้องที่ 6 แต่ต่างกันที่ระดับเสียง

กลวิธีพิเศษที่พบ การระดับ

ประโยคที่ 58

ร ม ร ฟ	ม ล ี ฟ ี ท	ล ี ค ี ท ี ร	ค ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ี ม ร	ล ร ม ฟ	ล ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ี ม ร
ร ม ร ฟ	ม ล ี ฟ ท	ล ค ท ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมากในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 59

พื ม ร ล	ร ม ฟ ษ์	พื ม ร ษ์	ท ล ร์ ท	(มื ม ม)มื ท	(รื ร ร)รื ล	ช ม ช ล	ท ล ร์ ท
พ ม ร ล	ร ม ฟ ช	พ ม ร ช	ท ล ร ท	(ม ม ม)ม ท	(ร ร ร)ร ล	ช ม ช ล	ท ล ร ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง โดยส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 โดยในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 ซึ่งใช้การบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยในส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 มาทางระดับเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ซึ่งการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 2 และคู่ 3 ในการบรรเลง

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงด้วยกลวิธีการสะเคาะที่เสียง ม แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ม ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 ลงมาทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงด้วยกลวิธีสะเคาะที่เสียง ร แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ร ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 ลงมาทางระดับเสียงต่ำ เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 7-8 ซึ่งมีวิธีในการดำเนินกลอนโดยใช้กลวิธีในการบรรเลงแบบสลับ

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ

ประโยคที่ 60

ซ้ ล้ ซ้ ท้	ล้ ร้ ท้ ม้	ท้ ร้ ท้ ม้	ท้ ร้ ล้ ท้	ร้ ม้ ร้ ท้	ร้ ท้ ล้ ซ้	ฟ้ ม ร ม	ฟ้ ซ้ ล้ ท้
ซ ล ซ ท	ล ร ท ม	ท ร ท ม	ท ร ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ซ	ฟ ม ร ม	ฟ ซ ล ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแบบสับ โดยส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 3 โดยในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแบบสับด้วยลักษณะเป็นคู่ 4 เพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 ซึ่งใช้การบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยในส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 3 และคู่ 4 มาทางระดับเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ซึ่งการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 2 และคู่ 3 ในการบรรเลง

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วใช้กลวิธีการข้ามเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 6 บรรเลงโดยใช้กลวิธีการข้ามเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วบรรเลงเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 บรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเข้าห้องที่ 8 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปทางระดับเสียงสูง

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 61

(ฟฟฟ)ฟล	(ฟฟฟ)ฟท	(ลลล)ล ร	(ททท)ท ม	(ททท)ท ร	(ททท)ท ม	ท ร ท ม	ท ม ร ท
(ฟฟฟ)ฟล	(ฟฟฟ)ฟท	(ลลล)ล ร	(ททท)ท ม	(ททท)ท ร	(ททท)ท ม	ท ร ท ม	ท ม ร ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงด้วยกลวิธีการสะเคาะที่เสียง ฟ แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ฟ ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 3 ขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงด้วยกลวิธีการสะเคาะที่เสียง ฟ แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ม ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 ขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงด้วยกลวิธีการสะเคาะที่เสียง ร แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ร ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 ขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 4 มีการบรรเลงด้วยกลวิธีการสะเคาะที่เสียง ท แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ท ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 ขึ้นไปทางระดับเสียงสูง

ในบรรทัดรับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงด้วยกลวิธีการสะเคาะที่เสียง ท แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ท ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 3 ขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงด้วยกลวิธีการสะเคาะที่เสียง ท แล้วจึงบรรเลงซ้ำเสียง ท ในอัตราจังหวะปกติ แล้วจึงผูกสำนวนด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 ขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 8 ด้วยการผูกสำนวนข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำจนหมดบรรทัด

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ

ประโยคที่ 62

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	ฟื ํ ํ ํ ํ ํ	ฟื ํ ํ ํ ํ ํ	ทื ํ ํ ํ ํ ํ	ลื ํ ํ ํ ํ ํ
ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ฅ ล ท X ฅ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนในลักษณะคู่ 8 โดยในห้องที่ 1 นั้นมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงกลับมายังกลุ่มเสียงสูงอีกครั้งหนึ่งในห้องที่ 2 ต่อเข้าห้องที่ 3 ด้วยการเคลื่อนจากกลุ่มเสียงสูงไปหากกลุ่มเสียงต่ำจนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนในลักษณะคู่ 8 โดยมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 63

คํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ
ค ท ล มุ	ล ท ตร	ค ม ตร	ค ท ล ฟ	ท ล ท ฟ	ล มุ ฟ รุ	ม ร ม ท	ร ล ท ฟ

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงมาในระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง โดยส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างไปทางเสียงต่ำเป็นคู่ 4 โดยในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 ซึ่งใช้การบรรเลงแบบเรียงเสียงเชื่อมเข้าที่ 4 ใช้ในการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยในส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 3

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ห้องที่ 5 มีการใช้คู่ 2 และคู่ 3 ใช้การบรรเลงจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ ส่วนในห้องที่ 6 มีการใช้กลวิธีบรรเลงห่างเป็นคู่ 4 และคู่ 2 จากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 บรรเลงในลักษณะเสียงต่ำเป็นคู่ 2 และคู่ 4 ในทางเสียงต่ำ ห้องที่ 8 มีการบรรเลงในลักษณะคู่ 2 และคู่ 4 จากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 64

รื ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ	ซ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ
ร ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ	ซ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงมาในระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง โดยส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงข้ามเสียงด้วยช่วงห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 4 โดยในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามกลุ่มเสียงด้วยช่วงห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 ซึ่งใช้การบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางเสียงระดับต่ำโดยมีการข้ามกลุ่มเสียงด้วยช่วงห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าที่ 4 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามกลุ่มเสียงด้วยช่วงห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 4 และ คู่ 3

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ห้องที่ 5 มีการบรรเลงเรียงเสียงจากสูงไปต่ำ ส่วนในห้องที่ 6 มีการบรรเลงเรียงเสียงจากสูงไปต่ำ ซึ่งในท้ายห้องมีการบรรเลงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 บรรเลงเรียงเสียงในลักษณะเสียงสูงไปต่ำเป็นคู่ 3 ในท้ายห้อง ห้องที่ 8 มีการบรรเลงเรียงเสียงจากต่ำไปสูงเพื่อเชื่อมเข้ากับประโยคที่ 65

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนย้อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 65

ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ท้ ม้ ล้	ม้ ค้ ม้ ท้	ม้ ท้ ม้ ล้	ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ท้ ม้ ล้	ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ล้ ท้ ฟ้
ม ท ม ค	ม ท ม ล	ม ค ม ท	ม ท ม ล	ม ท ม ค	ม ท ม ล	ม ท ม ค	ม ล ท ฟ

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 บรรเลงเป็นกลอนสับโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ไปจนหมดบรรทัด

ในบรรทัดเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีกลวิธีการบรรเลงเหมือนบรรทัดแต่แตกต่างกันที่ระดับเสียง

ลักษณะการดำเนินทำนอง บรรทัดดำเนินทำนองแบบกลอนสับ บรรทัดดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 66

ล้ ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล้ ท ล้ ฟ	ล้ ฟ ม ร	ล ร ค ท	ล้ ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ซ้ ล้ ท ล้
ล ฟ ม รุ	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ	ล ร ค ทุ	ล ฟ ม รุ	ล ร ม ฟ	ซ ล ท ล

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา แล้วเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

เชื่อมเข้าวรรครับด้วยการข้ามคู่ 4 ไปทางเสียงสูงแล้วบรรเลงเรียงเสียงไปทางเสียงต่ำแล้วใช้การข้ามคู่เสียง เป็นคู่ 7 ขึ้นไปในทางเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 6 ใช้กลวิธีบรรเลงเรียงเสียงไปในทางเสียงต่ำ ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการตีเรียงเสียงจนหมดประโยค

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 67

ท ล ร ี ท	ร ี ล ี ท ฟ	ล ี ฟ ท ล	ท ฟ ล ี ม	ฟ ม ล ี ฟ	ล ี ม ฟ ี ร	ม ร ฟ ี ม	ฟ ี ร ม ท
ท ล ร ท	ร ล ท ฟ	ล ฟ ท ล	ท ฟ ล ม	ฟ ม ล ฟ	ล ม ฟ ร	ม ร ฟ ม	ฟ ร ม ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ซึ่งเป็นการดำเนินสำนวนกลอนประเภทกลอนสับ จนหมดวรรคทำพบว่าในวรรคทำนี้มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงไปสู่กลุ่มเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนสับเหมือนในวรรคทำทุกประการและมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงไปในทิศทางเดียวกับในวรรคทำ คือมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงไปสู่กลุ่มเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 68

ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ่ ท	ค ี่ ร ี่ ม ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ร ม ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร
ร ี่ ม ี่ ร ี่ ฟ	ม ี่ ฟ ี่ ล ี่ ท	ค ี่ ร ี่ ม ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ี่ ร ี่ ม ี่ ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมากในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 69

ท ล ด ท	ร ด ม ร	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล	ร ี ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท
ท ล ด ท	ร ด ม ร	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล	ร ี ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินทำนองในลักษณะคู่ 8 ด้วยการใช้กลอนสับซึ่งดำเนินทำนองเคลื่อนที่จากกลุ่มเสียงต่ำไปยังกลุ่มเสียงสูง

ในเข้าวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนในลักษณะคู่ 8 จากกลุ่มเสียงสูงลงไปสูงลงไปสู่กลุ่มเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 70

ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ่ ท	ค ้ ร ี่ ม ี่ ร ี่	ค ้ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ร ม ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร
ร ู ม ู ร ู ฟ	ม ู ฟ ล ่ ท	ค ้ ร ี่ ม ี่ ร ี่	ค ้ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ู ร ู	ล ู ร ู ม ู ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ู ร ู

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ใช้การบรรเลงด้วยการผูกสำนวนขึ้นไปยังกลุ่มเสียงสูง ห้องที่ 3 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียง แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำแบบเรียงเสียงจนหมดบรรทัด

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 71

ช ล ท ร	ล ท ร ม	ท ร ม ช	ร ม ช ต	ร ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ํ ํ ล ํ ฟ	ล ํ ฟ ม ร
ช ล ุ ท ุ ร	ล ุ ท ุ ร ม	ท ุ ร ม ช	ร ม ช ล	ร ฟ ม ุ ร	ล ุ ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ุ ร

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยคู่ 8 ในห้องที่ 1 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียง ด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงด้วยกลุ่มเสียงสูง ต่อเข้าห้องที่ 3 และดำเนินกลอนด้วยกลุ่มเสียงสูงจนหมดประโยค

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปในทางระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ไปในทางระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 ใช้การบรรเลงเพื่อเชื่อมเข้ากับในห้องที่ 8 โดยบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำจนหมดประโยค

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 72

ซ้ ล้ ท้ ค้	ร้ ม้ ร้ ค้	ซ้ ล้ ท้ ค้	ร้ ค้ ท้ ล้	ร ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร
ซ ล ท ค	ร ม ร ค	ซ ล ท ค	ร ค ท ล	ร ฟ ม รุ	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำไปหาเสียงสูงโดยการบรรเลงแบบเรียงเสียง แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางเสียงต่ำเพื่อตั้งวรรคใหม่ในห้องที่ 3 ซึ่งในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำไปหาเสียงสูงโดยการบรรเลงแบบเรียงเสียงเหมือนกับในห้องที่ 1 ห้องที่ 4 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงจากเสียงสูงลงไปหาเสียงต่ำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงโดยขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 73

ล้ คื ท้ ล้	ม ล้ ท้ คื	ร้ ม้ ร้ คื	ท้ คื ร้ ม้	ฟ้ ม้ ร้ ฟ้	ม้ ร้ ค้ ม้	ร้ ค้ ท้ ร้	ค้ ท้ ล้ ท้
ล ค ท ล	ม ล ท ค	ร ม ร ค	ท ค ร ม	ฟ ม ร ฟ	ม ร ค ม	ร ค ท ร	ค ท ล ท

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนเป็นลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำแล้วจึงเชื่อมเข้า ในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลงแล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไป ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบตีเรียงเสียงลงมาในทางระดับต่ำแล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการตีเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการตีเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำแล้วตีคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำแล้วตีคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 เหมือนกับในห้องที่ 5 ในห้องที่ 6

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนข้อยตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 74

ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ่ ท	ด ร์ ม ร์	ด ่ ท ล ่ ฟ	ม ร์ ท ่ ล	ร ่ ท ล ่ ฟ	ท ่ ล ่ ฟ ม	ล ่ ฟ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ่ ท	ด ร ม ร	ด ท ล ฟ	ม ร ท ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ช่วงทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ใช้การบรรเลงด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียง เชื่อมเข้าห้องที่ 3 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบเรียงเสียง แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำ จนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 มีการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 8 มีการบรรเลงในทางระดับต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ลูกโยนที่ 3 เสียง ที

ประโยคที่ 75

รื้ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ
ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงตีเรียงเสียงลงไปแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการตีเรียงเสียงลงไปทางระดับต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของเสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการตีซ้ำในสองเสียงแรกและตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงไปในทางเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 76

ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ท	ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ล ท ร ม	ท ม ร ท
ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ท	ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ล ท ร ม	ท ม ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญาผล

กลุ่มเสียงปัญญาผล ท ด ร X ฟ ช X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนเป็นลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงแล้วจึงเชื่อมเข้า ในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการตกลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงสูงมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 5 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของโดยมีการคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการตีข้ามเสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 77

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ
ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงตีเรียงเสียงลงไปแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการตีเรียงเสียงลงไปในทางระดับต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของเสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการตีซ้ำในสองเสียงแรกและตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงไปในทางเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลาว วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลาว

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 78

ร ม ฟ ษ์	ล ษ์ ฟ ม	ฟ ษ์ ล ษ์	ฟ ม ร ท	ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ษ์	ล ษ์ ร ม	ท ม ร ษ์
ร ม ฟ ษ์	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ทุ	ร ม ร ฝ	ม ฟ ล ท	ล ท ร ม	ท ม ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ด ร X ฟ ช X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนเป็นลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงแล้วจึงเชื่อมเข้า ในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการตกลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงสูงมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 5 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของโดยมีการคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการตีข้ามเสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 79

ลั ฟ ม ร	ฟ ม ร ท	ล ฟ ล ท	ล ท ร ท	ลั ฟ ม ร	ฟ ม ร ท	ลั ฟ ลั ท	ลั ท ร ี ท
ล ฟ ม รุ	ฟ ม รุ ท	ลุ ฟ ลุ ท	ลุ ท รุ ท	ล ฟ ม รุ	ฟ ม รุ ท	ล ฟ ล ท	ล ท ร ท

ประโยคที่ 80

ลั ฟ ม ร	ฟ ม ร ท	ล ฟ ล ท	ล ท ร ท	ลั ฟ ม ร	ฟ ม ร ท	ลั ฟ ลั ท	ลั ท ร ี ท
ล ฟ ม รุ	ฟ ม รุ ท	ลุ ฟ ลุ ท	ลุ ท รุ ท	ล ฟ ม รุ	ฟ ม รุ ท	ล ฟ ล ท	ล ท ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการไปในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 81

ม ฟ ล ื ํ	ล ื ํ ร ื ํ	ล ื ํ ฟ ล ื ํ	ล ื ํ ร ื ํ	ม ฟ ล ื ํ	ล ื ํ ร ื ํ	ล ื ํ ฟ ล ื ํ	ล ื ํ ร ื ํ
ม ุ ฟ ล ท	ล ท ร ท	ล ฟ ล ท	ล ท ร ท	ม ุ ฟ ล ท	ล ท ร ท	ล ฟ ล ท	ล ท ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงแล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปในระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ

ในวรรครับมีการบรรเลงเหมือนกับในวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 82

ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท
ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ต ร X ฟ ช X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 3 ครั้งแล้วมีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียง ในห้องที่ 2 และห้องที่ 3 พบว่ามีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 ในห้องที่ 4 มีการมีใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเหมือนกับในห้องที่ 1 แต่มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 3 เสียง

ในบรรทัดเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 5 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 ห้องที่ 2 และห้องที่ 3 ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 4 ในห้องที่ 7 เป็นการดำเนินกลอนเพื่อเข้ากับห้องที่ 8 เพื่อการบรรเลงจบประโยคที่สมบูรณ์

ลักษณะการดำเนินทำนอง

บรรทัดดำเนินทำนองแบบกลอนสับ บรรทัดดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 83

ม ม ม ท	ร ร ร ท	ม ม ม ท	ร ร ร ล	ม ม ม ท	ร ร ร ล	ท ล ช ล	ท ล ร ท
ม ม ม ท	ร ร ร ท	ม ม ม ท	ร ร ร ล	ม ม ม ท	ร ร ร ล	ท ล ช ล	ท ล ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ฟ ช X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ม 3 ครั้งแล้วมีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 3 เสียง ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 3 ครั้งแล้วมีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียง ในห้องที่ 3 พบว่ามีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 ในห้องที่ 4 มีการมีใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเหมือนกับในห้องที่ 2 แต่มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 3 เสียง

ในวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 5 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 3 ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 4 ในห้องที่ 7 เป็นการดำเนินกลอนเพื่อเข้ากับห้องที่ 8 เพื่อการบรรเลงจบประโยคที่สมบูรณ์

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 84

ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ท ต ษ ต	ท ต ร ท
ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ท ต ษ ต	ท ต ร ท

พบว่าประโยคนี้มีการบรรเลงที่เหมือนกับประโยคที่ 82

ประโยคที่ 85

ม ม ม ท	ร ร ร ท	ม ม ม ท	ร ร ร ต	ม ม ม ท	ร ร ร ต	ท ต ษ ต	ท ต ร ท
ม ม ม ท	ร ร ร ท	ม ม ม ท	ร ร ร ต	ม ม ม ท	ร ร ร ต	ท ต ษ ต	ท ต ร ท

พบว่าประโยคนี้มีการบรรเลงที่เหมือนกับประโยคที่ 83

ประโยคที่ 86

รื รื รื ท	รื รื รื ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท	ม ม ม ท	รื รื รื ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท
ร ร ร ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท	ม ม ม ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท

ประโยคที่ 87

รื รื รื ท	รื รื รื ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท	ม ม ม ท	รื รื รื ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท
ร ร ร ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท	ม ม ม ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ต ร X ฟ ช X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร 3 ครั้งแล้วมีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 2 เสียง ในห้องที่ 2 มีการมีใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเหมือนกับในห้องที่ 1 แต่มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 3 เสียง ในห้องที่ 3 เป็นการดำเนินกลอนเพื่อเข้ากับห้องที่ 4 เพื่อการบรรเลงจบประโยคที่สมบูรณ์

ในบรรเลงรับเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่ามีการบรรเลงที่เหมือนกับในวาททำแต่ต่างกันในห้องที่ 5 คือมีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ม 3 ครั้งแล้วมีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำ 3 เสียง และพบว่าประโยคนี้นี้เป็นการทอนทำนองลงมาจากประโยคที่ 85

ลักษณะการดำเนินทำนอง

บรรเลงทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ บรรเลงรับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 88

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ลื ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	ทื ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	ลื ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	ทื ํ ํ ํ ํ ํ
ร ทร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ทร ล	ท ล ฟ ท	ร ทร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ทร ล	ท ล ฟ ท

ประโยคที่ 89

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ลื ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	ทื ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	ลื ํ ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ ํ	ทื ํ ํ ํ ํ ํ
ร ทร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ทร ล	ท ล ฟ ท	ร ทร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ทร ล	ท ล ฟ ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ท ค ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 6 แล้วเชื่อมต่อเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และ คู่ 4 แล้วเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และ คู่ 4

ในวรรครับมีการบรรเลงเหมือนกับในวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 90

รื ํ ํ ํ ํ	ทํ ํ ฝั ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ	ทํ ํ ฝั ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ	ทํ ํ ฝั ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ	ทํ ํ ฝั ํ ํ
ร ทรล	ทลฟท	ร ทรล	ทลฟท	ร ทรล	ทลฟท	ร ทรล	ทลฟท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วเชื่อมต่อห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 เหมือนกับในห้องที่ 1 แล้วเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ซึ่งเป็นการทอนทำนองลงมาจากประโยคที่ 89

ในวรรครับมีการบรรเลงเหมือนกับในวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 90

ร ม ร ล	ร ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ร ท	ร ล ร ท	ร ล ร ท	ร ล ร ท	ร ล ร ท
ร ม ร ล	ร ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ร ท	ร ล ร ท	ร ล ร ท	ร ล ร ท	ร ล ร ท

กลุ่มเสียงโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมต่อห้องที่ 2 ด้วยการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงของคู่เสียงเป็น คู่ 4 เหมือนกับใน ห้องที่ 1 แล้วเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วย ช่วงของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วง ห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และ คู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ถึง ห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5 ซึ่งเป็นการทอนทำนองลงมาจากวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบ กลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูโก้ตอนที่ 3 กับ ลูโก้ตอนที่ 4

ประโยคที่ 91

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ ํ	ฬ ํ ํ ํ ํ ํ	ท ล ค ล	ท ค ท ค	ร ค ฬ ค	ร ม ฬ ม
ร ท ล ฬ	ท ล ฬ ม	ล ฬ ม ร	ฬ ม ร ล	ท ล ค ล	ท ค ท ค	ร ค ฬ ค	ร ม ฬ ม

กลุ่มเสียงโยน

ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูโก้ตอนที่ 3 กับ ลูโก้ตอนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ค ร X ฬ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงตีเรียงเสียงลงไปแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการตีเรียงเสียงลงไปทางระดับต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับสูงโดยใช้วิธีการตีซ้ำกับสองเสียงแรกในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางเสียงระดับต่ำโดยมีการข้ามเสียงด้วยคู่ห่างของช่วงเสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 92

ฟ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ	ซ ฟ ท ฟ	ซ ล ท ล	ซ ล ท ม	ร ท ล ซ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม
ฟ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ	ซ ฟ ท ฟ	ซ ล ท ล	ซ ล ท ม	ร ท ล ซ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับ ลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้วิธีตีซ้ำกันกับสองเสียงแรก ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงสูง

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนซ้อนตะเข็บ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 93

รื้ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ
ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับ ลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ท ด ร X ฟ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการตีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงตีเรียงเสียงลงไปแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการตีเรียงเสียงลงไปทางระดับต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับสูงโดยใช้วิธีการตีซ้ำกับสองเสียงแรก ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางเสียงระดับต่ำโดยมีการข้ามเสียงด้วยคู่ห่างของช่วงเสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

ประโยคที่ 94

ลื ม ฟื ม	ลื ชื ฟื ม	ร ม ฟื ม	ลื ชื ฟื ม	ร ม ฟื ม	ลื ม ฟื ชื	ร ม ฟื ชื	ลื ชื ฟื ม
ล มุ ฟ มุ	ล ช มุ ฟ มุ	ร มุ ฟ มุ	ล ช มุ ฟ มุ	ร มุ ฟ มุ	ล มุ ฟ ช	ร มุ ฟ ช	ล ช มุ ฟ มุ

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ม ฟ ช X ท ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าใน ห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ ห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียง เสียงเพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง

ในบรรทัดรับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้า ในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีการตีเรียงเสียงขึ้นไปทาง ระดับเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

บรรเลงทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด บรรทัดรับดำเนินทำนอง แบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 95

ล้ํ ํ ล้ํ ม	ล้ํ ํ ฟ้ํ ม	ร ล ร ม	ล้ํ ม ฟ้ํ ํ	ร ม ฟ้ํ ม	ล้ํ ม ฟ้ํ ํ	ร ม ฟ้ํ ํ	ล้ํ ํ ฟ้ํ ม
ล ท ล ม	ล ซ ฟ ม	ร ล ร ม	ล ม ฟ ซ	ร ม ฟ ม	ล ม ฟ ซ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ม ฟ ซ X ท ค X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ ห้องที่ 3 มีการบรรเลงขึ้นไปทางระดับสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงคี่ช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงแบบเรียงเสียงจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีการตีเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 96

ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม
ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม

ประโยคที่ 97

ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม
ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม	รุ่ม ฟุ่ม	ลุ่ม ฟุ่ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ม ฟ ช X ท ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าใน ห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ ห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียง เสียงเพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้า ในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีการตีเรียงเสียงขึ้นไปทาง ระดับเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนอง แบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 98

ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม
ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ร ช ฝ ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฟ ช X ท ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ ห้องที่ 3 และ ห้องที่ 4 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2 ซึ่งเป็นการทอนทำนองลงมาจากประโยคที่ 97

ในวรรครับมีการบรรเลงเหมือนกับในวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 99

ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม
ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม	ล ช ฬ ม

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฟ ช X ท ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 2 ถึงห้องที่ 4 บรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 ซึ่งเป็นการทอนทำนองลงมาจากประโยคที่ 98

ในวรรครับมีการบรรเลงเหมือนกับในวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 100

ร ม ร ี ฑ	ม ี ฑ ี ฑ	ร ี ฑ ี ฑ ฑ	ฑ ี ฑ ฑ ฑ	ฑ ี ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ี ฑ ฑ ฑ
ร ม ร ฑ	ม ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฬ ฑ X ฑ ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปในระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไป แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงโดยส่วนท้ายมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในทางระดับสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงโดยในเสียงสุดท้ายมีการบรรเลงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 101

ซ้ ม ร ท	ม ร ท ล	ร ท ล ช	ท ล ช ม	ช ล ช ท	ล ท ร ม	ร ม ช้ ล	ท้ ล ช้ ม
ช ม ร ท	ม ร ท ล	ร ท ล ช	ท ล ช ม	ช ล ช ท	ล ท ร ม	ร ม ช ล	ท ล ช ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ม ฟ ช X ท ค X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยในเสียงสุดท้ายมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงเสียงเป็นคู่ 3 และมีการใช้กลวิธีการตีเสี่ยวเป็นคู่ 6

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับสูงโดย มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงโดยในเสียงสุดท้ายมีการบรรเลงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลาว วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลาว

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 102

ร ม ร ี ฑ	ม ี ฑ ี ฑ	ร ี ฑ ี ฑ ฑ	ฑ ี ฑ ฑ ฑ	ฑ ี ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ี ฑ ฑ ฑ
ร ม ร ฑ	ม ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ	ฑ ฑ ฑ ฑ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ม ฟ ฑ X ฑ ค X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยส่วนท้ายมีการใช้กลวิธีการบรรเลงห่างเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไป แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงโดยส่วนท้ายมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในทางระดับสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงโดยในเสียงสุดท้ายมีการบรรเลงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 103

ช้ ม ร ท	ม ร ท ล	ร ท ล ช	ท ล ช ม	ช ล ช ท	ล ท ร ม	ร ม ช้ ต้	ท้ ต้ ช้ ม
ช ม รุ ทุ	ม รุ ทุ ล	รุ ทุ ล ชุ	ทุ ล ชุ ฟุ	ชุ ล ชุ ทุ	ล ทุ รุ มุ	รุ มุ ชล	ท ล ช มุ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ม ฟ ช X ท ค X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยในเสียงสุดท้ายมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงเสียงเป็นคู่ 3 และมีการใช้กลวิธีการตีเสี่ยวเป็นคู่ 6

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับสูงโดย มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงโดยในเสียงสุดท้ายมีการบรรเลงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 104

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ
รื ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ

ประโยคที่ 105

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ
รื ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฟ ฌ X ท ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และมีการใช้กลวิธีการตีเสี้ยวเป็นคู่ 6 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 106

ล ท ร ม	ร ม ช้ ม	ร ท ร ม	ร ม ช้ ม	ล ท ร ม	ร ม ช้ ม	ร ท ร ม	ร ม ช้ ม
ล ุ ท ุ ร ุ ม	ร ุ ม ช ุ ม	ร ุ ท ุ ร ุ ม	ร ุ ม ช ุ ม	ล ุ ท ุ ร ุ ม	ร ุ ม ช ุ ม	ร ุ ท ุ ร ุ ม	ร ุ ม ช ุ ม

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 4 เสียง มี**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฟ ช X ท ด X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 โดยเป็นการทอนทำนองมาจากประโยคที่ 104

ในวรรครับบรรเลงเหมือนกับวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ประโยคที่ 107

ช้ ช้ ช้ ร	ช้ ช้ ช้ ม	ช้ ช้ ช้ ร	ช้ ช้ ช้ ม	ช้ ร ช้ ม	ช้ ร ช้ ม	ช้ ร ช้ ม	ช้ ร ช้ ม
ชช ชชร	ชช ชชม	ชช ชชร	ชช ชชม	ชร ชรม	ชร ชรม	ชร ชรม	ชร ชรม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เสียง มี

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฟ ช X ท ค X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ช 3 ครั้ง แล้วบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1 แต่บรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 บรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 ซ้ำกัน 4 ครั้งจนหมดประโยค โดยเป็นการทอนทำนองมาจากวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูโกียนที่ 4 กับ ลูโกียนที่ 5

ประโยคที่ 108

ซุ่มรท	มรทล	รทลซ	ทลซม	ซลทร	ลทม	ทมซ	รมซ
ซมรท	มรทล	รทลซ	ทลซม	ซลทร	ลทม	ทมซ	รมซ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูโกียนที่ 4 กับ ลูโกียนที่ 5

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียง แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และมีการใช้กลวิธีการตีเลี้ยวเป็นคู่ 6

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 109

รื ํ ํ ํ ํ	ร ุ ํ ํ ํ	คื ํ ํ ํ ํ	ลื ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ	รื ํ ํ ํ ํ
ร ท ล ษ	ร ุ ช ล ท	ค ร ค ท	ล ท ค ม	ร ด ท ค	ร ล ท ค	ช ล ท ค	ร ด ท ล

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 4 กับ ลูกโยนที่ 5

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 110

ม ร ม ท	ร ช ท ล	ท ม ล ช	ล ร ช ม	ช ค ม ร	ม ท ร ค	ร ล ค ท	ค ช ท ล
ม ร ม ท	ร ช ท ล	ท ม ล ช	ล ร ช ม	ช ค ม ร	ม ท ร ค	ร ล ค ท	ค ช ท ล

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 4 กับ ลูกโยนที่ 5

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 เหมือนกับในห้องที่ 7

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 111

ช ล ท ม	ร ร ร ร	ท ร ม ช	ม ม ม ม	ร ม ช ต	ช ช ช ช	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล
ช ล ท ม	ร ร ร ร	ท ร ม ช	ม ม ม ม	ร ม ช ล	ช ช ช ช	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 4 กับ ลูกโยนที่ 5

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยในห้องที่ 1 มีการดำเนินทำนองจากกลุ่มเสียงต่ำไปหากกลุ่มเสียงสูงและเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยการบรรเลงซ้ำที่เสียง ร แล้วต่อด้วยการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2 แต่ต่างกันที่ระดับเสียง

ในวรรคทำเริ่มด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ในห้องที่ 5-6 ด้วยการดำเนินกระสวนทำนองเช่นเดียวกับในวรรคทำ แล้วต่อด้วยการดำเนินสำนวนกลอนประเภทกลอนสลับในห้องที่ 7-8 จากกลุ่มเสียงต่ำไปหากกลุ่มเสียงสูง

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสลับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสลับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ดูโยนที่ 5 เสียง ลา

ประโยคที่ 112

ลี้ ลี้ ที้ ลี้	ที้ ลี้ ที้ ลี้	ที้ ลี้ ที้ ลี้	รี้ รี้ มี้ รี้	มี้ รี้ มี้ รี้	มี้ รี้ มี้ รี้	มี้ รี้ มี้ รี้	ลี้ ลี้ ที้ ลี้
ล ล ท ล	ท ล ท ล	ท ล ท ล	ร ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ล ล ท ล

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 5 เสียง ลา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการดำเนินสำนวนกลอนประเภท กลอนสลับ จะพบว่าในห้องที่ 1-3 มีการดำเนินสำนวนกลอนอยู่กับที่ แต่พอเชื่อมสำนวนกลอนเข้า ห้องที่ 4 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงไปในกลุ่มเสียงสูง

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการดำเนินกระสวนทำนองประเภท กลอนสลับเหมือนกับในวรรคทำ โดยพบว่าในยห้องที่ 5-7 มีการดำเนินสำนวนกลอนอยู่กับที่แต่พอ เชื่อมเข้าห้องที่ 8 มีการเคลื่อนที่ไปทางกลุ่มเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสลับ วรรครับดำเนินทำนองแบบ กลอนสลับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 113

ล้ ล้ ท้ ล้	ท้ ล้ ท้ ล้	ท้ ล้ ท้ ล้	รร มร	มร มร	มร มร	มร มร	ล้ ล้ ท้ ล้
ลล ทล	ทล ทล	ทล ทล	ร ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ลล ทล

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 5 เสียง ลา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการดำเนินสำนวนกลอนประเภท กลอนสลับ จะพบว่าในท้องที่ 1-3 มีการดำเนินสำนวนกลอนอยู่กับที่ แต่พอเชื่อมสำนวนกลอนเข้า ท้องที่ 4 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงไปในกลุ่มเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการดำเนินกระสวนทำนองประเภท กลอนสลับเหมือนกับในวรรคทำ โดยพบว่าในท้องที่ 5-7 มีการดำเนินสำนวนกลอนอยู่กับที่แต่พอ เชื่อมเข้าท้องที่ 8 มีการเคลื่อนที่ไปทางกลุ่มเสียงสูง

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสลับ วรรครับดำเนินทำนองแบบ กลอนสลับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 114

ล ต ท ล	ร ร ม ร	ร ร ม ร	ล ล ท ล	ล ล ท ล	ร ร ม ร	ร ร ม ร	ล ล ท ล
ล ล ท ล	ร ร ม ร	ร ร ม ร	ล ต ท ล	ล ต ท ล	ร ร ม ร	ร ร ม ร	ล ต ท ล

กลุ่มเสียงโยน

สุกโยนที่ 5 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการดำเนินสำนวนกลอนประเภท กลอนสลับ จะพบว่าในห้องที่ 1 บรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้ง แล้วเคลื่อนที่ไปทางเสียงสูง 1 เสียง แล้ว กลับมาบรรเลงที่เสียงเดิม ในห้องที่ 2 บรรเลงเหมือนเดิมแต่เปลี่ยนระดับเสียงไปบรรเลงที่เสียง ร ในห้องที่ 3 บรรเลงเหมือนกับห้องที่ 2 ในห้องที่ 4 บรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่เปลี่ยนมาบรรเลง ในระดับเสียงสูง

ในวรรครับมีการบรรเลงเหมือนกับวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสลับ วรรครับดำเนินทำนองแบบ กลอนสลับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 115

ร ร ม ร	ล ล ท ล	ร ร ม ร	ล ล ท ล	ร ร ม ร	ล ล ท ล	ร ร ม ร	ล ล ท ล
ร ร ม ร	ล ล ท ล	ร ร ม ร	ล ล ท ล	ร ร ม ร	ล ล ท ล	ร ร ม ร	ล ล ท ล

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการดำเนินกลอนเป็นคู่ 8 โดยการตีห้าเสียงในต้นห้องที่ 1 ซ้ำกัน 2 ครั้งทีเสียง ร แล้วจึงเชื่อมเข้าท้ายห้องที่ 1 ด้วยการตีขึ้น ไปยังเสียงสูงที่ เสียง ม แล้วจึงกลับมายังเสียง ร อีกครั้งหนึ่ง เชื่อมเข้าห้องที่ ห้องที่ 2-4 ด้วยการดำเนินกระสวนทำนองในลักษณะเดียวกัน แต่ต่างกันเพียงเปลี่ยนมาบรรเลงในกลุ่มเสียงที่ต่ำกว่าเท่านั้น

เชื่อมเข้าบรรครับด้วยการการดำเนินทำนองด้วยกระสวนทำนองแบบเดียวกันกับในบรรคทำต่างกันที่ในห้องที่ 5-7 มีการเปลี่ยนมาบรรเลงในกลุ่มเสียงสูง แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าในห้องที่ 8 ในกลุ่มเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง บรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ บรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 116

รื ดั ํ ํ ํ	ซั ดั ํ ํ ํ	รื ดั ํ ํ ํ	ซั ดั ํ ํ ํ	รื ดั ํ ํ ํ	ซั ดั ํ ํ ํ	รื ดั ํ ํ ํ	ซั ดั ํ ํ ํ
ร ด ท ล	ซ ด ท ล	ร ด ท ล	ซ ด ท ล	ร ด ท ล	ซ ด ท ล	ร ด ท ล	ซ ด ท ล

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 5 เสียง ลา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ล ท ด X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการด้วยการดำเนินกลอนเป็นคู่ 8 โดยในห้องที่ 1 มีการเคลื่อนที่ของ
กลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงไปหากกลุ่มเสียงต่ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการวกกลับมายังกลุ่มเสียง
สูงแล้วกลับมากลุ่มเสียงต่ำอีกครั้งหนึ่ง ต่เข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการตีซ้ำทำนองในห้องที่ 1-2

เชื่อมเข้าวรรครับด้วยการตีซ้ำทำนองเดิมกับในวรรคทำทุกประการ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนอง
แบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 117

รื ดั ทํ ํ	รื ดั ทํ ํ	รื ดั ทํ ํ	รื ดั ทํ ํ	รื ดั ทํ ํ	รื ดั ทํ ํ	รื ดั ทํ ํ	รื ดั ทํ ํ
ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 5 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการด้วยการดำเนินกลอนเป็นคู่ 8 โดยมีการเคลื่อนที่ของเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมากลุ่มเสียงต่ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2-4 ด้วยการบรรเลงซ้ำทำนองกับในห้องที่ 1 ทุกประการ

เชื่อมเข้าบรรทัดด้วยการบรรเลงซ้ำกับในบรรทัดทุกประการ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

บรรทัดดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด บรรทัดรับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูโกโนที่ 5 กับ ลูโกโนที่ 6

ประโยคที่ 118

ม้ ท้ ค้ ม้	ล้ ค้ ท้ ล้	ค้ ท้ ค้ ล้	ท้ ค้ ท้ ค้	ล้ ท้ ค้ ร้	ม้ ร้ ค้ ท้	ค้ ร้ ม้ ร้	ค้ ท้ ล้ ฟ้
ม ท ค ม	ล ค ท ล	ค ท ค ล	ท ค ท ค	ล ท ค ร	ม ร ค ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูโกโนที่ 5 กับ ลูโกโนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยใช้กลวิธีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และ คู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางเสียงระดับต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 มีการบรรเลงโดยใช้กลวิธีตีซ้ำกับสองเสียงแรก

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นลงไปทางระดับเสียงสูง เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางเสียงระดับต่ำ ห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียง เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยใช้กลวิธีข้ามเสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 119

ลํ ฝ ม ร	ล ร ม ฝ	ลํ ทํ ลํ ฝ	ลํ ฝ ม ร	ด ร ม ท	ด ร ม ร	ฝ ม ฝ ร	ม ฝ ม ฝ
ล ฝ ม รุ	ล รุ ม ฝ	ล ท ล ฝ	ล ฝ ม รุ	ด รุ ม ทุ	ด รุ ม รุ	ฝ มุ ฝ รุ	มุ ฝ มุ ฝ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับ ลูกโยนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ล ท ด X ม ฝ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำเพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ เหมือนกับในห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง แล้วใช้กลวิธีข้ามเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียง ห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่ 3 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำกับสองเสียงแรก

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 120

ท ค ม ค	ฟ ม ล ฟ	ม ฟ ล ฟ	ท ล ฟ ท	ล ท ค ร	ม ร ค ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ
ท ค ม ค	ฟ ม ล ฟ	ม ฟ ล ฟ	ท ล ฟ ท	ล ท ค ร	ม ร ค ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับ ลูกโยนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำใน ห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 121

ลํ ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ลํ ทํ ลํ ฟ	ลํ ฟ ม ร	ด ร ม ท	ด ร ม ร	ฟ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ
ล ฟ ม รุ	ล รุ ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ	ด รุ ม ท	ด รุ ม รุ	ฟ มุ ฟ รุ	มุ ฟ มุ ฟ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับ ลูกโยนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ล ท ด X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไป แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไป ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 จนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยมีการตีซ้ำโน้ตสองเสียงแรก

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ดูกลุ่มนที่ 6 เสียง ฟา

ประโยคที่ 122

ล้ ล้ ล้ ฟ้	ล้ ล้ ล้ ม	ฟ้ ม ร ม	ฟ้ ม ล้ ฟ้	ร้ ท้ ร้ ล้	ท้ ฟ้ ล้ ม	ฟ้ ม ร ม	ฟ้ ม ล้ ฟ้
ลลลฟ	ลลลม	ฟมรุม	ฟมลฟ	รทรล	ทฟลม	ฟมรุม	ฟมลฟ

กลุ่มเสียงโยน ดูกลุ่มนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ซ ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 บรรเลงซ้ำเสียงในดันห้องที่ 3 ครั้ง แล้วจึงรวบลงท้ายห้องด้วยเสียงที่ต่ำกว่า 1 เสียง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการดำเนินกระสวนทำนองเช่นเดียวกันห้องที่ 1 ต่างกันที่เสียงท้ายต่ำกว่าห้องที่ 1 1 เสียง แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการตีเก็บ พบว่าในวรรคทำนี้มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงอยู่กับที่

เชื่อมเข้าวรรครับด้วยการด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 เป็นประเภทสับในห้องที่ 5-6 พบว่าในห้องที่ 5-6 นั้นมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ แล้วจึงต่อเข้าห้องที่ 7-8 ด้วยการบรรเลงซ้ำทำนองกับห้องที่ 3-4 ของในวรรคทำ โดยในห้องที่ 7-8 พบว่ามีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงอยู่กับที่

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 123

ล้ ล้ ฟ้ ฟ้	ล้ ล้ ม ม	ฟ้ ม ร ม	ฟ้ ม ล้ ฟ้	ร้ ท้ ร้ ล้	ท้ ฟ้ ล้ ม	ฟ้ ม ร ม	ฟ้ ม ล้ ฟ้
ลล ฟฟ	ลล ม ม	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ฟ	ร ท ร ล	ท ฟ ล ม	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ฟ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ช ล X ค ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 บรรเลงซ้ำเสียงในคันท้องที่ 2 ครั้ง แล้วจึงรวบลงท้ายห้องด้วยเสียงที่ต่ำกว่า 1 เสียง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการดำเนินกระสวนทำนองเช่นเดียวกันห้องที่ 1 ต่างกันที่เสียงท้ายต่ำกว่าห้องที่ 1 1 เสียง แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการตีเก็บ พบว่าในบรรคทำนองนี้มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงอยู่กับที่

เชื่อมเข้าบรรครับด้วยการด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 เป็นประเภทสับในห้องที่ 5-6 พบว่าในห้องที่ 5-6 นี้มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ แล้วจึงต่อเข้าห้องที่ 7-8 ด้วยการบรรเลงซ้ำทำนองกับห้องที่ 3-4 ของในบรรคทำ โดยในห้องที่ 7-8 พบว่ามีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงอยู่กับที่

ลักษณะการดำเนินทำนอง บรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ บรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 124

ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ท	ร ท ล ฟ
ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ท	ร ท ล ฟ

ประโยคที่ 125

ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ท	ร ท ล ฟ
ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ท	ร ท ล ฟ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญญา กลุ่มเสียงปัญญา ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 โดยบรรเลงจากกลุ่มเสียงสูงไปกลุ่มเสียงต่ำใน ห้องที่ 1-2 เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการย้อนกลับไปบรรเลงยังกลุ่มเสียงสูงอีกครั้งหนึ่ง ต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงลงสู่กลุ่มเสียงต่ำอีกครั้งหนึ่ง

เชื่อมเข้าบรรเลงรับด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนของกลุ่มเสียงไป ทางกลุ่มเสียงต่ำ ต่อเข้าห้องที่ 6 ด้วยวกกลับมายังกลุ่มเสียงสูง แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 7-8 ด้วยการ บรรเลงไปทางกลุ่มเสียงสูงจนหมดประโยค

ลักษณะการดำเนินทำนอง บรรเลงทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด บรรเลงรับดำเนินทำนอง แบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 126

ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ฟ	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ฟ
ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ฟ	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ร ม ฟ	ม ฟ ล ฟ

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 6 เสียง ฟา**

กลุ่มเสียงปัญญาผล **กลุ่มเสียงปัญญาผล ฟ ช ล X ค ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 ในห้องที่ 1-2 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงไปยังกลุ่มเสียงต่ำ เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงโดยขยกรข้ามคู่เสียงไปทางเสียงสูง เป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงไปทางเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงจากกลุ่มเสียงต่ำไปหากกลุ่มเสียงสูงจนหมดบรรทัด

ในวรรครับมีการบรรเลงซ้ำทำนองกับในวรรคทำทุกประการ

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ประโยคที่ 127

ล ท ร ม	ร ม ฟ ม	ฟ ร ม ฟ	ม ฟ ล ฟ	ล ท ร ม	ร ม ฟ ม	ฟ ร ม ฟ	ม ฟ ล ฟ
ล ุ ทุ ร ุ ม	ร ุ ม ุ ฟ ุ ม	ฟ ุ ร ุ ม ุ ฟ	ม ุ ฟ ุ ล ุ ฟ	ล ุ ทุ ร ุ ม	ร ุ ม ุ ฟ ุ ม	ฟ ุ ร ุ ม ุ ฟ	ม ุ ฟ ุ ล ุ ฟ

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 6 เสียง ฟา**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการดำเนินทำนองเป็นคู่ 8 ในห้องที่ 1-2 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูง ไปยังกลุ่มเสียงต่ำ เชื้อเข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการบรรเลงจากกลุ่มเสียงต่ำไปหากกลุ่มเสียงสูง จนหมดบรรทัด

ในเข้าบรรทัดมีการบรรเลงซ้ำทำนองกับในบรรทัดทุกประการ

ลักษณะการดำเนินทำนอง บรรทัดดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด บรรทัดดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 128

ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ฟ	ล้ ล้ ล้ ม	ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ฟ	ล้ ล้ ล้ ม	ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ฟ
ลลลลร	ลลลลฟ	ลลลลม	ลลลลร	ลลลลฟ	ลลลลม	ลลลลร	ลลลลฟ

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ล 3 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ประโยคที่ 129

ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ฟ	ล้ ล้ ล้ ม	ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ฟ	ล้ ล้ ล้ ม	ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ม
ลลลลร	ลลลลฟ	ลลลลม	ลลลลร	ลลลลฟ	ลลลลม	ลลลลร	ลลลลม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ล 3 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 130

ล้ ล้ รร	ล้ ล้ ฟฟ	ล้ ล้ มม	ล้ ล้ รร	ล้ ล้ ฟฟ	ล้ ล้ มม	ล้ ล้ รร	ล้ ล้ ฟฟ
ลล รร	ลล ฟฟ	ลล มม	ลล รร	ลล ฟฟ	ลล มม	ล้ ล้ รร	ล้ ล้ ฟฟ

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 6 เสียง ฟา**

กลุ่มเสียงปัญจมูล **กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ช ล X ด ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ล 2 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 2 ครั้ง แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงที่มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ประโยคที่ 131

ล้ ล้ รร	ล้ ล้ ฟฟ	ล้ ล้ มม	ล้ ล้ รร	ล้ ล้ ฟฟ	ล้ ล้ มม	ล้ ล้ รร	ล้ ล้ มม
ลล รร	ลล ฟฟ	ลล มม	ลล รร	ลล ฟฟ	ลล มม	ล้ ล้ รร	ล้ ล้ มม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ซ 2 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 2 ครั้ง แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงที่มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 132

ล้ ร ล้ ฟ้	ล้ ม ล้ ร	ล้ ฟ้ ล้ ม	ล้ ร ล้ ฟ้	ล้ ร ล้ ฟ้	ล้ ม ล้ ร	ล้ ฟ้ ล้ ม	ล้ ร ล้ ม
ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ล ฟ ล ม	ล ร ล ฟ	ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ล ฟ ล ม	ล ร ล ม

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 6 เสียง ฟา**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1

ในวรรครับเริ่มในห้องที่ 5 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 4 ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 2 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 3 ในห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ประโยคที่ 133

ถึ ร ถึ ฟึ	ถึ ม ถึ ร	ถึ ฟึ ถึ ม	ถึ ร ถึ ฟึ	ถึ ร ถึ ฟึ	ถึ ม ถึ ร	ถึ ฟึ ถึ ม	ถึ ร ถึ ม
ถึ ร ถึ ฟึ	ถึ ม ถึ ร	ถึ ฟึ ถึ ม	ถึ ร ถึ ฟึ	ถึ ร ถึ ฟึ	ถึ ม ถึ ร	ถึ ฟึ ถึ ม	ถึ ร ถึ ม

กลุ่มเสียงโยน **ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ซ ล X ด ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1

ในวรรครับเริ่มในห้องที่ 5 มีการบรรเลงลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 4 ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 2 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 3 ในห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ประโยคที่ 134

ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม
ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 6 เสียง ฟา**

กลุ่มเสียงปัญจมูล **กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ช ล X ด ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงแบบเรียงไปในทางระดับเสียงต่ำ เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงในทางเสียงระดับต่ำ ในห้องที่ 3 และ ห้องที่ 4 บรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับมีการบรรเลงเหมือนกับในวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 135

ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม
ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม	ล ช ฝ ม

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงแบบเรียงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 จนหมดวรรคทำ

ในวรรครับบรรเลงเหมือนกับวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ

ไม่มี

ทำนองจบเที่ยวที่ 1

ประโยคที่ 136

ซ้ ล้ ซ้ม	ซ้ม รค	ซล ทค	ทค รม	รม ซ้ ล้	ค้ ล้ ซ้ม	ล้ ซ้ม ร	ซ้ม รค
ซล ซม	ซม รค	ซล ทค	ทค รม	รม ซล	คล ซม	ล ซม ร	ซม รค

กลุ่มเสียงโยน ทำนองจบเที่ยวที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงเหมือนกับในห้องที่ 3 เพียงแต่เปลี่ยนระดับเสียง

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 2

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ทำนองขึ้นต้นของกลุ่มลูกโยนที่ 1 เสียง โด

ประโยคที่ 138

			→ ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 137 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ

ในบรรทัดเป็นการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวอยู่กับที่จนหมดประโยค

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าการรัวเสียงเดียวก่อนข้างมาก โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้กลวิธีในการบรรเลงไว้ว่า

“การตีลูกรัวเสียงเดียว เราต้องตีแบบครึ่งข้อครึ่งแขน
เพราะว่าถ้าเราต้องแขนอย่างเดียวเสียงที่ออกมาจะไม่
ไพเราะ โดยเฉพาะตอนที่เปลี่ยนเสียงจะต้องรัวให้
สนิทเป็นเนื้อเดียวกัน”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 139

{-คค}คค	ร ม - ม*	_____	_____	_____	_____▶ม*	--- ม*	--- ม*
{ค- -}ช-	- ท - -						

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โค

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการสะเคาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ค ในต้นห้องที่ 1 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ค ในท้ายห้องของห้องที่ 1 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการตีรับด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ร แล้วจึงรวบลงด้วยคู่ 4 เสียง ม ในส่วนต้นของห้องที่ 2 แล้วจึงเว้นในช่วงกลางห้องแล้วต่อด้วยการรัวจากเสียง ม ในท้ายของห้องที่ 2 ลงมายังกลุ่มเสียงต่ำจนถึงท้ายห้องที่ 6 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 7-8 ด้วยการรัวค้างที่เสียง ม จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว การสะเคาะ

ประโยคที่ 140

{- ร ร } ร ร	ม ช - ช *				▶ ช *	--- ช *	--- ช *
{ ร - - } ล -	- ร - -						

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการสะเคาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ร ในต้นห้องที่ 1 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ร ในท้ายห้องของห้องที่ 1 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวเพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการตีรับด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ม แล้วจึงรวบลงด้วยคู่ 4 เสียง ช ในส่วนต้นของห้องที่ 2 แล้วจึงเว้นในช่วงกลางห้องแล้วต่อการรัวจากเสียง ช ในท้ายของห้องที่ 2 ลงมายังกลุ่มเสียงสูงจนถึงท้ายห้องที่ 6 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 7-8 ด้วยการรัวค้างที่เสียง ช จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว การสะเคาะ

ประโยคที่ 141

{-มม}มม	ซ้ ล้ - ล้*				▶ล้*	--- ล้*	--- ล้*
{ม- -}ท-	- ม - -						

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ๑ ร ม X ๗ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการสะเคาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ม ในต้นห้องที่ 1 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ม ในท้ายห้องของห้องที่ 1 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวเพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการตีรับด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ซ้ แล้วจึงรวบลงด้วยคู่ 4 เสียง ล้ ในส่วนต้นของห้องที่ 2 แล้วจึงเว้นในช่วงกลางห้องแล้วต่อด้วยการรัวจากเสียง ล้ ในท้ายของห้องที่ 2 ลงมายังกลุ่มเสียงต่ำจนถึงท้ายห้องที่ 6 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 7-8 ด้วยการรัวค้างที่เสียง ล จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว การสะเคาะ

ประโยคที่ 142

{-ชช}ชช	ด ค - ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*
{ช- -}ร-	ม ช - -						

กลุ่มเสียงโยน ลูกลอยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการสะเดาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ช ในต้นห้องที่ 1 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ช ในท้ายห้องของห้องที่ 1 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวเพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการตีรับด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ล แล้วจึงรวบลงด้วยคู่ 4 เสียง ค ในส่วนต้นของห้องที่ 2 แล้วจึงเว้นในช่วงกลางห้องแล้วต่อด้วยการรัวจากเสียง ค ในท้ายของห้องที่ 2 ลงมายังกลุ่มเสียงสูงจนถึงท้ายห้องที่ 6 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 7-8 ด้วยการรัวค้ำที่เสียง ค จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว การสะเดาะ

ประโยคที่ 143

{-คค}คค	ค ค ร ม	{-รร}รร	ร ร ม ช	{-มม}มม	ม ม ช ค	{-ชช}ชช	ค ค - ค*
{ค- -}ช-	ช - - ท	{ร- -}ล-	ล - - ร	{ม- -}ท-	ท - - ม	{ช--} ร-	ม ช - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกลอยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการสะเดาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ค ในต้นห้องที่ 1 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ค ในท้ายห้องของห้องที่ 1 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว

เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ค ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ค และ ฃ แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ม ในท้ายห้องของห้องที่ 2 ในห้องที่ 3 เริ่มด้วยการสะเคาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ฃ แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ฃ ในท้ายห้องของห้องที่ 3 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 4 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ค ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ฃ และ ม แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการสะเคาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ม ในต้นห้องที่ 5 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ม ในท้ายห้องของห้องที่ 5 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 6 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ม ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ม และ ซ แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ล ในท้ายห้องของห้องที่ 6 ในห้องที่ 7 เริ่มด้วยการสะเคาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ซ แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 7 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 8 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ล และ ค ต่อด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงรวบเสียงเดียวที่เสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ รวบเสียงเดียว การสะเคาะ

ประโยคที่ 144

--- ค*	--- ค*	ริ - ม ริ*	-- ค*ริ*	--- ริ	-- ค* ล*	ค - ริ ค*	-- ล*ค*
		- ค - -				- ล - -	

กลุ่มเสียงโยน **ลูกโยนที่ 1 เสียง โค**

กลุ่มเสียงปัญญามูล **กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ซ ล X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวบเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 143 ซึ่งใช้การรวบเสียงเดียวที่เสียง ค จนหมดห้องที่ 2 เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการใช้อมือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ริ แล้วใช้อมือซ้ายบรรเลงรับที่ ค แล้วใช้อมือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง

ม้ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ รั เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ คํ และ รั ในท้ายห้อง

ในวรรคเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากวรรคทำเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง คํ และ ลํ ในท้ายห้อง เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง คํ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่ ลํ แล้วใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง รั แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ คํ เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ ลํ และ คํ ในท้ายห้อง

กลวิธีพิเศษที่พบ **รัวเสียงเดียว**

ประโยคที่ 145

--- คํ	-- ลํ* ฅ*	ลํ - คํ ลํ*	-- ฅ*ลํ*	--- ลํ	-- ฅ* ม*	ฅ - ลํ ฅ*	-- ม*ฅ*
		- ฅ - -				- ม - -	

กลุ่มเสียงโยน **ลูกโยนที่ 1 เสียง โด**

กลุ่มเสียงปัญจมูล **กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ฅ ล X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 144 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวที่เสียง คํ จนหมดห้องที่ 1 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ คํ และ ลํ ในท้ายห้อง เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ลํ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่ ฅ แล้วใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง คํ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ ลํ เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ ฅ และ ลํ ในท้ายห้อง

ในวรรคเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากวรรคทำเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฅ และ ม ในท้ายห้อง เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ฅ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่ ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ลํ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ ฅ เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ ม และ ฅ ในท้ายห้อง

กลวิธีพิเศษที่พบ ราวเสียงเดียว

ประโยคที่ 146

--- ㅎ	-- ม* ร*	ม - ㅎ ม*	-- ร*ม*	ม - ㅎ ม*	-- ร*ม*	ม - ㅎ ม*	-- ร*ม*
		- ร - -		- ร - -		- ร - -	

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 145 ซึ่งใช้การราวเสียงเดียวที่เสียง ㅎ จนหมดห้องที่ 1 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่ ม และ ร ในท้ายห้อง เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่ ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ㅎ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่ ม เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่ ร และ ม ในท้ายห้อง

ในวรรครับเริ่มห้องที่ 5 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่ ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ㅎ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่ ม เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่ ร และ ม ในท้ายห้อง ในห้องที่ 7 และห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 5 และห้องที่ 6

กลวิธีพิเศษที่พบ ราวเสียงเดียว

ประโยคที่ 147

-- ซ ม*	-- ซ ม*	-- ซ ม*	-- ซ ม*	--- ม*	-ม*ร*ค*	--- ค*	--- ค*
- ร - -	- ร - -	- ร - -	- ร - -				

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่ ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้
กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ ม เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงเหมือนเดิมซ้ำอีก 3 ครั้งจน
หมดวรรคทำ

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยการใช้การบรรเลงเชื่อมจาก
วรรคทำเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ร และ ค จากนั้นใช้กลวิธี
การบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่ ค จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 148

	ซซ} ซ ซ	- ซ ซ ซ	--- ซ*		รฺร} รฺ ร	- รฺ รฺ ร	--- ม*
	{ซ ร	- ร - ร			{ร ล	- ล - ล	

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการสะเดาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ซ ในต้นห้องที่ 2 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 2 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ซ แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 3 ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียวที่เสียง ซ ที่ท้ายห้อง

ในวรรครับเริ่มด้วยการสะเดาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ร ในต้นห้องที่ 6 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ร ในท้ายห้องของห้องที่ 6 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 7 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ร ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ร แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ร ในท้ายห้องของห้องที่ 7 ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียวที่เสียง ม ที่ท้ายห้อง

กลวิธีพิเศษที่พบ

รวเสียงเดียว การสะเดาะ

ประโยคที่ 149

	ซซ} ซ ซ	- ซ ซ ซ	--- ล*		ซซ} ซ ซ	- ซ ซ ซ	--- ซ*
	{ซ รุ	- รุ - รุ			{ซ รุ	- รุ - รุ	

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล คร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการสะเดาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ซ ในต้นห้องที่ 2 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 2 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ซ แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 3 ในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ล ที่ท้ายห้อง

ในวรรครับเริ่มด้วยการสะเดาะด้วยการแจกมือลักษณะ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ซ ในต้นห้องที่ 6 แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 6 ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียว เพื่อเป็นการเน้นย้ำ แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 7 บรรเลงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ต่อด้วยการตีย้ำเสียงด้วยมือขวามือเดียวที่เสียง ซ แล้วจึงรวบเป็นคู่ คู่ 4 ด้วยเสียง ซ ในท้ายห้องของห้องที่ 7 ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ซ ที่ท้ายห้อง

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว การสะเดาะ

ประโยคที่ 150

			→* *				→* *

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 149 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ซ รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ซ ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ซ รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ค ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 151

			→ ค *				→ ร *

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 150 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ค รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ค ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ค รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 152

			→ ร *				→ ม *

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 151 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 4

ในบรรทัดรับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ม ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 153

			→ม้*	--- ม้*	--- ม้*	--- ม้*	--- ม้*

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 152 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ม ในห้องที่ 4

ในบรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยบรรเลงที่เสียง ม จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 154

- ร้* - ม้*	- ร้* - ม้*	- ร้* - ม้*	- ร้* - ม้*	--- ม้*	- ม้* - ม้*	- ม้* - ม้*	--- ค้*
				-- ร้ -	ร้ - ร้ -	ร้ - ร้ -	

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร้ แล้วเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง ม แล้วบรรเลงซ้ำกันอีก 3 ครั้ง จนหมดบรรคทำ

ในวรรครับใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวบรรเลงรับที่เสียง ม แล้วบรรเลงซ้ำกันจนหมดห้องที่ 7 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวมาบรรเลงในส่วนท้ายของประโยคที่เสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 155

--- ค*	-- ค ร*	- ค* - ร*	- ค* - ร*	--- ร*	- ร* - ร*	- ร* - ร*	-- ค*ค*
	- ล --			-- ค -	ค - ค -	ค - ค -	

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยให้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 154 ที่เสียง ค แล้วเชื่อมเข้าเข้าที่ 2 ด้วยการ ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ค แล้วใช้ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวบรรเลงที่เสียง ร ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ค แล้วเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง ร ในห้องที่ 4 ใช้การบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 3

ในวรรครับใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวบรรเลงรับที่เสียง ร แล้วบรรเลงซ้ำกันจนหมดห้องที่ 7 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวมาบรรเลงในส่วนท้ายของประโยคที่เสียง ค และเสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 156

--- ชู*	- ค - ค*	--- ชู*	- ค - ค*	-- ค ค*	-- ค ค*	-- ค*ค*	-- ชู*ม*
				- ชู --	- ชู --	- ชู --	

กลุ่มเสียงโยน

ถุโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ชู ในห้องที่ 2 เคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง ค แล้วบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำที่เสียง ล ในห้องที่ 3 เป็นการบรรเลงซ้ำของห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในบรรครับใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ชู แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ค แล้วใช้ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวบรรเลงที่เสียง ล ซึ่งเป็นการบรรเลงที่ทอนมาจากบรรคทำในห้องที่ 6 และห้องที่ 7 เป็นการบรรเลงซ้ำกับในห้องที่ 5 ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวมาบรรเลงในส่วนท้ายของประโยคที่เสียง ชู และเสียง ล

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 157

--- ร*	- ฌ - ม*	--- ร*	- ฌ - ม*	-- ฌ ม*	-- ฌ ม*	-- ฌ ม*	-- ร*ด*
				- ร - -	- ร - -	- ร - -	

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ในห้องที่ 2 เคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง ฌ แล้วบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำที่เสียง ม ในห้องที่ 3 เป็นการบรรเลงซ้ำของห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในบรรครับใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ฌ แล้วใช้ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวบรรเลงที่เสียง ม ซึ่งเป็นการบรรเลงที่ทอนมาจากบรรคทำในห้องที่ 6 และห้องที่ 7 เป็นการบรรเลงซ้ำกับในห้องที่ 5 ในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวมาบรรเลงในส่วนท้ายของประโยคที่เสียง ร และเสียง ค

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 158

--- ด*			→ ๕	----	----	----	----
	ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค	----	----	----	----

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 157 ที่เสียง ค แล้วเชื่อมเข้าเข้าที่ 2 ด้วยการใช้การกลวิธีแบบการกรอโดยใช้มือซ้ายกรอขึ้นที่เสียง ค แล้วใช้มือขวาค่อยๆเคลื่อนไปทางเสียงสูงทีละเสียง จนหมดบรรคทำ ซึ่งจะเป็นการใช้กลวิธีการใช้คู่เสียงเป็นคู่ 5

ในบรรครับเป็นการบรรเลงแบบกรอ ซึ่งจะเป็นการใช้กลวิธีการใช้คู่เสียงเป็นคู่ 5 ที่เสียง ค และ เสียง ๕ จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 159

ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค คั
ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการเล่นด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 1 เป็นการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ช ให้มือขวาจับที่ เสียง ค จากนั้นใช้มือซ้ายมาบรรเลงที่เสียงเดิมแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ซึ่งใน 1 ห้องจะเป็นการเล่นที่ซ้ำกัน 2 ครั้ง แล้วบรรเลงแบบเดียวกันจนไปถึงห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีในการเล่นแบบเดียวกันในครั้งแรก แต่ในครั้งที่ 2 ได้เปลี่ยนจากการใช้มือขวาที่เสียง ช เปลี่ยนเป็นเสียง ค ซึ่งทำให้การดำเนินทำนองต่างออกไป

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าการรัวเป็นทำนองทั้งประโยค โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้กลวิธีในการเล่นไว้ว่า

“การตีรัวเป็นทำนองแบบนี้ เขาเรียกอีกอย่างว่าเป็บการเหวี่ยง ซึ่งถ้าเราใช้กำลัง โดยการตีทั้งแขน ก็จะทำให้เราตีไม่ทัน เพราะว่าการเหวี่ยงค่อนข้างไกล เราจะต้องใช้กำลังโดยมีข้อช่วยในการเหวี่ยงด้วย โดยจะต้องใช้แขนเป็นตัวบังคับไม่ให้จังหวะเปลี่ยนไป”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 160

ค ช้ ค ช้	ค ช้ ค ช้	ค ช้ ค ช้	ค ช้ ค ช้	ค ช้ ค ช้	ค ช้ ค ช้	ค ช้ ค ช้	ค ช้ ค ค้
ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 1 เป็นการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ช ให้มือขวาจับที่ เสียง ค จากนั้นใช้มือซ้ายมาบรรเลงที่เสียงเดิมแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ซึ่งใน 1 ห้องจะเป็นการบรรเลงที่ซ้ำกัน 2 ครั้ง แล้วบรรเลงแบบเดียวกันจนไปถึงห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 ใช้กลวิธีในการบรรเลงแบบเดียวกันในครั้งแรก แต่ในครั้งที่ 2 ได้เปลี่ยนจากการใช้มือขวาที่เสียง ช เปลี่ยนเป็นเสียง ค ซึ่งทำให้การดำเนินทำนองต่างออกไป

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 161

ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค คั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค คั
ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 1 เป็นการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ช ให้มือขวาจับที่ เสียง ค จากนั้นใช้มือซ้ายมาบรรเลงที่เสียงเดิมแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ซึ่งใน 1 ห้องจะเป็นการบรรเลงที่ซ้ำกัน 2 ครั้ง แล้วบรรเลงแบบเดียวกันจนไปถึงห้องที่ 3 โดยในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีในการบรรเลงแบบเดียวกันในครั้งแรก แต่ในครั้งที่ 2 ได้เปลี่ยนจากการใช้มือขวาที่เสียง ช เปลี่ยนเป็นเสียง ค ซึ่งทำให้การดำเนินทำนองต่างออกไป

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 162

ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค ษั
ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 1 เป็นการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ช ให้มือขวาจับที่ เสียง ค จากนั้นใช้มือซ้ายมาบรรเลงที่เสียงเดิมแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ซึ่งใน 1 ห้องจะเป็นการบรรเลงที่ซ้ำกัน 2 ครั้ง แล้วบรรเลงแบบเดียวกันจนไปถึงห้องที่ 3 โดยในห้องที่ 4 ใช้กลวิธีในการบรรเลงแบบเดียวกันในครั้งแรก แต่ในครั้งที่ 2 ได้เปลี่ยนจากการใช้มือขวาที่เสียง ช เปลี่ยนเป็นเสียง ค ซึ่งทำให้การดำเนินทำนองต่างออกไป

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 163

ค ษั ค ษั	ค ษั ค คั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค คั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค คั	ค ษั ค ษั	ค ษั ค คั
ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค

กลุ่มเสียงโยน

สุกโยนที่ 1 เสียง โค

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ๓ ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 1 เป็นการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ช ให้มือขวาจับที่ เสียง ค จากนั้นใช้มือซ้ายมาบรรเลงที่เสียงเดิมแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ซึ่งใน 1 ห้องจะเป็นการบรรเลงที่ซ้ำกัน 2 ครั้ง แล้วบรรเลงแบบเดียวกันจนไปถึงห้องที่ 2 โดยในห้องที่ 2 ใช้กลวิธีในการบรรเลงแบบเดียวกันในครั้งแรก แต่ในครั้งที่ 2 ได้เปลี่ยนจากการใช้มือขวาที่เสียง ช เปลี่ยนเป็นเสียง ค ซึ่งทำให้การดำเนินทำนองต่างออกไป โดยในห้องที่ 3-4 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1-2

ในบรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงที่เหมือนกับบรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 164

ค ษ ค ค	ค ษ ค ค	ค ษ ค ค	ค ษ ค ค	ค ษ ค ค	ค ษ ค ค	ค ษ ค ค	ค ษ ค ค
ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค	ช ค ช ค

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 1 เป็นการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ช ให้มือขวาจับที่ เสียง ค จากนั้นใช้มือซ้ายมาบรรเลงที่เสียงเดิมแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ซึ่งใน 1 ห้องจะเป็นการบรรเลงที่ซ้ำกัน 2 ครั้ง แต่ครั้งที่ได้เปลี่ยนจากการใช้มือขวาที่เสียง ช เปลี่ยนเป็นเสียง ค โดยมีการบรรเลงที่เหมือนกันตั้งแต่ห้องที่ 1 ถึงห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 165

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - ค

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนอง ด้วยการตีขึ้นเสียงหลักด้วยมือซ้ายเสียง ร แล้วใช้มือขวาดำเนินทำนองด้วยเสียง ม สลับ เสียง ค ตั้งแต่ห้องที่ 1 จนเข้าวรรครับในห้องที่ 7 แล้วจึงรวบลงคู่ 4 ในต้นห้องที่ 8 แล้วรับด้วยการตีมือเดียวในส่วนท้ายของห้อง

ในประโยคนี้จะเห็นได้ว่าการรัวเป็นทำนองทั้งประโยค โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้กลวิธีในการบรรเลงไว้ว่า

“การตีรัวเป็นทำนองแบบนี้ เราจะต้องเกร็งแขนไว้ โดยเฉพาะข้างซ้ายซึ่งเป็นข้างที่ตีขึ้นไว้ โดยข้างขวาอาจจะใช้ข้อมือมาช่วยตีได้บ้าง แต่ยังไม่มือซ้ายจะเป็นตัวที่ขึ้นจังหวะไว้”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 166

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ซ - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ค ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนอง ด้วยการตีขึ้นเสียงหลักด้วยมือซ้ายเสียง ร แล้วใช้มือขวาดำเนินทำนองด้วยเสียง ม สลับ เสียง ค ตั้งแต่ห้องที่ 1 จนเข้าวรรครับในห้องที่ 7 แล้วจึงรวบลงคู่ 4 ในต้นห้องที่ 8 แล้วรับด้วยการตีมือเดียวในส่วนท้ายของห้อง

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 167

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนอง ด้วยการตีขึ้นเสียงหลักด้วยมือซ้ายเสียง ร แล้วใช้มือขวาดำเนินทำนองด้วยเสียง ม สลับ เสียง ค ตั้งแต่ห้องที่ 1 จนเข้าวรรครับในห้องที่ 4 แล้วจึงรวบลงคู่ 4 ในต้นห้องที่ 4 แล้วรับด้วยการตีมือเดียวในส่วนท้ายของห้อง

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 168

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนอง ด้วยการตีขึ้นเสียงหลักด้วยมือซ้ายเสียง ร แล้วใช้มือขวาดำเนินทำนองด้วยเสียง ม สลับ เสียง ค ตั้งแต่ห้องที่ 1 จนเข้าวรรครับในห้องที่ 4 แล้วจึงรวบลงคู่ 4 ในต้นห้องที่ 4 แล้วรับด้วยการตีมือเดียวในส่วนท้ายของห้อง

ในวรรณคดีที่มีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรณคดี
กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 169

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรณคดีด้วยการบรรเลงด้วยการใช้กลวิธีแบบรัวเป็นทำนอง ด้วยการตีขึ้นเสียงหลักด้วยมือซ้ายเสียง ร แล้วใช้มือขวาดำเนินทำนองด้วยเสียง ม สลับ เสียง ค ตั้งแต่ห้องที่ 1 จนเข้าวรรณคดีรับในห้องที่ 7 แล้วจึงรวบลงคู่ 4 ในต้นห้องที่ 8 แล้วรับด้วยการตีมือเดียวในส่วนท้ายของห้อง

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 170

ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค
ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 1 เสียง โด**

กลุ่มเสียงปัญจมูล **กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ช ล X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงโดยเริ่มที่ระดับเสียงต่ำบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ในลักษณะการเรียงเสียง แล้วจึงเชื่อมต่อห้องที่ 3 มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 4 มีการบรรเลงในลักษณะการบรรเลงแบบเรียงเสียง

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ประโยคที่ 171

ซ*ล*ท*ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด	ซ*ล*ท*ด	ท ล ท ด	ท ล ร ด	ท ล ท ด
- - - ด	ทุ ล ทุ ด	ทุ ล ร ทุ ด	ทุ ล ทุ ด	- - - ด	ทุ ล ทุ ด	ทุ ล ร ทุ ด	ทุ ล ทุ ด

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 1 เสียง โด

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ด ร ม X ซ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียว ที่เสียง ซ แล้วเคลื่อนที่มาที่เสียง ล และ ท ตามลำดับ โดยกลับมาใช้กลวิธีการดำเนินกลอนเป็นคู่ 8 ในส่วนท้ายของห้องที่ 1 ในเสียง ค เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ในลักษณะการเรียงเสียง แล้วจึงเชื่อมต่อห้องที่ 3 มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 4 มีการบรรเลงในลักษณะการบรรเลงแบบเรียงเสียง

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

ประโยคที่ 172

ท ช ล ท	ค ล ท ค	ร ท ค ร	ม ค ร ม	ฟ ช ล ร	ค ล ช ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร
ทุ ช ล ทุ	ค ล ทุ ค	ร ทุ ค ร	ม ค ร ม	ฟ ช ล ร	ค ล ช ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ค ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงโดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 2 ห้องที่ 3 และห้องที่ 4 มีการบรรเลงแบบเดียวกันกับในห้องที่ 1

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงแบบเรียงเสียงไปในทางเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 มีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูง เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงในทางเสียงระดับต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนม้วนตะเข็บ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลาวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 173

คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ
คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ	คํ ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2**

กลุ่มเสียงปัญจมูล **กลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม X ช ล X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 บรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในในครั้งที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงสูงเป็นคู่ 3 ครั้งที่ 3 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมายังในทางระดับเสียงต่ำ เชื่อมเข้าในครั้งที่ 4 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงไปในระดับเสียงต่ำเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าครั้งที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยใช้กลวิธีซ้ำกันกับสองเสียงแรก ในครั้งที่ 7 มีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูง เพื่อเชื่อมเข้าในครั้งที่ 8 มีการบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูง โดยในเสียงสุดท้ายใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด**

กลวิธีพิเศษที่พบ **รัวเสียงเดียว**

ประโยคที่ 174

_____	_____	_____	→ ชู*	_____	_____	_____	→ ชู*
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2**

กลุ่มเสียงปัญญามูล **กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ช ล X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 173 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร รัวลงไปที่ละเสียงจนถึงเสียง ช ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ช รัวลงไปที่ละเสียงจนถึงเสียง ช ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ **รัวเสียงเดียว**

ประโยคที่ 175

_____	_____	_____	→ ล*	_____	_____	_____	→ ล*
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2**

กลุ่มเสียงปัญญามูล **กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ช ล X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 174 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ช รัวลงไปที่ละเสียงจนถึงเสียง ล ในห้องที่ 4

ในวรรณคดีใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียว โดยการใช้การรวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล รวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ถ ในห้องที่ 8 ซึ่งการรวในลักษณะนี้เป็นการรวที่ใช้คู่เสียงเป็นลักษณะคู่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รวเสียงเดียว

ประโยคที่ 176

--- ถ*	--- ถ*	--- ถ*	--- ถ*	--- ช*	- ถ* - ถ*	--- ช*	- ถ* - ถ*

กลุ่มเสียงโยน ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล คร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียว โดยการใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 175 ที่เสียง ถ จนหมดวรรคทำ

ในวรรณคดีใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียวที่เสียง ช* เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการรวเสียงเดียวเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง ถ แล้วเคลื่อนที่ลงมาที่เสียง ถ* เชื่อมเข้าห้องที่ 7 และ 8 ด้วยการบรรเลงซ้ำห้องที่ 5 และห้องที่ 6

กลวิธีพิเศษที่พบ รวเสียงเดียว

ประโยคที่ 177

- ฐิ*คิ*คิ*	- ฐิ*คิ*คิ*	- ฐิ*คิ*คิ*	- ฐิ*คิ*คิ*	--- คิ*	--- คิ*	_____	_____▶ฟิ*

กลุ่มเสียงโยน ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฐิ แล้วเคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง คิ แล้วเคลื่อนที่ลงมาที่เสียง ลิ เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ห้องที่ 3 และห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงซ้ำ โดยพบว่าในวรรคมีการบรรเลงซ้ำกัน 4 ครั้ง

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวโดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 4 ของวรรคที่เสียง ลิ จนหมดห้องที่ 6 เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการ ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฐิ ค่อยๆ เคลื่อนที่ไปในทางเสียงต่ำที่เสียง ฟิ ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 178

--- ฟ* ¹	--- ฟ* ²	--- ฟ* ³	ซ*ฟ*ล*ซ* ⁴	--- ซ* ⁵	ซ*ฟ*ล*ซ* ⁶	ซ*ฟ*ล*ซ* ⁷	ซ*ฟ*ล*ซ* ⁸

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 177 ที่เสียง ฟ จนหมดห้องที่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการ ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ซ ฟ ล ซ ตามลำดับ โดยเป็นลักษณะการรัวเสียงเดียวที่ต้องบรรเลงโดยใช้การรัวแบบสั้นๆ

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวโดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 4 ของวรรคทำที่เสียง ซ เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการ ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ซ ฟ ล ซ ตามลำดับ และบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 6 อีก 2 ครั้วจนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ **รัวเสียงเดียว**

ประโยคที่ 179

-- ฟิ*ซุ*	-- ฟิ*ซุ*	_____	_____ → ร*	_____	_____	_____	_____ → รุ*

กลุ่มเสียงโยน ทำนองที่เชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 1 กับ ลูกโยนที่ 2

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ แล้วเคลื่อนที่ไปที่เสียง ซ โดยการบรรเลงจะต้องบรรเลงรัวที่ซิด สนิทกันจนเรียบ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 จากนั้นใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวค่อยๆ เคลื่อนที่จากเสียง ซ ลงมาในระดับเสียงต่ำที่เสียง ร ซึ่งอยู่ในส่วนท้ายของห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง รุ ในห้องที่ 8 ซึ่งการรัวในลักษณะนี้เป็นการรัวที่ใช้คู่เสียงเป็นลักษณะคู่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

ประโยคที่ 180

- มี่ - รั*	--- รั*	-- มี่ รั	มี่ รั มี่ รั	- รั - คี่*	--- คี่*	-- รั คี่	รั คี่ รั คี่
	- คี่ --	-- รั รั	รั รั รั รั		- คี่ --	-- คี่ คี่	คี่ คี่ คี่ คี่

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง มี่ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง รั ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง คี่ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง รั ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบคอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง รั แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง มี่ และ รั ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง รั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง คี่ ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ลี่ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง คี่ ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบคอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง คี่ แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง รั และ คี่ ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 181

- คํ - คํ*	--- คํ*	-- คํ คํ	คํ คํ คํ คํ	- คํ - ฅ*	--- ฅ*	-- คํ ฅ	คํ ฅ คํ ฅ
	- ฅ --	-- คํ คํ	คํ คํ คํ คํ		- ฝ --	-- ฅ ฅ	ฅ ฅ ฅ ฅ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ล ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฅ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ล ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง ค และ ล ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฅ ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฝ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฅ ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ฅ แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง ล และ ฅ ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 182

- ๕ - ๗*	--- ๗*	-- ๕ ๗	๕ ๗ ๕ ๗	- ๗ - ๕*	--- ๕*	_____	→ ๕*
	- ๕ --	-- ๗ ๗	๗ ๗ ๗ ๗		- ๕ --		

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ๗ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ๕ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ๗ ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ๕ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ๗ ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ๗ แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง ๕ และ ๗ ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ๗ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ๕ ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ๕ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ๕ ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยให้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ๕ แล้วค่อยๆ เคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง ๕ จนหมดห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 183

- มี่ - รั*	--- รั*	-- มี่ รั	มี่ รั มี่ รั	- รั - คี่*	--- คี่*	-- รั คี่	รั คี่ รั คี่
	- คี่ --	-- รั รั	รั รั รั รั		- คี่ --	-- คี่ คี่	คี่ คี่ คี่ คี่

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง มี่ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง รั ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง คี่ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง รั ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง รั แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง มี่ และ รั ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง รั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง คี่ ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง คี่ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง คี่ ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง คี่ แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง รั และ คี่ ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 184

- คํ - คํ*	--- คํ*	-- คํ คํ	คํ คํ คํ คํ	- คํ - ฌ*	--- ฌ*	-- คํ ฌ	คํ ฌ คํ ฌ
	- ฌ --	-- คํ คํ	คํ คํ คํ คํ		- ฝ --	-- ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฌ

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฝ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง คํ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ลํ ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฌ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ลํ ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ลํ แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง คํ และ ลํ ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ลํ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฌ ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฝ แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฌ ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ฌ แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง ลํ และ ฌ ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 185

- ซ้ - ฬ*	--- ฬ*	-- ซ้ ฬ	ซ้ ฬ ซ้ ฬ	- ฬ - ร*	--- ร*	_____	→ รั*
	- ร --	-- ฬ ฬ	ฬ ฬ ฬ ฬ		- ค --		

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฬ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ้ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฬ ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฬ ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบคาบลูกคาบดอก โดยใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ฬ แล้วใช้มือขวาเป็นการดำเนินทำนองที่เสียง ซ้ และ ฬ ตามลำดับ จนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฬ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ในห้องที่ 7 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร แล้วค่อยๆ เคลื่อนที่จากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูงที่เสียง รั จนหมดห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 186

- ม - ร *	ค * ล * ค * ร *	ค * ล * ม * ร *	- - ค * ล *	- ค - ล *	ซ * ฟ * ซ * ล *	ซ * ฟ * ซ * ล *	- - ซ * ฟ *
			ค ล - -				ซ ฟ - -

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ในห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ค แล้วเลื่อนมาที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร เชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ค แล้วเลื่อนมาที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม ร เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการ ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ค และ ล แล้ว ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ค แล้วเลื่อนมาที่เสียง ล

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ค แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ล ในห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ซ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ล เชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ซ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ ล เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ซ และ ฟ แล้ว ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ซ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ฟ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 187

- ล้ - ๕*	ฟ้*ร*ฟ้ ๕*	ฟ้*ร*ล้ ๕*	-- ฟ้*ร*	- ม้ - ร้*	ล้*ล้*ล้ ร้*	ล้*ล้*ม้ ร้*	-- ล้*ล้*
			ฟ้ ร - -				ล้ ล้ - -

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ๕ ในห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ้ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ้ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ๕ เชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ้ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ ๕ เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการ ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟ้ และ ร แล้ว ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ้ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ร

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม้ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร้ ในห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ล้ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ล้ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม้ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร้ เชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ล้ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ล้ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม้ ร้ เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ล้ และ ล้ แล้ว ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ล้ แล้วเลื่อนมาที่เสียง ล้

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 188

- ตั - ตั*	ซั*ฟั*ซั* ตั*	ซั*ฟั*ซั* ตั*	-- ซั*ฟั*	- ตั - ซั*	ฟั*ร*ฟั* ซั*	ฟั*ร*ตั* ซั*	-- ฟั*ร*
			ซั* ฟั* - -				ฟั* ร - -

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ตั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ซั ในห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟั แล้วเลื่อนมาที่เสียง รั แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ซั เชื่อมเข้ากับห้องที่ 3 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟั แล้วเลื่อนมาที่เสียง รั แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ตั ซั เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการ ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟั และ รั แล้ว ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟั แล้วเลื่อนมาที่เสียง รั

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ตั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ซั ในห้องที่ 6 ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟั แล้วเลื่อนมาที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ซั เชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟั แล้วเลื่อนมาที่เสียง รั แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ตั ซั เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟั และ ร แล้ว ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟั แล้วเลื่อนมาที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 189

----	ฟ - ฟ ฟ*	--- ซ	ถ ซ ฟ ด*	----	ฟ - ฟ ฟ*	--- ซ	ถ ซ ฟ ร*
----	- ฟ - -	- - ซ -		----	- ฟ - -	- - ซ -	

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงในห้องที่ 2 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ 2 ครั้งในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ถ ซ ฟ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ด ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงในห้องที่ 6 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ แล้วใช้มือซ้าย บรรเลงรับที่เสียง ฟ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ 2 ครั้งในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ถ ซ ฟ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 5

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 190

----	ฟ - ฟ ฟ*	--- ซ	ถ ซ ฟ ด*	----	ฟ - ฟ ฟ*	--- ซ	ถ ซ ฟ ร*
----	- ฟ - -	- - ซ -		----	- ฟ - -	- - ซ -	

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงในห้องที่ 2 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ 2 ครั้งในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ถ ซ ฟ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ด ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงในห้องที่ 6 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ แล้วใช้มือซ้าย บรรเลงรับที่เสียง ฟ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ 2 ครั้งในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 8 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 โดยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ถ ซ ฟ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ซึ่งเป็นการใช้ความห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 5

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 191

---ร*	- ฟัง ชั่ง ล้ม*	-- (รึด -	ค - ฟัง ชั่ง*	-- ชั่ง ล้ม*	-- ฟัง ชั่ง*	ฟัง*ร*ล้ม ชั่ง	ฟัง - ฟัง ร*
	ค ---	--- ล้ม)	- ร --	- ฟัง --	- ร --		- ร

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินงาน

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ร แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ค แล้วใช้มือซ้าย บรรเลงรับที่เสียง ฟัง ชั่ง แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล้ม ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ร ค ใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ล้ม แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ค ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ร ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้มือขวารับที่เสียง ฟัง แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ชั่ง

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฟัง แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ชั่ง แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล้ม ห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ฟัง แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ชั่ง เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการ บรรเลงรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟัง และ ร จากนั้นจึงใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ม ชั่ง เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟัง ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟัง แล้วรัวเสียง เสียงเดียวที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว การสะบัด

ประโยคที่ 192

- ร* - -	(ล้ซ้ - ซ้ ล้*	-- (ร้ล้ -	ล้ - ฟ้ ซ้*	-- ซ้ ล้*	-- ฟ้ ซ้*	ฟ้*ร*ล้ ซ้	ฟ้ - ฟ้ ร*
	- ฟ้) - -	--- ล้)	- ร - -	- ฟ้ - -	- ร - -		- ร

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินงาน

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ร แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ ซ้ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟ้ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ้ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล้ ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ร้ ล้ ใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ล้ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ร ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้มือ ขวารับที่เสียง ฟ้ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ซ้

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฟ้ แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ซ้ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล้ ห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ฟ้ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ซ้ เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการ บรรเลงรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ้ และ ร จากนั้นจึงใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ ซ้ เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ้ ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ้ แล้วรัวเสียง เสียงเดียวที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว การสะบัด

ประโยคที่ 193

- รุ* - -	(ลช - ช ล*	- - (รด -	ค - ฟ ฌ*	- - ช ล*	- - ฟ ฌ*	ฟ*รุ*ล ฌ	ฟ - ฟ รุ*
	- ฟ) - -	- - - ล)	- รุ - -	- ฟ - -	- รุ - -		- รุ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ร แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล ฌ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ร ค ใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ล แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ค ใช้มือซ้ายรับที่เสียง รุ ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้มือขวารับที่เสียง ฟ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ช

ในบรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ช แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล ห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง รุ แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ฟ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ช เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการ บรรเลงรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ และ รุ จากนั้นจึงใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล ฌ เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ ใช้มือซ้ายรับที่เสียง รุ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง รุ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว การสะบัด

ประโยคที่ 194

- รุ* --	(ลซ - ซ ล*	-- (รด -	ค - ฟ ซ*	-- ซ ล*	-- ล ท*	-- ท ค*	-- ค ร*
	- ฟ) --	--- ล)	- รุ --	- ฟ --	- ซ --	- ล --	- ท --

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ร แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล ซ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ฟ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ร ค ใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ล แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ค ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ร ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้มือขวารับที่เสียง ฟ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ซ

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล ห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ล แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ท แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ค ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ท แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ค แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว การสะบัด

ประโยคที่ 195

--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	-- ฐ ร*	--- ร*	-- ร ฐ*
----	-- ฐ -	----	-- ร -	----	----	----	----

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 194 โดยจะใช้การรัวที่เสียง ร เป็นการรัวทั้งประโยค ในห้องที่ 2 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง ฆ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 4 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง ร 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 8 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ในห้องที่ 6 มีการใช้มือขวาไปบรรเลงที่เสียง ฆ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 8 มีการใช้มือขวาไปบรรเลงที่เสียง ร 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 8 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม

พบว่าในวรรคทำและวรรครับนั้นมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงที่เหมือนกันคือ มีการเคลื่อนที่หลักโดยเป็นการรัวเสียงเดียวที่เสียง ร แต่มีการเคลื่อนรองต่างกัน คือ ในวรรคทำมีการใช้มือซ้ายในการเคลื่อนที่ไปยังคู่ 5 และ คู่ 8 และในวรรครับใช้มือขวาในการเคลื่อนที่ไปยังคู่ 4 และ คู่ 8 ทำให้รูปแบบของประโยคเปลี่ยนไปและต้องใช้ความสามารถอย่างสูงในการบรรเลง ซึ่งพันโท เสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้ความเห็นในการบรรเลงว่า

“ในการตีลูกแบบนี้เราจะต้องเกร็งแขนทั้ง 2 ข้างไว้เพราะว่าถ้าเราตีข้อ อาจจะ
ทำให้เราบรรเลงพลาดได้ เพราะว่าการบรรเลงแบบนี้จะใช้การรัวเป็นการยื่น
เสียง ถ้ามือข้างที่เป็นตัวดำเนินทำนองเกิดบรรเลงผิดเสียงขึ้นมาจะทำให้เพลง
ผิดไปได้เลย”

กลวิธีพิเศษที่พบ ราวเสียงเดียว

ประโยคที่ 196

--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	-- ฐ ร*	--- ร*	-- ร ร*
----	-- ฐ -	----	-- ร -	----	----	----	----

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญาจมูล กลุ่มเสียงปัญญาจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่เสียง ร โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 195 โดยจะใช้การราวที่เสียง ร เป็นการราวทั้งประโยค ในห้องที่ 2 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง ฆ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 4 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง ร 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 8 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่เสียง ร ในห้องที่ 6 มีการใช้มือขวาไปบรรเลงที่เสียง ฆ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 8 มีการใช้มือขวาไปบรรเลงที่เสียง ร 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 8 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบราวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม

พบว่าในวรรคทำและวรรครับนั้นมีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงที่เหมือนกันคือ มีการเคลื่อนที่หลักโดยเป็นการราวเสียงเดียวที่เสียง ร แต่มีการเคลื่อนที่รองต่างกัน คือ ในวรรคทำมีการใช้มือซ้ายในการเคลื่อนที่ไปยังคู่ 5 และ คู่ 8 และในวรรครับใช้มือขวาในการเคลื่อนที่ไปยังคู่ 4 และ คู่ 8 ทำให้รูปแบบของประโยคเปลี่ยนไปและต้องใช้ความสามารถอย่างสูงในการบรรเลง

กลวิธีพิเศษที่พบ ราวเสียงเดียว

ประโยคที่ 197

--- ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*	-- ุ้ ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*	-- ุ้ ร*	-- ุ้ ร*
-- ุ -	-- ุ -	----	----	-- ุ -	-- ุ -	----	----

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 196 โดยจะใช้การรัวที่เสียง ร เป็นการรัวทั้งประโยค ในห้องที่ 1 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง ซ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 2 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง ุ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 8 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 3 มีการใช้มือขวาไปบรรเลงที่เสียง ุ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 4 มีการใช้มือขวาไปบรรเลงที่เสียง ุ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 8 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม

ในบรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับบรรคทำ

พบว่าในประโยคจะต้องใช้ความสามารถในการรัวที่มากกว่าประโยคที่ผ่านมาเพราะเป็นการทอนลงมาจากอัตราส่วน ทำให้ต้องบรรเลงในเร็วขึ้นเป็น 2 เท่า

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 198

--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*
-- ๗ -	-- รุ -	-- ๗ -	-- รุ -	-- ๗ -	-- รุ -	-- ๗ -	-- รุ -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร โดยให้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 197 โดยจะให้การรัวที่เสียง ร เป็นการรัวทั้งประโยค ในห้องที่ 1 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง ๗ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม ในห้องที่ 2 มีการใช้มือซ้ายไปบรรเลงที่เสียง รุ 1 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ลักษณะการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 8 แล้วกลับมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร ดังเดิม และบรรเลงซ้ำกันอีก 3 ครั้งจนหยุดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 199

- ร* - -	ร ม* - -	ช ร* - -	ร ม* - -	- ร* - -	ร ม* - -	ช ร* - -	ร ม* - -
- - - ชุ	- - - ร	- - - ชุ	- - - ร	- - - ชุ	- - - ร	- - - ชุ	- - - ร

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร และใช้มือซ้ายไปที่เสียง ชุ แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม และใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร ในทำนองของห้องที่ 2 ในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 มีการบรรเลงที่เหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2 แต่จะมีการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ช มาแทรกก่อนการบรรเลง

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 200

คั ชุ* - -	ช ล* - -	ช ร* - -	ร ม* - -	คั ชุ* - -	ช ล* - -	ช ร* - -	ร ม* - -
- - - ม	- - - ช	- - - ชุ	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ชุ	- - - ร

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงมือขวาที่เสียง คั ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ชั และใช้มือซ้ายไปที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ช แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ล และใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ช ในทำนองของห้องที่ 2 ในห้องที่ 3 เริ่มการบรรเลงด้วยการใช้มือขวาที่

เสียง ซ ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร และใช้มือซ้ายไปที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม และใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร ในทำนองของห้องที่ 4

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 201

ซ ร* - -	ร ม* - -	ซ ร* - -	ร ม* - -	ซ ร* - -	ร ม* - -	ซ ร* - -	ร ม* - -
- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ร

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงปัญญาจูล กลุ่มเสียงปัญญาจูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงมือขวาที่เสียง ซ ใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ร และใช้มือซ้ายไปที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม และใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร ในทำนองของห้องที่ 2 จากนั้นบรรเลงซ้ำอีก 3 ครั้ง จนหมดประโยค ซึ่งเป็นการบรรเลงทอนจากประโยค 200

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 202

ร - ร ร*	-- ร ร*	-- ร ร*	-- ร ร*	- ร --	กวาดลง	กวาดขึ้น	--- ร
- ร --	- ร --	- ร --	- ร --	- ร --		--- ร	--- ร

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 2 เสียง เร

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงมือขวาที่เสียง ร แล้วใช้มือซ้ายไปที่เสียง ร ซึ่งเป็นการใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงบงเป็นคู่ 8 แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ร แล้วใช้กลวิธีการรวเสียงเดียวที่เสียง ร แล้วบรรเลงซ้ำกันอีก 3 ครั้ง จนหมดบรรเลงทำ

ในวรรคเริ่มการบรรเลงด้วยการบรรเลงเป็นลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือขวา กวาดลง ในห้องที่ 7 ใช้มือขวากวาดขึ้น แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ร แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงเป็นลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ร ในส่วนท้ายของห้อง

มีการใช้กลวิธีการกวาดมาทำให้เป็นตัวกำหนดว่าจะหมดประโยคของการบรรเลงด้วยการรว เพื่อที่จะเข้าประโยคต่อไปด้วยการดำเนินกลอนเป็นลักษณะคู่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รวเสียงเดียว กวาดลง กวาดขึ้น

ทำนองหลัก

ประโยคที่ 203

ล ท ค ร	ท ค ม ฟ	ค ม ฟ ล	ม ฟ ล ท	ร ฟ ฟ ร	ฟ ร ฟ ฟ	ท ล ท ฟ	ร ฟ ฟ ร
ล ท ค ร	ท ค ร ฟ	ค ม ฟ ล	ม ฟ ล ท	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ล ล ล ล	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน

ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงต่อจากห้องที่ 1 เรียงเสียงไปในทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงขึ้นไปในทางเสียงสูง โดยบรรเลงในระดับเสียง ล ท ค X ม ฟ X จนหมดวรรค

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการบรรเลงด้วยการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ฟ มาที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ และเสียง ร และเสียง ฟ มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ล ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ท และเสียง ล และเสียง ท มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ฟ มาที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 204

ล้ ท้ ค้ ร้	ม่ ฟ้ ม้ ร้	ล้ ท้ ค้ ร้	ม่ ร้ ค้ ท้	ร้ ฟ้ ฟ้ ร้	ฟ้ ร้ ฟ้ ฟ้	ท้ ล้ ท้ ฟ้	ร้ ฟ้ ฟ้ ร้
ล ท ค ร	ม ฟ ม ร	ล ท ค ร	ม ร ค ท	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ล้ ล้ ล้ ล้	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงสูงเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงเรียงเสียงเชื่อม เข้าห้องที่ 3 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 ในห้องที่ 4 บรรเลงเรียงเสียงลงมาทางระดับเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการบรรเลงด้วยการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ฟ มาที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ และเสียง ร และเสียง ฟ มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ล้ ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ท้ และเสียง ล้ และเสียง ท้ มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ฟ มาที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 205

ท ล ด ท	ร ด ม ร	ฟ ม ช่ ฟ	ล้ ช้ ท่ ล้	ร้ ท่ ล้ ฟ	ท่ ล้ ฟ ม	ล้ ฟ ม ร	ฟ ม ร ท
ล ล ท ท	ค ด ร ร	ม ม ฟ ฟ	ช้ ช้ ล้ ล้	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ มุ	ล ฟ มุ รุ	ฟ มุ รุ ทุ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยค่อยๆรัวเรียงขึ้นมาทีละเสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงตั้งแต่เสียง ล จนถึงเสียง ล้

ในวรรคเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 จากระดับเสียงสูงมาหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงในระดับเสียง ร ม ฟ X ล ท X

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบคอก

ประโยคที่ 206

ร ม ร ฟ	ม ฟ ล้ ท	ค ร ม ร	ค ท ล้ ฟ	ล้ ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล้ ท ล้ ฟ	ล้ ฟ ม ร
รุ มุ รุ ฟ	มุ ฟ ล ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ มุ รุ	ลุ รุ มุ ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ มุ รุ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไป

ในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกถ่านวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 207

ท ล ต ท	ร ค ม ร	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท
ล ล ท ท	ค ค ร ร	ม ม ฟ ฟ	ช ช ล ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยค่อยๆรัวเรียงขึ้นมาทีละเสียงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงตั้งแต่เสียง ล จนถึงเสียง ล

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 จากระดับเสียงสูงมาหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงในระดับเสียง ร ม ฟ X ล ท X

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 208

ร ม ร ฟ	ม ฟ ต่ ท	ค ร ม ร	ค ท ต่ ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล่ ท่ ล่ ฟ	ล่ ฟ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำนองด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดบรรทัด

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำนองดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 209

ช ท ร ท	ช ท ท ท	ช ท ร ท	ช ท ท ท	ม ท ช ท	ม ท ท ช	ม ท ท ช	ท ช ท ท
ด ด ด ด	ด ด ๆ -	ด ด ด ด	ด ด ๆ -	ร ร ร ด	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ด ด ด ด

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ท ร และ ท เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ช และ ท แล้วบรรเลงคู่ 4 ที่เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงซ้ำที่เสียงเดิมอีกครั้ง แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการตีซ้ำทำนองเดิมของในห้องที่ 1-2

ในเข้าวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินทำนองลักษณะรัวเป็นทำนอง พบว่าในห้องที่ 5-6 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการวกกลับไปสู่กลุ่มเสียงสูงอีกครั้งหนึ่ง เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการดำเนินกลุ่มทำนองลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำอีกครั้งหนึ่งจนหมดวรรครับ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 210

ล ท ร ม	ช ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ฟ ษ	ฟ ษ ล ้ม	ฟ ษ ล ั ษ	ท ั ล ั ษ	ล ั ท ั ล ั
ล ุ ค ุ ร ุ ม	ช ุ ม ุ ร ุ ท	ร ุ ม ุ ร ุ ล	ร ุ ม ุ ฟ ุ ษ	ฟ ุ ษ ุ ล ุ ้ม	ฟ ุ ษ ุ ล ุ ั ษ	ท ุ ล ุ ั ษ	ล ุ ล ุ ท ุ ล ุ ล ุ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง แล้วใช้กลวิธีข้ามคู่เสียงลงมายังทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียง โดยใช้กลวิธีข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำเสียงกันกับสองเสียงแรก

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 211

ร ฟ ล -	ฟ ร ฟ ล ี่	ช ู ี่ ร -	ที่ ี่ ช ู ี่ ร ี่	ร ี่ ที่ ล ี่	ที่ ล ี่ ฟ ี่	ล ี่ ฟ ี่ ร	ฟ ี่ ร ี่
ม ี่ ล -	ม ี่ ม ี่ ล ี่	ล ี่ ล ี่ ร -	ล ี่ ล ี่ ล ี่ ร ี่	ร ี่ ท ี่ ล ี่	ท ี่ ล ี่ ฟ ี่	ล ี่ ฟ ี่ ร ี่	ฟ ี่ ร ี่ ร ี่

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวคาบลูกคาบดอก ในห้องที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ม มือขวาบรรเลงที่เสียง ร และ ฟ แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ล ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ม มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ เสียง ร และ ฟ แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ล และเสียง ท ในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ช และ ท แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ร ในห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ท เสียง ช และ ท แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ร และเสียง ม

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วจึงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 212

ม ท ท ซ	ท ซ ท ท	ท ม ม ท	ม ท ท ซ	ฟ ร ม ฟ	ซ ม ฟ ซ	ล ฟ ซ ล	ท ซ ล ท
ร ร ร ร	ล ล ล ล	ล ร ร ร	ร ร ร ร	ฟ ร ม ฟ	ซ ม ฟ ซ	ล ฟ ซ ล	ท ซ ล ท

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการรัวเป็นทำนองโดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการเคลื่อนที่ของทำนองไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการเคลื่อนที่ของทำนองไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 4 มีการบรรเลงเหมือนห้องที่ 1

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงแล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 5 แต่เปลี่ยนระดับเสียงโดยบรรเลงจนหมดวรรครับ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 213

ร ฟ ล ี่ ฟ	ร ฟ ี่ ฟ ี่	ร ฟ ล ี่ ฟ	ร ฟ ี่ ฟ ี่	ท ี่ ฟ ร ฟ	ท ี่ ฟ ี่ ร	ท ี่ ฟ ี่ ร	ฟ ี่ ร ฟ ี่
ม ม ม ม	ม ม ฟ -	ม ม ม ม	ม ม ฟ -	ล ี่ ล ี่ ม ม	ล ี่ ล ี่ ล ี่ ม	ล ี่ ล ี่ ล ี่ ม	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำนองด้วยการบรรเลงลักษณะรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ม มือขวาบรรเลงที่เสียง ร ฟ ล ี่ และ ฟ เชื้อเข้าห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ม มือขวาบรรเลงที่เสียง ร และ ฟ แล้วบรรเลงคู่ 4 ที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวาบรรเลงซ้ำที่เสียงเดิมอีกครั้ง แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการตีซ้ำทำนองเดิมของในห้องที่ 1-2

ในเข้าวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินทำนองลักษณะรัวทำนอง พบว่าในห้องที่ 5-6 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 7 บรรเลงซ้ำกับในห้องที่ 6 ต่อเข้าห้องที่ 8 บรรเลงโดยอยู่กับที่

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 214

ม ฟ ล ่ ่	ร ่ ่ ่ ฟ	ล ่ ่ ่ ฟ	ล ่ ่ ่ ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฟ	ซ ่ ่ ่ ่ ่ ่
ม ุ ฟ ล ท	ร ท ล ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ุ ร	ค ุ ร ม ท	ค ุ ร ม ร	ล ุ ร ม ฟ	ซ ล ท ล

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำนองด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับต่ำ

ในวรรคเริ่มการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง แล้วจึงมีการข้ามคู่เสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 7 โดยห้องที่ 7 ก็ใช้กลวิธีในการเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 เป็นการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำเสียงกันกับสองเสียงแรก

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำนองดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 215

ท ฟ ร ฟ	ท ฟ ฟ ร	ท ฟ ฟ ร	ฟ ร ฟ ฟ	ท ฟ ท ท	ม ่ ท ่ ม ่ ม ่	ฟ ร ี่ ฟ ฟ	ท ่ ม ่ ม ่ ท ่
ต ี่ ต ี่ ม ม	ต ี่ ต ี่ ต ี่ ม	ต ี่ ต ี่ ต ี่ ม	ม ม ม ม	ต ี่ ต ี่ ต ี่ ต ี่	ร ี่ ร ี่ ร ี่ ร ี่	ม ี่ ม ี่ ม ี่ ม ี่	ร ี่ ร ี่ ร ี่ ร ี่

กลุ่มเสียงโยน

ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการรัวเป็นทำนองโดยมีการเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และ 3 ในห้องที่ 2 มีการเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 2 ในห้องที่ 4 มีการเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับเริ่มด้วยการการรัวเป็นทำนองมีการเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 6 มีการเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 8 มีการเคลื่อนที่ไปหาระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 216

ม ร ี ท ล ี่	ร ี ท ล ี่ ฟ	ท ล ี่ ฟ ม	ล ี่ ฟ ม ร	ม ฟ ี่ ช ี่ ล ี่	ท ล ี่ ช ี่ ฟ	ม ร ม ฟ	ม ฟ ี่ ช ี่ ล ี่
ม ร ท ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ม ฟ ช ล	ท ล ช ฟ	ม ร ม ฟ	ม ฟ ช ล

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองหลัก**

กลุ่มเสียงปัญจมูล **กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ช ล ท X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในห้องที่ 1 มีการบรรเลงเคลื่อนที่ระดับเสียงสูงมาระดับเสียงต่ำแบบตีเรียงเสียงซึ่งมีการบรรเลงโดยใช้เสียงลักษณะ คู่ 3 เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 เป็นการตีเรียงเสียงจากระดับเสียงสูงมาระดับเสียงต่ำ ซึ่งมีการบรรเลงโดยใช้เสียงลักษณะ คู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงคล้ายห้องที่ 1 แต่ต่างกันตรงที่ห้องที่ 3 มีการบรรเลงโดยใช้เสียงลักษณะ คู่ 3 ในห้องที่ 4 มีการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงแบบเรียงไปทางเสียงต่ำ

เริ่มวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงเคลื่อนที่ระดับเสียงต่ำไประดับเสียงสูงแบบตีเรียงเสียง ในห้องที่ 6 มีการบรรเลงเคลื่อนที่ระดับเสียงสูงมาระดับเสียงต่ำแบบตีเรียงเสียง ในห้องที่ 7 เป็นการตีบรรเลงแบบเรียงเสียง เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 ซึ่งมีลักษณะการบรรเลงเช่นเดียวกับห้องที่ 6

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 217

ท่ ล้ ร้ ท่	ร้ ล้ ท่ ฟ้	ล้ ฟ้ ท่ ล้	ท่ ฟ้ ล้ ม	ฟ้ ม ล้ ฟ้	ล้ ม ฟ้ ร	ม ร ฟ้ ม	ฟ้ ร ม ท
ล้ ล้ ท่ ท่	ท่ ท่ ล้ ล้	ฟ้ ฟ้ ล้ ล้	ล้ ล้ ฟ้ ฟ้	ม ม ฟ้ ฟ้	ฟ้ ฟ้ ม ม	ร ร ม ม	ม ม ร ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวทำนอง ในห้องที่ 1 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 3 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรัวทำนอง ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 7 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 218

ร ม ร ฟ	ม ฟ ต่ ท	ค ร ม ร	ค ท ต่ ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล่ ท ต่ ฟ	ล่ ฟ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดบรรเลงทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูงโดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนได้ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 219

ท ล ด ท	ร ด ม ร	ฟ ม ช ์ ฟ	ล ้ ช ์ ท ้ ล ้	ร ์ ท ้ ล ้ ฟ	ท ้ ล ้ ฟ ม	ล ้ ฟ ม ร	ฟ ม ร ท
ล ล ท ท	ค ด ร ร	ม ม ฟ ์ ฟ	ช ์ ช ์ ล ้ ล ้	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ มุ	ล ฟ มุ รุ	ฟ มุ รุ ท

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลง โดยใช้กลวิธีการรัวเป็นทำนอง โดยค่อยๆรัวเรียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงทีละเสียง ตั้งแต่เสียง ซ จนถึงเสียง ช ์ โดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในทุกห้อง

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา เพื่อเชื่อมเข้าใน ห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ แล้วจึงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของ คู่เสียงเป็นคู่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบดูคาบดอก

ประโยคที่ 220

ร ม ร ฟ	ม ฟ ต่ ท	ค ร ม ร	ค ท ต่ ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล่ ท ล่ ฟ	ล่ ฟ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 2 และคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงขึ้นมาในระดับเสียงสูง โดยมีการใช้คู่ 4 ในการบรรเลง แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อไปเชื่อมเข้ากับห้องที่ 7 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 221

ช ท ร ท	ช ท ท ท	ล ท ร ท	ช ท ท ท	ม ท ช ท	ม ท ท ช	ม ท ท ช	ท ช ท ท
ด ด ด ด	ด ด ๆ -	ด ด ด ด	ด ด ๆ -	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ด ด ด ด

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวตลอดทำนอง ในห้องที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ช ท ร และ ท เชื้อเข้าห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ช และ ช แล้วบรรเลงคู่ 4 ที่เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงซ้ำที่เสียงเดิมอีกครั้ง แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการตีซ้ำทำนองเดิมของในห้องที่ 1-2

ในเข้าวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินทำนองลักษณะรัวทำนอง พบว่าในห้องที่ 5-6 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการวกกลับไปสู่กลุ่มเสียงสูงอีกครั้งหนึ่ง ต่อเข้าห้องที่ 8 ด้วยการดำเนินกลุ่มทำนองลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำอีกครั้งหนึ่งจนหมดวรรครับ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 222

ฟ ร ฟ ฟ	ท ค ด ท	ม ร ม ท	ช ท ท ช	ฟ ร ฟ ฟ	ช ม ช ช	ล ฟ ล ล	ท ช ท ท
ม ม ม ม	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ล ล ล ล	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ช	ล ล ล ล

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวทำนอง ในห้องที่ 1 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงที่เสียง ฟ และเสียง ร เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ร ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำที่เสียง ท และเสียง ค เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ร ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำที่เสียง ม ร และเสียง ท เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ล ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมา ระดับเสียงต่ำที่เสียง ช และเสียง ท

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรัวทำนอง ในห้องที่ 5 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงที่เสียง ฟ และเสียง ร เชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ฟ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงที่เสียง ช และเสียง ร ในห้องที่ 7 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ช ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงที่เสียง ล และเสียง ฟ ในห้องที่ 8 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่ ล ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงที่เสียง ท และเสียง ช

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 223

ฟ ท ท ฟ	ท ฟ ท ท	ท ม ม ท	ม ท ม ม	รื ํ รื ํ ลื ํ	ทื ํ ฟื ํ ลื ํ ม	ลื ํ ฟื ํ ลื ํ ม	ฟื ํ ร ม ท
ล ล ล ล	ล ล ล ล	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ทื ํ ทื ํ ทื ํ	ลื ํ ลื ํ ฟื ํ ฟื ํ	ฟื ํ ฟื ํ ฟื ํ	ม ม ร ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 2 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 4 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 6 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 8 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 224

ม ท ท ช	ท ช ท ท	ท ม ม ท	ม ท ท ช	ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ี ฟ ช ี	ท ี ช ี ล ี
ร ร ร ร	ล ล ล ล	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ช	ล ี ล ี

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 4 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรัวเป็นทำนอง โดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง โดยค่อยเลื่อนขึ้นไปทีละเสียงจากเสียง ฟ ไปถึงเสียง ท

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 225

ร ฟ ล ี่ ฟ	ร ฟ ี่ ฟ ี่	ร ฟ ล ี่ ฟ	ร ฟ ี่ ฟ ี่	ท ี่ ฟ ร ฟ	ท ี่ ฟ ี่ ร	ท ี่ ฟ ี่ ร	ฟ ร ฟ ี่
ม ม ม ม	ม ม ฟ -	ม ม ม ม	ม ม ฟ -	ล ี่ ล ี่ ม ม	ล ี่ ล ี่ ล ี่ ม	ล ี่ ล ี่ ล ี่ ม	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ม มือขวาบรรเลงที่เสียง ร ฟ ล ี่ และ ฟ เชื้อเข้าห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงยืนที่เสียง ม มือขวาบรรเลงที่เสียง ร และ ม แล้วบรรเลงคู่ 4 ที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวาบรรเลงซ้ำที่เสียงเดิมอีกครั้ง แล้วจึงเชื่อมเข้าห้องที่ 3-4 ด้วยการตีซ้ำทำนองเดิมของในห้องที่ 1-2

ในเข้าวรรครับเริ่มด้วยการดำเนินทำนองลักษณะรัวทำนอง พบว่าในห้องที่ 5-6 มีการเคลื่อนที่ของกลุ่มเสียงจากกลุ่มเสียงสูงลงมาสู่กลุ่มเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 7 บรรเลงซ้ำกับในห้องที่ 6 ต่อเข้าห้องที่ 8 บรรเลงโดยอยู่กับที่

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 226

ดํ ดํ ดํ	ฟํ ทํ ทํ ฟํ	ทํ ดํ ทํ ฟํ	ร ฟํ ฟํ ร	ร ฟํ ฟํ ร	ฟํ ร ฟํ ฟํ	ฟํ ดํ ดํ ฟํ	ดํ ฟํ ดํ ดํ
ทํ ทํ ทํ ทํ	ดํ ดํ ดํ ดํ	ดํ ดํ ดํ ดํ	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ม ฌ ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฌ

กลุ่มเสียงโยน

ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวทำนอง ในห้องที่ 1 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ทํ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ดํ และเสียง ลํ เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ดํ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงต่ำที่เสียง ฟํ และเสียง ทํ เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ดํ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงต่ำที่เสียง ทํ ดํ และเสียง ฟํ เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงต่ำที่เสียง ร และเสียง ฟํ

ในวรรคเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรัวทำนอง ในห้องที่ 5 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ร และเสียง ฟํ ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ฌ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ฟํ และเสียง ลํ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ฌ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ลํ และเสียง ฟํ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 227

ม้ ล้ม ม้ ค้	ม้ ท้ม ม้ ล้ม	ม้ ค้ ร้ ท้	ม้ ล้ม ม้ ค้	ม้ ล้ม ม้ ค้	ม้ ท้ม ม้ ล้ม	ม้ ค้ ม้ ท้	ค้ ล้ม ท้ ฟ้
ค้ ล้ม ค้ ค้	ค้ ท้ ท้ ล้ม	ค้ ค้ ร้ ท้	ท้ ล้ม ค้ ค้	ค้ ล้ม ค้ ค้	ค้ ท้ ท้ ล้ม	ค้ ค้ ค้ ท้	ท้ ท้ ค้ ล้ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ล ท ค X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรั้วทำนอง ในห้องที่ 1 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรั้วทำนอง ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 เชื่อมเข้าห้องที่ 7 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ รั้วเป็นทำนอง

ประโยคที่ 228

ดํ ดํ ดํ	ฟํ ทํ ทํ ฟํ	ทํ ดํ ทํ ฟํ	รํ ฟํ ฟํ รํ	รํ ฟํ ฟํ รํ	ฟํ รํ ฟํ ฟํ	ฟํ ดํ ดํ ฟํ	ดํ ฟํ ดํ ดํ
ทํ ทํ ทํ ทํ	ดํ ดํ ดํ ดํ	ดํ ดํ ดํ ดํ	มม มม	มม มม	มม มม	ม ฌ ฌ ฌ	ฌ ฌ ฌ ฌ

กลุ่มเสียงโยน

ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรั้วทำนอง ในห้องที่ 1 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ทํ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ดํ และเสียง ลํ เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ดํ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงต่ำที่เสียง ฟํ และเสียง ทํ เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ดํ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงต่ำที่เสียง ทํ ดํ และเสียง ฟํ เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงต่ำที่เสียง ร และเสียง ฟํ

ในวรรคเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรั้วทำนอง ในห้องที่ 5 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยการใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ร และเสียง ฟํ ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ฌ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ฟํ และเสียง ลํ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่ ฌ ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปมาระดับเสียงสูงที่เสียง ลํ และเสียง ฟํ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รั้วเป็นทำนอง

ประโยคที่ 229

ท่ ล้ ร้ ท่	ร้ ล้ ท่ ฟ้	ล้ ฟ้ ท่ ล้	ท่ ฟ้ ซ ม	ฟ ม ล ฟ	ล ม ฟ ร	ม ร ฟ ม	ฟ ร ม ท
ล้ ล้ ท่ ท่	ท่ ท่ ล้ ล้	ฟ้ ฟ้ ล้ ล้	ล้ ล้ ฟ้ ฟ้	ม ม ฟ้ ฟ้	ฟ้ ฟ้ ม ม	ร ร ม ม	ม ม ร ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงลักษณะรั้วทำนอง ในห้องที่ 1 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 3 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการบรรเลงลักษณะรั้วทำนอง ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 7 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 โดยมีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ รั้วเป็นทำนอง

ประโยคที่ 230

รร} ร - ร	ทำ; ทำ- ทำ	ลล} ล-ล	ฟ} ฟ-ฟ	ร ฟ ฟ ร	ฟ ร ฟ ฟ	ทำ ล ทำ ฟ	ร ฟ ฟ ร
{ร ร	{ทำ ท	{ล ล	{ฟ ฟ	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ล ล ล ล	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน

ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ร แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ร อีกครั้ง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ท แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ท เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ล แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ฟ แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ฟ โดยวรรคนี้เป็นการบรรเลงโดยสลับในการบรรเลงเสียงด้วยเสียงสูงและเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการบรรเลงด้วยการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ฟ มาที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ และเสียง ร และเสียง ฟ มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ล ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ทำ และเสียง ล และเสียง ทำ มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ฟ มาที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเป็นทำนอง การสะเคาะ

ประโยคที่ 231

ท ล ด ท	ร ด ม ร	ฟ ม ช ฟ	ล ช ท ล	ร ท ร ล	ท ฟ ล ม	ล ฟ ล ม	ฟ ร ม ท
ด ล ท ท	ค ด ร ร	ม ม ฟ ฟ	ช ช ล ล	ท ท ท ท	ล ล ฟ ฟ	ฟ ฟ ฟ ฟ	ม ม ร ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการรัวเป็นทำนอง โดยค่อยๆรัวเรียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงทีละเสียง ตั้งแต่เสียง ล จนถึงเสียง ล โดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในทุกห้อง

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการบรรเลงด้วยการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 โดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 6 โดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 โดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 8 โดยการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 232

รร} ร - รั	ทท์; ฑ- ฑ	ลล} ล- ล	ฟฟ; ฝ- ฝ	ล ฝ ม ร	ล ร ม ฝ	ล ฑ ล ฝ	ล ฝ ม ร
{ร ร	{ฑ ฑ	{ล ล	{ฝ ฝ	ล ฝ ม ร	ล ร ม ฝ	ล ฑ ล ฝ	ล ฝ ม ร

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ร แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง รั อีกครั้ง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ท แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ฑ แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ท เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ล แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ฝ แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ฝ แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ฝ โดยวรรคนี้เป็นการเล่นการบรรเลงโดยสลับในการบรรเลงเสียงด้วยเสียงสูงและเสียงต่ำ

ในวรรคเริ่มด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการผูกสำนวนลงไปยังกลุ่มเสียงต่ำจนหมดวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง การสะเคาะ

ประโยคที่ 233

ช ทรทช	ม ร ฟ ล	ฟ ร ฟ	ม ร ค ท	ร ฟ ฟ ร	ฟ ร ฟ ฟ	ท ล ท ฟ	ร ฟ ฟ ร
ล ล ร ล ล	ม ม ม ล	ม ม ฟ	ม ร ค ท	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ล ล ล ล ล	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการรัวเป็นทำนอง โดยใช้มือซ้ายขึ้นที่ ล ใช้มือขวาบรรเลงที่ ช และ ท แล้วบรรเลงเป็นลักษณะเป็นคู่ 8 ที่เสียง ร แล้วมือซ้ายขึ้นที่ ล ใช้มือขวาบรรเลงที่ ท และ ช เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยการบรรเลงเป็นลักษณะเป็นคู่ 8 ที่เสียง ม แล้วใช้มือซ้ายขึ้นที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงที่ ร และ ฟ แล้วบรรเลงเป็นลักษณะเป็นคู่ 8 ที่เสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยใช้มือซ้ายขึ้นที่ ม ใช้มือขวาบรรเลงที่ ฟ และ ร แล้วบรรเลงเป็นลักษณะเป็นคู่ 8 ที่เสียง ฟ เข้าห้องที่ 4 โดยการบรรเลงเรียงลงมาทางระดับเสียงต่ำ

ในวรรคเริ่มการบรรเลงด้วยการบรรเลงด้วยการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ม มาที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ฟ และเสียง ร และเสียง ฟ มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ล ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ท และเสียง ล และเสียง ท มาที่เสียง ฟ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายขึ้นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฟ และเสียง ฟ มาที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 234

ต้ ํ ํ ํ ํ	ม ํ ฝ ํ ํ ํ	ต้ ํ ํ ํ ํ	ม ํ ํ ํ ํ ํ	ร ฝ ฝ ฝ ฝ	ฝ ฝ ฝ ฝ	ซ ํ ํ ํ ฝ	ร ฝ ฝ ฝ ฝ
ล ท ตร	ม ฝ ม ร	ล ท ตร	ม ํ ํ ํ ํ ํ	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ต้ ํ ํ ํ ํ	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฝ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยบรรเลงแบบเรียงเสียงไปทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 3 ซึ่งใช้การบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 ในห้องที่ 4 บรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาทางระดับเสียงต่ำ

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการบรรเลงด้วยการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฝ และเสียง ฝ มาที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ฝ และเสียง ร และเสียง ฝ มาที่เสียง ฝ ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ต้ ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ซ ํ และเสียง ต้ และเสียง ํ มาที่เสียง ฝ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายยื่นที่เสียง ม ใช้มือมือขวาบรรเลงที่เสียง ร และเสียง ฝ และเสียง ฝ มาที่เสียง ร

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 235

ล คื ฑ์ ลั	ม ลั ฑ์ คั	ร้ ม้ ร้ คั	ฑ์ คั ร้ ฬั	ม้ ร้ คั ร้	ม้ ฑั คั ร้	ลั ฑั คั ร้	ม้ ร้ คั ฑั
ล ค ทล	ม ล ทค	ร ม รล	ท ดร ฬ	ม ร ดร	ม ท ดร	ล ท ดร	ม ร ค ท

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฬ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 จากเสียงสูงไปยังเสียงต่ำแล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงไปทางเสียงต่ำ ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงเป็นลักษณะคู่ 4 จากเสียงต่ำไปยังเสียงสูงแบบตีเรียงเสียง ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงซึ่งมีลักษณะบรรเลงจากเสียงสูงไปเสียงต่ำแบบตีเรียงเสียง เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 4 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงจากเสียงต่ำไปเสียงสูงแล้วจึงมาจบที่เสียงต่ำโดยมีการบรรเลงเป็นคู่ 3

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงเรียงเสียงจากเสียงสูงไปเสียงต่ำแล้วไปตกที่เสียงโดเสียงเดิมเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 6 มีการบรรเลงเป็นลักษณะคู่ 5 แล้วจึงตีเรียงเสียงจากเสียงต่ำไปยังเสียงสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงในลักษณะตีเรียงเสียงจากเสียงต่ำไปยังเสียงสูงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 8 มีการบรรเลงในลักษณะตีเรียงเสียงจากเสียงสูงไปยังเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 236

ฟ ร ฟ ฟ	ท ฟ ท ฟ	ค ต ค ต	ฟ ช ท ฟ	ม ค ม ท	ค ต ท ฟ	ท ต ท ฟ	ร ฟ ฟ ร
ม ม ม ม	ค ต ค ต	ท ฟ ท ฟ	ค ต ค ต	ค ค ค ค	ท ฟ ค ต	ค ต ค ต	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองหลัก

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ค ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ท ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ค ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ค ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ท ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ค ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ม ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปในทางเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ถุณโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

ประโยคที่ 237

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ-ฝ*	- ํ - ํ*	- ํ - ํ*	- ํ - ํ*
ร ํ ํ ฝ	ํ ํ ฝ ํ	ํ ฝ ํ ํ ํ	ฝ ํ ํ ํ ํ	ฝ ํ ํ	- ฝ - -	- ํ - -	- ํ - -

กลุ่มเสียงโยน ถุณโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ฅ ร X ฝ ฅ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 โดยบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการบรรเลงโดยกลวิธีการสะเดาะ โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ฆ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ฆ 2 ครั้งโดยบรรเลงเสียง ฆ คู่กับเสียง ฑ เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฝ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ฅ คู่กับเสียง ฆ เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฑ ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ฅ เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฆ ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ฅ เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฑ

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเดาะ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 238

ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ท	มม}ม-ฟ*	- ล - ท*	- ร - ม*	- ร - ท*
ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ท	{ม ท	- ม - -	- ล - -	- ล - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกลโยนที่ 3 เทียบที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ด ร X ฟ ช X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยเป็นการบรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยเป็นการบรรเลงแบบเรียงเสียง ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการบรรเลงโดยกลวิธีการสะเดาะ โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม 2 ครั้ง โดยบรรเลงเสียง ม คู่กับเสียง ท เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล คู่กับเสียง ม เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเดาะ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 239

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ-ํ*	- ํ - ํ*	- ํ - ํ*	- ํ - ํ*
ร ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	{ ํ ํ ํ	- ํ - -	- ํ - -	- ํ - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ด ร X ฝ ซ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ มีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 โดยบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการบรรเลงโดยกลวิธีการสะเคาะ โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง มุ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง มุ 2 ครั้ง โดยบรรเลงเสียง มุ คู่กับเสียง ทุ เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฝ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ฒ คู่กับเสียง ม เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฒ ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ฒ เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ฒ เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฒ

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 240

ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ท	มม}ม-ฟ*	- ล - ท*	- ร - ม*	- ร - ท*
ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ท	{ม ท	- ม - -	- ล - -	- ล - -

กลุ่มเสียงโยน **ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที**

กลุ่มเสียงปัญญามูล **กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ฟ ช X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยเป็นการบรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยเป็นการบรรเลงแบบเรียงเสียง ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงแล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการบรรเลงโดยกลวิธีการสะเดาะ โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ม 2 ครั้ง โดยบรรเลงเสียง ม คู่กับเสียง ท เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล คู่กับเสียง ม เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเดาะ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 241

- ล - ฟ*	- ร - ม*	- ฟ - ม*	- ร - ท*	- ม - ฟ*	- ล - ท*	- ร - ม*	- ร - ท*
- ม - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ล - -	- ล - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ค ร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำโดยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ๕ คู่กับเสียง ร เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ฟ คู่กับเสียง ค เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 4 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม คู่กับเสียง ท เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล คู่กับเสียง ม เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

กลวิธีพิเศษที่พบ

การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 242

- ฟ - ฟ*	- ร - ม*	- ฟ - ม*	- ร - ท*	- ม - ฟ*	- ล - ท*	- ร - ม*	- ร - ท*
- ค - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ล - -	- ล - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำโดยการบรรเลงที่เสียง ฟ คู่กับเสียง ค เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ฟ คู่กับเสียง ค เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 4 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม คู่กับเสียง ท เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล คู่กับเสียง ม เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 243

- ล - ฟ*	- ร - ม*	- ฟ - ม*	- ร - ท*	- ม - ฟ*	- ล - ท*	- ร - ม*	- ร - ท*
- ม - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ล - -	- ล - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ค ร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำโดยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ซ้ คู่กับเสียง ร เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ฟ คู่กับเสียง ค เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 4 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม คู่กับเสียง ท เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล คู่กับเสียง ม เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 244

- ฟ - ฟ*	- ร - ม*	- ฟ - ม*	- ร - ท*	- ม - ฟ*	- ล - ท*	- ร - ม*	- ร - ท*
- ค - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ล - -	- ล - -

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ด ร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำโดยการบรรเลงที่เสียง ฟ คู่กับเสียง ค เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ฟ คู่กับเสียง ค เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 4 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

ในวรรครับมีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม คู่กับเสียง ท เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ห้องที่ 6 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล คู่กับเสียง ม เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีรัวเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม ห้องที่ 8 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร คู่กับเสียง ล เป็นลักษณะคู่ 4 แล้วจึงใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ท

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 245

ล้ํฟล้ํม	ฟ้ร มท	ฟททฟ	ทฟทท	ล้ํฟล้ํม	ฟ้ร มท	ฟ้มล้ํฟ	ท้ล้ํร้ํท้
ฟ้ฟ้ฟ้ฟ้	ม มรร	ลลลล	ลลลล	ฟ้ฟ้ฟ้ฟ้	ม มรร	มมฟ้ฟ้	ล้ํล้ํท้ท้

ประโยคที่ 246

ล้ํฟล้ํม	ฟ้ร มท	ฟททฟ	ทฟทท	ล้ํฟล้ํม	ฟ้ร มท	ฟ้มล้ํฟ	ท้ล้ํร้ํท้
ฟ้ฟ้ฟ้ฟ้	ม มรร	ลลลล	ลลลล	ฟ้ฟ้ฟ้ฟ้	ม มรร	มมฟ้ฟ้	ล้ํล้ํท้ท้

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ท ตร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงโดยลักษณะการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม ใช้มือขวาเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้มือขวาเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล ใช้มือขวาบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรคเริ่มด้วยการบรรเลงโดยลักษณะการรัวเปียทำนองในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม ใช้มือขวาเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 เชื่อมเข้าห้องที่ 6 ใช้มือขวาเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 7 ใช้การบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงจนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 247

ฟ ม ล ์ ฟ	ท ล ์ ร ์ ท	ฟ ม ล ์ ฟ	ท ล ์ ร ์ ท	ฟ ม ล ์ ฟ	ท ล ์ ร ์ ท	ฟ ม ล ์ ฟ	ท ล ์ ร ์ ท
ม ม ฟ ์ ฟ	ล ์ ล ์ ท ์ ท	ม ม ฟ ์ ฟ	ล ์ ล ์ ท ์ ท	ม ม ฟ ์ ฟ	ล ์ ล ์ ท ์ ท	ม ม ฟ ์ ฟ	ล ์ ล ์ ท ์ ท

กลุ่มเสียงโยน **ลูกโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ด ร X ม ฟ X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงโดยลักษณะการรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 1 ใช้การบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการ ใช้การบรรเลงเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับมีการบรรเลงบรรเลงเหมือนกับในวรรคทำ ซึ่งประโยคนี้เป็นการทอนกระสวนทำนองลงมาจากประโยคที่ 245 และ 246

กลวิธีพิเศษที่พบ **การรัวเป็นทำนอง**

ประโยคที่ 248

ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท
ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ร ร ต	ร ร ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 3 เทียวที่ 2 เสียง ที**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ท ด ร X ฟ ซ X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงลักษณะตีเสียง ร ซ้ำ 3 ครั้งแล้วไปจบที่เสียง ล โดยมีการใช้คู่เสียงบรรเลงเป็นคู่ 5 เพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 2 ซึ่งในห้องที่ 2 มีการบรรเลงลักษณะตีเสียง ร ซ้ำ 3 ครั้งแล้วไปจบที่เสียง ท โดยมีการใช้คู่เสียงบรรเลงเป็นคู่ 3 ส่วนในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 มีการบรรเลงเหมือนกันกับห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยมีการบรรเลงในลักษณะจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำโดยมีการใช้กลวิธีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 จนหมดวรรครับซึ่งเป็นการทอนทำนองมาจากวรรคทำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

ประโยคที่ 249

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ
ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

ในวรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วจึงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปในทางระดับเสียงสูง แล้วจึงข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำกันกับสองเสียงแรก ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงเหมือนกันกับในห้องที่ 5 แตกต่างที่ระดับเสียง แล้วจึงเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงเหมือนกันกับในห้องที่ 8 แตกต่างกันที่ระดับเสียง

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเจ็บ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 250

ฟ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ	ซ ฟ ท ฟ	ซ ล ท ล	ซ ล ท ม	ร ท ล ซ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม
ฟ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ	ซ ฟ ท ฟ	ซ ล ท ล	ซ ล ท ม	ร ท ล ซ	ร ม ฟ ซ	ล ซ ฟ ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียง โดยมีการข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการตีเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำกับสองเสียงแรก ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงข้ามคู่เสียงกลับลงมายังทางระดับเสียงต่ำ เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีข้ามคู่เสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงไปในทางระดับเสียงสูง เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนช่อนตะเข็บ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 251

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ - ํ ํ*
ร ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ ํ	ฟ ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ท ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ - -

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4**

กลุ่มเสียงปัญญามูล **กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ํ ํ ฟ X ล ํ ํ ท X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วจึงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปในทางระดับเสียงสูง แล้วจึงข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำกันกับสองเสียงแรก ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีตีรัวเสียงเดียวในเสียงสุดท้าย

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลาว วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนซ่อนตะเข็บ**

กลวิธีพิเศษที่พบ **รัวเสียงเดียว**

ประโยคที่ 252

			→ม*				→ล*

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 251 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ม ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ม รัวลงไปที่ละเสียงจนถึงเสียง ล ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 253

			→ล*				→ร*

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 252 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ล ในห้องที่ 4

ในวรรณคดีใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยการใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ล รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 254

			→ ร *				→ ม *

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรณคดีด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยการใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 253 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 4

ในวรรณคดีใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยการใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ม รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 255

			→ม้*	--- ม้*	--- ม้*	--- ม้*	--- ม้*

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 254 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม รัวขึ้นไปทีละเสียงจนถึงเสียง ม ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยบรรเลงที่เสียง ร จนหมดประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 256

--- ม้*	- ซ้ ล้ ทุ*	-- (ม้ริ -	ริ - ซ้ ล้*	-- ล้ ทุ*	-- ทุ ล้*	ซ้*ม*ทุ ล้	ซ้ - ทุ ม*
	ร ---	--- ทุ)	- ม --	- ทุ --	- ม --		- ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้มือซ้าย บรรเลงรับที่เสียง ทุ ล้ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ทุ ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ม ร ใช้มือขวา

บรรเลงรับที่เสียง ท แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการใช้นิ้วขวาบรรเลงที่เสียง ร ใช้นิ้วซ้ายรับที่เสียง ม ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้นิ้วขวารับที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้นิ้วซ้ายบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้นิ้วขวา บรรเลงรับที่เสียง ล แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 6 ใช้นิ้วซ้ายบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้นิ้วขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการบรรเลงรวเสียงเดียวที่เสียง ซ และ ม จากนั้นจึงใช้นิ้วขวาบรรเลงที่เสียง ท ล เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้นิ้วขวาบรรเลงที่เสียง ซ ใช้นิ้วซ้ายรับที่เสียง ม แล้วใช้นิ้วขวาบรรเลงที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด รวเสียงเดียว

ประโยคที่ 257

- ม* - -	(ทล - ล ท*	- - (มร -	ร - ซ ล*	- - ล ท*	- - ซ ล*	ซ*ม*ท ล	ซ - ซ ม*
	- ซ) - -	- - - ท)	- ม - -	- ซ - -	- ม - -		- ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้นิ้วขวาบรรเลงที่ ท ล ใช้นิ้วขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วใช้นิ้วขวาบรรเลงในอัตราจังหวะปกติที่เสียง ล แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้นิ้วขวาบรรเลงที่ ม ร ใช้นิ้วขวาบรรเลงรับที่เสียง ท แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการใช้นิ้วขวาบรรเลงที่เสียง ร ใช้นิ้วซ้ายรับที่เสียง ม ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้นิ้วขวารับที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้นิ้วซ้ายบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้นิ้วขวา บรรเลงรับที่เสียง ล แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 6 ใช้นิ้วซ้ายบรรเลงที่เสียง

ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการบรรเลงรวเสียงเดียวที่เสียง ซ และ ม จากนั้นจึงใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ท ล เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด รวเสียงเดียว

ประโยคที่ 258

- ม* - -	(ทล - ล ท*	- - (มร -	ร - ซ ล*	- - ล ท*	- - ซ ล*	ซ*ม*ท ล	ซ - ซ ม*
	- ซ) - -	- - - ท)	- ม - -	- ซ - -	- ม - -		- ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญญาผล กลุ่มเสียงปัญญาผล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำนองด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ท ล ใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงในอัตราจังหวะปกติที่เสียง ล แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ม ร ใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ท แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ร ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ม ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้มือขวารับที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล

ในบรรทัดรับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ล แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการบรรเลงรวเสียงเดียวที่เสียง ซ และ ม จากนั้นจึงใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ท ล เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ แล้วรวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด รวเสียงเดียว

ประโยคที่ 259

- ม* - -	(ทล - ล ท*	-- (มร -	ร - ซ ล*	-- ล ท*	-- ซ ล*	ซ*ม*ท ล	ซ - ซ ม*
	- ซ) - -	--- ท)	- ม - -	- ซ - -	- ม - -		- ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูโก้ตอนที่ 3 กับลูโก้ตอนที่ 4

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ท ล ใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงในอัตราจังหวะปกติที่เสียง ล แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ในห้องที่ 3 ใช้กลวิธีการสะบัดโดยใช้มือขวาบรรเลงที่ ม ร ใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ท แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 4 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ร ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ม ซึ่งเป็นการใช้การห่างของกลุ่มเสียงเป็นคู่ 7 แล้วใช้มือขวารับที่เสียง ซ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ล แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ท ห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้มือขวา บรรเลงรับที่เสียง ซ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการบรรเลงรัวเสียงเดียวที่เสียง ซ และ ม จากนั้นจึงใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ท ล เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ ใช้มือซ้ายรับที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ แล้วรัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะบัด รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 260

- รุ* - ลุ*	- รุ* - ทุ*	- มุ* - รุ*	- ฟุ* - มุ*	- รุ* - ลุ*	- รุ* - ทุ*	- มุ* - รุ*	- ฟู* - มุ*

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 3 กับลูกโยนที่ 4**

กลุ่มเสียงปัญญาผล **กลุ่มเสียงปัญญาผล ม ฟ ซ X ท ด X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำนองด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง รุ และเสียง ลุ ซึ่งมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 มาในทางกลุ่มเสียงต่ำ ในห้องที่ 2 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง รุ และเสียง ทุ ซึ่งมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 มาในทางกลุ่มเสียงต่ำ ในห้องที่ 3 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง มุ และเสียง รุ บรรเลงลงมาในทางกลุ่มเสียงต่ำ ในห้องที่ 4 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ฟุ และเสียง มุ บรรเลงลงมาในทางกลุ่มเสียงต่ำ

ในวรรครับมีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง รุ และเสียง ลุ ซึ่งมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 มาในทางกลุ่มเสียงต่ำ ในห้องที่ 6 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง รุ และเสียง ทุ ซึ่งมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 มาในทางกลุ่มเสียงต่ำ ในห้องที่ 7 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง มุ และเสียง รุ บรรเลงลงมาในทางกลุ่มเสียงต่ำ ในห้องที่ 8 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ฟุ และเสียง มุ บรรเลงลงมาในทางกลุ่มเสียงต่ำ

กลวิธีพิเศษที่พบ **รัวเสียงเดียว**

ดูโยนที่ 4 เทียวที่ 2 เสียง มี

ประโยคที่ 261

--- ม*	- ฌ - ฌ*	→	ค*-ค -ค*	--- ค*	- ฌ - ฌ*	→	ม*-ม-ม*
	- ฌ - -		ค		- ฌ - -		ม

กลุ่มเสียงโยน ดูโยนที่ 4 เทียวที่ 2 เสียง มี

กลุ่มเสียงพยัญมุต กลุ่มเสียงพยัญมุต ม ฟ ฌ X ท ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง มี ในห้องที่ 2 บรรเลงเสียง ฌ ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฌ ในห้องที่ 3 บรรเลงรัวเสียงเดียวต่อจากห้องที่ 2 โดยค่อยเลื่อนจากเสียง ฌ มาแล้วเชื่อมกับห้องที่ 4 ในเสียง ค จากนั้นบรรเลงเสียง ค ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ค

ในวรรครับมีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ค ในห้องที่ 6 บรรเลงเสียง ฌ ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฌ ในห้องที่ 7 บรรเลงรัวเสียงเดียวต่อจากห้องที่ 6 โดยค่อยเลื่อนจากเสียง ฌ มาแล้วเชื่อมกับห้องที่ 8 ในเสียง ม จากนั้นบรรเลงเสียง ม ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ม

พบว่าในวรรคทำและวรรครับนั้นมีการบรรเลงที่เหมือนแต่ต่างกันในส่วนท้ายของวรรคทำจะบรรเลงที่เสียง ค แล้วในส่วนท้ายของวรรครับจะบรรเลงที่เสียง มี

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 262

--- ม*	- ฌ - ฌ*	→	ค*-ค -ค*	--- ค*	- ฌ - ฌ*	→	ม*-ม-ม*
	- ฌ - -		ค		- ฌ - -		ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 4 เทียวที่ 2 เสียง มี

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฟ ฌ X ท ด X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 1 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ม ในห้องที่ 2 บรรเลงเสียง ฌ ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฌ ในห้องที่ 3 บรรเลงรัวเสียงเดียวต่อจากห้องที่ 2 โดยค่อยเลื่อนจากเสียง ฌ มาแล้วเชื่อมกับห้องที่ 4 ในเสียง ค จากนั้นบรรเลงเสียง ค ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ค

ในวรรครับมีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว ในห้องที่ 5 รัวเสียงเสียงเดียวที่เสียง ค ในห้องที่ 6 บรรเลงเสียง ฌ ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ฌ ในห้องที่ 7 บรรเลงรัวเสียงเดียวต่อจากห้องที่ 6 โดยค่อยเลื่อนจากเสียง ฌ มาแล้วเชื่อมกับห้องที่ 8 ในเสียง ม จากนั้นบรรเลงเสียง ม ด้วยคู่ 8 แล้วใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวที่เสียง ม

พบว่าในวรรคทำและวรรครับนั้นมีการบรรเลงที่เหมือนกัน แต่ต่างกันที่ในส่วนท้ายของวรรคทำจะบรรเลงที่เสียง ค แล้วในส่วนท้ายของวรรครับจะบรรเลงที่เสียง ม

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 263

กวาดลง	กวาดขึ้น	กวาดลง	กวาดขึ้น	กวาดลง	กวาดขึ้น	กวาดลง	กวาดขึ้น
--- รุ	--- ซ	--- รุ	--- มุ	--- รุ	--- ซ	--- รุ	--- มุ

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 4 เทียวที่ 2 เสียง มี**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ม ฟ ซ X ท ด X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการกวาดโดยในห้องที่ 1 ใช้มือขวากวาดลงแล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง รุ โดยลักษณะการบรรเลงจะเป็นแบบไขว่มือ ในห้องที่ 2 ใช้มือขวากวาดขึ้นแล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง ซ ในห้องที่ 3 ใช้มือขวากวาดลงแล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง รุ โดยลักษณะการบรรเลงจะเป็นแบบไขว่มือ ในห้องที่ 4 ใช้มือขวากวาดขึ้นแล้วใช้มือซ้ายบรรเลงรับที่เสียง มุ

ในบรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับบรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ **กวาดลง กวาดขึ้น**

ประโยคที่ 264

ช้ ช้ ช้ ร	ช้ ช้ ช้ ม	ช้ ช้ ช้ ร	ช้ ช้ ช้ ม	ช้ ร ช้ ม	ช้ ร ช้ ม	ช้ ร ช้ ม	ช้ ร ช้ ม
ชช ชชร	ชช ชชม	ชช ชชร	ชช ชชม	ชร ชม	ชร ชม	ชร ชม	ชร ชม

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 4 เทียวที่ 2 เสียง มี**

กลุ่มเสียงปัญจมูล **กลุ่มเสียงปัญจมูล ม ฟ ช X ท ด X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 มีการบรรเลงลักษณะตีเสียง ช ซ้ำ 3 ครั้งแล้วไปจบที่เสียง ร โดยมีการใช้คู่เสียงบรรเลงเป็นคู่ 5 เพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 2 ซึ่งในห้องที่ 2 มีการบรรเลงลักษณะตีเสียง ช ซ้ำ 3 ครั้งแล้วไปจบที่เสียง ม โดยมีการใช้คู่เสียงบรรเลงเป็นคู่ 3 ส่วนในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 มีการบรรเลงเหมือนกันกับห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยมีการใช้การคู่เสียงไปทางเสียงต่ำ เป็นคู่ 5 และคู่ 3 ซึ่งเป็นการทำนองลงจากวรรคทำ และบรรเลงลักษณะนี้จบประโยค

ลักษณะการดำเนินทำนอง **วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ**

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกลโยนที่ 4 กับลูกลโยนที่ 5

ประโยคที่ 265

-ทท}ท ท	-ลล}ล ล	-ซซ}ซ ซ	-มม}ม ม	ซท - ร	ทซท ร ม	ค ม - ฌ	ม ค ม ฌ ล
{ท ท -	{ล ล -	{ซ ซ -	{ม ม -	ลล - ร	ลลล ร ม	ร ร - ฌ	ร ร ร ซ ล

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกลโยนที่ 4 กับลูกลโยนที่ 5

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ท แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ท อีกครั้ง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ล แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ซ แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ซ แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ฌ เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ม แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ม

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงลักษณะรัวคาบลูกคาบดอก ในห้องที่ 5 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ซ และ ท แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ร ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ล มือขวาบรรเลงที่เสียง ท เสียง ซ และ ท แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ร และเสียง ม ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร มือขวาบรรเลงที่เสียง ค และ ม แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ซ ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร มือขวาบรรเลงที่เสียง ม เสียง ค และ ม แล้วบรรเลงคู่ 8 ที่เสียง ซ และเสียง ล

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ การรัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 266

รื ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ด ํ ํ ํ ํ ํ	ล ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ	ช ํ ํ ํ ํ ํ	ร ํ ํ ํ ํ ํ
ร ท ล ช	ร ช ล ท	ด ร ค ท	ล ท ค ม	ร ค ท ค	ร ล ท ค	ช ล ท ค	ร ค ท ล

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 4 กับลูกโยนที่ 5

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

ในวรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ เชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงข้ามคู่เสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูงเป็นคู่ 4 แล้วตีเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียง เพื่อเชื่อมเข้าใน ห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้ว เชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีข้ามคู่เสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงไป ในทางระดับเสียงสูง เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 267

ม ร์ ม ์	ร ์ ช ์ ท ์	ท ์ ม ์ ช ์	ล ์ ร ์ ช ์ ม	ช ์ ด ์ ม ์ ร	ช ์ ม ์ ร ์ ด	ช ์ ล ์ ท ์ ด	ท ์ ล - ล *
ม ์ ร ์ ม ์ ท	ร ์ ช ์ ท ์ ล	ท ์ ม ์ ล ์ ช	ล ์ ร ์ ช ์ ม ์	ช ์ ด ์ ม ์ ร ์	ช ์ ม ์ ร ์ ด ์	ช ์ ล ์ ท ์ ด ์	ท ์ ล ์ -

กลุ่มเสียงโยน **ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 4 กับลูกโยนที่ 5**

กลุ่มเสียงปัญญามูล **กลุ่มเสียงปัญญามูล ช ล ท X ร ม X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มในวรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วจึงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรครับเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปในทางระดับเสียงสูง แล้วจึงข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำกันกับสองเสียงแรก ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีตีรวเสียงเดียวในเสียงสุดท้าย

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนสับ วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนสับ

กลวิธีพิเศษที่พบ ร้วเสียงเดียว

ดูกลุ่มนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

ประโยคที่ 268

_____	→ ร*	_____	→ ร*	_____	→ ม*	_____	→ ม*

กลุ่มเสียงโยน

ดูกลุ่มนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงป้ญจมูล

กลุ่มเสียงป้ญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 267 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ล รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 2 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 2 ใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวโดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 4 ของวรรคทำใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ม ในห้องที่ 6 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 6 ใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ม ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 269

_____	→ ชู*	_____	→ ชู*	_____	→ ฏ*	_____	→ ฏ*
						ล ล ล ล	ล ล ล ล

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ล

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ช ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 268 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ม รัวลงไปที่ละเสียงจนถึงเสียง ช ในห้องที่ 2 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 2 ใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ช รัวลงไปที่ละเสียงจนถึงเสียง ฌ ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวโดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 4 ของวรรคทำใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ฌ รัวลงไปที่ละเสียงจนถึงเสียง ล ในห้องที่ 6 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการกรอ โดยใช้มือซ้ายบรรเลงยี่นที่เสียง ล โดยใช้กลวิธีการกรอ แล้วใช้มือขวาค่อยๆ กรอเคลื่อนที่ไปในทางเสียงต่ำที่ละเสียงจนถึงเสียง ล ในห้องที่ 8 ซึ่งเป็นการบรรเลงโดยใช้คู่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 270

--- ด	--- ด	--- ด	--- ด	--- ด	--- ด	--- ด	--- ด
--- ดุ	--- ดุ	--- ดุ	--- ดุ	--- ดุ	--- ดุ	--- ดุ	--- ดุ

กลุ่มเสียงโยน **ดูโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา**

กลุ่มเสียงพยัญมูล **กลุ่มเสียงพยัญมูล ซ ล ท X ร ม X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบการกรอ ซึ่งกรอที่เสียง ล โดยเชื่อมตั้งใน ส่วนท้ายของประโยคที่ 269 กรอจนหมดห้องที่ 8

ในประ โยคนี้พบว่ามีการเคลื่อนของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประ โยค

กลวิธีพิเศษที่พบ **ไม่มี**

ประโยคที่ 271

ด ตั ด ตั	ด ตั ด ตั	ด ตั ด ตั	ด ตั ด ตั	ด ตั ด ตั	ด ตั ด ตั	ด ตั ด ตั	ด ตั ด ตั
รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองแบบเหวี่ยงมือ ด้วยการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่เสียง ล แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงรับที่ ล ซึ่งเป็นการใช้การข้ามเสียงเป็นคู่ 5 แล้วคู่ 8 ตั้งแต่ห้องที่ 1 จนหมดประโยค

ในประโยคนี้พบว่ามีการเล่นของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประโยค

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวเป็นทำนอง

ประโยคที่ 272

รึ ลั ทั ลั	รึ ลั ทั ลั	ซึ ลั ทั ลั	รึ ลั ทั ลั	ซึ ลั ทั ลั	รึ ลั ทั ลั	ซึ ลั ทั ลั	รึ ลั ทั ลั
	ล	ล	ล ล		ล	ล	ล ล

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือขวาเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือซ้ายเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง

ในห้องที่ 3 ใช้มือขวาบรรเลงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือขวาในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 4 ใช้มือขวาบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง ซึ่งในประ โยคนี้กลองจะหยุดบรรเลง

ในวรรคเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงเพียงมือเดียว โดยบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 3 ของวรรคทำ ในห้องที่ 6 ใช้มือขวาบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 4 ของวรรคทำ แล้วใช้มือซ้ายเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 7 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูงแล้วใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือขวาในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 8 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง

ในประ โยคนี้พบว่ามีการเคลื่อนของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประ โยค โดยใช้มือขวาในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง 2 หน้าทับ ซึ่งในประ โยคนี้กลองจะหยุดบรรเลง

ในประ โยคนี้เป็นการบรรเลงโดยสลับมือเพื่อบรรเลงจังหวะหน้าทับของกลอง โดยลักษณะการบรรเลงเช่นนี้พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“เราจะต้องเกร็งแขนทั้ง 2 ข้าง ถ้าใช้ข้อดี จะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย แล้วเราจะต้องใช้สมาธิการบรรเลงเป็นอย่างมาก เป็นมือทั้ง 2 ข้าง บรรเลงต่างกันโดยสิ้นเชิง และความคล่องของมือก็สำคัญ เพราะถ้ามือเราไม่คล่องก็จะตีส่วนที่เป็นทำนองไม่ทัน และจะต้องคล่องทั้ง 2 ข้าง ด้วย เพราะว่าจะองตีสลับมือกันไปมา”

(เสนาะ หลวงสุนทร,สัมภาษณ์,17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ

การบรรเลงโดยสลับมือเพื่อบรรเลงจังหวะหน้าทับของกลอง

ประโยคที่ 273

	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ		ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ร ด ท ด	ร ด ท ด	ซ ล ท ด	ร ด ท ด	ซ ล ท ด	ร ด ท ด	ซ ล ท ด	ร ด ท ด	ร ด ท ด	ร ด ท ด

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียบที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือซ้ายเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือขวาเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือซ้ายในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง ซึ่งในประโยคนี้อาจจะหยุดบรรเลง

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือซ้ายบรรเลงเพียงมือเดียว โดยบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 3 ของวรรคทำ ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 4 ของวรรคทำ แล้วใช้มือขวาเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูงแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือซ้ายในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง

ในประโยคนี้พบว่ามีการเคลื่อนของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประโยค โดยใช้มือซ้ายในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือขวาบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง 2 หน้าทับ ซึ่งในประโยคนี้อาจจะหยุดบรรเลง

กลวิธีพิเศษที่พบ การบรรเลงโดยสลับมือเพื่อบรรเลงจังหวะหน้าทับของกลอง

ประโยคที่ 274

รึ ต้ม ี่ ต้ม	รึ ต้ม ี่ ต้ม	ซึ ต้ม ี่ ต้ม	รึ ต้ม ี่ ต้ม	ซึ ต้ม ี่ ต้ม	รึ ต้ม ี่ ต้ม	ซึ ต้ม ี่ ต้ม	รึ ต้ม ี่ ต้ม
	ล	ล	ล ล		ล	ล	ล ล

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือขวาเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือซ้ายเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 3 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือขวาในการบรรเลงที่เสียง ทั ในห้องที่ 4 ใช้มือขวาบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง ซึ่งในประโยคนี้กลองจะหยุดบรรเลง

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือขวาบรรเลงเพียงมือเดียว โดยบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 3 ของวรรคทำ ในห้องที่ 6 ใช้มือขวาบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 4 ของวรรคทำ แล้วใช้มือซ้ายเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 7 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูงแล้วใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือขวาในการบรรเลงที่เสียง ทั ในห้องที่ 8 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง

ในประโยคนี้พบว่ามีการเคลื่อนของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประโยค โดยใช้มือขวาในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง 2 หน้าทับ ซึ่งในประโยคนี้กลองจะหยุดบรรเลง

กลวิธีพิเศษที่พบ การบรรเลงโดยสลับมือเพื่อบรรเลงจังหวะหน้าทับของกลอง

ประโยคที่ 275

	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ		ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ร ด ท ล	ร ด ท ล	ซ ล ท ล	ร ด ท ล	ซ ล ท ล	ร ด ท ล	ซ ล ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียบที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือซ้ายเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือขวาเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือซ้ายในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง ซึ่งในประโยคนี้อาจจะหยุดบรรเลง

ในวรรคเริ่มด้วยการใช้มือซ้ายบรรเลงเพียงมือเดียว โดยบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 3 ของวรรคทำ ในห้องที่ 6 ใช้มือซ้ายบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 4 ของวรรคทำ แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 7 ใช้มือซ้ายบรรเลงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูงแล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือซ้ายในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 8 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง

ในประโยคนี้พบที่มีการเคลื่อนของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประโยค โดยใช้มือซ้ายในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือขวาบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง 2 หน้าทับ ซึ่งในประโยคนี้อาจจะหยุดบรรเลง

กลวิธีพิเศษที่พบ การบรรเลงโดยสลับมือเพื่อบรรเลงจังหวะหน้าทับของกลอง

ประโยคที่ 276

รึ ตั้ ทั้ ตั้	รึ ตั้ ทั้ ตั้	ซึ้ ตั้ ทั้ ตั้	รึ ตั้ ทั้ ตั้		ตั้	ตั้	ตั้ ตั้
	ล	ล	ล ล	รลทล	รคทล	ซลทล	รลทค

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียบที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือขวาเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือซ้ายเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 3 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือขวาในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 4 ใช้มือขวาบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง ซึ่งในประโยคนี้กลองจะหยุดบรรเลง

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือซ้ายเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือขวาเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือซ้ายในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง

ในประโยคนี้พบว่าการเคลื่อนของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประโยค โดยในวรรคทำจะใช้มือขวาในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง และในวรรครับจะใช้มือซ้ายในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือขวาบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลองซึ่งในประโยคนี้กลองจะหยุดบรรเลง

กลวิธีพิเศษที่พบ การบรรเลงโดยสลับมือเพื่อบรรเลงจังหวะหน้าทับของกลอง

ประโยคที่ 277

รํ ํ ํ ํ	รํ ํ ํ ํ	ซํ ํ ํ ํ	รํ ํ ํ ํ		ํ	ํ	ํ ํ
	ล	ล	ล ล	รลทล	รคทล	ซลทล	รลทล

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญญา กลุ่มเสียงปัญญา ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือขวาเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือซ้ายเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 3 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือขวาในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 4 ใช้มือขวาบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง ซึ่งในประโยคนี้อาจจะหยุดบรรเลง

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยมือซ้ายเพียงมือเดียว โดยมีการใช้การบรรเลงลงมาในระดับเสียงต่ำโดยมีการใช้คู่ 4 และคู่ 2 เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 ซึ่งใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาในระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือขวาเริ่มบรรเลงที่เสียง ล ในส่วนท้ายของห้อง 1 ครั้ง ในห้องที่ 3 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในระดับเสียงสูง แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล โดยบรรเลงพร้อมกับมือซ้ายในการบรรเลงที่เสียง ท ในห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงในลักษณะการบรรเลงลงมาเป็นคู่ 4 แล้วใช้กลวิธีบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล 2 ครั้งเพื่อแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง

ในประโยคนี้พบว่ามีการเล่นของกลุ่มเสียงอยู่กับที่ทั้งประโยค โดยในวรรคทำจะใช้มือขวาในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลอง และในวรรครับจะใช้มือซ้ายในการบรรเลงทำนองของเพลง แล้วใช้มือขวาบรรเลงแทนจังหวะของการบรรเลงกลองซึ่งในประโยคนี้อาจจะหยุดบรรเลง

กลวิธีพิเศษที่พบ การบรรเลงโดยสลับมือเพื่อบรรเลงจังหวะหน้าทับของกลอง

ประโยคที่ 278

รื ดั ทั ดั	ลั ดั ลั ดั	รื ดั ทั ดั	ลั ดั ลั ดั	รื ดั ทั ดั	ลั ดั ลั ดั	รื ดั ทั ดั	ลั ดั ลั ดั
ล ล ล ล	ร ค ท ล	ล ล ล ล	ร ค ท ล	ล ล ล ล	ร ค ท ล	ล ล ล ล	ร ค ท ล

กลุ่มเสียงโยน

สุกโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงด้วยการกรอโดยห้องที่ 1 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเสียงลงไปหารระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงด้วยการกรอครั้งที่ ที่เสียง ล ในห้องที่ 2 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเสียงลงไปหารระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือขวาบรรเลงด้วยการกรอครั้งที่ ที่เสียง ล ในห้องที่ 3 ใช้มือขวาบรรเลงแบบเสียงลงไปหารระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือซ้ายบรรเลงด้วยการกรอครั้งที่ ที่เสียง ล ในห้องที่ 4 ใช้มือซ้ายบรรเลงแบบเสียงลงไปหารระดับเสียงต่ำ แล้วใช้มือขวาบรรเลงด้วยการกรอครั้งที่ ที่เสียง ล

วรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคทำ

ในประโยคนี้พบว่าการเคลื่อนของกลุ่มเสียงจากเสียงสูงลงไปหารระดับเสียงต่ำ โดยใช้กลวิธีการกรอกับการดำเนินทำนองของทั้ง 2 ข้างสลับกัน

กลวิธีพิเศษที่พบ

การบรรเลงโดยสลับมือทั้ง 2 ข้าง

ประโยคที่ 279

รื ดั ทั ลั	รื ดั ทั ลั	รื ดั ทั ลั	รื ดั ทั ลั	คื ตั คื ตั	คื ตั คื ตั	คื ตั คื ตั	คื ตั คื ตั
ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ร ด ท ล	ท ท ท ท	ท ท ท ท	ท ท ท ท	ท ท ล

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 5 เทียวที่ 2 เสียง ลา

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ซ ล ท X ร ม X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมา ในทางระดับเสียงต่ำแบบเรียงเสียง บรรเลงซ้ำกันจนหมดวรรคทำ

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนอง โดยใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่ เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงเป็นทำนองโดยการบรรเลงที่เสียง ค แล้วเสียง ล จนถึงท้ายห้องที่ 8 จึงเป็นมา บรรเลงด้วยคู่ 8 ที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล อีกครั้ง

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบคอก

ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับลูกโยนที่ 6

ประโยคที่ 280

ม้ ท้ ค้ ม้	ล้ ค้ ท้ ล้	ค้ ท้ ค้ ล้	ท้ ค้ ท้ ค้	ฟ้ ท้ ท้ ฟ้	ท้ ฟ้ ท้ ท้	ค้ ล้ ค้ ค้	ฟ้ ท้ ท้ ฟ้
ม ท ค ม	ล ค ท ล	ค ท ค ล	ท ค ท ค	ล้ ล้ ล้ ล้	ล้ ล้ ล้ ล้	ท้ ท้ ท้ ท้	ล้ ล้ ล้ ล้

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับลูกโยนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ค ร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 2 บรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วบรรเลงแบบเรียงเสียงไปทางระดับเสียงต่ำ ในห้องที่ 3 บรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 2 ไปในทางระดับเสียงสูงโดยบรรเลงซ้ำกัน

ในวรรครับ มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนอง ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 6 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 ในห้องที่ 7 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงสูงโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 8 มีการเคลื่อนที่ไปทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 281

ม ร์ ท ล	ร ์ ท ล ์ ฟ	ท ล ์ ฟ ม	ล ์ ฟ ม ร	ค ด ค ด	ร ท ร ร	ม ด ม ม	ฟ ร ฟ ฟ
ม ร ท ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ท ท ท ท	ค ด ค ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับลูกโยนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ท ด ร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 4 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยบรรเลงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงทีละเสียง จากเสียง ค ถึงเสียง ฟ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 282

คค} ม-ม	คค} ฟ-ฟ	มม} ล-ล	ฟฟ} ท-ท	ล ์ ท ค ์ ร	ม ร์ ค ์ ท	ค ์ ร ม ร์	ค ์ ท ล ์ ฟ
{ค ม	{ค ฟ	{ม ล	{ฟ ท	ล ท ด ร	ม ร ค ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับลูกโยนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ท ด ร X ม ฟ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ค แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ม อีกครั้ง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้

กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ค แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ฟ แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ฟ เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ม แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ล เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ฟ แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 8 ที่เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ท

ในวรรคเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 6 บรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาจากทางระดับเสียงต่ำ แล้วใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 บรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้ากับห้องที่ 8 ซึ่งมีการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมาจากทางระดับเสียงต่ำ แล้วใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ การสะเคาะ

ประโยคที่ 283

ล ี พ ี ม ร	ล ร ม พ ี	ล ี ท ี ล ี พ ี	ล ี พ ี ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	พ ี ม พ ี ร	ม พ ี - พ *
ล พ ม ร	ล ร ม พ ี	ล ท ล พ	ล พ ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	พ ม พ ร	ม พ -

กลุ่มเสียงโยน ทำนองเชื่อมระหว่าง ลูกโยนที่ 5 กับลูกโยนที่ 6

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ท ค ร X ม พ X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

วรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาจากทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการตีเรียงเสียงลงมาจากทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีข้ามคู่เสียงลงมาจากทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงลงมา เพื่อเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงลงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วจึงข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4

ในวรรคเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงลงมาจากทางระดับเสียงต่ำ โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ไปในทางระดับเสียงสูง

แล้วจึงข้ามคู่เสียงลงมาในทางระดับเสียงต่ำด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 6 ด้วยการตีเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีบรรเลงซ้ำกันกับสองเสียงแรก ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงแบเรียงเสียงขึ้นไปในทางระดับเสียงสูง เชื่อมเข้าในห้องที่ 8 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการใช้กลวิธีตีรัวเสียงเดียวในเสียงสุดท้าย

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ลูกโยนที่ 6 **เที่ยวที่ 2** **เสียง ฟา**

ประโยคที่ 284

_____	_____▶ล*	_____	_____▶ล*	_____	_____▶ท*	_____	_____▶ท*

กลุ่มเสียงโยน **ลูกโยนที่ 6** **เสียง ฟา**

กลุ่มเสียงปัญญาผล **กลุ่มเสียงปัญญาผล ฟ ซ ล X ด ร X**

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 283 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ฟ รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ล ในห้องที่ 2 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 2 ใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ล รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ล ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวโดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 4 ของวรรคทำใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ล รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ท ในห้องที่ 6 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว

โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 6 ใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ท รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ท ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 285

_____	→ ร*	_____	→ ร*	_____	→ ม*	_____	→ มี*

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ซ ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 8 ของประโยคที่ 284 ซึ่งใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ท รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 2 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 2 ใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ร รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ร ในห้องที่ 4

ในวรรครับใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียวโดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 4 ของวรรคทำใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำ โดยบรรเลงเสียง ร รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง ม ในห้องที่ 6 แล้วบรรเลงโดยการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเสียงเดียว โดยใช้การบรรเลงเชื่อมจากห้องที่ 6 ใช้การรัวเสียงเดียวเคลื่อนที่ในระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง โดยบรรเลงเสียง ม รัวลงไปทีละเสียงจนถึงเสียง มี ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 286

---มี*	---มี*	---มี*	---มี*	---มี*	---มี*	---มี*	---มี*

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง รั โดยเชื่อมตั้งในส่วนท้ายของประโยคที่ 285 กรอจนหมดห้องที่ 4

ในวรรครับมีการใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง รั จากนั้นใช้การเคลื่อนที่โดยใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง มี ในห้องที่ 6 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 7 ด้วยการใช้อการเคลื่อนที่โดยใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง รั จากนั้นใช้การเคลื่อนที่โดยใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง มี ในห้องที่ 8

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 287

--- มี่*	- รี่*- มี่*	- รี่*- มี่*	- รี่*- มี่*	--- มี่*	- มี่*- มี่*	- มี่*- มี่*	-- รี่*ทำ*
				-- รี่ -	รี่- รี่ -	รี่- รี่ -	

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มต้นวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง มี่ โดยเชื่อมตั้งในส่วนท้ายของประโยคที่ 286 ในห้องที่ 2 ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง รี่ และ มี่ ในห้องห้องที่ 3 และห้องที่ 4 บรรเลงเหมือนห้องที่ 2

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง รี่ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง มี่ จนหมดห้องที่ 7 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง รี่ และ ทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 288

--- ตั*	- รั - ทั*	--- ตั*	- รั - ทั*	-- รั ทั*	-- รั ทั*	-- รั ทั*	-- ตั*พั*
				- ตั --	- ตั --	- ตั --	

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญญามูล

กลุ่มเสียงปัญญามูล ฟ ซ ล X ดร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ตั เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง รั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ทั ในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ตั แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง รั แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ทั บรรเลงซ้ำอีก 2 ครั้งจนหมดห้องที่ 7 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการ ใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ตั และ พั

กลวิธีพิเศษที่พบ

การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 289

--- ม*	- ล้ - ฟ*	--- ม*	- ล้ - ฟ*	-- ล้ ฟ*	-- ล้ ฟ*	-- ล้ ฟ*	- ฟ - ฟ
				- ม --	- ม --	- ม --	- ค --

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ม เชื่อมเข้าห้องที่ 2 ด้วยการใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ ในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 ใช้กลวิธีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับเริ่มด้วยการใช้มือซ้ายบรรเลงที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่เสียง ล้ แล้วใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวที่เสียง ฟ บรรเลงซ้ำอีก 2 ครั้งจนหมดห้องที่ 7 เชื่อมเข้าห้องที่ 8 ด้วยการใช้นิ้วบรรเลงด้วยคู่ 4 ที่เสียง ฟ บรรเลงกระทบที่ เสียง ฟ อีกครั้ง

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 290

ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ล ฟ ล ม	ล ร ล ฟ
ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ร ร ร ฟ	ฟ ม ม ร	ร ฟ ฟ ม	ม ร ร ฟ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มในวรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงไปทางระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 2 บรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วบรรเลงไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 3 บรรเลงไปทางระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 4 บรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 ในห้องที่ 6 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 ในห้องที่ 7 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 291

ลล} ล-ล	ทท} ท-ท	คค} ค-ค	รร} ร-ร	คคคค	รทรร	มคम्म	ฟรฟฟ
{ล ม	{ท ฟ	{ค ช	{ร ล	ทททท	คคคค	รรรรร	มมมม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ล แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ล อีกครั้ง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ท แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ท เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ค แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ค เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ร แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ร

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยบรรเลงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงทีละเสียง จากเสียง ค ถึงเสียง ฟ

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเป็นทำนอง การสะเคาะ

ประโยคที่ 292

ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ล ฟ ล ม	ล ร ล ฟ
ร ม ร ท	ล ฟ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ฟ	ร ร ร ฟ	ฟ ม ม ร	ร ฟ ฟ ม	ม ร ร ฟ

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มในวรรคทำเริ่มการบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 ด้วยการบรรเลงไปทางระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 2 บรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วบรรเลงไปทางระดับเสียงสูง ในห้องที่ 3 บรรเลงไปทางระดับเสียงสูง แล้วบรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 4 บรรเลงลงมาในทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3

ในวรรครับในในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 ในห้องที่ 6 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 ในห้องที่ 7 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 5 มีการเคลื่อนที่ลงมาทางระดับเสียงต่ำโดยมีการข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 293

ลล} ล-ล	ทท} ท-ท	คค} ค-ค	รร} ร-ร	คคคค	รทรร	มคम्म	ฟรฟฟ
{ล ม	{ท ฟ	{ค ช	{ร ล	ทททท	คคคค	รรรร	มมมม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ล แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ล แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ล อีกครั้ง เชื่อมเข้าห้องที่ 2 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ท แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ท แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ท เชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ค แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ค แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ค เชื่อมเข้าห้องที่ 4 โดยใช้กลวิธีการสะเคาะด้วยการใช้มือ ซ้าย-ขวา-ขวา ที่เสียง ร แล้วบรรเลงด้วยลักษณะคู่ 4 ที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงเสียง ร

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยบรรเลงจากระดับเสียงต่ำขึ้นไปหาระดับเสียงสูงทีละเสียง จากเสียง ค ถึงเสียง ฟ

กลวิธีพิเศษที่พบ การรัวเป็นทำนอง การสะเคาะ

ประโยคที่ 294

ดํ ดํ ดํ ร	ดํ ดํ ดํ ฟ	ดํ ดํ ดํ ม	ดํ ดํ ดํ ร	ดํ ฟ ดํ ฟ	ดํ ม ดํ ม	ดํ ร ดํ ร	ดํ ฟ ดํ ฟ
ดลลลร	ดลลลฟ	ดลลลม	ดลลลร	ฟฟฟฟ	มมมม	รรรร	ฟฟฟฟ

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ซ ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ล 3 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 5 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล และ ฟ ตามลำดับ ในห้องที่ 6 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล และ ม ตามลำดับ ในห้องที่ 7 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล และ ร ตามลำดับ ในห้องที่ 8 ที่เหมือนกับห้องที่ 5

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 295

ต้ ต้ ต้ ร	ต้ ต้ ต้ ฟ	ต้ ต้ ต้ ม	ต้ ต้ ต้ ร	ต้ ฟ ต้ ฟ	ต้ ม ต้ ม	ต้ ร ต้ ร	ต้ ม ต้ ม
ตล ตล ร	ตล ตล ฟ	ตล ตล ม	ตล ตล ร	ฟ ฟ ฟ ฟ	ม ม ม ม	ร ร ร ร	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ซ ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ซ 3 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 5 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ซ และ ม ตามลำดับ ในห้องที่ 6 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ซ และ ร ตามลำดับ ในห้องที่ 7 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ด แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ซ และ ด ตามลำดับ ในห้องที่ 8 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล และ ม ตามลำดับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวคาบลูกคาบคอก

ประโยคที่ 296

ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ฟ	ล้ ล้ ล้ ม	ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ฟ ล้ ฟ	ล้ ม ล้ ม	ล้ ร ล้ ร	ล้ ฟ ล้ ฟ
ลลลลร	ลลลลฟ	ลลลลม	ลลลลร	ฟฟฟฟ	มมมม	รรรร	ฟฟฟฟ

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ล 3 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 5 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล และ ฟ ตามลำดับ ในห้องที่ 6 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล และ ม ตามลำดับ ในห้องที่ 7 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล และ ร ตามลำดับ ในห้องที่ 8 ที่เหมือนกับห้องที่ 5

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 297

ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ล้ ล้ ฟ้	ล้ ล้ ล้ ม	ล้ ล้ ล้ ร	ล้ ฟ้ ล้ ฟ้	ล้ ม ล้ ม	ล้ ร ล้ ร	ล้ ม ล้ ม
ลลลลร	ลลลลฟ้	ลลลลม	ลลลลร	ฟ้ฟ้ฟ้ฟ้	มมมมม	รรรรร	มมมมม

กลุ่มเสียงโยน

ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล

กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X คร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงซ้ำที่เสียง ช 3 ครั้ง และต่อการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 5 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1 แต่มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วจึงเชื่อมต่อเข้าห้องที่ 4 ซึ่งมีการบรรเลงเหมือนกับห้องที่ 1

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรวเป็นทำนองโดยในห้องที่ 5 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ช้ และ ม ตามลำดับ ในห้องที่ 6 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ร แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ช้ และ ร ตามลำดับ ในห้องที่ 7 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ด แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ช้ และ ด ตามลำดับ ในห้องที่ 8 มีการใช้มือซ้ายบรรเลงขึ้นที่เสียง ม แล้วใช้มือขวาบรรเลงที่ ล้ และ ม ตามลำดับ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 298

ล้ร ล้ฟ	ล้ม ล้ร	ล้ฟ ล้ม	ล้ร ล้ฟ	ล้ร ล้ฟ	ล้ม ล้ร	ล้ฟ ล้ม	ล้ร ล้ม
ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ฟ ฟ ม ม	ร ร ฟ ฟ	ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ฟ ฟ ม ม	ร ร ม ม

ประโยคที่ 299

ล้ร ล้ฟ	ล้ม ล้ร	ล้ฟ ล้ม	ล้ร ล้ฟ	ล้ร ล้ฟ	ล้ม ล้ร	ล้ฟ ล้ม	ล้ร ล้ม
ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ฟ ฟ ม ม	ร ร ฟ ฟ	ล ร ล ฟ	ล ม ล ร	ฟ ฟ ม ม	ร ร ม ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ฟ ซ ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยมีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 ในห้องที่ 3 เปลี่ยนมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนอง มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำ โดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 3 และคู่ 4 ในห้องที่ 4 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำโดยใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 5 และคู่ 3

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับในวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 300

ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม
ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ม ม ช ์ ช	ม ม ม ม	ฟ ม ล ์ ช	ฟ ม ร ม	ม ม ช ์ ช	ม ม ม ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงพยัญมูล กลุ่มเสียงพยัญมูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 โดยมีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำ แล้วบรรเลงไปทางระดับเสียงสูงใช้การข้ามคู่เสียงเป็นคู่ 4 แล้วบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำ เชื่อมเข้าห้องที่ 2 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงเพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 3 โดยเปลี่ยนมาใช้กลวิธีการบรรเลงแบบรัวเป็นทำนองโดยใช้การดำเนินทำนองเหมือนกับห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับมีการบรรเลงที่เหมือนกับในวรรคทำ ซึ่งเป็นการทอนกระสวนทำนองลงมาจากประโยคที่ 311

กลวิธีพิเศษที่พบ รัวคาบลูกคาบดอก

ประโยคที่ 301

ล้ ช้ ฝ้ ม	ล้*ช้*ฝ้*ม*	ล้ ช้ ฝ้ ม	ล้*ช้*ฝ้*ม*	ล้ ช้ ฝ้ ม	ล้*ช้*ฝ้*ม*	ล้ ช้ ฝ้ ม	ล้*ช้*ฝ้*ม*
ล ช ฝ ม		ล ช ฝ ม		ล ช ฝ ม		ล ช ฝ ม	

กลุ่มเสียงโยน

ดูโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล

กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรทัดด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงแบบเรียงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงโดยใช้กลวิธีการรัวเสียงเดียวโดยมีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 ในห้องที่ 3 และห้องที่ 4 มีการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 และห้องที่ 2

ในวรรครับบรรเลงเหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ

รัวเสียงเดียว

ประโยคที่ 302

ล้ ช้ ฟ้ ม	ล้ ช้ ฟ้ ม	ล้ ช้ ฟ้ ม	ล้ ช้ ฟ้ ม	ล้ ช้ ฟ้ ม	ล้ ช้ ฟ้ ม	ล้ ช้ ฟ้ ม	ล้ ช้ ฟ้ ม
ล ช ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ช ฟ ม

กลุ่มเสียงโยน ลูกโยนที่ 6 เสียง ฟา

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ช ล X ด ร X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงแบบเรียงไปในทางระดับเสียงต่ำ แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 ด้วยการบรรเลงเหมือนกับในห้องที่ 1 จนหมดวรรคทำ

ในวรรครับบรรเลงเหมือนกับวรรคทำ

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 303

ช้ ล้ ช้ ม	ช้ ม ร ด	ช ล ท ด	ท ด ร ม	ร ม ช้ ล้	ค้ ล้ ช้ ม	ล้ ช้ ม ร	ช้ ม ร ด
ช ล ช ม	ช ม ร ด	ช ล ท ด	ท ด ร ม	ร ม ช ล	ค ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ด

กลุ่มเสียงโยน ทำนองจบ เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มบรรเลงทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลง

แบบเรียงเสียงลงไปทางระดับต่ำ ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงเหมือนกับในห้องที่ 3 เพียงแต่เปลี่ยนระดับเสียง

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการการบรรเลงไปทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงต่ำด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงที่เหมือนกับห้องที่ 2

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 304

ช ร ม	ช ร ม ช	ร ม ช ต	ค ช ต ค	ร ม ช ต	ช ต ค ร	ม ร ค ท	ล ช - ค
ช ร ม	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ค ช ล ค	ร ม ช ล	ช ล ค ร	ม ร ค ท	ล ช - ค

กลุ่มเสียงโยน ทำนองจบ เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญจมูล กลุ่มเสียงปัญจมูล ด ร ม X ช ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการดำเนินกลอนด้วยลักษณะเป็นคู่ 8 พบว่าในต้นห้องที่ 1 นั้น มีการบรรเลงขึ้นไปทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไป แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 2 มีการบรรเลงไปทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 ในห้องที่ 3 มีการบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าในห้องที่ 4 ด้วยการบรรเลงไปทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 3 เหมือนกับกับห้องที่ 2 เพียงแต่เปลี่ยนระดับเสียง

ในวรรครับในห้องที่ 5 มีการการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 6 ด้วยการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูง โดยมีการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 ลงมาในทางเสียงระดับต่ำ แล้วจึงบรรเลงแบบเรียงเสียงขึ้นไปในทางเสียงระดับสูง ในห้องที่ 7 มีการบรรเลงไปในทางระดับเสียงสูงด้วยการข้ามคู่เสียงด้วยช่วงห่างของคู่เสียงเป็นคู่ 3 โดยในห้องที่ 8 มีการบรรเลงลงมาในทางเสียงระดับต่ำ

ลักษณะการดำเนินทำนอง วรรคทำดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด วรรครับดำเนินทำนองแบบกลอนไต่ลวด

กลวิธีพิเศษที่พบ ไม่มี

ประโยคที่ 305

--(ดรม)	- ฐ - ตั	- ฐ - รั	คั คั คั คั	- ม - -	(ม่มม) - รั	คั ตั - รั	คั คั คั คั
--(ดรม)	- ฐ - ล	- ฐ - ร	ค ค ค ค	- ม - -	(ลชม) - ร	ค ล - ร	ค ค ค ค

กลุ่มเสียงโยน ทำนองจบ เสียง โด

กลุ่มเสียงปัญญามูล กลุ่มเสียงปัญญามูล ด ร ม X ฐ ล X

ลักษณะการดำเนินทำนอง

เริ่มวรรคทำด้วยการใช้กลวิธีการสลับ 3 เสียง โดยเรียงจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง เพื่อเชื่อมเข้าห้องที่ 2 แล้วใช้กลวิธีการกรอที่เสียง ฐ และใช้กลวิธีการกรอที่เสียง ล ในห้องที่ 3 แล้วใช้กลวิธีการกรอที่เสียง ฐ และใช้กลวิธีการกรอที่เสียง ร ในห้องที่ 4 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงซ้ำเสียงที่เสียง ค มาช่วยทำให้แน่นยำเสียงของลูกตก

ในวรรครับใช้ใช้กลวิธีการกรอที่เสียง ม ที่จังหวะยกเพื่อที่จะให้แขนได้รวบรวมกำลังในการสลับ โดยสลับเป็นลักษณะเสี้ยวมือจากระดับเสียงสูงลงมาหาระดับเสียงต่ำที่ต้นห้องที่ 6 แล้วบรรเลงเก็บที่เสียง ร ค ล แล้วบรรเลงซ้ำที่เสียง ร แล้วเชื่อมเข้าห้องที่ 8 มีการใช้กลวิธีการบรรเลงซ้ำเสียงที่เสียง ค มาช่วยทำให้แน่นยำเสียงของลูกตกอีกครั้งหนึ่ง

ในประโยคนี้เป็นการบรรเลงเพื่อลงจบเพลง โดยลักษณะการบรรเลงเช่นนี้พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“ก่อนหน้าที่เราจะมาถึงประโยคนี้ เราตีเก็บด้วยความเร็วมาก่อน
 ฉะนั้นเวลาเราจะสลับในประโยคนี้ เราต้องหยุดการตีเก็บให้
 ได้แล้วเราจึงมาเริ่มสลับในประโยคนี้ แล้วตอนลงจบเราต้อง
 กรอให้ไพเราะ ถึงจะจบได้อย่างสวยงาม”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

กลวิธีพิเศษที่พบ การสลับ การขี้ การสะเดา

สรุปและอภิปราย

จากการวิเคราะห์การใช้กลวิธีพิเศษและการดำเนินทำนองทางเดี่ยวระนาดเอก เพลง กราว
 ใน สามชั้น ตรีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งแสดงการวิเคราะห์เดี่ยว
 ระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ตรีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ออกเป็น 2 เที้ยว และแบ่ง
 การวิเคราะห์ออกเป็น 6 โยน ในแต่ละโยนมีประเด็นการวิเคราะห์ 4 ประเด็นคือ

กลุ่มลูกโยน

กลุ่มเสียงปี่ญจมูล (Penta-Centric)

ลักษณะวิธีการดำเนินทำนอง

การใช้กลวิธีพิเศษ

ซึ่งผลจากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สามารถสรุปผลการดำเนินทำนองในทางเดี่ยวระนาดเอก เพลง
 กราวใน สามชั้น ตรีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ดังนี้

กลุ่มลูกโยนที่ 1

กลุ่มลูกโยนที่ 1 เป็นกลุ่มลูกโยนเสียง โด โดยกลุ่มนี้มีการดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียง
 ปี่ญจมูล ค ร ม x ซ ล x ซึ่งอยู่ในระดับเสียงนอก จัดเป็นกลุ่มทำนองลูกโยนที่มีความยาวมากที่สุด ใน
 บรรดากลุ่มลูกโยนทั้งหมด ลักษณะการดำเนินทำนองที่โดดเด่นในกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ อยู่ที่ที่มีความ
 หลากหลายในลักษณะของการดำเนินทำนอง ซึ่งในเที้ยวที่ 1 ได้มีการดำเนินทำนองแบบการบรรเลง
 เก็บ โดยมีการใช้กลวิธีพิเศษต่าง เช่น การสลับ สะเดา และการขี้ ส่วนการบรรเลงในเที้ยวที่ 2
 นั้น มีวิธีการดำเนินทำนองที่ยืดเสียงเดียวกับการบรรเลงในเที้ยวที่ 1 แต่การดำเนินทำนองนั้น

บรรเลงโดยเน้นการบรรเลงกรอยาว แล้วมีการเปลี่ยนจากระดับเสียงสูงไปหาระดับเสียงต่ำและจากระดับเสียงต่ำไปหาระดับเสียงสูง ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าในกลุ่มลูกโยนที่ 1 เสียง โด นี้มีเรื่องการค้าเนินทำนองแบบการบรรเลงเก็บและการบรรเลงรัวแบบลอยจังหวะเป็นเอกลักษณ์ประจำโยน ตลอดทั้งในเรื่องของการดำเนินทำนองที่มีการใช้กลวิธีพิเศษอย่างหลากหลาย

กลุ่มลูกโยนที่ 2

กลุ่มลูกโยนที่ 2 เป็นกลุ่มลูกโยนเสียง มี โดขกลุ่มนี้มีการดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ x ล ท x ซึ่งอยู่ในระดับเสียงกลางแหบ จัดเป็นกลุ่มทำนองลูกโยนที่มีความยาวมาก กลุ่มหนึ่ง รongมาจากกลุ่มลูกโยนที่ 1 ลักษณะการค้าเนินทำนองที่โดดเด่นในกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ อยู่ที่ความหลากหลายในเรื่องของการดำเนินทำนองเช่นเดียวกันกับกลุ่มลูกโยนที่ 1 แต่มีน้อยกว่ากลุ่มลูกโยนที่ 1 เนื่องด้วยในการเข้าสู่กลุ่มลูกโยนที่ 2 นั้น แนวของการบรรเลงได้เร็วขึ้น ทำให้ไม่สามารถจะแทรกกลวิธีพิเศษต่างๆ ได้มากเท่ากลุ่มลูกโยนที่ 1 และในเรื่องของการดำเนินทำนองนั้น ในเที่ยวที่ 1 การบรรเลงนั้นดำเนินทำนองโดยการบรรเลงเก็บ และในเที่ยวที่ 2 การบรรเลงนั้นดำเนินทำนองโดยการบรรเลงด้วยการรัวผสมกับการบรรเลงเก็บ

กลุ่มทำนองหลัก

กลุ่มทำนองหลัก ของเพลงกราวในนี้ ดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ล ท ค x ม ฟ x กลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ x ล ท x และกลุ่มเสียงปัญจมูล ท ค ร x ฟ ซ x นับว่าเป็นช่วงที่มีความหลากหลายในเรื่องระดับเสียงมากที่สุดของเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโท เสนาะ หลวงสุนทร โดยลักษณะของการดำเนินทำนองนั้นทั่วไปพบว่ามีการดำเนินทำนองโดยใช้ทำนองหลักเป็นโครงสร้างในการดำเนินทำนอง ซึ่งในเที่ยวที่ 1 จะใช้การบรรเลงเก็บโดยมีการแทรกกลวิธีต่างๆ ไปได้แต่น้อยกว่ากลุ่มลูกโยนที่ 1 และกลุ่มลูกโยนที่ 2 ส่วนการบรรเลงในเที่ยวที่ 2 นั้น มีวิธีการบรรเลงโดยการบรรเลงเก็บผสมกับการบรรเลงแบบรัวคาบลูกคาบดอก

กลุ่มลูกโยนที่ 3

กลุ่มลูกโยนที่ 2 เป็นกลุ่มลูกโยนเสียง ที โดขกลุ่มนี้มีการดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ท ค ร x ฟ ซ x เป็นกลุ่มที่เหมือนกับทำนองหลัก โดยการดำเนินทำนองนี้ยังมีเค้าโครงของทำนองหลักเหลืออยู่ จึงอนุมานได้ว่าเป็นกลุ่มลูกโยนที่ใช้สำหรับปิดเนื้อทำนองหลักของเพลงกราวในจะอยู่ในกลุ่มลูกโยนที่ 3 ลักษณะการค้าเนินทำนองในเที่ยวที่ 1 คงเค้าทำนองหลัก เป็นลักษณะ

ของการดำเนินทำนองแบบเก็บมีความยาวไม่มาก ส่วนการบรรเลงในเที่ยวที่ 2 นั้น บรรเลงโดยการบรรเลงเก็บผสมกับการบรรเลงด้วยกลวิธีการรัว

กลุ่มลูกโยนที่ 4

กลุ่มลูกโยนที่ 4 นี้เป็นกลุ่มทำนองลูกโยนเสียง มี ดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ม ฟ ซ x ท ค x ลักษณะการดำเนินทำนองในกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ มีลักษณะการดำเนินทำนองในเที่ยวที่ 1 ดำเนินทำนองโดยการบรรเลงเก็บ และในเที่ยวที่ 2 การดำเนินทำนองมีความโดดเด่นอยู่ที่กลวิธีการบรรเลงรัวคาบลูกคาบดอก โดยให้มือซ้ายเป็นมือที่ใช้ยื่นที่เสียง มี และให้มือขวาเป็นตัวดำเนินทำนองด้วยความเร็วเพื่อให้ทันกับจังหวะ

กลุ่มลูกโยนที่ 5

กลุ่มลูกโยนที่ 5 นี้เป็นกลุ่มทำนองลูกโยนเสียง ลา การดำเนินทำนองนั้นดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ล ท ค x ม ฟ x ลักษณะการดำเนินทำนองในกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ มีลักษณะที่โดดเด่นในเรื่องของการดำเนินทำนองที่ความหลากหลาย ทั้งในส่วนของทำนองแบบเก็บในเที่ยวที่ 1 และการดำเนินทำนองในเที่ยวที่ 2 นั้น การดำเนินทำนองเป็นแบบลอยจังหวะกลุ่มลูกโยนนี้เป็นวิธีการดำเนินทำนองที่พลิกแพลงอย่างมากประการหนึ่งลักษณะการดำเนินทำนองเป็นลักษณะของการดำเนินทำนองอย่างพิเศษ กล่าวคือเป็นการดำเนินทำนองที่มีเสียงใดเสียงหนึ่งยื่นเป็นพื้นเอาไว้ และผันเสียงตกสุดท้ายในแต่ละห้องให้แตกต่างกันออกไป เมื่อบรรเลงแล้วจะฟังดูจะมีลักษณะเสียงยื่นพื้นดังอยู่โดยตลอดสร้างพื้นทำนองอย่างกว้างและค่อยเปลี่ยนเมื่อตอนจังหวะหนักในทุกห้อง โดยในการเปลี่ยนจะเปลี่ยนเพียงเสียงเดียวและหันกลับไปบรรเลงเสียงยื่นพื้นนั้นต่อ ทำให้ได้ยินเสียงพื้นตลอดเวลา ต่อมาจึงทำการทอนสำนวนนี้อีกครั้ง โดยในการทอนสำนวนได้ทำการยุบให้ลดลง 1 เท่าตัวสังเกตได้จากทำนองต้นแบบที่ถูกยุบแล้วพบว่า เป็นลักษณะของการลดลงหนึ่งเท่าตัวของทำนองต้นแบบในครั้งแรก

ในกลุ่มโยนที่ 5 นี้ มีการดำเนินทำนองโดยการใช้กลวิธีพิเศษตลอดทั้งกลุ่มโยน โดยเป็นกลวิธีที่มีความพิเศษและยาก ซึ่งกลวิธีนี้มีวิธีบรรเลงโดยให้มือซ้ายและมือขวาสลับกันดำเนินทำนอง ในขณะที่มือใดมือหนึ่งดำเนินทำนองนั้นอีกมือหนึ่งจะดำเนินทำนองหน้าทับกลองที่ใช้ในการบรรเลงเพลงเดี่ยวกราวใน จึงนับว่ากลุ่มลูกโยนนี้เป็นกลุ่มลูกโยนที่มีความหลากหลายในรูปแบบแห่งการดำเนินทำนองกลุ่มหนึ่ง

กลุ่มลูกโยนที่ 6

กลุ่มลูกโยนที่ 6 นี้ เป็นกลุ่มทำนองลูกโยนเสียง ฟา การดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ฟ ซ ล x ค ร x และ กลุ่มเสียง ปัญจมูล ม ฟ ซ x ท ค x ลักษณะการดำเนินทำนองในกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ ในเที่ยวที่ 1 การดำเนินทำนองเป็นแบบการบรรเลงเก็บ ส่วนในเที่ยวที่ 2 การดำเนินทำนองมีลักษณะที่โดดเด่นในเรื่องของกลวิธีการบรรเลง ที่การบรรเลงเก็บใน 4 ห้องเพลงแรก และบรรเลงรับคาบลูกคาบคอกในห้องที่ 5-8 โดยทอนสำนวนทำนองลงเรื่อยๆ ซึ่งนับเป็นวิธีการดำเนินทำนองที่โดดเด่นในกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ นอกจากนี้ในการจบกลุ่มโยนกลุ่มนี้เป็นลักษณะของการจบตรงๆ ไม่ได้นำสำนวนปิดโยนดังปรากฏใช้ในกลุ่มลูกโยนอื่นๆ เป็นลักษณะของการจบที่หักเข้าสู่กลุ่มโยนกลุ่มใหม่เลย จึงนับเป็นส่วนที่โดดเด่นส่วนหนึ่งของการดำเนินทำนองได้เช่นกัน

ทำนองจบเพลง

การดำเนินทำนองจบเพลงของเพลงเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน ดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ค ร ม x ซ ล x เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบเก็บ ลักษณะที่โดดเด่นในช่วงทำนองปิดท้ายคือการนำเอาทำนองขึ้นต้นของเพลงมาเป็นทำนองปิดท้าย ทำให้สามารถแสดงถึงความรู้ที่พิเศษเรื่องของการประดิษฐ์ทำนองขึ้น - ลง ได้อย่างไพเราะและสมบูรณ์ ในการประดิษฐ์คิดทางเดี่ยวจากลักษณะของการดำเนินทำนองในแต่ละกลุ่มลูกโยนต่างๆ ดังที่สรุปไว้แล้วข้างต้นแล้ว นั้น ล้วนแสดงถึงความเป็นยอดในเรื่องของการดำเนินทำนองและการใช้กลวิธีพิเศษในแบบต่างๆ ที่ปรากฏในเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้เป็นอย่างดี สมกับที่เดี่ยวกราวในเป็นเพลงที่ได้รับการยกย่องให้เป็นยอดในทางเดี่ยวที่สำคัญในวงการดนตรีไทยและเป็นเพลงเดี่ยวที่สำคัญกับระนาดเพลงหนึ่ง

จากการวิเคราะห์การดำเนินทำนองในทางเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร นั้น พบว่าลักษณะการดำเนินทำนองในทางเดี่ยวอาศัยทำนองหลักของเพลงกราวในเป็นเค้าโครงในการดำเนินทำนองทั้งหมด โดยมีลูกโยนทั้งหมด 6 ลูกโยนซึ่งแต่ละโยนจะมีความสอดคล้องกับทำนองหลักของเพลงกราวใน

จากการวิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรพบการใช้กลวิธีพิเศษต่างๆ ในการบรรเลงดังนี้

1. การสะบัด 2 เสียง
2. การสะบัด 3 เสียง
3. การสะเคาะ
4. การขยี้

5. การตีรัวเป็นทำนอง
6. การตีรัวคาบลูกคาบดอก
7. การกวาด
8. การตีสลับมือซ้ายขวาสลับกันตามจังหวะของหน้าทับกลอง

ลักษณะการดำเนินทำนองในเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรมศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนี้ มีลักษณะที่ โดดเด่นและถือเป็นเอกลักษณ์ของการดำเนินทำนองอยู่ที่การดำเนินทำนองแบบลอยจังหวะ ซึ่งปรากฏอย่างโดดเด่นมากในกลุ่มโยนกลุ่มที่ 2 เสียง มี ในส่วนกลุ่มลูกโยนกลุ่มอื่นๆ พบได้แต่น้อยและมีไม่มากเท่ากับกลุ่มลูกโยนที่ 1 นอกจากนี้ลักษณะของการคิดแบบลอยจังหวะนี้หาพบได้ยากในเพลงเดี่ยวอื่นๆ ของระนาดเอก จึงอาจนับได้ว่าการลอยจังหวะเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเพลงกราวใน

นอกจากในเรื่องการดำเนินทำนองแบบลอยจังหวะแล้ว การดำเนินทำนองด้วยกลอนระนาดที่มีความสอดคล้องและสัมพันธ์อย่างลงตัวและไพเราะในการดำเนินทำนองก็ถือเป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของเพลงกราวในทางนี้ด้วยเช่นกัน ในส่วนของการดำเนินทำนองด้วยกลวิธีพิเศษที่เป็นจุดเด่นของเพลงเดี่ยวกราวในทางนี้ คือการบรรเลงสลับมือซ้ายขวาเป็นจังหวะหน้าทับกลอง ซึ่งพบในกลุ่มลูกโยนที่ 5 ของการบรรเลงในเที่ยวที่ 2 ซึ่งในกลุ่มโยนกลุ่มนี้การดำเนินทำนองโดยการใช้กลวิธีพิเศษตลอดทั้งกลุ่มโยน โดยเป็นกลวิธีที่มีความพิเศษและยาก ซึ่งกลวิธีนี้มีการบรรเลงโดยให้มือซ้ายและมือขวาสลับกันดำเนินทำนอง ในขณะที่มือใดมือหนึ่งดำเนินทำนองนั้นอีกมือหนึ่งจะดำเนินทำนองหน้าทับกลองที่ใช้ในการบรรเลงเพลงเดี่ยวกราวในจึงนับว่ากลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่เป็นจุดเด่นของเดี่ยวกราวในทางนี้

บทที่ 4

อัตลักษณ์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นนั้นมามีมากมายหลายทาง มีผู้ที่ประดิษฐ์คิดค้นในการทำเดี่ยวเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น มากมาย ซึ่งเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นของพันโทเสนาะ หลวงสุนทรนั้นครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)เป็นผู้ประดิษฐ์ทางเดี่ยวขึ้น ซึ่งครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) เป็นผู้ที่มึลูกศิษย์มากมาย โดยเฉพาะลูกศิษย์ทางด้านระนาดเอกของท่านเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงอยู่ในปัจจุบันอย่างมาก จากการสัมภาษณ์พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยไว้ว่า

“ท่านครูมีลูกศิษย์มาก ซึ่งท่านจะต่อเดี่ยวให้กับลูกศิษย์แต่ละคนแตกต่างกัน จะไม่มีใครที่ได้การตีเดี่ยวซ้ำกันเลย เวลาท่านต่อเพลงให้ลูกศิษย์ ท่านครูท่านจะคิดหาทางประดิษฐ์ทำนองและลูกเล่นต่างๆ ให้ไพเราะ ให้พิศดารตามแต่ความสามารถของลูกศิษย์แต่ละคน”
(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์. 8 มกราคม 2552)

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พันโทเสนาะ หลวงสุนทร นั้นทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่าเกี่ยวกับครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)ว่า ท่านจะคิดประดิษฐ์เดี่ยวระนาดเอกแต่ละเพลงให้ลูกศิษย์นั้น ท่านจะประดิษฐ์ให้ลูกศิษย์แต่ละคนไม่ซ้ำกันเลย โดยดูตามความสามารถของลูกศิษย์แต่ละคน โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ยกตัวอย่างการบรรเลงขึ้นเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นให้ผู้วิจัยฟังว่า

-- (क्रम)	- ซ้ - ถ้	-[รัมรัมตี]	ซ รัม {ตีตี}	- มี่ - -	(ม่ม่ม) - รัม	ตี ถ้ (รัมตี)	- ตี (ตีตี)
-- (क्रम)	- ซ - ถ	-[รัมรต]	ซ รัม {ตต}	- ม - -	(ลิ้ม) - รัม	ต ถ (รต)	- ต (ตต)

และได้ยกตัวอย่างเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นของอาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ดังตัวอย่าง

-- (क्रम)	- ซ้ - ถ้	-[รัมรัมตี]	ซ รัม {ตีตี}	(क्रम) ซ้ ถ้	[รัมตีรัมตี]	รัม รัม ตี	รัมตี(ตีตี)
-- (क्रम)	- ซ - ถ	-[รัมรต]	ซ รัม {ตต}	(क्रम) ซ ถ	[รตทลซ]	ม ร ต ถ	รัมตี(ตต)

โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมกับผู้วิจัยในเรื่องการบรรเลงในการขึ้นเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นให้ผู้วิจัยฟังว่า

“การตีลูกสะบัดกับลูกขยี้^๑นี้เป็นการบรรเลงเพื่อแสดงความคุดันของทำนองเพลง ซึ่งต้องพยายามตีออกมาให้เสียงดีที่สุด เพราะว่าการตีแบบนี้ถ้าตีออกมาแล้วเกิดผิดเสียงหรือว่าตีออกมาได้ไม่ชัดเจนก็จะเป็นการทำลายตัวผู้บรรเลงเองมากกว่าที่จะทำให้ผู้ฟังประทับใจ โดยการตีลูกสะบัดนั้นต้องตีให้ถูกจังหวะและโอกาส ควรดูว่าทำนองใดที่สมควรจะตีลูกเล่นนี้ เพราะว่าถ้าสะบัดมากไป ก็จะทำให้ ฟังแล้วมัน ไม่ไพเราะ การตีเทคนิคนี้ต้องฝึกฝนมากๆ โดยต้องตีให้มีช้ายกับมือขวาให้เท่ากันเสียงที่ออกมันจะไพเราะ”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

จากการที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ยกตัวอย่างการขึ้นเพลงให้ผู้วิจัย จะทำให้เห็นได้ว่า ทั้ง 2 ทางจะใช้กลวิธีที่การบรรเลงที่ต่างกัน ซึ่งหมายถึงการประดิษฐ์เดี่ยวระนาดเอกของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นั้น มีความหลากหลาย ซึ่งถ้าดูจากการประดิษฐ์การบรรเลงขึ้นเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ของ ทั้ง 3 ทางก็คงหมายถึงการที่ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นั้น ได้ประดิษฐ์เดี่ยวเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นตามกำลังและตามบุคลิกนิสัย ของแต่ละบุคคล จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูเผชิญ กองโชค ซึ่งเป็นศิษย์ผู้หนึ่งของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ให้สัมภาษณ์เรื่องเกี่ยวกับการที่ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ต่อเพลงเดี่ยวให้กับลูกศิษย์ โดยครูเผชิญ กองโชคได้เล่าให้ผู้วิจัยฟัง ดังนี้

“ ท่านครูเวลาจะต่อเดี่ยวให้ใคร ก็จะดูจากความสติปัญญา ความสามารถของผู้บรรเลงว่าสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด ท่านก็จะต่อให้ตามกำลังของบุคคลนั้นๆ เช่นคนไหนเรียบร้อยท่านก็จะต่อทางที่น่าฟัง ดูไพเราะ งดงามให้ ถ้าคนไหนที่ดูห้าวท่านก็จะต่อทางที่ดูคั่นให้เมื่อต่อให้แล้วเห็นว่าลูกใดสำนวนใดที่ตีไม่ได้ ท่านก็จะให้ฝึกซ้อมจนกว่าจะตีได้หรือถ้าตีไม่ได้จริงๆท่านก็จะเปลี่ยนทางให้ดูเหมาะสมกับผู้ที่มาขอต่อเดี่ยว”

(เผชิญ กอง โชค, สัมภาษณ์. 8 มกราคม 2552)

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูเผชิญ กอง โชค ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่าครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)เมื่อจะถ่ายทอดเพลงเดี่ยวให้กับลูกศิษย์คนใด ท่านจะดูจากความสติปัญญาความสามารถของผู้บรรเลงว่าสามารถบรรเลงได้ดีเพียงใด ครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)ก็จะต่อตามความเหมาะสมและบุคลิกของลูกศิษย์คนนั้น

โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ยกตัวอย่างการบรรเลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ต่อมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ถึงในส่วนของท่านองจบเที่ยวที่ 1 แล้วขึ้นลูกโยนที่ 1 เที่ยวที่ 2 ว่ามีความแตกต่างจากทางของผู้อื่น โดยบรรเลงให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงข้อแตกต่าง ดังนี้

ในส่วนของท่านองจบเที่ยวที่ 1 แล้วขึ้นลูกโยนที่ 1 เที่ยวที่ 2

เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น กรณีศึกษาพันโทเสนาะ

ซ้ ตั ซ้ม	ซ้ม ร ด	ซ ล ท ด	ท ค ร ม	ร ม ซ้ ตั	คั ตั ซ้ม	ตั ซ้ม ร	ซ้ม ร ด
ซ ล ซ มุ	ซ มุ รุ ดุ	ซ ลุ ทุ ดุ	ทุ ดุ รุ มุ	รุ มุ ซ ล	ค ล ซ มุ	ล ซ มุ รุ	ซ มุ รุ ดุ

ซ ค ร ม	ซ้ ร ม ซ้	ร ม ซ้ ตั	คั ซ้ ตั คั	ซ้ ตั คั รุ	ม คั รุ มุ	ซ้ ตั คั รุ	ม คั - คั*
ซุ ดุ รุ มุ	ซ รุ มุ ซ	รุ มุ ซ ล	ค ซ ล ค	ซ ล ค ร	ม ค ร ม	ซ ล ค ร	ม ค - -

_____			→ ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*

{-คค}คค	ร ม - ม*	_____			→ มุ*	--- มุ*	--- มุ*
{ค-}ซ-	- ท - -						

{-รุรุ}รุรุ	ม ซ - ซ*	_____			→ ซ้*	--- ซ้*	--- ซ้*
{รุ-}ล-	- รุ - -						

{-มม}มม	ซ้ ตั - ตั*	_____			→ ล*	--- ล*	--- ล*
{ม-}ท-	- ม - -						

{-ซซ}ซซ	ล ค - ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*
{ซ-}รุ-	มุ ซ - -						

{-คค}คค	ค ค ร ม	{-รร}รร	ร ร ม ซ้	{-มม}มม	ม ม ซ้ ตั	{-ซ้ซ้}ซ้ซ้	ตั คั - คั*
{ค-}ซ-	ซ - - ท	{ร-}ล-	ล - - ร	{ม-}ท-	ท - - ม	{ซ้-} ร-	มุ ซ - -

ทางของนักดนตรีผู้อื่นที่บรรเลงโดยทั่วไป

ซ้ ต้ม ซ้ม	ซ้ม รค	ทลชล	ทครม	ร ม ซ้ ต้ม	ค้ ต้ม ซ้ม	ต้ ซ้ม ร	ซ้ม รค
ชลชม	ชม รค	ทุลชล	ทุค รม	ร ม ชล	คลชม	ลชม ร	ชม รค

ชครม	ซ้ ร ม ซ้	ร ม ซ้ ต้ม	ค้ ซ้ ต้ม	ซ้ ต้ม ร	ม ค้ ร ม	ซ้ ต้ม ร	ม ค้ - ค้*
ชค ร ม	ช ร ม ช	ร ม ชล	คชลค	ชลคร	มครม	ชลคร	มค - -

----	----	{-คค}คค	ร ม - ม*	----	----	{- ร ร }ร ร	ม ช - ช*
----	----	{ค- -}ช-	- ท - -	----	----	{ร- -}ล-	- ร - -

----	----	{-มม}มม	ชล - ล*	----	----	{-ชช}ชช	ลค - ค*
----	----	{ม- -}ท-	- ม - -	----	----	{ช- -}ร-	มช - -

--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*
----	----	----	----	----	----	----	----

{-คค}คค	คครม	{-รร}รร	ร ร ม ซ้	{-มม}มม	ม ม ซ้ ต้ม	{-ซ้ซ้}ซ้ซ้	ต้ ค้ - ค้*
{ค- -}ช-	ช - - ท	{ร- -}ล-	ล - - ร	{ม- -}ท-	ท - - ม	{ซ้- -} ร-	ม ช - -

จากการที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ยกตัวอย่างการบรรเลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงข้อแตกต่างระหว่างเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ต่อมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) กับทางของนักดนตรีผู้อื่นที่บรรเลงโดยทั่วไป ทำให้ผู้วิจัยได้รู้ว่าเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ต่อมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)ในส่วนของทำนองจบเที่ยวที่ 1 แล้วขึ้นลูกโยนที่ 1 เที่ยวที่ 2 นั้นมีความยาวมากกว่าทางของนักดนตรีผู้อื่นที่บรรเลงโดยทั่วไป และมีกลวิธีการบรรเลงรัวลูกเดี่ยวที่บากยาวและมีหลายแห่งทำให้เกิดความแตกต่างกันถึงในส่วนของกระสวนทำนองและในเรื่องของระดับเสียง ซึ่งเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ต่อมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ในส่วนของทำนองจบเที่ยวที่ 1 แล้วขึ้นลูกโยนที่ 1 เที่ยวที่ 2 นั้นจะมีการบรรเลงในกลุ่มของระดับเสียงที่มากกว่าทางของนักดนตรีผู้อื่นที่บรรเลงโดยทั่วไป

พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยต่อไปนี้ว่า

“เดี่ยวเพลงกราวใน ที่คุณครูต่อให้ลุงนะ เป็นทางที่มีลูกรัวก่อน
ข้างยาวและมากกว่าคนอื่นเขา โดยจะลูกที่เรียกว่า รัวหวานอยู่
ด้วยในหลายๆ ที่ ซึ่งเป็นลูกที่มีลูกรัวหวาน อย่างรัวข้างลูกที่มี
มีอยู่ในเดี่ยวของลุงนะ คนอื่นที่เขาต่อกับคุณครู ก็ไม่เห็นมีใคร
มี ก็เลยทำให้เดี่ยวของลุงยาวกว่าของคนอื่นเขาไปด้วยโดย
เฉพาะลูกรัวนะ ยาวมากเลย เวลาตีก็เลยต้องใช้กำลังที่มากกว่า”
(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์. 8 มกราคม 2552)

จากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยต่ออีกว่า

“เดี่ยวเพลงกราวในทางนี้ เท่าที่ลุงดูก็จะมีจุดเด่นอีกอย่างก็คือ
ช่วงทำนองหลัก กลอนระนาดที่ท่านครูท่านประดิษฐ์ให้มัน
จะเป็นกลอนที่ไม่ซ้ำกัน จะมีซ้ำกันก็น้อยมาก แล้วก็มีการเล่น
ที่ไพเราะ สวยงาม”
(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์. 8 มกราคม 2552)

จากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทรก็บรรเลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น
ยกตัวอย่างช่วงทำนองหลักที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ต่อมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร
ศิลป์บรรเลง) ดังนี้

ช่วงทำนองหลัก

ประโยคที่ 49

ช ล ท ร	ล ท {ททท}	ร ล ท ร	ล ท {ททท}	ช ล ท มุ	{ชชช}มุช	ล ท ร ล	ร ท {ททท}
ช ล ท รุ	ล ท {ททท}	ร ล ท รุ	ล ท {ททท}	ช ล ท ชุ	{ชชช}ชช	ล ท ร ลุ	ร ท {ททท}

ประโยคที่ 50

ล ท ร ม	ช ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ฟ ฌ	ฟ ฌ ล ม	ฟ ฌ ล ฌ	ท ล ฌ ฌ	ล ฌ ล ฌ
ล ท ร มุ	ช ม ร ทุ	ร ม ร ลุ	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล มุ	ฟ ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท

ประโยคที่ 51

ม ฟ ล ฬ	ท ล ฬ ฌ	ล ฌ ร ฌ	ม ร ฌ ม	ร ฌ ล ฬ	ท ล ฬ ม	ล ฬ ม ร	ฬ ม ร ท
ม ฟ ล ฟ	ท ล ฟ ท	ล ท ร ท	ม ร ท ม	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ มุ	ล ฟ ม รุ	ฬ ม รุ ท

ประโยคที่ 52

ร ท ล ช	ร ช ล ท	ร ม ร ทุ	ร ม ฟ ฌ	ฟ ฌ ล ม	ฟ ฌ ล ฌ	ท ล ฌ ฌ	ล ฌ ล ฌ
ร ท ล ชุ	ช ช ล ทุ	ร ม ร ทุ	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท

ประโยคที่ 53

ร ม ฟ ล	ม ฟ {ฟฟฟ}	ล ม ฟ ล	ม ฟ {ฟฟฟ}	ร ม ฟ ท	{รรร}ทร	ม ฟ ล ม	ล ฬ {ฟฟฟ}
ร ม ฟ ลุ	ม ฟ {ฟฟฟ}	ล ม ฟ ลุ	ม ฟ {ฟฟฟ}	ร ม ฟ ทุ	{รรร}ทุ	ม ฟ ล มุ	ล ฟ {ฟฟฟ}

ประโยคที่ 54

ม ฟ ล ฌ	ร ฌ ล ฬ	ล ฌ ล ฬ	ล ฬ ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฟ	ช ล ฌ ฌ
ม ฟ ล ท	ร ท ล ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ	ค ร ม ทุ	ค ร ม รุ	ล ร ม ฟุ	ช ล ท ล

ประโยคที่ 55

ม ฌ ล ฌ	ล ฌ ล ฌ	ค ฌ ล ฌ	ท ฌ ล ฌ	ล ฌ ล ฌ	ม ร ฌ ล ฌ	ค ฌ ล ฌ	ค ฌ ล ฬ
ม ท ค ม	ล ค ท ล	ค ท ค ล	ท ค ท ค	ล ท ค ร	ม ร ค ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ

ประโยคที่ 56

ลั ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ลั ท ลั ฟ	ลั ฟ ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฟ	ซั ลั ท ลั
ล ฟ ม รุ	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ	ค ร ม ท	ค ร ม รุ	ล ร ม ฟ	ซ ล ท ล

ประโยคที่ 57

(ททำล)ร ท	ร ลั ท ฟ	(ลลฟ)ท ล	ท ฟ ล ม	(ฟฟม)ล ฟ	ล ม ฟ ร	(มมร)ฟ ม	ฟ ร ม ท
(ททล)ร ท	ร ล ท ฟ	(ลลฟ)ท ล	ท ฟ ล ม	(ฟฟม)ล ฟ	ล ม ฟ รุ	(มมร)ฟ ม	ฟ ร ม ท

ประโยคที่ 58

ร ม ร ฟ	ม ลั ฟ ท	ล คั ท ร	คั ท ลั ฟ	ลั ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ลั ท ลั ฟ	ลั ฟ ม ร
ร ม รุ ฟ	ม ล ฟ ท	ล ค ท ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รุ

ประโยคที่ 59

ฟ ม ร ล	ร ม ฟ ซ	ฟ ม ร ซ	ท ลั ร ท	(ม่ม)ม ท	(รรร)ร ล	ซ ม ซ ล	ท ลั ร ท
ฟ ม รุ ล	ร ม ฟ ซ	ฟ ม รุ ซ	ท ล ร ท	(มมม)ม ท	(รรร)ร ล	ซ ม ซ ล	ท ล ร ท

ประโยคที่ 60

ซ ลั ซ ท	ลั ร ท ม	ท ร ท ม	ท ร ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ซ	ฟ ม ร ม	ฟ ซ ลั ท
ซ ล ซ ท	ล ร ท ม	ท ร ท ม	ท ร ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ซ	ฟ ม รุ ม	ฟ ซ ล ท

ประโยคที่ 61

(ฟฟฟ)ฟ ล	(ฟฟฟ)ฟ ท	(ลลล)ล ร	(ททท)ท ม	(ททท)ท ร	(ททท)ท ม	ท ร ท ม	ท ม ร ท
(ฟฟฟ)ฟ ล	(ฟฟฟ)ฟ ท	(ลลล)ล ร	(ททท)ท ม	(ททท)ท ร	(ททท)ท ม	ท ร ท ม	ท ม ร ท

ประโยคที่ 62

ร ท ล ซ	ร ซ ลั ท	ร ม ร ท	ร ท ล ซ	ฟ ซ ลั ม	ฟ ซ ลั ซ	ท ลั ท ซ	ลั ท ลั ท
ร ท ล ซ	ร ซ ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ซ	ฟ ซ ล ม	ฟ ซ ล ซ	ท ล ท ซ	ล ท ล ท

ประโยคที่ 70

ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ี่ ท	ค ี่ ร ี่ ม ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ร ม ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร
ร ี่ ม ี่ ร ี่ ฟ	ม ี่ ฟ ี่ ล ี่ ท	ค ี่ ร ี่ ม ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ี่ ร ี่ ม ี่ ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร

ประโยคที่ 71

ซ ล ท ร	ล ท ร ม	ท ร ม ี่ ซ	ร ม ี่ ซ ี่ ล	ร ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ร ม ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร
ซ ี่ ล ี่ ท ี่ ร	ล ี่ ท ี่ ร ี่ ม	ท ี่ ร ี่ ม ี่ ซ	ร ี่ ม ี่ ซ ี่ ล	ร ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ี่ ร ี่ ม ี่ ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร

ประโยคที่ 72

ซ ี่ ล ี่ ท ี่ ค	ร ี่ ม ี่ ร ี่ ค	ซ ี่ ล ี่ ท ี่ ค	ร ี่ ค ี่ ท ี่ ล	ร ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ร ม ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร
ซ ี่ ล ี่ ท ี่ ค	ร ี่ ม ี่ ร ี่ ค	ซ ี่ ล ี่ ท ี่ ค	ร ี่ ค ี่ ท ี่ ล	ร ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร	ล ี่ ร ี่ ม ี่ ฟ	ล ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร

ประโยคที่ 73

ล ี่ ค ี่ ท ี่ ล	ม ี่ ล ี่ ท ี่ ค	ร ี่ ม ี่ ร ี่ ค	ท ี่ ค ี่ ร ี่ ม	ฟ ี่ ม ี่ ร ี่ ฟ	ม ี่ ร ี่ ค ี่ ม	ร ี่ ค ี่ ท ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ท
ล ี่ ค ี่ ท ี่ ล	ม ี่ ล ี่ ท ี่ ค	ร ี่ ม ี่ ร ี่ ค	ท ี่ ค ี่ ร ี่ ม	ฟ ี่ ม ี่ ร ี่ ฟ	ม ี่ ร ี่ ค ี่ ม	ร ี่ ค ี่ ท ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ท

ประโยคที่ 74

ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ี่ ท	ค ี่ ร ี่ ม ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ม ี่ ร ี่ ท ี่ ล	ร ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ท ี่ ล ี่ ฟ ี่ ม	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร
ร ี่ ม ี่ ร ี่ ฟ	ม ี่ ฟ ี่ ล ี่ ท	ค ี่ ร ี่ ม ี่ ร	ค ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ม ี่ ร ี่ ท ี่ ล	ร ี่ ท ี่ ล ี่ ฟ	ท ี่ ล ี่ ฟ ี่ ม	ล ี่ ฟ ี่ ม ี่ ร

จากการที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทรบรรเลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ในช่วงทำนองหลักให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงการประดิษฐ์เดี่ยวระนาดเอกของครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ว่ามีการดำเนินกลอนระนาดเอกได้แตกต่างกัน มีการใช้สำนวนของกลอนระนาดเอกที่หลากหลาย โดยมีการใช้กลอนระนาดเอกในการบรรเลงซ้ำกันน้อยมาก ซึ่งครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)สามารถคิดประดิษฐ์กลอนระนาดเอกออกมาได้อย่างไรเพราะ งดงาม

จากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ก็บรรเลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ยกตัวอย่างประโยคต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ต่อมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ได้ดังนี้

ประโยคที่ 144

--- คํ*	--- คํ*	รํ - มํ รํ*	-- คํ*รํ*	--- รํ	-- คํ* คํ*	คํ - รํ คํ*	-- คํ*คํ*
		- คํ --				- คํ --	

ประโยคที่ 145

--- คํ	-- คํ* ฃ*	คํ - คํ คํ*	-- ฃ*คํ*	--- คํ	-- ฃ* ม*	ฃ - คํ ฃ*	-- ม*ฃ*
		- ฃ --				- ม --	

ประโยคที่ 146

--- ฃ	-- ม* ร*	ม - ฃ ม*	-- ร*ม*	ม - ฃ ม*	-- ร*ม*	ม - ฃ ม*	-- ร*ม*
		- ร --		- ร --		- ร --	

ประโยคที่ 147

-- ฃ ม*	-- ฃ ม*	-- ฃ ม*	-- ฃ ม*	--- ม*	-ม*ร*ค*	--- ค*	---ค*
- ร --	- ร --	- ร --	- ร --				

ประโยคที่ 148

	ฃฃ} ฃ ฃ	- ฃ ฃ ฃ	--- ฃ*		รํรํ} รํ รํ	- รํ รํ รํ	--- ม*
	{ ฃ รํ	- รํ - รํ			{ รํ คํ	- คํ - คํ	

ประโยคที่ 149

	ฃฃ} ฃ ฃ	- ฃ ฃ ฃ	--- ค*		ฃฃ} ฃ ฃ	- ฃ ฃ ฃ	--- ฃ*
	{ ฃ รํ	- รํ - รํ			{ ฃ รํ	- รํ - รํ	

ประโยคที่ 150

			→ ฃ*				→ ค*

ประโยคที่ 151

			→ คํ*				→ ร*

ประโยคที่ 152

			→ รั*				→ ม*

ประโยคที่ 153

			→ ม*	--- ม*	--- ม*	--- ม*	--- ม*

โดยจะเห็นได้ว่าประโยคพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ยกมาเป็นตัวอย่างนั้นให้กับผู้วิจัยได้เห็นนั้นตั้งแต่ประโยคที่ 144 ถึงประโยคที่ 153 เป็นประโยคที่มีสำนวนในการรวบเสียงเดิวก่อนข้างมาก และไม่พบในเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นของผู้อื่นที่บรรเลงกันโดยทั่วไป ซึ่งพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ยกตัวอย่างให้เห็นอีก โดยบรรเลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวในสามชั้น ดังต่อไปนี้

ประโยคที่ 172

ท ช ล ท	ค ล ท ค	ร ท ค ร	ม ค ร ม	ฟ ช ล รั	ค ล ช รั	ค ร ม ฟ	ช รั ม ร
ทุ ช ล ทุ	ค ล ทุ ค	ร ทุ ค ร	ม ค ร ม	ฟ ช ล ร	ค ล ช ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร

ประโยคที่ 173

ค ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ค	ม ร ค ช	ล ช ท ช	ล ท ล ท	ล ช ล ท	ค ร - ร*
ค ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ค	ม ร ค ช	ล ช ท ช	ล ท ล ท	ล ช ล ท	ค ร - -

ประโยคที่ 174

			→ ช*				→ ช*

ประโยคที่ 175

			→ ล*				→ ล*

ประโยคที่ 176

--- ตี*	--- ตี*	--- ตี*	--- ตี*	--- ชู*	- ตี* - ตี*	--- ชู*	- ตี* - ตี*

ประโยคที่ 177

- ชู*ตี*ตี*	- ชู*ตี*ตี*	- ชู*ตี*ตี*	- ชู*ตี*ตี*	--- ตี*	--- ตี*	_____	_____▶ฟ*

ประโยคที่ 178

--- ฟ*	--- ฟ*	--- ฟ*	ชู*ฟ*ตี*ชู*	--- ชู*	ชู*ฟ*ตี*ชู*	ชู*ฟ*ตี*ชู*	ชู*ฟ*ตี*ชู*

ประโยคที่ 179

-- ฟ*ชู*	-- ฟ*ชู*	_____	_____▶ร*	_____	_____	_____	_____▶ร*

ประโยคที่ 180

- มี่ - รี่*	--- รี่*	-- มี่ รี่	<u>มี่ รี่ มี่ รี่</u>	- รี่ - ตี*	--- ตี*	-- รี่ ตี	<u>รี่ ตี รี่ ตี</u>
	- ตี --	-- รี่ รี่	<u>รี่ รี่ รี่ รี่</u>		- ตี --	-- ตี ตี	<u>ตี ตี ตี ตี</u>

ประโยคที่ 181

- ตี - ตี*	--- ตี*	-- ตี ตี	<u>ตี ตี ตี ตี</u>	- ตี - ชู*	--- ชู*	-- ตี ชู	<u>ตี ชู ตี ชู</u>
	- ชู --	-- ตี ตี	<u>ตี ตี ตี ตี</u>		- ฟ --	-- ชู ชู	<u>ชู ชู ชู ชู</u>

ประโยคที่ 182

- ชู - ฟ*	--- ฟ*	-- ชู ฟ	<u>ชู ฟ ชู ฟ</u>	- ฟ - ร*	--- ร*	_____	_____▶รี่*
	- ร --	-- ฟ ฟ	<u>ฟ ฟ ฟ ฟ</u>		- ค --		

ประโยคที่ 183

- มี่ - รั*	--- รั*	-- มี่ รั	มี่ รั มี่ รั	- รั - รั*	--- รั*	-- รั รั	รั รั รั รั
	- รั --	-- รั รั	รั รั รั รั		- รั --	-- รั รั	รั รั รั รั

ประโยคที่ 184

- รั - รั*	--- รั*	-- รั รั	รั รั รั รั	- รั - รั*	--- รั*	-- รั รั	รั รั รั รั
	- รั --	-- รั รั	รั รั รั รั		- รั --	-- รั รั	รั รั รั รั

ประโยคที่ 185

- รั - รั*	--- รั*	-- รั รั	รั รั รั รั	- รั - รั*	--- รั*	—————	—————> รั*
	- รั --	-- รั รั	รั รั รั รั		- รั --		

ประโยคที่ 186

- มี่ - รั*	รั* รั* รั* รั*	รั* รั* มี่ รั*	-- รั* รั*	- รั - รั*	รั* รั* รั* รั*	รั* รั* รั* รั*	-- รั* รั*
			รั รั --				รั รั --

ประโยคที่ 187

- รั - รั*	รั* รั* รั* รั*	รั* รั* รั* รั*	-- รั* รั*	- มี่ - รั*	รั* รั* รั* รั*	รั* รั* มี่ รั*	-- รั* รั*
			รั รั --				รั รั --

ประโยคที่ 188

- รั - รั*	รั* รั* รั* รั*	รั* รั* รั* รั*	-- รั* รั*	- รั - รั*	รั* รั* รั* รั*	รั* รั* รั* รั*	-- รั* รั*
			รั รั --				รั รั --

โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมกับผู้วิจัยในเรื่องข้อแตกต่างในเรื่อง การเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นให้ผู้วิจัยฟังว่า

“ตัวอย่างที่ยกมาให้เห็นนั้น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของทาง นี้ ลองสังเกตดูของทางอื่นก็ไม่มีนะ ทางนี้จะมีลูกรัวเยอะ มาก เวลาตีรัวลูกเดีวนะต้องใช้กำลังการตีแบบครึ่งข้อครึ่ง แขน แล้วเสียงที่ออกมามันจะนุ่มนวล ต่างกับการตีรัวแบบ เป็นทำนองนะ รัวแบบเป็นทำนองต้องตีทั้งแขน”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

จากการที่พันโทเสนาะหลวงสุนทร ได้บรรเลงยกตัวอย่างเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สาม ชั้นที่ได้ต่อกับครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะที่ ชัดเจนมากยิ่งขึ้นถึงข้อแตกต่างกับเดี่ยวของผู้อื่นที่ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นผู้ ประดิษฐ์เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้นให้

ซึ่งจากการบรรเลงที่พันโทเสนาะหลวงสุนทร ได้ยกตัวอย่างให้เห็นนั้นครูเผชิญ กองโชค ได้ให้ความเห็นในการที่ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ประดิษฐ์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้นให้กับพันโทเสนาะ หลวงสุนทร นั้นว่า

“ทางที่ผมได้ต่อมาเป็นอีกอย่างหนึ่ง (อาจารย์น้อยทำ- นองให้ฟัง) คงจะเป็นเพราะว่าครูท่านไม่ต้องการให้ได้ ทางที่ซ้ำกัน หรืออาจเป็นเพราะว่ามีมือของผมทำอย่าง ครูเสนาะท่านไม่ได้ คุณครูหลวงประดิษฐฯ ท่านจึงต่อ ให้อีกอย่างหนึ่งไม่เหมือนกัน ครูเสนาะนั้นตีเรียบร้อย นำฟัง มีเสียงที่ไม่หนักแน่นมากจนเกินไปนะ คงจะ ทำให้เหมาะกับการบรรเลงเดี่ยวแบบนี้”

(เผชิญ กองโชค, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2552)

จากการที่ผู้วิจัยได้ได้สัมภาษณ์ครูเผชิญ กอง โสภคทำให้ผู้วิจัยได้ทราบพันโทเสนาะ หลวงสุนทรเป็นผู้ที่บรรเลงระนาดเอกได้เรียบรื้อนำฟิ่งซึ่งทำให้เหมาะกับการบรรเลงเดี่ยวระนาดเอกที่เป็นลักษณะของการบรรเลงลูกกร้าว ซึ่งตั้งที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เรียกว่าลูกกร้าวหวาน ซึ่งพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟิ่งอีกว่า

“ทางที่เป็นเอกลักษณ์ของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่เด่นชัดจะอยู่ที่ตรงส่วนท้ายๆ ของเพลง ตรงที่ต้องตีสลับมือที่ดีเป็นทำนองกับตีเป็บจังหวะ นั้นแหละเคยเห็นของคนอื่นที่เรียนกับท่านครูก็จะมีตรงนี้เกือบทุกคน”

(เสนาะ หลวงสุนทร,สัมภาษณ์,17 กรกฎาคม 2552)

จากนั้นพันโทเสนาะ หลวงสุนทร จึงบรรเลงเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวโน สามชั้น ส่วนที่เป็นการบรรเลงสลับมือ โดยบรรเลงเป็นทำนองและบรรเลงเป็นจังหวะของกลอง

ประโยคที่ 270

---ด	---ด	---ด	---ด	---ด	---ด	---ด	---ด
---ด	---ด	---ด	---ด	---ด	---ด	---ด	---ด

ประโยคที่ 271

ด ดั ด ดั	ด ดั ด ดั	ด ดั ด ดั	ด ดั ด ดั	ด ดั ด ดั	ด ดั ด ดั	ด ดั ด ดั	ด ดั ด ดั
รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด	รุด รุด

ประโยคที่ 272

รึ ดั ทั ดั	รึ ดั ทั ดั	ซึ ดั ทั ดั	รึ ดั ทั ดั	ซึ ดั ทั ดั	รึ ดั ทั ดั	ซึ ดั ทั ดั	รึ ดั ทั ดั
	ด	ด	ด ด		ด	ด	ด ด

ประโยคที่ 273

	ดั	ดั	ดั ดั		ดั	ดั	ดั ดั
รด ทด	รด ทด	ซด ทด	รด ทด	ซด ทด	รด ทด	ซด ทด	รด ทด

โดยพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ได้อธิบายเพิ่มเติมในเรื่องกลวิธีในการบรรเลงกับผู้วิจัยว่า

“ในการบรรเลงในส่วนนี้ เราต้องเกร็งแขนทั้ง 2 ข้าง ถ้าไม่ตีทั้งแขนมันเกิดอาการมือไม่เท่ากัน มันทำให้การบรรเลงไม่ชัดเจน เพราะเราจะต้องแยกสมองเพราะเป็นการตีที่ไม่ธรรมดา เราจึงต้องใช้สมาธิและการฝึกฝนอย่างมาก”

(เสนาะ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2552)

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์นราพงษ์ หลวงสุนทร ถึงความแตกต่างของเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ที่ได้รับการถ่ายมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ว่ามีความแตกต่างกับของผู้อย่างไร โดยอาจารย์นราพงษ์ หลวงสุนทร ได้ให้ความเห็นกับผู้วิจัยว่า

“เดี่ยวระนาด เพลงกราวในของพ่อพี่ทางนี้นะ ไม่ค่อยเหมือนกับของคนอื่นหรอก ลองไปฟังๆ ของคนอื่นๆ คูก็ได้ บางลูกที่คนอื่นตีกันของพ่อพี่ก็ไม่มี แต่บางลูกที่ของพ่อมีของคนอื่นก็จะไม่มีพี่คิดว่าไม่ไปซ้ำกับของใครแน่นอน”

(นราพงษ์ หลวงสุนทร, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2551)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์นราพงษ์ หลวงสุนทร ถึงความแตกต่างของเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ที่ได้รับการถ่ายมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นั้นทำให้ผู้วิจัยทราบว่าเดี่ยวของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ที่ได้รับการถ่ายมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นั้นเป็นเดี่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูอุทัย แก้วละเอียด ซึ่งเป็นศิษย์ผู้หนึ่งของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ให้สัมภาษณ์เรื่องเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น ของพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ที่ได้รับการถ่ายมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยครูอุทัย แก้วละเอียดได้เล่าให้ผู้วิจัยฟัง ดังนี้

“ ลุงเคยเห็นหนะ(พันโทเสนาะ หลวงสุนทร เขาดีนะ ก็เป็นเดียวที่ท่านครูต่อให้หนะเขาโดยเฉพาะ ไม่ค่อยมีใคร ดีแบบนี้หรือ ก็มีบางที่บางลูกเหมือนกันก็มันเพลงเดียวกัน มันก็ต้องมีบ้าง แต่ก็มีหลายลูกที่ไม่เหมือนกันนะเท่าที่จำได้ก็จะเห็นว่าของหนะเขายาว และก็มีลูกยาวมากกว่าใครเขา”

(อุทัย แก้วละเอียด, สัมภาษณ์. 8 มกราคม 2552)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูอุทัย แก้วละเอียดเรื่องเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวในสามชั้น ของพันโทเสนาะ หลวงสุนทรที่ได้รับการถ่ายมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่าเดี่ยวของพันโทเสนาะ หลวงสุนทรที่ได้รับการถ่ายมาจากครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลป-บรรเลง)นั้นเป็นเดี่ยวที่มีความยาวและมีลูกยาวที่มากกว่าผู้อื่น

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้ใหญ่หลายๆ ท่านและจากการที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทรได้ยกตัวอย่างให้ผู้วิจัยได้เห็นนั้น ทำให้ผู้วิจัยทราบอัตลักษณ์ทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในสามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ว่าเป็นเดี่ยวเอกเพลงกราวในสามชั้น ที่มีความยาวและมีลูกยาวที่มากกว่าผู้อื่น โดยในแต่โยนโนเทียวที่ 2 นั้น จะมีการบรรเลงลูกยาวเสียงเดียวที่ค่อนข้างมาก และมีการใช้สำนวนในการบรรเลงเป็นสำนวนที่เรียบร้อยไพเราะซึ่งเหมาะกับผู้บรรเลงที่มีความสามารถในการบรรเลงสูงจึงจะสามารถแสดงศักยภาพออกมาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง)ได้ประพันธ์ไว้สำหรับต่อให้กับพันโทเสนาะ หลวงสุนทร โดยเฉพาะ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

วิเคราะห์เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ในเรื่องบริบทต่างๆ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. บริบทที่เกี่ยวข้องกับเพลงเดี่ยวกราวใน

เพลงกราวใน จัดเป็นเพลงหน้าพาทย์ใช้ประกอบกิริยาอาการเดินทางของตัวละครฝ่ายยักษ์ ลักษณะท่วงทำนองสง่างามซีกheim และในทางเดี่ยวนั้นถือว่าเป็นเหมือนอาวุธสำคัญ ดังนั้นผู้ที่จะศึกษารำเรียนเพลงเดี่ยวกราวในนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบรรเลงและมีความประพจน์ที่มีความเหมาะสมจึงจะสามารถเรียนเพลงเดี่ยวกราวในได้ นอกจากนี้เพลงกราวในเป็นเพลงที่มีความพิเศษในทำนอง มีความวิจิตรพิสดารและในความพิเศษนี้ทำให้คีตกวีทางดนตรีไทยนำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวในเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ มากมาย ทั้งเครื่องดนตรีประเภทตัวอย่างระนาดเอก ฆ้องวง เครื่องดีดอย่างจะเข้ เครื่องเป่าอย่างเช่น ปี่และเครื่องสีอย่างเช่น ซอด้วง ซออู้ เป็นต้น นอกจากนี้ในลักษณะของเพลงกราวใน ทางเดี่ยวยังเป็นเพลงชั้นสูงของเพลงเดี่ยว ที่ถือว่าเป็นเพลงที่ยาวที่สุด และใช้สมรรถภาพและกลวิธีในการบรรเลงสูง เพราะในเพลงเดี่ยวกราวใน มีทั้งทางหวานทางเก็บ ทางขี้ ผู้บรรเลงต้องอาศัยสติปัญญา และความสามารถในการบรรเลงอย่างสูงด้วย

2. อุตลัทธิทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวใน สามชั้น : กรณีศึกษาพันโทเสนาะ หลวงสุนทร

จากการวิเคราะห์การดำเนินทำนองในทางเดี่ยวระนาดเอกนั้น พบว่าลักษณะการดำเนินทำนองในทางเดี่ยวนั้นได้อาศัยทำนองหลักเป็นเค้าโครงในการดำเนินทำนอง โดยการดำเนินทำนองแบ่งออกเป็น 2 เที้ยว โดยในเที้ยวที่ 1 การดำเนินทำนองเน้นการใช้กลวิธีการบรรเลงแบบสะบัดสะเดาะ ขี้ แล้วบรรเลงเก็บด้วยการใช้สำนวนกลอนระนาดที่หลากหลายโดยเป็นการดำเนินกลอนที่ไม่ซ้ำกัน ส่วนการดำเนินทำนองของระนาดเอกในเที้ยวที่ 2 นั้น พบว่า การดำเนินทำนองมีการใช้กลวิธีพิเศษของทางนี้ คือ การรวบเป็นทำนองที่มีลักษณะการบรรเลงโดยการรวบจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำและเสียงต่ำไปหาเสียงสูงโดยพบได้มากในช่วงท้ายของการบรรเลงแต่ละโยน มีการบรรเลง

แบบที่พันโทเสนาะ หลวงสุนทรเรียกว่า รั้วหวาน มีกลวิธีแบ่งมือสลับซ้ายขวาดำเนินทำนองเลียนแบบเสียงจังหวะกลอง และมีการบรรเลงลูกรั้วที่ยาวกว่าของทางของผู้อื่นเพิ่มเติมเข้ามา ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลวิธีที่เป็นอัตลักษณ์ของเดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวในทางนี้

ข้อเสนอแนะ

ครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ได้ประพันธ์เดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในไว้ให้กับลูกศิษย์ของท่านมากมายหลายทาง ซึ่งแต่ละทางจะมีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่สนใจควรที่จะศึกษาเพลงเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในที่ครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ได้ประพันธ์ไว้ให้กับลูกศิษย์ของท่านคนอื่นๆ เพื่อจะได้ศึกษาความแตกต่าง และกลวิธีในการประพันธ์เพลงเดี่ยวชั้นสูงของครูหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งเป็นผลงานที่ทรงคุณค่าควรแก่การรักษาสืบต่อไป

รายการอ้างอิง

- ชูเกียรติ วงษ์อ่อง. **ดนตรีไทย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ไชยยะ ทางมีศรี. **สัมภาษณ์**. 8 มกราคม 2552.
- เผชิญ กองโชค. **สัมภาษณ์**. 8 มกราคม 2552.
- ธำมภ์ คงอิม . **วิเคราะห์หน้าทับตะโพนและกลองทัดของเพลงชุดโหมโรงเย็น**.
กรุงเทพมหานคร
- นราพงษ์ หลวงสุนทร. **สัมภาษณ์**. 8 มกราคม 2552.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. **ปฐมบทดนตรีไทย**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2550.
- มนตรี ตราโมท. **ศัพท์สังคีต**. กรมศิลปากร.
- สนุ่น หลวงสุนทร. **สัมภาษณ์**. 25 ธันวาคม 2551.
- สุรพล สุวรรณ. **ดนตรีในวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2551.
- เสนาะ หลวงสุนทร. **สัมภาษณ์**. 8 มกราคม 2552.
- เสนาะ หลวงสุนทร. **สัมภาษณ์**. 17 กรกฎาคม 2552.
- อุทัย แก้วละเอียค. **สัมภาษณ์**. 8 มกราคม 2552.

ภาคผนวก

เดี่ยวระนาดเอก เพลงกราวใน สามชั้น

ประโยคที่ 1

-- (क्रम)	- ช้ - ถ้	-[ร้มีร้ค้ถ้]	ช ร้ {ค้ค้ค้}	- มี --	(มีมีมี) - ร้	ค้ ถ้ (ร้ค้ถ้)	- ค้ (ค้ค้ค้)
-- (ครุ้ม)	- ช - ถ	-[ร้มีร้ค้ถ้]	ช ร {คคค}	- มี --	(ถ้ช้มี) - ร้	ค ถ (รคถ)	- ค (คคค)

ประโยคที่ 2

ช้ มี {มมม}	รคกรรม} ช้ถ้	(क्रम) ช้ถ้	[ร้ค้ถ้ช้]-ค้	มี(ช้ถ้ค้)ถ้	ช้(ค้มีมี)ร้	ค้ ถ้(มีร้ค้)	ช้ ค้ {ค้ค้ค้}
ช มี {มมม}	รคกรรม} ชถ	(ครุ้ม) ชถ	[รคทช]-ค	มี(ชถค)ถ	ช(क्रम)ร	ค ถ(มรค)	ช ค {คคค}

ประโยคที่ 3

(ช้ถ้) ค้ มี	(มีร้ค้) ร้ (ร้)	ค้(ค้)ค้(ค้)ค้	ท้(ท้ถ้ช้)มี	(ถ้ช้มี) (มรค)	ร(क्रम)ร	มี ร ค ถ	ค(คคค)ค
(ชถท) ค มี	(มรค) ร (ร)	คท)ค(คทล)	ท(ทลช)มี	(ลชมี) (มีรค)	ร(ครุ้ม)ร	มี ร ค ถ	ค(คคค)ค

ประโยคที่ 4

ช้ มี {มมม}	(क्रम)ช้ ถ้	[ร้มีร้ค้ถ้]-[ช้]	ถ้ช้มีช้}ถ้ ค้	(क्रम)ช้ ถ้	[ค้มีมีมี]-ร้	ค้ ช้ ถ้ [ท้]	ค้(ค้)ค้ช้]-ค้
ช มี {มมม}	(ครุ้ม)ช ถ	[ร้มีร้ค้ถ้]-[ช]	ลชมีช}ถ ค	(ครุ้ม)ช ถ	[क्रमชมี]-ร	ค ช ถ [ท	ค(คคคช)-ค

ประโยคที่ 5

ท้ ถ้ ช้ ร	ช้ ถ้ ท้ [ค้]	ท้(ค้)มีร้ค้ท้	ค้(ค้)ค้(ค้)ช้มี	(ถ้ช้มี) (มรค)	[क्रम]ช-ร	มี ร ค ถ	[คคคค]ช-ค
ท ถ ช ร	ช ถ ท [ค]	ท(ค)มีรคท	ค(ค)ค(ค)ชมี	(ลชมี) (มีรค)	[ครุ้ม]ช-ร	มี ร ค ถ	[คคคค]ช-ค

ประโยคที่ 6

(ทลช)ล ท	(คทล)ท ค	(รคท)ค ร	(มรค)ร มี	(क्रम)ช้ ถ้	[ร้ค้(ค้)ช้]-ร้	มี ร้ ค้ ถ้	[ร้มีร้ค้]-ค้
(ทลช)ล ท	(คทล)ท ค	(รคท)ค ร	(มีรค)ร มี	(ครุ้ม)ช ถ	[รคทลช]-ร	มี ร ค ถ	[ร้มีร้ค้]-ค

ประโยคที่ 7

(ร้(ค้)มี)ร้	มี ร้ มี ค้	ร้ ค้ มี ร้	มี ค้ ร้ ถ้	(ค้(ค้)มี)ร้ ค้	ร้ ถ้ ค้ ช้	ถ้ ช้ ค้ ถ้	ค้ ช้ ถ้ มี
(ร้(ค)มี)ร	มี ร มี ค	ร ค มี ร	มี ค ร ถ	(คคค)ร ค	ร ถ ค ช	ถ ช ค้ ถ	ค้ ช ถ มี

ประโยคที่ 8

(มรด)คํํ	คํํ ฌํ ฌํ ฌํ	(ฌํฌํ)คํํ ฌํ	ฌํ ฌํ ฌํ ฌํ	ฌํ ฌํ ฌํ ฌํ	ม ค ร ฌ	ค ฌ ฌํ ฌ	ฌํ ฌ ม ค
(มฺรค)ค ฌ	ค ฌ ฌ ม	(ฌฌม)ค ฌ	ฌ ม ฌ ฌ	ฌ ม ฌ ฌ	ม ค ร ฌ	ค ฌ ฌ ม	ฌ ฌ ม ค

ประโยคที่ 9

ค ฌ(คคค)	ค ร(คคค)	ค ฌ(คคค)	ร ม(รรร)	ม ฌ(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ฌ(คคค)
ค ฌ(คคค)	ค ร(คคค)	ค ฌ(คคค)	ร ม(รรร)	ม ฌ(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ฌ(คคค)

ประโยคที่ 10

ค ฌ(คคค)	ค ร(คคค)	ค ฌ(คคค)	ร ม(รรร)	ม ฌ(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ฌ(คคค)
ค ฌ(คคค)	ค ร(คคค)	ค ฌ(คคค)	ร ม(รรร)	ม ฌ(มมม)	ร ค(รรร)	ม ร ค ร	ค ฌ(คคค)

ประโยคที่ 11

ม ฌ(มมม)	ม ร(มมม)	ร ค(รรร)	ร ม(รรร)	ฌ ม(ฌฌฌ)	ฌ ฌ(ฌฌฌ)	คํํ ฌ(คํํคํํ)	คํํ ฌ(คํํคํํ)
ม ฌ(มมม)	ม ร(มมม)	ร ค(รรร)	ร ม(รรร)	ฌ ม(ฌฌฌ)	ฌ ฌ(ฌฌฌ)	ค ฌ(คคค)	ค ร(คคค)

ประโยคที่ 12

ม ฌ(มมม)	ม ร(มมม)	ร ค(รรร)	ร ม(รรร)	ค ร ม ม	ฌ ม ฌ ฌ	ค ฌ ค ฌ	ค ฌ ร ค
ม ฌ(มมม)	ม ร(มมม)	ร ค(รรร)	ร ม(รรร)	ค ร ม ม	ฌ ม ฌ ฌ	ค ฌ ค ฌ	ค ฌ ร ค

ประโยคที่ 13

ม ฌ ม ร	ม ฌ(มมม)	(คํํฌ)ค ร ค	ร ม(รรร)	ค ร ม(คํํ)	ฌ(ฌ)ฌ(ฌ)ฌ(ฌ)	คํํ ฌ(คํํคํํ)	คํํ ฌ(คํํคํํ)
ม ฌ ม ร	ม ฌ(มมม)	(คฌ)ค ร ค	ร ม(รรร)	ค ร ม(ค)	ฌ(ฌ)ฌ(ฌ)ฌ(ฌ)	ค ร ม(ค)	ค ฌ(คคค)

ประโยคที่ 14

ม ฌ ม [ร]	ม ฌ(มมม)	(คํํฌ) [มรด]	ค ร ม(ค) [รรร]	ค ร ม ม	ฌ ม ฌ ฌ	ค ฌ ค ฌ	ค ฌ ร ค
ม ฌ ม [ร]	ม ฌ(มมม)	(คฌ) [มรด]	ค ร ม(ค) [รรร]	ค ร ม ม	ฌ ม ฌ ฌ	ค ฌ ค ฌ	ค ฌ ร ค

ประโยคที่ 15

(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค
(ซซซ)ซ ช	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ช	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค

ประโยคที่ 16

(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค
(ซซซ)ซ ช	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ช	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค

ประโยคที่ 17

(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค
(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค	(ซซซ)ซ ม	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ร	(ซซซ)ซ ค

ประโยคที่ 18

ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค	ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค	ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค	ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค
ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค	ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค	ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค	ซ ม ซ ร	ซ ร ซ ค

ประโยคที่ 19

ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค
ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค

ประโยคที่ 20

ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค
ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค	ซ ล ท ค	ท ล ท ค

ประโยคที่ 21

ซ ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ซ ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค
ซ ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ซ ล ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค	ท ค ท ค

ประโยคที่ 22

(ทลซ)ล ท	(คทล)ท ค	(รคท)ค ร	(มรค)ร ม	ฟ ฬ ล ฬ	ค ฬ ล ฬ	ค ร ม ฬ	ฬ ฬ ม ร
(ทลซ)ล ท	(คทล)ท ค	(รคท)ค ร	(มรค)ร ม	ฟ ฬ ล ร	ค ล ซ ฟ	ค ร ม ฬ	ซ ฟ ม ร

ประโยคที่ 30

(พีซั่ม)คั ซั	คั(ลัซัฟ)ร	ฟั ซั ลั ฟั	ซั ฟั ร ด	ซ ล ด ร	ล ด ค ด	ร ด ล ฟั	ด ร ร ร
(ฟซล)ค ซ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ด	ซ ล ด ร	ล ค ค ค	ร ด ล ฟ	ด ร ร ร

ประโยคที่ 31

(พีซั่ม)คั ซั	คั(ลัซัฟ)ร	ฟั ซั ลั ฟั	ซั ฟั ร ด	ซั ลั คั ร	ลั คั คั คั	รั คั ลั ร	คั ร (รัรรั)
(ฟซล)ค ซ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ด	ซ ล ด ร	ล ค ค ค	ร ด ล ฟ	ด ร (ร ร ร)

ประโยคที่ 32

(พีซั่ม)คั ซั	คั(ลัซัฟ)ร	ฟั ซั ลั ฟั	ซั ฟั ร ด	ซ ล ค (ร	คค) ค{คคค}	ร ด ล (ฟั	รค)ร{ร ร ร}
(ฟซล)ค ซ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ด	ซ ล ค (ร	คค) ค{คคค}	ร ด ล (ฟ	รค)ร{ร ร ร}

ประโยคที่ 33

(พีซั่ม)คั ซั	คั(ลัซัฟ)ร	ฟั ซั ลั ฟั	ซั ฟั ร ด	ซั ลั คั ร	คั คั คั คั	รั คั ลั ร	รั รั รั รั
(ฟซล)ค ซ	ค(ลซฟ)ร	ฟ ซ ล ฟ	ซ ฟ ร ด	ซ ล ด ร	ค ค ค ค	ร ด ล ฟ	ร ร ร ร

ประโยคที่ 34

ลั ซั ฟั ล	ค ค ค ค	ล ด ร ฟ	ร ร ร ร	ซั ลั คั ร	คั คั คั คั	รั คั ลั ร	รั รั รั รั
ล ซ ฟ ล	ค ค ค ค	ล ด ร ฟ	ร ร ร ร	ซ ล ด ร	ค ค ค ค	ร ด ล ฟ	ร ร ร ร

ประโยคที่ 35

ลั ซั ฟั ล	ค ค ค ค	ล ด ร ฟ	ร ร ร ร	ลั ทั ร ม	รั รั รั รั	ทั ลั ซั ม	ร ร ร ร
ล ซ ฟ ล	ค ค ค ค	ล ด ร ฟ	ร ร ร ร	ล ท ร ม	ร ร ร ร	ท ล ซ ม	ร ร ร ร

ประโยคที่ 36

ล ท ร ม	ร ร ร ร	ท ลั ซั ม	ร ร ร ร	ลั ทั ร (ม	ร(ท)ร{ร ร ร}	ท ลั ซั ม	ซั ร {ร ร ร}
ล ท ร ม	ร ร ร ร	ท ล ซ ม	ร ร ร ร	ล ท ร (ม	รท)ร{ร ร ร}	ท ล ซ ม	ซ ร {ร ร ร}

ประโยคที่ 37

ล ท ร(ม	รท)ร{รรร}	ทํ ลํ ชํ ม	ชํ ร {รรร}	ช ร ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ค ร ม ร	ชํ ร ม ฟํ
ลํ ทํ ร(ม	รท)ร{รรร}	ท ล ช ม	ช ร {รรร}	ช ร ม ร	ช ฟ ม ร	ค ร ม ร	ช ร ม ฟ

ประโยคที่ 38

ค ร ม ร	ชํ ร ม ฟํ	ค ร ม ฟํ	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ลํ ชํ ร	ชํ ฟํ ม ร	ค ช ค ร	ชํ ร ม ฟํ
ค ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ล ช ร	ช ฟ ม ร	ค ช ค ร	ช ร ม ฟ

ประโยคที่ 39

ค ร ม ร	ชํ ร ม ฟํ	ค ร ม ฟํ	ชํ ฟํ ม ร	ช ร ม ร	ชํ ร ม ฟํ	ค ร ม ฟํ	ชํ ฟํ ม ร
ค ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร

ประโยคที่ 40

ชํ ลํ ชํ ร	ชํ ร ม ฟํ	ค ร ม ฟํ	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ร ม ร	ชํ ร ม ฟํ	ค ร ม ฟํ	ชํ ฟํ ม ร
ช ล ช ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ร ม ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร

ประโยคที่ 41

ชํ ลํ ชํ ร	ชํ ร ม ฟํ	ค ร ม ฟํ	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ค ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ค ฟํ ม ร
ช ล ช ร	ช ร ม ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ค ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ค ฟ ม ร

ประโยคที่ 42

ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร	ชํ ฟํ ม ร
ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร	ช ฟ ม ร

ประโยคที่ 43

(ชลท)ร[ม	ชํลํทํรํลํชํ[ม	รท)(ลํชํม)(ทํ	ลํชํ)(มํรํท) ลํ	ร ฟํ ม ร	ล ร ม ฟํ	ลํ(ทํลํฟํ)ม	ลํ ฟํ ม ร
(ชลท)ร[ม	ชลททลช[ม	รท)(ลชม)(ท	ลช)(มํรํท) ล	ร ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล(ทลฟ)ม	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 44

(ซ้ล้ท้)ค้(ม้)	ร้ค้(ร้ค้ท้)(ม้)	ร้ค้(ร้ค้ท้)(ค้)	ท้ล้(ท้ล้ซ้)ล้	(ร้มฟ้)ซ้(ล้)	ซ้ฟ้(ซ้ฟ้ม)(ล้)	ซ้ฟ้(ซ้ฟ้ม)(ฟ้)	มร้(มรค)ร
(ซลท)ค(ม)	รค(รคท)(ม)	รค(รคท)(ค)	ทล(ทลซ)ล	(ร้มฟ)ซ(ล)	ซฟ(ซฟม)(ล)	ซฟ(ซฟม)(ฟ)	มร้(มรค)ร

ประโยคที่ 45

(คทล)ค ท	ร ค ม ร	ฟ้ ม ซ้ ฟ้	ล้ ซ้ ท้ ล้	ร้ ท้ ล้ ฟ้	ท้ ล้ ฟ้ ม	ล้ ฟ้ ม ร	ฟ้ ม ร ท
(คทล)ค ท	ร ค ม ร	ฟ ม ซ ฟ	ล ซ ท ล	ร้ ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

ประโยคที่ 46

ร ม ร ฟ	ม ล้ ฟ้ ท้	ล้ ค้ ท้ ร้	ค้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ล ฟ ท	ล ค ท ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 47

ล ฟ ล ท	ร(ทรม)ร	ล ร ม ฟ้	ล้(ฟ้ล้ท้)ล้	ร้ ท้ ล้ ฟ้	ท้ ล้ ฟ้ ม	ล้ ฟ้ ม ร	ฟ้ ม ร ท
ล ฟ ล ท	ร(ทรม)ร	ล ร ม ฟ	ล(ฟลท)ล	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

ประโยคที่ 48

ร ม ร ฟ้	ม ฟ้ ล้ ท้	ค้ ร้ ม้ ร้	ค้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 49

ซ ล ท ร	ล ท{ททท}	ร ล ท ร	ล ท{ททท}	ซ ล ท ม	{ซซซ}ม ซ	ล ท ร ล	ร ท{ททท}
ซ ล ท ร	ล ท{ททท}	ร ล ท ร	ล ท{ททท}	ซ ล ท ซ	{ซซซ}ซ ซ	ล ท ร ล	ร ท{ททท}

ประโยคที่ 50

ล ท ร ม	ซ้ ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ฟ้ ซ้	ฟ้ ซ้ ล้ ม	ฟ้ ซ้ ล้ ซ้	ท้ ล้ ท้ ซ้	ล้ ท้ ล้ ท้
ล ท ร ม	ซ ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ฟ ซ	ฟ ซ ล ม	ฟ ซ ล ซ	ท ล ท ซ	ล ท ล ท

ประโยคที่ 51

ม ฟื ลั ฟื	ท ลั ฟื ท	ลั ท รื ท	ม รื ท ม	รื ท ลั ฟื	ท ลั ฟื ม	ลั ฟื ม ร	ฟื ม ร ท
มู ฟ ล ฟ	ท ล ฟ ท	ล ท ร ท	ม ร ท ม	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

ประโยคที่ 52

ร ท ล ช	ร ช ล ท	ร ม ร ท	ร ม ฟื ช	ฟื ช ลั ม	ฟื ช ลั ช	ท ลั ท ช	ลั ท ลั ท
ร ท ล ช	ช ช ล ท	ร ม ร ท	ร ม ฟ ช	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท

ประโยคที่ 53

ร ม ฟื ลั	ม ฟ {ฟฟฟ}	ลั ม ฟื ลั	ม ฟ {ฟฟฟ}	ร ม ฟื ท	{รรร}ท ร	ม ฟื ลั ม	ลั ฟ {ฟฟฟ}
ร ม ฟ ล	ม ฟ {ฟฟฟ}	ล ม ฟ ล	ม ฟ {ฟฟฟ}	ร ม ฟ ท	{รรร}ท ร	ม ฟ ล ม	ล ฟ {ฟฟฟ}

ประโยคที่ 54

ม ฟื ลั ท	รื ท ลั ฟ	ลั ท ลั ฟ	ลั ฟื ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฟ	ช ลั ท ลั
มู ฟ ล ท	ร ท ล ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฟ	ช ล ท ล

ประโยคที่ 55

ม ท คั ม	ล คั ท ล	คั ท คั ล	ท คั ท คั	ลั ท คั ร	ม ร คั ท	คั ร ม ร	คั ท ล ฟ
ม ท ค ม	ล ค ท ล	ค ท ค ล	ท ค ท ค	ล ท ค ร	ม ร ค ท	ค ร ม ร	ค ท ล ฟ

ประโยคที่ 56

ลั ฟื ม ร	ล ร ม ฟ	ลั ท ลั ฟ	ลั ฟื ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฟ	ช ลั ท ลั
ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฟ	ช ล ท ล

ประโยคที่ 57

(ทลั)ร ท	ร ลั ท ฟ	(ลลั)ท ล	ท ฟ ลั ม	(ฟฟ)ลั ฟ	ลั ม ฟ ร	(มม)ฟ ม	ฟ ร ม ท
(ทล)ร ท	ร ล ท ฟ	(ลล)ท ล	ท ฟ ล ม	(ฟฟ)ล ฟ	ล ม ฟ ร	(มม)ฟ ม	ฟ ร ม ท

ประโยคที่ 58

ร ม ร ฟ	ม ล ี ฟ ี ท	ล ี ค ี ท ี ร	ค ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ี ท ี ล ี ฟ	ล ี ฟ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ล ี ฟ ท	ล ค ท ร	ค ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 59

ฟ ี ม ร ล	ร ม ฟ ี ช	ฟ ี ม ร ช	ท ี ล ี ร ี ท	(ม ี ม ี)ม ี ท	(ร ี ร ี)ร ี ล	ช ี ม ช ี ล	ท ี ล ี ร ี ท
ฟ ม ร ล	ร ม ฟ ช	ฟ ม ร ช	ท ล ร ท	(ม ม ม)ม ท	(ร ร ร)ร ล	ช ม ช ล	ท ล ร ท

ประโยคที่ 60

ช ี ล ี ช ี ท	ล ี ร ี ท ี ม	ท ี ร ี ท ี ม	ท ี ร ี ล ี ท	ร ี ม ี ร ี ท	ร ี ท ี ล ี ช	ฟ ี ม ร ม	ฟ ี ช ี ล ี ท
ช ล ช ท	ล ร ท ม	ท ร ท ม	ท ร ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ช	ฟ ม ร ม	ฟ ช ล ท

ประโยคที่ 61

(ฟ ี ฟ ี)ฟ ี ล	(ฟ ี ฟ ี)ฟ ี ท	(ล ี ล ี)ล ี ร	(ท ี ท ี)ท ี ม	(ท ี ท ี)ท ี ร	(ท ี ท ี)ท ี ม	ท ี ร ี ท ี ม	ท ี ม ี ร ี ท
(ฟ ฟ)ฟ ล	(ฟ ฟ)ฟ ท	(ล ล)ล ร	(ท ท)ท ม	(ท ท)ท ร	(ท ท)ท ม	ท ร ท ม	ท ม ร ท

ประโยคที่ 62

ร ี ท ี ล ี ช	ร ช ี ล ี ท	ร ี ม ี ร ี ท	ร ี ท ี ล ี ช	ฟ ี ช ี ล ี ม	ฟ ี ช ี ล ี ช	ท ี ล ี ท ี ช	ล ี ท ี ล ี ท
ร ท ล ช	ร ช ล ท	ร ม ร ท	ร ท ล ช	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ช	ท ล ท ช	ล ท ล ท

ประโยคที่ 63

ค ี ท ี ล ี ม	ล ี ท ี ค ี ร	ค ี ม ี ค ี ร	ค ี ท ี ล ี ฟ	ท ี ล ี ท ี ฟ	ล ี ม ี ฟ ร	ม ี ร ี ม ี ท	ร ี ล ี ท ี ฟ
ค ท ล ม	ล ท ค ร	ค ม ค ร	ค ท ล ฟ	ท ล ท ฟ	ล ม ฟ ร	ม ร ม ท	ร ล ท ฟ

ประโยคที่ 64

ร ี ท ี ร ี ล	ท ี ฟ ี ล ี ม	ท ี ล ี ท ี ฟ	ล ี ม ี ฟ ร	ฟ ี ช ี ล ี ม	ฟ ี ช ี ล ี ฟ	ช ี ล ี ท ี ช	ล ี ท ี ค ี ท
ร ท ร ล	ท ฟ ล ม	ท ล ท ฟ	ล ม ฟ ร	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ฟ	ช ล ท ช	ล ท ค ท

ประโยคที่ 65

ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ค้ ม้ ท้	ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ท้ ม้ ค้	ม้ ค้ ท้ ฟ้
ม ท ม ค	ม ท ม ล	ม ค ม ท	ม ท ม ล	ม ท ม ค	ม ท ม ล	ม ท ม ค	ม ล ท ฟ

ประโยคที่ 66

ล้ ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร	ล ร ค ท	ล้ ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ซ้ ล้ ท้ ล้
ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ค ท	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ซ ล ท ล

ประโยคที่ 67

ท้ ล้ ร้ ท้	ร้ ล้ ท้ ฟ้	ล้ ฟ้ ท้ ล้	ท้ ฟ้ ล้ ม	ฟ้ ม ล้ ฟ้	ล้ ม ฟ้ ร	ม ร ฟ้ ม	ฟ้ ร ม ท
ท ล ร ท	ร ล ท ฟ	ล ฟ ท ล	ท ฟ ล ม	ฟ ม ล ฟ	ล ม ฟ ร	ม ร ฟ ม	ฟ ร ม ท

ประโยคที่ 68

ร ม ร ฟ้	ม ฟ้ ล้ ท้	ค้ ร้ ม้ ร้	ค้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ค้ ร้ ม้ ร้	ค้ ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 69

ท ล ค ท	ร ค ม ร	ฟ้ ม ซ้ ฟ้	ล้ ซ้ ท้ ล้	ร้ ท้ ล้ ฟ้	ท้ ล้ ฟ้ ม	ล้ ฟ้ ม ร	ฟ้ ม ร ท
ท ล ค ท	ร ค ม ร	ฟ ม ซ ฟ	ล ซ ท ล	ร้ ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

ประโยคที่ 70

ร ม ร ฟ้	ม ฟ้ ล้ ท้	ค้ ร้ ม้ ร้	ค้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	ค้ ร้ ม้ ร้	ค้ ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 71

ซ ล ท ร	ล ท ร ม	ท ร ม ซ้	ร ม ซ้ ล้	ร ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร
ซ ล ท ร	ล ท ร ม	ท ร ม ซ	ร ม ซ ล	ร ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 72

ซ้ ล้ ท้ ค้	ร้ ม้ ร้ ค้	ซ้ ล้ ท้ ค้	ร้ ค้ ท้ ล้	ร ฟ้ ม ร	ล ร ม ฟ้	ล้ ท้ ล้ ฟ้	ล้ ฟ้ ม ร
ซ ล ท ค	ร ม ร ค	ซ ล ท ค	ร ค ท ล	ร ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 73

ลี้ดี้ที้ลี้	มลี้ที้ลี้	รี้มี้รี้ลี้	ที้ลี้รี้มี้	ฟี้มี้รี้ฟี้	มี้รี้ลี้มี้	รี้ลี้ที้รี้	ลี้ที้ลี้ที้
ลคทล	มุลทค	รมรด	ทครม	ฟมรฟ	มรคม	รดทร	คทลท

ประโยคที่ 74

ร ม ร ฟี้	ม ฟี้ ลี้ ที้	ลี้ รี้ มี้ รี้	ลี้ ที้ ลี้ ฟี้	มี้ รี้ ที้ ลี้	รี้ ที้ ลี้ ฟี้	ที้ ลี้ ฟี้ ม	ลี้ ฟี้ ม ร
รุมรุฟ	มฟลท	ครมร	คทลฟ	มรทล	รทลฟ	ทลฟม	ลฟมรุ

ประโยคที่ 75

รี้ ที้ ลี้ ฟี้	ที้ ลี้ ฟี้ ม	ลี้ ฟี้ ม ร	ฟี้ ม ร ท	ร ท ล ฟ	ฟ ฟ ล ท	ล ท ร ม	ฟี้ ม ร ท
รทลฟ	ทลฟม	ลฟมรุ	ฟมรุท	รทลฟ	ฟฟลท	ลทรม	ฟมรุท

ประโยคที่ 76

ร ม ฟี้ ช้	ลี้ ช้ ฟี้ ม	ฟี้ ช้ ลี้ ช้	ฟี้ ม ร ท	ร ม ร ฟี้	ม ฟี้ ลี้ ที้	ลี้ ที้ รี้ มี้	ที้ มี้ รี้ ที้
รุมฟช	ลชฟม	ฟชลช	ฟมรุท	รุมรุฟ	มฟลท	ลทรม	ทมรท

ประโยคที่ 77

รี้ ที้ ลี้ ฟี้	ที้ ลี้ ฟี้ ม	ลี้ ฟี้ ม ร	ฟี้ ม ร ท	ร ท ล ฟ	ฟ ฟ ล ท	ล ท ร ม	ฟี้ ม ร ท
รทลฟ	ทลฟม	ลฟมรุ	ฟมรุท	รทลฟ	ฟฟลท	ลทรม	ฟมรุท

ประโยคที่ 78

ร ม ฟี้ ช้	ลี้ ช้ ฟี้ ม	ฟี้ ช้ ลี้ ช้	ฟี้ ม ร ท	ร ม ร ฟี้	ม ฟี้ ลี้ ที้	ลี้ ที้ รี้ มี้	ที้ มี้ รี้ ที้
รุมฟช	ลชฟม	ฟชลช	ฟมรุท	รุมรุฟ	มฟลท	ลทรม	ทมรท

ประโยคที่ 79

ลี้ ฟี้ ม ร	ฟี้ ม ร ท	ล ฟ ล ท	ล ท ร ท	ลี้ ฟี้ ม ร	ฟี้ ม ร ท	ลี้ ฟี้ ลี้ ที้	ลี้ ที้ รี้ ที้
ลฟมรุ	ฟมรุท	ลฟลท	ลทรท	ลฟมรุ	ฟมรุท	ลฟลท	ลทรท

ประโยคที่ 80

ลัฟมร	ฟมรท	ลฟลท	ลทรท	ลัฟมร	ฟมรท	ลัฟลัท	ลัทรัท
ลฟมรุ	ฟมรุท	ลฟลุท	ลทรุท	ลฟมรุ	ฟมรุท	ลฟลท	ลทรท

ประโยคที่ 81

มฟลัท	ลัทรัท	ลัฟลัท	ลัทรัท	มฟลัท	ลัทรัท	ลัฟลัท	ลัทรัท
มฟลท	ลทรท	ลฟลท	ลทรท	มฟลท	ลทรท	ลฟลท	ลทรท

ประโยคที่ 82

ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ล	ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ล	ทลัซล	ทลัทร
รรรท	รรรท	รรรท	รรรล	รรรท	รรรล	ทลซล	ทลทร

ประโยคที่ 83

ม่ม่ม	ร็ร็ร็ท	ม่ม่ม	ร็ร็ร็ล	ม่ม่ม	ร็ร็ร็ล	ทลัซล	ทลัทร
มมมท	รรรท	มมมท	รรรล	มมมท	รรรล	ทลซล	ทลทร

ประโยคที่ 84

ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ล	ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ล	ทลัซล	ทลัทร
รรรท	รรรท	รรรท	รรรล	รรรท	รรรล	ทลซล	ทลทร

ประโยคที่ 85

ม่ม่ม	ร็ร็ร็ท	ม่ม่ม	ร็ร็ร็ล	ม่ม่ม	ร็ร็ร็ล	ทลัซล	ทลัทร
มมมท	รรรท	มมมท	รรรล	มมมท	รรรล	ทลซล	ทลทร

ประโยคที่ 86

ร็ร็ร็ท	ร็ร็ร็ล	ทลัซล	ทลัทร	ม่ม่ม	ร็ร็ร็ล	ทลัซล	ทลัทร
รรรท	รรรล	ทลซล	ทลทร	มมมท	รรรล	ทลซล	ทลทร

ประโยคที่ 87

รื รื รื ทิ	รื รื รื ติ	ทื ตื ชื ตื	ทื ตื รื ทิ	มื มื มื ทิ	รื รื รื ตื	ทื ตื ชื ตื	ทื ตื รื ทิ
ร ร ร ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท	ม ม ม ท	ร ร ร ต	ท ต ช ต	ท ต ร ท

ประโยคที่ 88

รื ทื รื ฟิ	ลื ฟิ รื ทิ	รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ	รื ทื รื ฟิ	ลื ฟิ รื ทิ	รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ
ร ท ร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ท ร ต	ท ต ฟ ท	ร ท ร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ท ร ต	ท ต ฟ ท

ประโยคที่ 89

รื ทื รื ฟิ	ลื ฟิ รื ทิ	รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ	รื ทื รื ฟิ	ลื ฟิ รื ทิ	รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ
ร ท ร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ท ร ต	ท ต ฟ ท	ร ท ร ฟ	ล ฟ ร ท	ร ท ร ต	ท ต ฟ ท

ประโยคที่ 90

รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ	รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ	รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ	รื ทื รื ตื	ทื ตื ฟิ ทิ
ร ท ร ต	ท ต ฟ ท	ร ท ร ต	ท ต ฟ ท	ร ท ร ต	ท ต ฟ ท	ร ท ร ต	ท ต ฟ ท

ประโยคที่ 90

รื มื รื ตื	รื มื รื ทิ	รื มื รื ตื	รื มื รื ทิ	รื ตื รื ทิ	รื ตื รื ทิ	รื ตื รื ทิ	รื ตื รื ทิ
ร ม ร ต	ร ม ร ท	ร ม ร ต	ร ม ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท	ร ต ร ท

ประโยคที่ 91

รื ทื ลื ฟิ	ทื ตื ฟิ ม	ลื ฟิ ม ร	ฟิ ม ร ต	ท ต ค ต	ท ค ท ค	ร ค ฟิ ค	ร ม ฟิ ม
ร ท ล ฟ	ท ต ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ต	ท ต ค ต	ท ค ท ค	ร ค ฟ ค	ร ม ฟ ม

ประโยคที่ 92

ฟิ ม ฟิ ร	ม ฟิ ม ฟิ	ชื ฟิ ทื ฟิ	ชื ตื ทื ตื	ชื ตื ทื มื	รื ทื ตื ชื	ร ม ฟิ ชื	ลื ชื ฟิ ม
ฟ ม ฟ ร	ม ฟ ม ฟ	ช ฟ ท ฟ	ช ต ท ต	ช ต ท ม	ร ท ล ช	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม

ประโยคที่ 93

รื ทื ลื ฟิ	ทื ตื ฟิ ม	ลื ฟิ ม ร	ฟิ ม ร ต	ท ต ค ต	ท ค ท ค	ร ค ฟิ ค	ร ม ฟิ ม
ร ท ล ฟ	ท ต ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ต	ท ต ค ต	ท ค ท ค	ร ค ฟ ค	ร ม ฟ ม

ประโยคที่ 101

ซั่มรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ชลชท	ลทรม	รมซั่ม	ทั่มซั่ม
ชมรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ชลชท	ลทรม	รมซั่ม	ทลชม

ประโยคที่ 102

รั่มรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ซั่มรท	ลทรม	รมซั่ม	ทั่มซั่ม
รมรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ชมรท	ลทรม	รมซั่ม	ทลชม

ประโยคที่ 103

ซั่มรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ชลชท	ลทรม	รมซั่ม	ทั่มซั่ม
ชมรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ชลชท	ลทรม	รมซั่ม	ทลชม

ประโยคที่ 104

รั่มรท	ทั่มซั่ม	รทรม	รมซั่ม	รทลช	ทลชม	ลทรม	รมซั่ม
รั่มรท	ทั่มซั่ม	รทรม	รมซั่ม	รทลช	ทลชม	ลทรม	รมซั่ม

ประโยคที่ 105

รั่มรท	ทั่มซั่ม	รทรม	รมซั่ม	รทลช	ทลชม	ลทรม	รมซั่ม
รั่มรท	ทั่มซั่ม	รทรม	รมซั่ม	รทลช	ทลชม	ลทรม	รมซั่ม

ประโยคที่ 106

ลทรม	รมซั่ม	รทรม	รมซั่ม	ลทรม	รมซั่ม	รทรม	รมซั่ม
ลทรม	รมซั่ม	รทรม	รมซั่ม	ลทรม	รมซั่ม	รทรม	รมซั่ม

ประโยคที่ 107

ซั่มรท	ซั่มรท	ซั่มรท	ซั่มรท	ซั่มรท	ซั่มรท	ซั่มรท	ซั่มรท
ชชชช	ชชชช	ชชชช	ชชชช	ชชชช	ชชชช	ชชชช	ชชชช

ประโยคที่ 108

ซั่มรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ชลชท	ลทรม	ทรมซั่ม	รมซั่ม
ชมรท	มรทล	รทลช	ทลชม	ชลชท	ลทรม	ทรมซั่ม	รมซั่ม

ประโยคที่ 116

รื ดั ทัด	ซั ดั ทัด	รื ดั ทัด	ซั ดั ทัด	รื ดั ทัด	ซั ดั ทัด	รื ดั ทัด	ซั ดั ทัด
ร ด ทล	ซ ด ทล	ร ด ทล	ซ ด ทล	ร ด ทล	ซ ด ทล	ร ด ทล	ซ ด ทล

ประโยคที่ 117

รื ดั ทัด	รื ดั ทัด	รื ดั ทัด	รื ดั ทัด	รื ดั ทัด	รื ดั ทัด	รื ดั ทัด	รื ดั ทัด
ร ด ทล	ร ด ทล	ร ด ทล	ร ด ทล	ร ด ทล	ร ด ทล	ร ด ทล	ร ด ทล

ประโยคที่ 118

มื ทัด มื	ลั ดั ทัด	คั ทัด คั	ทัด ทัด	ลั ทัด รั	มื รั ดั ทัด	คั รั มื รั	คั ทัด ลั ฟ
ม ท ค ม	ล ด ทล	ค ท คล	ท ด ทค	ล ท คร	ม รั ด ท	ค รั ม รั	ค ท ล ฟ

ประโยคที่ 119

ลั ฟ ม รั	ล ร ม ฟ	ลั ทัด ลั ฟ	ลั ฟ ม รั	ค ร ม ท	ค ร ม รั	ฟ ม ฟ รั	ม ฟ ม ฟ
ล ฟ ม รั	ล รั ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รั	ค รั ม ท	ค รั ม รั	ฟ ม ฟ รั	ม ฟ ม ฟ

ประโยคที่ 120

ท ค ม ค	ฟ ม ลั ฟ	ม ฟ ลั ฟ	ทัด ฟ ท	ลั ทัด รั	มื รั ดั ทัด	คั รั มื รั	คั ทัด ลั ฟ
ท ค ม ค	ฟ ม ล ฟ	ม ฟ ล ฟ	ท ล ฟ ท	ล ท คร	ม รั ด ท	ค ร ม รั	ค ท ล ฟ

ประโยคที่ 121

ลั ฟ ม รั	ล ร ม ฟ	ลั ทัด ลั ฟ	ลั ฟ ม รั	ค ร ม ท	ค ร ม รั	ฟ ม ฟ รั	ม ฟ ม ฟ
ล ฟ ม รั	ล รั ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม รั	ค รั ม ท	ค รั ม รั	ฟ ม ฟ รั	ม ฟ ม ฟ

ประโยคที่ 122

ลั ลั ลั ฟ	ลั ลั ลั ม	ฟ ม ร ม	ฟ ม ลั ฟ	รั ทัด รั ลั	ทัด ฟ ลั ม	ฟ ม ร ม	ฟ ม ลั ฟ
ล ล ล ฟ	ล ล ล ม	ฟ ม รั ม	ฟ ม ล ฟ	ร ท ร ล	ท ฟ ล ม	ฟ ม รั ม	ฟ ม ล ฟ

ประโยคที่ 130

ต้ ตั ร ร	ต้ ตั ฟ ฟ	ต้ ตั ม ม	ต้ ตั ร ร	ต้ ตั ฟ ฟ	ต้ ตั ม ม	ต้ ตั ร ร	ต้ ตั ฟ ฟ
ถ ถ ร รุ	ถ ถ ฟ ฟ	ถ ถ ม มุ	ถ ถ ร รุ	ถ ถ ฟ ฟ	ถ ถ ม มุ	ถ ถ ร รุ	ถ ถ ฟ ฟ

ประโยคที่ 131

ต้ ตั ร ร	ต้ ตั ฟ ฟ	ต้ ตั ม ม	ต้ ตั ร ร	ต้ ตั ฟ ฟ	ต้ ตั ม ม	ต้ ตั ร ร	ต้ ตั ม ม
ถ ถ ร รุ	ถ ถ ฟ ฟ	ถ ถ ม มุ	ถ ถ ร รุ	ถ ถ ฟ ฟ	ถ ถ ม มุ	ถ ถ ร รุ	ถ ถ ม มุ

ประโยคที่ 132

ต้ ร ตั ฟ	ต้ ม ตั ร	ต้ ฟ ตั ม	ต้ ร ตั ฟ	ต้ ร ตั ฟ	ต้ ม ตั ร	ต้ ฟ ตั ม	ต้ ร ตั ม
ถ ร ถ ฟ	ถ ม ถ ร	ถ ฟ ถ ม	ถ ร ถ ฟ	ถ ร ถ ฟ	ถ ม ถ ร	ถ ฟ ถ ม	ถ ร ถ ม

ประโยคที่ 133

ต้ ร ตั ฟ	ต้ ม ตั ร	ต้ ฟ ตั ม	ต้ ร ตั ฟ	ต้ ร ตั ฟ	ต้ ม ตั ร	ต้ ฟ ตั ม	ต้ ร ตั ม
ต้ ร ตั ฟ	ต้ ม ตั ร	ต้ ฟ ตั ม	ต้ ร ตั ฟ	ต้ ร ตั ฟ	ต้ ม ตั ร	ต้ ฟ ตั ม	ต้ ร ตั ม

ประโยคที่ 134

ฟ ม ตั ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ตั ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ตั ช	ฟ ม ร ม	ฟ ม ตั ช	ฟ ม ร ม
ฟ ม ถ ช	ฟ ม ร มุ	ฟ ม ถ ช	ฟ ม ร มุ	ฟ ม ถ ช	ฟ ม ร มุ	ฟ ม ถ ช	ฟ ม ร มุ

ประโยคที่ 135

ต้ ช ฟ ม	ต้ ช ฟ ม	ต้ ช ฟ ม	ต้ ช ฟ ม	ต้ ช ฟ ม	ต้ ช ฟ ม	ต้ ช ฟ ม	ต้ ช ฟ ม
ถ ช ฟ มุ	ถ ช ฟ มุ	ถ ช ฟ มุ	ถ ช ฟ มุ	ถ ช ฟ มุ	ถ ช ฟ มุ	ถ ช ฟ มุ	ถ ช ฟ มุ

ประโยคที่ 136

ช้ ตั ช้ ม	ช้ ม ร ค	ช ล ท ค	ท ค ร ม	ร ม ช้ ตั	ค้ ตั ช้ ม	ค้ ช้ ม ร	ช้ ม ร ค
ช ล ช มุ	ช ม ร คุ	ช ล ท คุ	ท ค ร มุ	ร มุ ช ล	ค ล ช มุ	ล ช มุ รุ	ช มุ ร คุ

ประโยคที่ 137

ช ค ร ม	ช้ ร ม ช้	ร ม ช้ ต้	ค้ ช้ ต้ ค้	ช้ ต้ ค้ ร้	ม้ ค้ ร้ ม้	ช้ ต้ ค้ ร้	ม้ ค้ - ค้*
ชค รุ มุ	ช รุ มุ ช	รุ มุ ช ล	ค ช ล ค	ช ล ค ร	ม ค ร ม	ช ล ค ร	ม ค - -

ประโยคที่ 138

_____	_____	_____	_____ → ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*

ประโยคที่ 139

{-คค}คค	ร ม - ม*	_____	_____	_____	_____ → มุ*	--- มุ*	--- มุ*
{ค- -}ช-	- ท - -						

ประโยคที่ 140

{- รุรุ}รุรุ	มุ ช - ช*	_____	_____	_____	_____ → ุ*	--- ุ*	--- ุ*
{รุ- -}ล-	- รุ - -						

ประโยคที่ 141

{-มม}มม	ช้ ต้ - ต้*	_____	_____	_____	_____ → ล*	--- ล*	--- ล*
{ม- -}ท-	- ม - -						

ประโยคที่ 142

{-ชช}ชช	ล ค - ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*	--- ค*
{ช- -}รุ-	มุ ช - -						

ประโยคที่ 143

{-คค}คค	ค ค ร ม	{-รร}รร	ร ร ม ช้	{-มม}มม	ม ม ช้ ต้	{-ช้ช้}ช้ช้	ต้ ค้ - ค้*
{ค- -}ช-	ช - - ท	{ร- -}ล-	ล - - ร	{ม- -}ท-	ท - - ม	{ช้--} ร-	มุ ช - -

ประโยคที่ 144

--- คํ*	--- คํ*	รํ - มํ รํ*	-- คํ*รํ*	--- รํ	-- คํ* คํ*	คํ - รํ คํ*	-- คํ*คํ*
		- คํ --				- คํ --	

ประโยคที่ 145

--- คํ	-- คํ* ฃ*	คํ - คํ คํ*	-- ฃ*คํ*	--- คํ	-- ฃ* ม*	ฃ - คํ ฃ*	-- ม*ฃ*
		- ฃ --				- ม --	

ประโยคที่ 146

--- ฃ	-- ม* ร*	ม - ฃ ม*	-- ร*ม*	ม - ฃ ม*	-- ร*ม*	ม - ฃ ม*	-- ร*ม*
		- ร --		- ร --		- ร --	

ประโยคที่ 147

-- ฃ ม*	-- ฃ ม*	-- ฃ ม*	-- ฃ ม*	--- ม*	-ม*ร*ค*	--- ค*	---ค*
- ร --	- ร --	- ร --	- ร --				

ประโยคที่ 148

	ฃฃ} ฃ ฃ	- ฃ ฃ ฃ	--- ฃ*		รํรํ} รํ รํ	- รํ รํ รํ	--- ม*
	{ ฃ รํ	- รํ - รํ			{ รํ คํ	- คํ - คํ	

ประโยคที่ 149

	ฃฃ} ฃ ฃ	- ฃ ฃ ฃ	--- ค*		ฃฃ} ฃ ฃ	- ฃ ฃ ฃ	--- ฃ*
	{ ฃ รํ	- รํ - รํ			{ ฃ รํ	- รํ - รํ	

ประโยคที่ 150

			▶ ฃ*				▶ ค*

ประโยคที่ 151

			▶ คํ*				▶ ร*

ประโยคที่ 152

			→ ร็*				→ ม*

ประโยคที่ 153

			→ ม*	--- ม*	--- ม*	--- ม*	--- ม*

ประโยคที่ 154

- ร็* - ม*	- ร็* - ม*	- ร็* - ม*	- ร็* - ม*	--- ม*	- ม* - ม*	- ม* - ม*	--- ค*
				-- ร็ -	ร็ - ร็ -	ร็ - ร็ -	

ประโยคที่ 155

--- ค*	-- ค ร็*	- ค* - ร็*	- ค* - ร็*	--- ร็*	- ร็* - ร็*	- ร็* - ร็*	-- ค*ค*
	- ถ --			-- ค -	ค - ค -	ค - ค -	

ประโยคที่ 156

--- ฌ*	- ค - ค*	--- ฌ*	- ค - ค*	-- ค ค*	-- ค ค*	-- ค*ค*	-- ฌ*ม*
				- ฌ --	- ฌ --	- ฌ --	

ประโยคที่ 157

--- ร*	- ฌ - ม*	--- ร*	- ฌ - ม*	-- ฌ ม*	-- ฌ ม*	-- ฌ ม*	-- ร*ค*
				- ร --	- ร --	- ร --	

ประโยคที่ 158

--- ค*			→ ฌ	----	----	----	----
	ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค	----	----	----	----

ประโยคที่ 166

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -

ประโยคที่ 167

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -

ประโยคที่ 168

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -

ประโยคที่ 169

ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	ม ค ม ค	- ค - ค
ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ร ร ร ร	- ช - -

ประโยคที่ 170

ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค
ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	ช ล ท ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค

ประโยคที่ 171

ช*ล*ท*ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	ช*ล*ท*ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค
- - - ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค	- - - ค	ท ล ท ค	ท ล ร ค	ท ล ท ค

ประโยคที่ 172

ท ช ล ท	ค ล ท ค	ร ท ค ร	ม ค ร ม	ฟ ช ล ร	ค ล ช ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร
ท ช ล ท	ค ล ท ค	ร ท ค ร	ม ค ร ม	ฟ ช ล ร	ค ล ช ฟ	ค ร ม ฟ	ช ฟ ม ร

ประโยคที่ 173

คํํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ - ํ*
ค ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ ํ	ค ํ ํ - -

ประโยคที่ 174

_____	_____	_____	→ ํ*	_____	_____	_____	→ ํ*

ประโยคที่ 175

_____	_____	_____	→ ํ*	_____	_____	_____	→ ํ*

ประโยคที่ 176

--- ํ*	--- ํ*	--- ํ*	--- ํ*	--- ํ*	- ํ* - ํ*	--- ํ*	- ํ* - ํ*

ประโยคที่ 177

- ํ* ํ* ํ*	- ํ* ํ* ํ*	- ํ* ํ* ํ*	- ํ* ํ* ํ*	--- ํ*	--- ํ*	_____	→ ํ*

ประโยคที่ 178

--- ํ*	--- ํ*	--- ํ*	ํ* ํ* ํ* ํ*	--- ํ*	ํ* ํ* ํ* ํ*	ํ* ํ* ํ* ํ*	ํ* ํ* ํ* ํ*

ประโยคที่ 179

-- ํ* ํ*	- ํ* ํ*	_____	→ ํ*	_____	_____	_____	→ ํ*

ประโยคที่ 180

- ํ - ํ*	--- ํ*	-- ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	- ํ - ํ*	--- ํ*	-- ํ ํ	ํ ํ ํ ํ
	- ํ --	-- ํ ํ	ํ ํ ํ ํ		- ํ --	-- ํ ํ	ํ ํ ํ ํ

ประโยคที่ 181

- คื - คื*	--- คื*	-- คื คื	คื คื คื คื	- คื - ฌุ*	--- ฌุ*	-- คื ฌุ	คื ฌุ คื ฌุ
	- ฌุ --	-- คื คื	คื คื คื คื		- ฌุ --	-- ฌุ ฌุ	ฌุ ฌุ ฌุ ฌุ

ประโยคที่ 182

- ฌุ - ฌุ*	--- ฌุ*	-- ฌุ ฌุ	ฌุ ฌุ ฌุ ฌุ	- ฌุ - ฌุ*	--- ฌุ*	_____	_____ → ฌุ*
	- ฌุ --	-- ฌุ ฌุ	ฌุ ฌุ ฌุ ฌุ		- ฌุ --		

ประโยคที่ 183

- มื - ฌุ*	--- ฌุ*	-- มื ฌุ	มื ฌุ มื ฌุ	- ฌุ - คื*	--- คื*	-- ฌุ คื	ฌุ คื ฌุ คื
	- คื --	-- ฌุ ฌุ	ฌุ ฌุ ฌุ ฌุ		- คื --	-- คื คื	คื คื คื คื

ประโยคที่ 184

- คื - คื*	--- คื*	-- คื คื	คื คื คื คื	- คื - ฌุ*	--- ฌุ*	-- คื ฌุ	คื ฌุ คื ฌุ
	- ฌุ --	-- คื คื	คื คื คื คื		- ฌุ --	-- ฌุ ฌุ	ฌุ ฌุ ฌุ ฌุ

ประโยคที่ 185

- ฌุ - ฌุ*	--- ฌุ*	-- ฌุ ฌุ	ฌุ ฌุ ฌุ ฌุ	- ฌุ - ฌุ*	--- ฌุ*	_____	_____ → ฌุ*
	- ฌุ --	-- ฌุ ฌุ	ฌุ ฌุ ฌุ ฌุ		- ฌุ --		

ประโยคที่ 186

- มื - ฌุ*	คื*คื*คื ฌุ*	คื*คื*มื ฌุ	-- คื*คื*	- คื - คื*	ฌุ*ฌุ*ฌุ คื*	ฌุ*ฌุ*ฌุ คื	-- ฌุ*ฌุ*
			คื คื - -				ฌุ ฌุ - -

ประโยคที่ 187

- คื - ฌุ*	ฌุ*ฌุ*ฌุ ฌุ*	ฌุ*ฌุ*คื ฌุ	-- ฌุ*ฌุ*	- มื - ฌุ*	คื*คื*คื ฌุ*	คื*คื*มื ฌุ	-- คื*คื*
			ฌุ ฌุ - -				คื คื - -

ประโยคที่ 188

- ตั - ตั*	ซั*ฟั*ซั* ตั*	ซั*ฟั*ซั* ตั*	-- ซั*ฟั*	- ตั - ซั*	ฟั*ร*ฟั* ซั*	ฟั*ร*ตั* ซั*	-- ฟั*ร*
			ซั* ฟั - -				ฟั ร - -

ประโยคที่ 189

----	ฟั - ฟั ฟั*	--- ซั*	ตั* ซั* ฟั* ตั*	----	ฟั - ฟั ฟั*	--- ซั*	ตั* ซั* ฟั* ตั*
----	- ฟ - -	-- ซ -		----	- ฟ - -	-- ซ -	

ประโยคที่ 190

----	ฟั - ฟั ฟั*	--- ซั*	ตั* ซั* ฟั* ตั*	----	ฟั - ฟั ฟั*	--- ซั*	ตั* ซั* ฟั* ตั*
----	- ฟ - -	-- ซ -		----	- ฟ - -	-- ซ -	

ประโยคที่ 191

--- ร*	- ฟั* ซั* ตั*	-- (ริ*ตั* -	ตั* - ฟั* ซั*	-- ซั* ตั*	-- ฟั* ซั*	ฟั*ร*ตั* ซั*	ฟั - ฟั* ร*
	ค - - -	--- ตั*)	- ร - -	- ฟั - -	- ร - -		- ร

ประโยคที่ 192

- ร* - -	(ตั*ซั* - ซั* ตั*	-- (ริ*ตั* -	ตั* - ฟั* ซั*	-- ซั* ตั*	-- ฟั* ซั*	ฟั*ร*ตั* ซั*	ฟั - ฟั* ร*
	- ฟั) - -	--- ตั*)	- ร - -	- ฟั - -	- ร - -		- ร

ประโยคที่ 193

- ร* - -	(คซ - ซ ล*	-- (รค -	ค - ฟ ซ*	-- ซ ล*	-- ฟ ซ*	ฟ*ร*ค ซ	ฟ - ฟ* ร*
	- ฟ) - -	--- ค)	- ร - -	- ฟ - -	- ร - -		- ร

ประโยคที่ 194

- ร* - -	(คซ - ซ ล*	-- (รค -	ค - ฟ ซ*	-- ซ ล*	-- ค ท*	-- ท ค*	-- ค ร*
	- ฟ) - -	--- ค)	- ร - -	- ฟ - -	- ซ - -	- ค - -	- ท - -

ประโยคที่ 195

--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*
----	-- ุ -	----	-- ุ -	----	----	----	----

ประโยคที่ 196

--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*
----	-- ุ -	----	-- ุ -	----	----	----	----

ประโยคที่ 197

--- ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*	-- ุ้ ร*	--- ร*	-- ุ้ ร*	-- ุ้ ร*	-- ุ้ ร*
-- ุ -	-- ุ -	----	----	-- ุ -	-- ุ -	----	----

ประโยคที่ 198

--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*	--- ร*
-- ุ -	-- ุ -	-- ุ -	-- ุ -	-- ุ -	-- ุ -	-- ุ -	-- ุ -

ประโยคที่ 199

- ร*- -	ร ม*- -	ช ร*- -	ร ม*- -	- ร*- -	ร ม*- -	ช ร*- -	ร ม*- -
--- ุ	--- ร	--- ุ	--- ร	--- ุ	--- ร	--- ุ	--- ร

ประโยคที่ 200

คื ุ*- -	ช ค*- -	ช ร*- -	ร ม*- -	คื ุ*- -	ช ค*- -	ช ร*- -	ร ม*- -
--- ม	--- ุ	--- ุ	--- ร	--- ม	--- ุ	--- ุ	--- ร

ประโยคที่ 201

ช ร*- -	ร ม*- -	ช ร*- -	ร ม*- -	ช ร*- -	ร ม*- -	ช ร*- -	ร ม*- -
--- ุ	--- ร	--- ุ	--- ร	--- ุ	--- ร	--- ุ	--- ร

ประโยคที่ 202

ร - ร ร*	-- ร ร*	-- ร ร*	-- ร ร*	- ร - -	กวาดลง	กวาดขึ้น	--- ร
- ุ - -	- ุ - -	- ุ - -	- ุ - -	- ุ - -		--- ุ	--- ุ

ประโยคที่ 203

ลทคร	ทคมีฟ	คมีฟล	มฟลท	รฟฟร	ฟรฟฟ	ทลทฟ	รฟฟร
ลทคร	ทคมีฟ	คมีฟล	มฟลท	มมมม	มมมม	ลลลล	มมมม

ประโยคที่ 204

ลทคร	มฟมร	ลทคร	มรคท	รฟฟร	ฟรฟฟ	ทลทฟ	รฟฟร
ลทคร	มฟมร	ลทคร	มรคท	มมมม	มมมม	ลลลล	มมมม

ประโยคที่ 205

ทลคท	รคมีร	ฟิมซฟ	ลซลล	รลลฟ	ทลฟม	ลฟมร	ฟมรท
ทลคท	คคมีร	มมฟฟ	ซซลล	รทลฟ	ทลฟม	ลฟมร	ฟมรท

ประโยคที่ 206

รมรฟ	มฟลท	คมีร	คทลฟ	ลฟมร	ลรคท	ลลลล	ลฟมร
รุมรฟ	มฟลท	คมีร	คทลฟ	ลฟมร	ลรคท	ลลลล	ลฟมร

ประโยคที่ 207

ทลคท	รคมีร	ฟิมซฟ	ลซลล	รลลฟ	ทลฟม	ลฟมร	ฟมรท
ทลคท	คคมีร	มมฟฟ	ซซลล	รทลฟ	ทลฟม	ลฟมร	ฟมรท

ประโยคที่ 208

รมรฟ	มฟลท	คมีร	คทลฟ	ลฟมร	ลรคท	ลลลล	ลฟมร
รุมรฟ	มฟลท	คมีร	คทลฟ	ลฟมร	ลรคท	ลลลล	ลฟมร

ประโยคที่ 209

ชททท	ชททท	ชททท	ชททท	มทชท	มททช	มททช	ทชทท
ลลลล	ลลท-	ลลลล	ลลท-	รลลล	รลลล	รลลล	ลลลล

ประโยคที่ 210

ล ท ร ม	ช ม ร ท	ร ม ร ล	ร ม ฟ ษ์	ฟ ษ์ ล ้ม	ฟ ษ์ ล ั ษ์	ท ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ
ล ุ คุ ฤ มุ	ช ุ มุ ฤ ทุ	ร ุ มุ ฤ ตุ	ร ุ มุ ฬ ษ	ฬ ษ ล มุ	ฬ ษ ล ษ	ท ล ท ษ	ล ท ล ท

ประโยคที่ 211

ร ุ ฬ ั ฬ -	ฬ ุ ฬ ั ฬ ั ฬ	ช ุ ฬ ั ฬ ั ฬ -	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ
ม ม ล -	ม ม ม ล ท	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ -	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ร ท ล ฬ	ท ล ฬ ม	ล ฬ ม ุ ฤ	ฬ ม ุ ฤ ทุ

ประโยคที่ 212

ม ท ท ษ	ท ษ ท ท	ท ม ม ท	ม ท ท ษ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ
ร ุ ฤ ฤ ฤ	ล ุ ล ุ ล ุ ล	ล ุ ฤ ฤ ฤ	ร ุ ฤ ฤ ฤ	ฬ ุ ฤ มุ ฬ	ช ุ มุ ฬ ษ	ล ฬ ษ ล	ท ษ ล ท

ประโยคที่ 213

ร ุ ฬ ั ฬ ั ฬ	ร ุ ฬ ั ฬ ั ฬ	ร ุ ฬ ั ฬ ั ฬ	ร ุ ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ
ม ม ม ม	ม ม ฬ -	ม ม ม ม	ม ม ฬ -	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ม ม ม ม

ประโยคที่ 214

ม ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ค ร ม ท	ค ร ม ร	ล ร ม ฬ	ช ั ฬ ั ฬ ั ฬ
มุ ฬ ล ท	ร ท ล ฬ	ล ท ล ฬ	ล ฬ ม ุ ฤ	ค ุ ฤ ม ุ ทุ	ค ุ ฤ ม ุ ฤ	ค ุ ฤ ม ุ ฬ	ช ล ท ล

ประโยคที่ 215

ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ
ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ม ม ม ม	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ร ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ร ั ฬ ั ฬ ั ฬ

ประโยคที่ 216

ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ล ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ม ฬ ั ฬ ั ฬ	ฬ ั ฬ ั ฬ ั ฬ	ม ร ม ฬ	ม ฬ ั ฬ ั ฬ
ม ร ท ล	ร ท ล ฬ	ท ล ฬ ม	ล ฬ ม ุ ฤ	มุ ฬ ษ ล	ท ล ษ ฬ	มุ ฤ ม ุ ฬ	มุ ฬ ษ ล

ประโยคที่ 217

ท่ ลี่ รี่ ที่	รี่ ลี่ ที่ ฟี่	ลี่ ฟี่ ที่ ลี่	ที่ ฟี่ ลี่ ม	ฟี่ ม ลี่ ฟี่	ลี่ ม ฟี่ ร	ม ร ฟี่ ม	ฟี่ ร ม ท
ลี่ ลี่ ที่ ที่	ที่ ที่ ลี่ ลี่	ฟี่ ฟี่ ลี่ ลี่	ลี่ ลี่ ฟี่ ฟี่	ม ม ฟี่ ฟี่	ฟี่ ฟี่ ม ม	ร ร ม ม	ม ม ร ร

ประโยคที่ 218

ร ม ร ฟี่	ม ฟี่ ลี่ ที่	คี่ รี่ มี่ รี่	คี่ ที่ ลี่ ฟี่	ลี่ ฟี่ ม ร	ล ร ม ฟี่	ลี่ ที่ ลี่ ฟี่	ลี่ ฟี่ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	คี่ รี่ มี่ รี่	คี่ ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 219

ท ล ค ท	ร ค ม ร	ฟี่ ม ชี่ ฟี่	ลี่ ชี่ ที่ ลี่	รี่ ที่ ลี่ ฟี่	ที่ ลี่ ฟี่ ม	ลี่ ฟี่ ม ร	ฟี่ ม ร ท
ล ล ท ท	ค ค ร ร	ม ม ฟี่ ฟี่	ชี่ ชี่ ลี่ ลี่	ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท

ประโยคที่ 220

ร ม ร ฟี่	ม ฟี่ ลี่ ที่	คี่ รี่ มี่ รี่	คี่ ที่ ลี่ ฟี่	ลี่ ฟี่ ม ร	ล ร ม ฟี่	ลี่ ที่ ลี่ ฟี่	ลี่ ฟี่ ม ร
ร ม ร ฟ	ม ฟ ล ท	คี่ รี่ มี่ รี่	คี่ ท ล ฟ	ล ฟ ม ร	ล ร ม ฟ	ล ท ล ฟ	ล ฟ ม ร

ประโยคที่ 221

ช ท ร ท	ช ท ท ท	ล ท ร ท	ช ท ท ท	ม ท ช ท	ม ท ท ช	ม ท ท ช	ท ช ท ท
ล ล ล ล	ล ล ท -	ล ล ล ล	ล ล ท -	ร ร ร ร	ร ร ร ล	ร ร ร ล	ล ล ล ล

ประโยคที่ 222

ฟี่ ร ฟี่ ฟี่	ท ล ค ท	ม ร ม ท	ช ท ท ช	ฟ ร ฟ ฟ	ช ม ช ช	ล ฟ ล ล	ท ช ท ท
ม ม ม ม	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ล ล ล ล	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ช	ล ล ล ล

ประโยคที่ 223

ฟ ท ท ฟ	ท ฟ ท ท	ท ม ม ท	ม ท ม ม	รี่ ที่ รี่ ลี่	ที่ ฟี่ ลี่ ม	ลี่ ฟี่ ลี่ ม	ฟี่ ร ม ท
ล ล ล ล	ล ล ล ล	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ที่ ที่ ที่ ที่	ลี่ ลี่ ฟี่ ฟี่	ฟี่ ฟี่ ฟี่ ฟี่	ม ม ร ร

ประโยคที่ 224

ม ท ท ซ	ท ซ ท ท	ท ม ม ท	ม ท ท ซ	ฟ ี ร ม ฟ	ซ ึ ม ฟ ึ ซ	ล ึ ฟ ึ ซ ึ ล	ท ึ ซ ึ ล ึ ท
ร ร ร ร	ด ด ด ด	ร ร ร ร	ร ร ร ร	ม ม ม ม	ฟ ี ฟ ี ฟ ี	ซ ึ ซ ึ ซ ึ	ล ึ ล ึ ล ึ

ประโยคที่ 225

ร ฟ ึ ล ึ ฟ	ร ฟ ี ฟ ี	ร ฟ ึ ล ึ ฟ	ร ฟ ี ฟ ี	ท ึ ฟ ี ร ฟ	ท ึ ฟ ี ฟ ี	ท ึ ฟ ี ฟ ี	ฟ ี ร ฟ ี
ม ม ม ม	ม ม ฟ -	ม ม ม ม	ม ม ฟ -	ล ึ ล ึ ม ม	ล ึ ล ึ ล ึ ม	ล ึ ล ึ ล ึ ม	ม ม ม ม

ประโยคที่ 226

ด ึ ล ึ ด ึ ด	ฟ ี ท ึ ท ึ ฟ	ท ึ ล ึ ท ึ ฟ	ร ฟ ี ฟ ี	ร ฟ ี ฟ ี	ฟ ี ร ฟ ี	ฟ ี ล ึ ล ึ ฟ	ล ึ ฟ ี ล ึ ล ึ
ท ึ ท ึ ท ึ	ล ึ ล ึ ล ึ	ล ึ ล ึ ล ึ	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ม ซ ึ ซ ึ ซ ึ	ซ ึ ซ ึ ซ ึ

ประโยคที่ 227

ม ึ ล ึ ม ึ ล	ม ึ ท ึ ม ึ ล	ม ึ ด ึ ร ึ ท	ม ึ ล ึ ม ึ ล	ม ึ ล ึ ม ึ ล	ม ึ ท ึ ม ึ ล	ม ึ ด ึ ม ึ ท	ด ึ ล ึ ท ึ ฟ
ล ึ ล ึ ล ึ	ด ึ ท ึ ท ึ	ล ึ ด ึ ร ึ	ท ึ ล ึ ล ึ	ด ึ ล ึ ล ึ	ด ึ ท ึ ท ึ	ล ึ ด ึ ด ึ	ท ึ ท ึ ล ึ

ประโยคที่ 228

ด ึ ล ึ ด ึ	ฟ ี ท ึ ท ึ ฟ	ท ึ ล ึ ท ึ ฟ	ร ฟ ี ฟ ี	ร ฟ ี ฟ ี	ฟ ี ร ฟ ี	ฟ ี ล ึ ล ึ ฟ	ล ึ ฟ ี ล ึ ล ึ
ท ึ ท ึ ท ึ	ล ึ ล ึ ล ึ	ล ึ ล ึ ล ึ	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ม ซ ึ ซ ึ ซ ึ	ซ ึ ซ ึ ซ ึ

ประโยคที่ 229

ท ึ ล ึ ร ึ ท	ร ึ ล ึ ท ึ ฟ	ล ึ ฟ ึ ท ึ ล	ท ึ ฟ ึ ซ ม	ฟ ม ล ฟ	ล ม ฟ ร	ม ร ฟ ม	ฟ ร ม ท
ล ึ ล ึ ท ึ	ท ึ ท ึ ล ึ	ฟ ี ฟ ึ ล ึ	ล ึ ล ึ ฟ ี	ม ม ฟ ี	ฟ ี ฟ ี ม	ร ร ม ม	ม ม ร ร

ประโยคที่ 230

ร ร } ร - ร	ท ึ ท ึ } ท - ท	ล ล } ล - ล	ฟ ี } ฟ - ฟ	ร ฟ ี ฟ ี	ฟ ี ร ฟ ี	ท ึ ล ึ ท ึ	ร ฟ ี ฟ ี
{ ร ร	{ ท ึ ท	{ ล ล	{ ฟ ฟ	ม ม ม ม	ม ม ม ม	ล ึ ล ึ ล ึ	ม ม ม ม

ประโยคที่ 231

ท ล ด ท	ร ด ม ร	ฟ ี ม ซ ึ ฟ	ล ึ ซ ึ ท ึ ล	ร ึ ท ึ ร ึ ล	ท ึ ฟ ึ ล ึ ม	ล ึ ฟ ึ ล ึ ม	ฟ ี ร ม ท
ล ล ท ท	ด ค ร ร	ม ม ฟ ี	ซ ึ ซ ึ ล ึ ล	ท ึ ท ึ ท ึ	ล ึ ล ึ ฟ ี	ฟ ี ฟ ี ฟ ี	ม ม ร ร

ประโยคที่ 232

รร} รี - รี่	ท้ท้}ท้- ท้	ลล} ล้-ล้	ฟ้ฟ้}ฟ้-ฟ้	ล้ฟ้ มร	ล ร มฟ้	ล้ท้ ล้ฟ้	ล้ฟ้ มร
{ร ร	{ท้ ท	{ล ล	{ฟ้ ฟ	ลฟ มร	ล ร มฟ	ลท ลฟ	ลฟ มร

ประโยคที่ 233

ชทรทช	มรฟ้ล้	ฟ้ร ฟ	ม้ร้ค้ท้	รฟ้ฟ้ร	ฟ้รฟ้ฟ้	ท้ล้ท้ฟ้	รฟ้ฟ้ร
ลล ร ลล	มมม ล	มม ฟ	มรคท	มมมม	มมมม	ล้ล้ล้ล้	มมมม

ประโยคที่ 234

ล้ท้ค้ร้	ม้ฟ้ม้ร้	ล้ท้ค้ร้	ม้ร้ค้ท้	รฟ้ฟ้ร	ฟ้รฟ้ฟ้	ช้ล้ท้ฟ้	รฟ้ฟ้ร
ลทคร	มฟ มร	ลทคร	มร้ค้ท้	มมมม	มมมม	ล้ล้ล้ล้	มมมม

ประโยคที่ 235

ลค้ท้ล้	มล้ท้ค้	ร้ม้ร้ค้	ท้ค้ร้ฟ้	ม้ร้ค้ร้	ม้ท้ค้ร้	ล้ท้ค้ร้	ม้ร้ค้ท้
ลคทล	มุลทค	ร มรล	ทครฟ	มรคร	มทคร	ลทคร	มรคท

ประโยคที่ 236

ฟ้รฟ้ฟ้	ท้ฟ้ท้ท้	ค้ล้ล้ค้	ฟ้ช้ท้ฟ้	ม้ค้ม้ท้	ค้ล้ท้ฟ้	ท้ล้ท้ฟ้	รฟ้ฟ้ร
มมมม	ล้ล้ล้ล้	ท้ท้ท้ท้	ล้ล้ล้ล้	ค้ค้ค้ค้	ท้ท้ล้ล้	ล้ล้ล้ล้	มมมม

ประโยคที่ 237

ร้ท้ล้ฟ้	ท้ล้ฟ้ม	ล้ฟ้มร	ฟ้มรท	มม}ม-ฟ* {ม ท	-ล-ท*	-ร-ม*	-ร-ท*
รทลฟ	ทลฟม	ลฟมร	ฟมรท	{ม ท	-ม--	-ล--	-ล--

ประโยคที่ 238

ร ม ฟ้ช้	ล้ช้ฟ้ม	ฟ้ช้ล้ช้	ฟ้มรท	มม}ม-ฟ* {ม ท	-ล้-ท้*	-ร้-ม้*	-ร้-ท้*
ร ม ฟ้ช	ลชฟม	ฟชลช	ฟมรท	{ม ท	-ม--	-ล้--	-ล้--

ประโยคที่ 239

รื ทำ ลั ฟั	ทำ ลั ฟั ม	ลั ฟั ม ร	ฟั ม ร ท	ม ม ม } ม - ฟั *	- ล - ท *	- ร - ม *	- ร - ท *
ร ท ล ฟ	ท ล ฟ ม	ล ฟ ม ร	ฟ ม ร ท	{ ม ท	- ม - -	- ล - -	- ล - -

ประโยคที่ 240

ร ม ฟั ชั	ลั ชั ฟั ม	ฟั ชั ลั ชั	ฟั ม ร ท	ม ม } ม - ฟั *	- ลั - ท *	- รั - ม *	- รั - ท *
ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ท	{ ม ท	- ม - -	- ลั - -	- ลั - -

ประโยคที่ 241

- ลั - ฟั *	- ร - ม *	- ฟั - ม *	- ร - ท *	- ม - ฟั *	- ล - ท *	- ร - ม *	- ร - ท *
- ม - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ล - -	- ล - -

ประโยคที่ 242

- ฟั - ฟั *	- ร - ม *	- ฟั - ม *	- ร - ท *	- ม - ฟั *	- ลั - ท *	- รั - ม *	- รั - ท *
- ค - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ลั - -	- ลั - -

ประโยคที่ 243

- ลั - ฟั *	- ร - ม *	- ฟั - ม *	- ร - ท *	- ม - ฟั *	- ล - ท *	- ร - ม *	- ร - ท *
- ม - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ล - -	- ล - -

ประโยคที่ 244

- ฟั - ฟั *	- ร - ม *	- ฟั - ม *	- ร - ท *	- ม - ฟั *	- ลั - ท *	- รั - ม *	- รั - ท *
- ค - -	- ล - -	- ค - -	- ล - -	- ท - -	- ม - -	- ลั - -	- ลั - -

ประโยคที่ 245

ลั ฟั ลั ม	ฟั ร ม ท	ฟ ท ท ฟ	ท ฟ ท ท	ลั ฟั ลั ม	ฟั ร ม ท	ฟั ม ลั ฟั	ทำ ลั รั ทำ
ฟั ฟั ฟั ฟั	ม ม ร ร	ล ล ล ล	ล ล ล ล	ฟั ฟั ฟั ฟั	ม ม ร ร	ม ม ฟั ฟั	ลั ลั ทำ ทำ

ประโยคที่ 246

ลืฬลืฬ	ฬรฬร	ฬทฬท	ทฬทท	ลืฬลืฬ	ฬรฬร	ฬฬลืฬ	ทลืฬท
ฬฬฬฬ	มมมม	ลลลล	ลลลล	ฬฬฬฬ	มมมม	มมฬฬ	ลลลล

ประโยคที่ 247

ฬฬลืฬ	ทลืฬท	ฬฬลืฬ	ทลืฬท	ฬฬลืฬ	ทลืฬท	ฬฬลืฬ	ทลืฬท
มมฬฬ	ลลลล	มมฬฬ	ลลลล	มมฬฬ	ลลลล	มมฬฬ	ลลลล

ประโยคที่ 248

รืรืรืล	รืรืรืท	รืรืรืล	รืรืรืท	รลลล	รลลล	รลลล	รลลล
รรรร	รรรร	รรรร	รรรร	รลลล	รลลล	รลลล	รลลล

ประโยคที่ 249

รลลล	ลลฬฬ	ลฬฬร	ฬฬรล	ทลลล	ทลทล	รลฬฬ	รฬฬฬ
รทลฬ	ทลฬฬ	ลฬฬร	ฬฬรล	ทลลล	ทลทล	รลฬฬ	รฬฬฬ

ประโยคที่ 250

ฬฬฬร	มฬฬฬ	ซฬฬท	ซลลล	ซลลล	รลลล	รฬฬฬ	ลลฬฬ
ฬฬฬร	มฬฬฬ	ซฬฬท	ซลลล	ซลลล	รลลล	รฬฬฬ	ลลฬฬ

ประโยคที่ 251

รลลล	ลลฬฬ	ลฬฬร	ฬฬรล	ทลลล	ทลทล	ทลทล	รฬ - ม*
รทลฬ	ทลฬฬ	ลฬฬร	ฬฬรล	ทลลล	ทลทล	ทลทล	รฬ - -

ประโยคที่ 252

			▶ม*				▶ล*

ประโยคที่ 253

			→ ถี่*				→ ร*

ประโยคที่ 254

			→ รี่*				→ ม*

ประโยคที่ 255

			→ รี่*	--- มี*	--- มี*	--- มี*	--- มี*

ประโยคที่ 256

--- มี*	- ไร่ ถี่* ร ---	-- (มี รี่ - --- รี่)	รี่ - ไร่ ถี่* - ม ---	-- ถี่* - ไร่ ---	-- ไร่ ถี่* - ม ---	ไร่*ม*รี่* ---	ไร่ - ไร่* - ม
---------	---------------------	--------------------------	---------------------------	----------------------	------------------------	-------------------	-------------------

ประโยคที่ 257

- ม* ---	(รี่* - ถี่* - ไร่) ---	-- (มี รี่ - --- รี่)	รี่ - ไร่ ถี่* - ม ---	-- ถี่* - ไร่ ---	-- ไร่ ถี่* - ม ---	ไร่*ม*รี่* ---	ไร่ - ไร่* - ม
----------	----------------------------	--------------------------	---------------------------	----------------------	------------------------	-------------------	-------------------

ประโยคที่ 258

- ม* ---	(ม* - ล* - ร) ---	-- (มี ร - --- ร)	ร - ล* - ม ---	-- ล* - ร ---	-- ร* - ม ---	ร*ม*ล* ---	ร - ร* - ม
----------	----------------------	----------------------	-------------------	------------------	------------------	---------------	---------------

ประโยคที่ 259

- ม* ---	(ม* - ล* - ร) ---	-- (มี ร - --- ร)	ร - ล* - ม ---	-- ล* - ร ---	-- ร* - ม ---	ร*ม*ล* ---	ร - ร* - ม
----------	----------------------	----------------------	-------------------	------------------	------------------	---------------	---------------

ประโยคที่ 260

- ร* - ล*	- ร* - ร*	- ม* - ร*	- ล* - ม*	- ร* - ล*	- ร* - ร*	- ม* - ร*	- ล* - ม*

ประโยคที่ 261

--- ม*	- ฌุ - ฌุ*	→	ค*-ค -ค*	--- ค*	- ฌุ - ฌุ*	→	ม*-ม-ม*
	- ฌ - -		ค		- ฌ - -		ม

ประโยคที่ 262

--- ม*	- ฌุ - ฌุ*	→	ค*-ค -ค*	--- ค*	- ฌุ - ฌุ*	→	ม*-ม-ม*
	- ฌ - -		ค		- ฌ - -		ม

ประโยคที่ 263

กวาดลง	กวาดขึ้น	กวาดลง	กวาดขึ้น	กวาดลง	กวาดขึ้น	กวาดลง	กวาดขึ้น
--- รุ	--- ฌ	--- รุ	--- มุ	--- รุ	--- ฌ	--- รุ	--- มุ

ประโยคที่ 264

ฌุ ฌุ ฌุ ร	ฌุ ฌุ ฌุ ม	ฌุ ฌุ ฌุ ร	ฌุ ฌุ ฌุ ม	ฌุ ร ฌุ ม	ฌุ ร ฌุ ม	ฌุ ร ฌุ ม	ฌุ ร ฌุ ม
ฌ ฌ ฌ รุ	ฌ ฌ ฌ มุ	ฌ ฌ ฌ รุ	ฌ ฌ ฌ มุ	ฌ รุ ฌ มุ	ฌ รุ ฌ มุ	ฌ รุ ฌ มุ	ฌ รุ ฌ มุ

ประโยคที่ 265

-ทท}ท ท	-ลล}ล ล	-ฌฌ}ฌ ฌ	-มม}ม ม	๗๓ - ร	๓๗๓ ร ม	ค ม - ฌุ	ม ค ม ฌุ ล
{ท ท -	{ล ล -	{ฌ ฌ -	{ม ม -	ล ล - รุ	ล ล ล รุ ม	ร รุ - ฌุ	ร รุ ร ฌ ล

ประโยคที่ 266

ริ ทั ล ฌุ	ร ฌุ ทั ทั	ค ุ ริ ค ุ ทั	ล ุ ทั ค ุ ม	ริ ค ุ ทั ค ุ	ริ ล ุ ทั ค ุ	ฌุ ล ุ ทั ค ุ	ริ ค ุ ทั ล ุ
ร ท ล ฌ	รุ ฌ ล ท	ค ร ค ท	ล ท ค ม	ร ค ท ค	ร ล ท ค	ฌ ล ท ค	ร ค ท ล

ประโยคที่ 267

ม ุ ริ ุ ม ุ ทั	ริ ุ ฌุ ทั ล ุ	ทั ุ ม ุ ล ุ ฌุ	ล ุ ุ ริ ุ ฌุ ม	ฌุ ุ ค ุ ม ุ ร	ฌุ ุ ม ุ ร ค	ฌ ล ท ค	ท ล - ล*
ม ร ม ท	ร ฌ ท ล	ท ม ล ฌ	ล รุ ฌ มุ	ฌ ค มุ รุ	ฌ มุ รุ ค	ฌ ล ุ ุ ุ ุ	ท ลุ -

ประโยคที่ 268

_____	→ ร*	_____	→ ร*	_____	→ ม*	_____	→ ม*

ประโยคที่ 269

_____	→ ช*	_____	→ ช*	_____	→ ก*	_____	→ ก*
						ค ค ค ค	ค ค ค ค

ประโยคที่ 270

--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค
--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค	--- ค

ประโยคที่ 271

ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค	ค ค ค ค
ร ค ร ค	ร ค ร ค	ร ค ร ค	ร ค ร ค	ร ค ร ค	ร ค ร ค	ร ค ร ค	ร ค ร ค

ประโยคที่ 272

ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค
	ค	ค	ค ค		ค	ค	ค ค

ประโยคที่ 273

	ค	ค	ค ค		ค	ค	ค ค
ร ค ท ค	ร ค ท ค	ร ค ท ค	ร ค ท ค	ร ค ท ค	ร ค ท ค	ร ค ท ค	ร ค ท ค

ประโยคที่ 274

ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค	ร ค ค ค
	ค	ค	ค ค		ค	ค	ค ค

ประโยคที่ 275

	ถึ	ถึ	ถึ ถึ		ถึ	ถึ	ถึ ถึ
รตทต	รตทต	ซตทต	รตทต	ซตทต	รตทต	ซตทต	รตทต

ประโยคที่ 276

รึถึ ทัถึ	รึถึ ทัถึ	ซึถึ ทัถึ	รึถึ ทัถึ		ถึ	ถึ	ถึ ถึ
	ถ	ถ	ถ ถ	รตทต	รตทต	ซตทต	รตทต

ประโยคที่ 277

รึถึ ทัถึ	รึถึ ทัถึ	ซึถึ ทัถึ	รึถึ ทัถึ		ถึ	ถึ	ถึ ถึ
	ถ	ถ	ถ ถ	รตทต	รตทต	ซตทต	รตทต

ประโยคที่ 278

รึถึ ทัถึ	ถึถึถึถึ	รึถึ ทัถึ	ถึถึถึถึ	รึถึ ทัถึ	ถึถึถึถึ	รึถึ ทัถึ	ถึถึถึถึ
ถถถถ	รตทต	ถถถถ	รตทต	ถถถถ	รตทต	ถถถถ	รตทต

ประโยคที่ 279

รึถึ ทัถึ	รึถึ ทัถึ	รึถึ ทัถึ	รึถึ ทัถึ	คึถึคึถึ	คึถึคึถึ	คึถึคึถึ	คึถึคึถึ
รตทต	รตทต	รตทต	รตทต	ทททท	ทททท	ทททท	ทท ถ

ประโยคที่ 280

มึ ทัถึมึ	ถึถึ ทัถึ	คึ ทัถึคึ	ทัถึ ทัถึ	ฟึ ทัถึฟึ	ทัถึฟึ ทัถึ	คึถึคึคึ	ฟึ ทัถึฟึ
มทตม	ถตทต	คทตค	ทตทต	ถึถึถึถึ	ถึถึถึถึ	ทัถึ ทัถึ	ถึถึถึถึ

ประโยคที่ 281

มึริ ทัถึ	ริ ทัถึฟึ	ทัถึฟึม	ถึฟึมร	คคคค	รทรร	มคมม	ฟึรฟึฟึ
มรทต	รทตฟ	ทตฟม	ถฟมร	ทททท	คคคค	รรรร	มมมม

ประโยคที่ 282

คค} ม-ม	คค} ฟ-ฟ	มม} ล-ล	ฟฟ} ท-ท	ลล} ร-ร	มร} ค-ค	คร์} ม-ม	ค} ล-ล
{ค ม	{ค ฟ	{ม ล	{ฟ ท	ลทคร	มรคท	ครมร	คทลฟ

ประโยคที่ 283

ล} ฟ-ม	ล} ร-ม	ล} ล-ล	ล} ฟ-ม	ค} ร-ม	ค} ร-ม	ฟ} ม-ฟ	ม} ฟ-ฟ
ลฟม	ลรุม	ลลล	ลฟม	ครุม	ครุม	ฟมฟ	มฟ-

ประโยคที่ 284

_____	_____ → ล*	_____	_____ → ล*	_____	_____ → ท*	_____	_____ → ท*

ประโยคที่ 285

_____	_____ → ร*	_____	_____ → ร*	_____	_____ → ม*	_____	_____ → ม*

ประโยคที่ 286

--- ม*	--- ม*	--- ม*	--- ม*	--- ร*	--- ม*	--- ร*	--- ม*

ประโยคที่ 287

--- ม*	- ร* - ม*	- ร* - ม*	- ร* - ม*	--- ม*	- ม* - ม*	- ม* - ม*	-- ร* ท*
				-- ร -	ร - ร -	ร - ร -	

ประโยคที่ 288

--- ล*	- ร - ท*	--- ล*	- ร - ท*	-- ร ท*	-- ร ท*	-- ร ท*	-- ล* ฟ*
				- ล - -	- ล - -	- ล - -	

ประโยคที่ 296

ดํดํดํ	ดํดํดํฟ	ดํดํดํม	ดํดํดํร	ดํฟดํฟ	ดํมดํม	ดํรดํร	ดํฟดํฟ
ดดดร	ดดดฟ	ดดดม	ดดดร	ฟฟฟฟ	มมมม	รรรร	ฟฟฟฟ

ประโยคที่ 297

ดํดํดํ	ดํดํดํฟ	ดํดํดํม	ดํดํดํร	ดํฟดํฟ	ดํมดํม	ดํรดํร	ดํมดํม
ดดดร	ดดดฟ	ดดดม	ดดดร	ฟฟฟฟ	มมมม	รรรร	มมมม

ประโยคที่ 298

ดํรดํฟ	ดํมดํร	ดํฟดํม	ดํรดํฟ	ดํรดํฟ	ดํมดํร	ดํฟดํม	ดํรดํม
ดรลฟ	ดมดร	ฟฟมม	รรฟฟ	ดรลฟ	ดมดร	ฟฟมม	รรมม

ประโยคที่ 299

ดํรดํฟ	ดํมดํร	ดํฟดํม	ดํรดํฟ	ดํรดํฟ	ดํมดํร	ดํฟดํม	ดํรดํม
ดรลฟ	ดมดร	ฟฟมม	รรฟฟ	ดรลฟ	ดมดร	ฟฟมม	รรมม

ประโยคที่ 300

ฟมดํซ	ฟมรรม	ฟมดํซ	ฟมรรม	ฟมดํซ	ฟมรรม	ฟมดํซ	ฟมรรม
ฟมดซ	ฟมรรม	มมซซ	มมมม	ฟมดซ	ฟมรรม	มมซซ	มมมม

ประโยคที่ 301

ดํซํฟม	ดํ*ซํ*ฟ*ม*	ดํซํฟม	ดํ*ซํ*ฟ*ม*	ดํซํฟม	ดํ*ซํ*ฟ*ม*	ดํซํฟม	ดํ*ซํ*ฟ*ม*
ดซฟม		ดซฟม		ดซฟม		ดซฟม	

ประโยคที่ 302

ดํซํฟม	ดํซํฟม	ดํซํฟม	ดํซํฟม	ดํซํฟม	ดํซํฟม	ดํซํฟม	ดํซํฟม
ดซฟม	ดซฟม	ดซฟม	ดซฟม	ดซฟม	ดซฟม	ดซฟม	ดซฟม

ประโยคที่ 303

ซํดํซํม	ซํมรด	ซดทค	ทครม	รมซํด	คํดํซํม	ดํซํมร	ซํมรด
ซดซม	ซมรด	ซดทค	ทครม	รมซด	คดซม	ดซมร	ซมรด

ประโยคที่ 304

ช ค ร ม	ช้ ร ม ช้	ร ม ช้ ถึ	ค้ ช้ ถึ ค้	ร ม ช้ ถึ	ช้ ถึ ค้ รึ	ม้ รึ ค้ ทึ	ถึ ช้ - ค้
ช ค ร ม	ช ร ม ช	ร ม ช ถ	ค ช ถ ค	ร ม ช ถ	ช ถ ค ร	ม ร ค ท	ถ ช - ค

ประโยคที่ 305

--(ดรัม)	- ช้ - ถึ	- ช้ - รึ	ค้ ค้ ค้ ค้	- ม้ - -	(ม้ ม้) - รึ	ค้ ถึ - รึ	ค้ ค้ ค้ ค้
--(ตุ้ม)	- ช - ถ	- ช - ร	ค ค ค ค	- ม - -	(ถชม) - ร	ค ถ - ร	ค ค ค ค

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นายกฤษณพงศ์ ทศนบรรจง
วัน เดือน ปี เกิด	18 มีนาคม พ.ศ. 2528
ที่อยู่	31 หมู่ที่ 5 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
การศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย จ.สมุทรสงคราม ระดับปริญญาตรี : ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาครุรักษ์ไทย ภาคครุรักษ์ศิลปะคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย